Jaarstukken

2020

Inhoud

Aanbiedingsbrief 5

Leeswijzer 6

1 Bestuurlijke samenvatting 9

1.1 Bestuurlijke hoofdlijn 10

1.2 Financiële hoofdlijn 12

1.3 Projecten 23

2 Programmaplan 27

2.1 Veilige gemeente 28

2.2 Onderwijs 34

2.3 Gezondheidsbevordering 40

2.4 Woon-, werk- en leefklimaat 43

2.5 Sport en cultuur 69

2.6 Jeugdzorg 75

2.7 Participatie 81

2.8 Dienstverlening aan burger en bedrijven 93

2.9 Eigentijds besturen en netwerken 99

2.10 Financiën en belastingen 103

2.11 Algemene dekking 106

2.12 Overhead 110

2.13 Heffing VPB 114

2.14 Onvoorzien 115

3 Paragrafen 116

3.1 Lokale heffingen 117

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 123

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen 128

3.4 Financiering 134

3.5 Bedrijfsvoering 140

3.6 Verbonden partijen 144

3.7 Grondbeleid 175

3.8 Demografische ontwikkelingen 186

4 Jaarrekening 187

4.1 Balans per 31 december 2020 187

4.2 Overzicht van baten en lasten in de begroting en de jaarrekening 2020 192

4.3 Toelichting op de balans per 31 december 2020 195

4.4 Niet in de balans opgenomen 262

4.5 Gebeurtenissen na balansdatum 263

4.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 264
4.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 274
4.8 WNT-verantwoording.....278
5 Bijlagen 280
5.1 Overzicht baten en lasten per taakveld 281
5.2 Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product 285
5.3 Kerngegevens 293
5.4 Risicobeheermatrix.....297
5.5 Overzicht gecommitteerde reserve 313
5.6 SiSa bijlage verantwoordingsinformatie.....316
5.7 Lijst van begrotingssubsidies 320
5.8 Lijst van gebruikte afkortingen.....321

Aanbiedingsbrief

Het jaar 2020 was anders dan menig ander jaar. Een jaar met de nodige uitdagingen waaronder de wereldwijde coronacrisis waar we nu nog steeds midden in zitten. Menig inwoner van Leudal heeft te maken gehad met ziekte of verlies van mensen in hun naaste omgeving of op een andere manier moeten werken, of wellicht zelfs zijn baan verloren. Wat de coronacrisis ons wel heeft laten zien, is dat Leudal een hechte gemeenschap is, SAMEN is het sleutelwoord. Mensen waren er voor elkaar en hielpen elkaar, en doen dit nog steeds. Ook voor de ambtenaren geldt dit en is veel flexibiliteit nodig geweest om de dienstverlening aan de inwoners door te laten gaan.

Desondanks is in 2020 ook veel bereikt. Zo is in 2020 gewerkt aan scenario's om een sluitende begroting 2021-2024 aan te kunnen bieden. Is er een integraal plan "duurzaam evenwicht in het sociaal domein" opgesteld en vastgesteld samen met de begroting 2021-2024. In 2020 is gestart met de (intensivering) van de uitkomsten uit dit integrale plan. In 2021 gaan we hiermee SAMEN verder met het onderwijs, huisartsen en zorgaanbieders.
In 2020 is gewerkt aan een duurzaam, recreatief, vitaal en aantrekkelijk Leudal. Hiervoor zijn diverse visies en uitvoeringsplannen opgesteld. Deze zijn SAMEN met onze partners, inwoners en ondernemers opgesteld. Deze visies vormen samen met nog op te stellen visies de bouwstenen voor de Omgevingsvisie.
Ook zijn in 2020 bijeenkomsten georganiseerd waarin we SAMEN met inwoners gesprekken hebben gevoerd over wat zij belangrijk vinden voor Leudal, nu en in de toekomst. De opbrengst van al deze gesprekken zijn samengevat in een digitaal magazine en vormen de basis voor de strategische visie 2035.

Alle inspanningen, uitdagingen en kansen hebben geresulteerd in de voorliggende jaarstukken. Ten opzichte van de 2e raadsrapportage 2020 sluit de jaarrekening met een incidenteel voordeel van ruim € 3,4 miljoen. In het raadsvoorstel wordt een voorstel gedaan voor de bestemming van dit resultaat. Voor de bestemming van deze middelen geldt ook "SAMEN". Zo wordt voorgesteld om middelen beschikbaar te stellen voor corona (tijdens en ná), voor burger initiatieven en onderwijshuisvesting. Samen met en voor onze inwoners en ondernemers, voor een mooi leven in Leudal.

Wij bedanken onze burgers, maatschappelijke partners, bedrijven en medewerkers
die dit alles in deze aparte tijden mogelijk hebben gemaakt.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders

Leeswijzer

Deze jaarstukken kennen vier onderdelen:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen
- Jaarrekening
- Bijlagen

Programmaverantwoording

De huidige indeling is gebaseerd op 10 programma 's. Deze ziet er als volgt uit:

Doelstelling	Subdoelstellingen
Programma 1. Veilige gemeente	
Inwoners en ondernemers voelen zich veilig en beschermd.	Er is minder criminaliteit en overlast gerealiseerd, door preventie en bemiddeling.
	De preventieve en repressieve bestrijdingsorganisatie is op orde.
	De georganiseerde criminaliteit en haar ondermijnende effecten zijn teruggedrongen.
Programma 2. Onderwijs	
De mogelijkheid voor alle inwoners om zich via onderwijs te kunnen ontwikkelen is gewaarborgd.	Voorzieningen zijn dusdanig ingericht dat multifunctioneel gebruik tot de mogelijkheden behoort.
	Schooluitval en onderwijsachterstanden zijn afgenomen.
	Laaggeletterdheid is teruggedrongen en er is passend aanbod.
Programma 3. Gezondheidsbevordering	
Inwoners zijn in staat gesteld om lichamelijk, geestelijk en sociaal gezond te blijven.	Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun levensstijl op hun gezondheid.
	Er is sprake van vroegtijdige ondersteuning.
	Hulp in nood is beschikbaar.
Programma 4. Woon-, werk- en leefklimaat	
Werkgelegenheid is behouden en banen zijn gecreëerd in de gemeente en in de regio.	Er is sprake van regionale samenwerking van gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen.
	Er is een goed vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven.
Het woonklimaat in Leudal is aantrekkelijk en leefbaar.	Er zijn voldoende passende woningen beschikbaar voor alle doelgroepen waaronder arbeidsmigranten en statushouders.
	Kansrijke en innovatieve (agrarische) bedrijven kunnen zich ontwikkelen op duurzame locaties.
	Er is sprake van toenemend naleefgedrag door adequate handhaving.
	De gemeente is goed bereikbaar per openbaar vervoer.
De gemeente heeft een duurzame en functionele openbare ruimte op beeldkwaliteit B.	Onze kapitaalgoederen zijn duurzaam onderhouden op een adequaat niveau (wegen, groen, riolering).
	Inwoners zijn betrokken bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.
	De voorzieningen in de openbare ruimte sluiten aan bij de behoeften van de inwoners.
De gemeente heeft een duurzame, schone	Leudal wordt in de regio gezien als een duurzame gemeente.

en gezonde leefomgeving gerealiseerd.	Er is sprake van een grote mate van naleefgedrag op de wettelijke milieuregels.
Gezamenlijk met bedrijven en inwoners zoveel energie besparen en opwekken uit hernieuwbare bronnen dat tot 2020 per jaar 1,5% bespaard wordt en 14% hernieuwbaar opgewekt is.	Leudal is een energie neutrale gemeente.
	Leudal heeft en behoudt een leidende positie als het gaat om windenergie.
Programma 5. Sport en cultuur	
Inwoners hebben toegang tot en nemen deel aan sport en bewegen.	Sportaccommodaties zijn gebundeld verspreid over de woongebieden.
	Er is sprake van sociale integratie en participatie, zodat mensen aan sport en bewegen doen.
Culturele ontwikkeling en kunstzinnige vorming is laagdrempelig en voor alle doelgroepen toegankelijk.	De gemeente heeft een breed kunst- en cultuuraanbod.
Leudal is aantrekkelijk voor toeristen en recreatie levert een bijdrage aan de werkgelegenheid.	Leudal is gepositioneerd als een aantrekkelijke groene toeristisch-recreatieve bestemming.
	Leudal heeft meer recreanten en toeristen getrokken, die langer blijven en meer besteden.
	Leudal heeft de recreatieve bestedingen van eigen inwoners gestimuleerd.
Programma 6 . Jeugdzorg	
Alle kinderen groeien gezond en veilig op, kunnen hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving.	Voor alle jeugdigen zijn er voldoende en toegankelijke voorzieningen beschikbaar.
	Er is sprake van afnemend gebruik van voorzieningen door de inzet van preventie en vroegsignalering.
Programma 7. Participatie	
Inwoners voorzien in hun eigen levensonderhoud en nemen deel aan het maatschappelijk verkeer.	Iedereen neemt deel aan het economische en maatschappelijk verkeer.
Inwoners zijn zelfredzaam.	Inwoners in de gemeente leven niet in armoede.
	Er is sprake van adequate bundeling van maatschappelijke voorzieningen op woongebiedsniveau.
	Statushouders zijn binnen 5 jaar geïntegreerd.
	Leudal is een mantelzorgvriendelijke gemeente.
Programma 8. Dienstverlening aan burger- en bedrijven	
Leudal heeft een snelle, kwalitatief goede en toegankelijke dienstverlening die aansluit bij de wensen van de klant.	De gemeente trekt samen op met burgers en bedrijven in de doorontwikkeling van de dienstverlening waarbij we een gemiddeld rapportcijfer 7 behalen.
Programma 9. Eigentijds besturen en netwerken	
De gemeente stimuleert de participatie van burgers, ondernemers en maatschappelijke partners.	Het beleid van de gemeente wordt co-creatief opgesteld.
	Leudal staat open voor burgerinitiatieven die gericht zijn op leefbaarheid en de participatie bevorderen.
	De informatievoorziening van Leudal is transparant.
Programma 10. Financiën en belastingen	
Meerjarig sluitende begroting.	Alle jaarschijven zijn structureel sluitend.
	Het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit voldoen aan de norm.
	Er is beleid en inzicht inzake de kostendekkendheid van de leges.

Per programma worden de verbonden partijen benoemd. Deze partijen zijn ingeschakeld voor de realisatie van de gestelde doelen en de 34 verplichte indicatoren vanuit het vernieuwde Besluit Begroting Verantwoording (BBV). Deze indicatoren hebben momenteel slechts een beperkte informatiewaarde. Op termijn gaan wij deze echter benchmarken met vergelijkbare gemeenten. Ook willen we er uiteindelijk eigen indicatoren aan toevoegen als stuurinformatie.

Per collegedoel wordt een toelichting gegeven over de belangrijkste afwijkingen. Een aparte bijlage maakt per collegedoel en product de verschillen tussen de begroting en realisatie inzichtelijk.

Groot onderhoud vastgoed
De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke herinspectie. Er vond geen actualisatie plaats van het MJOP. In 2019 is een start gemaakt met de actualisatie van alle MJOP's. De budgetten voor groot onderhoud gebouwen zijn verspreid over alle programma's. Dit houdt in
dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's. In totaliteit is het volledige budget voor onderhoud vastgoed besteed.

Kostenverdeelstaat
Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan. Door de gehele begroting zijn hier verschillen in ontstaan. Enerzijds omdat gedurende het jaar de kostenverdeelstaat begrotingstechnisch niet is aangepast op de formatieve wijzigingen (dit is voor 2020 wel reeds doorgevoerd) en anderzijds omdat de bezetting (en daarmee samenhangend de doorverdeling) niet altijd gelijk is aan de begroting. Over de gehele begroting bezien heeft dit geen financiële gevolgen, maar zorgt alleen voor verschillen per programma.

Paragrafen
De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen hebben een verplicht karakter.

Jaarrekening
Dit is de financiële verantwoording, bestaande uit de onderdelen:

- balans, te weten de uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting daarop;
- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening, voorzien van een toelichting.

Bijlagen
De jaarrekening wordt compleet gemaakt met diverse (verplichte) bijlagen.

1 Bestuurlijke samenvatting

1.1 Bestuurlijke hoofdlijn

Het jaar 2020 was een bewogen jaar dat de nodige uitdagingen bood. Aan de ene kant uitdagingen voortkomend uit de begroting 2020-2023. Maar aan de andere kant natuurlijk de wereldwijde coronacrisis die verregaande gevolgen had, ook voor het dagelijks leven in Leudal. De enige manier om deze uitdagingen en bedreigingen het hoofd te bieden, is om het samen aan te pakken en toch te proberen mooie resultaten te boeken.

COVID-19
Dat de coronacrisis impact had op het leven van iedereen, staat buiten kijf. Het is een ontwikkeling die niemand voorzag. Ook in Leudal hadden inwoners te maken met ziekte of het verlies van mensen uit hun naaste omgeving. Dat maakt een diepe indruk, zeker in de hechte gemeenschap in Leudal. Een gemeenschap die wel laat zien dat de sociale cohesie groot is: mensen waren er voor elkaar, hielpen elkaar waar nodig. Dat is pas krachtig en dat laat zien dat in Leudal de schouders eronder gezet worden, zeker als het nodig is.

De coronacrisis eiste veel flexibiliteit van de gemeente. Toezicht en handhaving op de geldende coronamaatregelen vroeg veel aandacht en extra capaciteit. Als gemeente is stevig ingezet op de uitvoering van de ondersteuningspakketten voor ondernemers. En ondanks dat ambtenaren bijna volledig vanuit thuis werkten, heeft de dienstverlening gewoon doorgedraaid. Dat is groot compliment aan het adres van de ambtelijke organisatie.

De gevolgen van de coronacrisis verdwijnen niet als iedereen gevaccineerd is. Op bijna alle beleidsvelden heeft het impact. Of het nu gaat om de economie of sport, het onderwijs of de mentale gezondheid. Nu de vaccinaties begonnen zijn, is het tijd om vooruit te blikken. Dat gebeurt onder meer in een regionale aanpak door een taskforce. Overheid, onderwijs en ondernemers slaan de handen ineen in deze taskforce om stappen te zetten voor zowel economisch als sociaal herstel voor Midden-Limburg na corona.

Duurzaam evenwicht sociaal domein
Een kwalitatief goed en betaalbaar sociaal domein vormt voor elke gemeente een uitdaging, zo ook voor Leudal. In 2020 is stevig ingezet om grip te krijgen op de kosten die ermee gemoeid zijn, mede ook bij wijze van uitvoering van motie 2019/167 ‘Bezuinigingsopgave jeugdzorg’. De opdracht was om aanvullend 550.000 euro te bezuinigen op de jeugdzorg.

In 2020 zijn er stappen gezet naar betaalbaarheid van het sociaal domein. TwynstraGudde heeft een QuickScan uitgevoerd naar de jeugdzorg en de Wmo. Dit leidde tot het integrale plan ‘Duurzaam evenwicht in het sociaal domein’. Dit plan is samen met begroting 2021-2024 vastgesteld. Afgelopen jaar is ook uitvoering gegeven aan de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp, praktijkondersteuning bij huisartsen, preventie en een inspanningsverplichting voor de vijf grootste Wmo-aanbieders, en een stringentere toetsing van maatwerkoplossingen in de Wmo.

Medewerkers zetten hiermee stappen naar een kwalitatief goede en betaalbare toekomst van het sociaal domein. De ingeslagen weg wordt in 2021 doorgezet om verder slagen te maken.

Bouwstenen voor de toekomst, op weg naar de omgevingsvisie
In 2020 is gewerkt aan een toekomstperspectief voor een duurzaam Leudal (waar en hoe is zon- en windenergie passend?), een inspirerend Leudal om te recreëren (visie Toerisme & Recreatie; verbindend landschap) en een aantrekkelijk Leudal om te wonen (Uitvoeringsprogramma Wonen). Deze toekomstperspectieven bereiken wij niet alleen, maar doen wij samen. Samen met onze partners, met onze inwoners, met onze ondernemers. Voor een

economisch vitaal Leudal stelden wij samen met partners uit het bedrijfsleven, de zorg en het onderwijs een Economische Agenda op.

De vastgestelde visies vormen samen met de nog op te stellen visies, de bouwstenen voor de Omgevingsvisie. Deze visie is het begin van de uitvoering. En deze uitvoering doen wij zoveel als mogelijk samen, want samen bereiken we meer.

Financiële hoofdlijn
De gemeente Leudal moest de afgelopen jaren meermaals stevig bezuinigen. Ingrepen waren nodig om de financiën op orde te krijgen en te houden. De inzet die gepleegd is, leverde op. In 2020 is een positief resultaat behaald van € 3.421.000.

Deze positieve cijfers zijn het resultaat van incidentele meevallers als gevolg van COVID-19:

1. Het Rijk stelde voor zowel 2020 extra middelen ter beschikking voor vele beleidsterreinen, zoals de uitvoering van regelingen zoals TOZO voor ondernemers. Veel van deze middelen worden in 2021 uitgegeven.
2. Bepaalde uitgaven vielen lager uit dan begroot als gevolg van de coronacrisis. Voorbeelden zijn het Fonds Maatschappelijke Activiteiten (FMA) en kosten voor facilitaire zaken in het gemeentehuis.
3. Door de coronacrisis zijn verschillende budgetten tussentijds bij de raadsrapportages naar verwachting bijgesteld, maar viel het uiteindelijk resultaat positief uit. Een voorbeeld is de inkomsten uit toeristenbelasting. De verwachtingen waren naar beneden bijgesteld, maar dankzij de vele binnenlandse vakanties leidde dit tot een beter resultaat dan verwacht.

Naast de financiële voordelen als gevolg van COVID-19 valt verder op dat veel incidentele meevallers het gevolg zijn van terughoudend begroten en strakker sturen. Door inzicht en sturing op budgetten, worden beschikbare middelen doelmatig ingezet.

Mooi Leven in Leudal
Samen bouwen aan een strategische visie voor Leudal richting 2035. Er zijn met inwoners vele gesprekken gevoerd tijdens uiteenlopende bijeenkomsten over wat zij van belang vinden voor Leudal, nu en in de toekomst. Deze waardevolle opbrengst is samengevat in een digitaal magazine dat voor iedereen te lezen is.

De opbrengst vormt de basis voor de strategische visie 2035. De geschetste contouren worden in gesprekken met college en raad verder vervolmaakt. Het wordt een vertaling van de wensen en verwachtingen van inwoners, gecombineerd met het bestuurlijke vergezicht voor Leudal. Deze koers voor de toekomst wordt naar verwachting in het najaar 2021 vastgesteld.

1.2 Financiële hoofdlijn

Omschrijving	(bedrag x 1.000) Bedrag
Primaire begroting 2020	**909**
Structurele mutaties	-3.887
Incidentele mutaties	2.978
Begroting 2020 na mutaties	**0**
Mutaties decembercirculaire 2019 en overige mutaties 2019	1.178
Begroting 2020 na wijziging	**1.178**
Resultaat 1e raadsrapportage 2020	-3.027
Mutaties meicirculaire 2020 + 1e compensatie coronavirus	1.359
Resultaat 2e raadsrapportage 2020	1.940
Begrotingsruimte	**1.450**
Storting begrotingsruimte in Algemene reserve	-1.450
Begrotingsruimte na 2e raadsrapportage 2020	**0**

	Voordelig	Nadelig			(bedrag x 1.000)
Verwacht resultaat 2020 (bijgestelde begroting)					
Realisatie 2020	3.421				
Afwijking t.o.v. verwacht resultaat	3.421				
Overzicht belangrijkste verschillen	**Voordelig**	**Nadelig**	**Structureel**	**Incidenteel**	**Programma**
01. Huisvesting brandweer	68		68		1
02. Loonindexatie Veiligheidsregio Limburg N	26			26	1
03. XTC dumpingen	13			13	1
04. Overig programma 1	35			35	1
05. Leerlingenvervoer		29		29	2
06. Kinderopvang	52			51	2
07. Overig programma 2	12			12	2
08. Loonindexatie Veiligheidsregio Limburg N	23			23	3
09. Overig programma 3	9			9	3
10.Afvalverwerking		460	460		4
11. Woonwagens		38		38	4
12.Omgevingsvergunningen	76			76	4
13.Openbaar groen		128		128	4
14.Speelvoorzieningen	46			46	4
15. Overig programma 4	191			191	4
16.Compensatie culturele instellingen	96			96	5
17.Specifieke uitkering Sport (incl.afrek.2019)	74		74		5
18. Overig programma 5		46		46	5

	Voordelig	Nadelig			*(bedrag x 1.000)*
19.Preventie jeugd	52			52	6
20.Jeugdzorg (incl. gedwongen kader)	594			594	6
21.Jeugdzorg voorgaande jaren	40			40	6
22. Overig programma 6	4			4	6
23.Inkomensvoorzieningen en levensonderhoud	433			433	7
24.Re-integratie		30		30	7
25.Tozo	353			353	7
26.Compensatie gemeenschapshuizen	22			23	7
27.Aanvullend vervoer	95			95	7
28.Gemeentelijk armoedebeleid	42			42	7
29.Algemene voorzieningen lokaal	56			56	7
30. Woningaanpassingen	87			87	7
31.Huishoudelijke verzorging		119		119	7
32.Begeleiding volwassenen		102		102	7
33.Hulpmiddelen	64			64	7
34 Overig programma 7		2		2	7
35.Legesproducten	72			72	8
36.Loketproducten	12			12	8
37.Commissie van bezwaar	11			11	8
38. Overig programma 8	34			34	8
39.College B&W		42		42	9
40.Raad		26		31	9
41.Fonds maatschappelijke activiteiten	21			21	9
42. Overig programma 9		20		20	9
43.Onderhoud vastgoed	619			214	10
44.Taakstelling vastgoed en accommodaties		420	174	246	10
45.Toeristenbelasting	453			453	Alg. Dk
46.Rente beleggingen	204			204	Alg. Dk
47.Dividend	159			159	Alg. DK
48.OZB woningen	43			43	Alg. Dk
49.Overig algemene dekkingsmiddelen	7			7	Alg. Dk
50.Werkbedrijf en serviceteam	207			207	Overhead
51.Archief	25		12	13	Overhead
52.Gemeentehuis	27			27	Overhead
53.Representatie	23			23	Overhead
54. Overig overhead	254			254	
55.Vennootschapsbelasting	93		93		VPB
56.Onvoorzien	51			51	Onvoorzien
Afrondingsverschillen	5				
Totalen	4.883	1.462			
Totaal verschil t.o.v. verwachte resultaat	**3.421**				

Belangrijkste voor- en nadelen programma 1

01.Huisvesting brandweer (structureel voordeel € 68.000)

Bij de begroting 2020-2023 is het bedrag voor de huurinkomsten van de brandweerkazernes structureel verhoogd. Hierbij is rekening gehouden met mogelijke toekomstige ontwikkelingen ten aanzien van de huidige brandweerkazernes (het verlaten van twee oude kazernes met de komst van één nieuwe kazerne). Indien gekozen wordt voor het instant houden van de huidige situatie, wordt dit bedrag meegenomen in de kadernota.

02.Veiligheidsregio Limburg Noord (incidenteel voordeel € 26.000)

Het betreft hier een incidentele bijstelling van de loonindexatie binnen de VRLN. Als deelnemende gemeente ontvingen we derhalve een bedrag terug. Gezien het incidentele kader van de teruggave wordt hier naar de toekomst toe niets mee gedaan.

03.XTC Dumpingen (incidenteel voordeel € 13.000)

Vanuit de provincie kregen we een tegemoetkoming voor de gemaakt kosten voor het ruimen van XTC dumpingen. Gezien het incidentele kader en de onzekerheid van een eventuele tegemoetkoming wordt hier naar de toekomst toe niets mee gedaan.

04. Overig programma 1 (incidenteel voordeel € 35.000)

Binnen programma 1 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 2

05.Leerlingenvervoer (incidenteel nadeel € 29.000)

De kosten van het leerlingenvervoer stijgen door kostenontwikkeling (NEA index 2020 is 6,7%), stijgende tarieven vanwege de aanbesteding. Verder neemt het aantal leerlingen langzaam toe.

Daarnaast is er in 2020 sprake van extra kosten vanwege de aanbestedingsprocedure. Voor de komende jaren is hier in de ramingen rekening mee gehouden door voor het jaar 2021 € 132.000 meer te ramen (ook gelet op de aanbesteding). Tot slot bestaat er vanaf 2022 een bezuinigingsopgave ten aanzien van dit budget.

06.Kinderopvang (incidenteel voordeel € 52.000)

Het restant is grotendeels te verklaren uit de extra bijdrage van het Rijk vanwege de coronacrisis en omdat inspecties van de GGD niet zijn doorgegaan vanwege COVID-19. Dit betreft € 12.940.

Van het Rijk ontvingen we €41.820 via de septembercirculaire om de extra kosten voor de opvang van kinderen van ouders met een cruciaal beroep te betalen. Daarnaast is deze bijdrage gebruikt om de eigen bijdrage van ouders (subsidieregeling) te vergoeden. Van dit bedrag is ongeveer € 25.000 niet gebruikt. Daarnaast is € 13.594 minder uitgegeven aan subsidies.

07. Overig programma 2 (incidenteel voordeel € 12.000)

Binnen programma 2 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 3

08.Bijdrage Veiligheidsregio Noord Limburg (incidenteel voordeel € 23.000)

Het betreft hier een incidentele bijstelling van de loonindexatie binnen de VRLN. Als deelnemende gemeente ontvingen we derhalve een bedrag terug ontvangen van € 22.608.

09. Overig programma 3 (incidenteel voordeel € 9.000)

Binnen programma 3 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 4

10.Afvalverwerking (structureel nadeel € 460.000)

De heffingen ten aanzien van afval waren het afgelopen jaar niet kostendekkend. Aan de hand van het 213a doelmatigheidsonderzoek is opgeroepen om stappen te ondernemen. Diverse budgetten voor 2022 worden bijgesteld, om deze mee te laten lopen in de tarieven. In 2020 is tevens de afrekening van Nedvang voor de jaren 2015 t/m 2019 ontvangen. In het verleden ontvingen we hier teveel vergoeding voor en derhalve hebben we € 121.457 terugbetaald.

Daarnaast is voorgesteld dat RD Maasland een voorziening vormt om eventuele schommelingen gedurende het jaar op te vangen. Tot slot zijn we van mening dat een stelpost voor personeel bij RD Maasland gevormd moet worden, om ziektevervanging mogelijk te maken, zonder daarvoor een begrotingswijziging in te dienen bij de gemeenten.

11.Woonwagens (incidenteel nadeel € 38.000)

In 2020 zijn extra kosten gemaakt voor de inzet van een externe partij voor de zaken met betrekking tot de woonwagens. Het is niet de verwachting dat dit in de toekomst in deze hoedanigheid voor komt.

12.Omgevingsvergunningen (incidenteel voordeel € 76.000)

In 2020 zijn meer legesinkomsten gegenereerd (€ 136.228) dan begroot in het kader van vergunningen. Door afrekeningen van voorgaande jaren (€ 59.990 negatief) is de opbrengst per saldo € 76.238 hoger. Hierbij dient vermeld te worden dat hier tegenover ook extra uitgaven staan ten behoeve van het toetsen van besluiten, waarvoor bij de 1e en 2e raadsrapportage in totaal het budget met € 60.000 is bijgesteld. De extra inkomsten dekken derhalve deze kosten.

13.Openbaar groen (incidenteel nadeel € 128.000)

In het buitengebied zijn de gemeentelijke bermen en sloten onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid. Daarnaast is extra onderhoud uitgevoerd bij de jachthaven in Neer. Op enkele locaties is het bermbeheer aangepast. Dit is gebeurd om natuurlijke bestrijding van eikenprocessierupsen te bevorderen en de biodiversiteit te verhogen. Hiervoor vond afstemming met Studiegroep Leudal en IVN plaats. Daarnaast zijn ten behoeve van de natuurlijke bestrijding van eikenprocessierupsen 600 mezennestkasten en 50 vleermuisnestkasten opgehangen in de openbare ruimte.

Door een storm in augustus 2020 maakte de gemeente extra kosten om de stormschade te herstellen. Ook zijn gedurende het jaar een aantal afgekeurde bomen verwijderd in verband met de boomveiligheid.

Omdat het beheersysteem nog niet up-to-date is en nog niet aansluit op de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is in 2019 gestart met het actualiseren van het beheersysteem. Dit is in 2020 gecontinueerd. In verband met het droge voorjaar en de droge zomer in 2020, zijn extra uitgaven gemaakt voor de recent aangeplante plantsoenen en bomen.

In 2020 zijn de centrumgebieden door de aannemer meegenomen met de onkruidbestrijding op verhardingen (werd voorheen uitgevoerd door de Eigen Dienst). Echter niet alle verhardingen zijn opgenomen in het beheersysteem. De geactualiseerde hoeveelheden zijn verrekend met de eindafrekening. Dit leidde ertoe geleid dat de totale kosten hoger zijn uitgevallen.

Voor onderstaande zaken was de intentie om voor de kosten een bedrag uit het groenfonds te onttrekken:
- project biotoopverbetering kamsalamander;
- blouw en plaatsing 50 grootoorvleermuiskasten;
- bouw en plaatsing 10 insectenhotels;
- gemeentelijke bijdrage project bloemrijke bijen- en vlinderoases;
- uitvoering weidevogelbescherming.

Dit alles te samen resulteert in een tekort ad € 128.000

14.Speelvoorzieningen (incidenteel voordeel € 46.000)
In afwachting van beleid, worden enkel de hoog noodzakelijke en wettelijk verplichte werkzaamheden verricht. In 2020 stelde de raad een extra bedrag beschikbaar voor 2021 om dit beleid tot stand te brengen. De huidige budgetten worden gebruikt voor de uitvoering van het plan.

15. Overig programma 4 (incidenteel voordeel € 191.000)
Binnen programma 4 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 5
16.Cultuur (incidenteel voordeel € 96.000)
De septembercirculaire kende een bedrag van € 96.459 toe als compensatie inzake de coronacrisis voor culturele instellingen. In 2020 is dit budget niet gebruikt. Middels resultaatbestemming komt dit bedrag voor 2021 beschikbaar, zodat het alsnog ten goede komt aan de culturele sector.

17.Specifieke uitkering stimulering sport (incidenteel voordeel € 74.000)
De aanvraag van de specifieke uitkering sport en de afrekening van 2019 zorgt voor een positief saldo van € 74.055 in de exploitatie. Hoewel deze regeling voor 5 jaar is ingesteld (waarna het naar het gemeentefonds moet gaan), wordt hier nooit een raming voor gedaan in de primitieve begroting. Voorgesteld wordt om dit mee te nemen in de kadernota en hier een structureel gemiddeld bedrag van de afgelopen 3 jaar voor te ramen. Indien het bedrag daadwerkelijk naar het gemeentefonds gaat, dienen deze posten tegen elkaar weg te vallen.

18. Overig programma 5 (incidenteel nadeel € 46.000)
Binnen programma 5 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 6

19.Preventie jeugd (incidenteel voordeel € 52.000)

Het budget voor preventie loopt na 2020 verder af. Daarop is in 2020 geanticipeerd en is voor diverse preventiearrangementen alternatieve dekking gezocht. Deze dekking is gevonden in onder andere het budget Gezondheidszorg en regionale middelen uit het Transformatiebudget. Hierdoor resteert op deze budgetten een positief saldo van € 51.800.

20.Jeugdzorg (incl. gedwongen kader (incidenteel voordeel € 594.000)

Het resultaat is met een bedrag van € 593.500 positief. Voor het eerst in jaren heeft er een stabilisatie in de uitgaven plaatsgevonden.
Er vond tussen de percelen een verschuiving van kosten plaats. Kort samengevat:

- Jeugd en Opvoedhulp en Jeugd met beperking: de kosten zijn gedaald.
- GGZ (inclusief dyslexie): de kosten zijn nagenoeg gelijk gebleven.
- Diensten GI's: de kosten zijn gestegen.
- JeugdzorgPlus: de kosten zijn gedaald.
- Landelijk Transitie Arrangement: de kosten zijn gedaald.
- PGB: de kosten zijn gedaald.

Het Rijk heeft extra middelen toegevoegd aan de Decentralisatieuitkering Vrouwenopvang ter compensatie van de stijgende kosten voor Veilig Thuis. De gemeente Venlo heeft op voorstel van de deelnemende gemeenten Veilig Thuis besloten om deze extra middelen te verdelen over de regiogemeenten. Leudal heeft een bedrag van € 88.103 ontvangen. Dit bedrag is opgenomen in het totale voordelige resultaat van jeugdhulp ad € 593.500.

21.Jeugdzorg voorgaande jaren (incidenteel voordeel € 40.000)

Er is een voordeel van € 39.800 op de verplichtingen vanuit voorgaande jaren. De daadwerkelijke betalingen in 2020 blijken achteraf iets lager te zijn uitgevallen dan waarmee in de rekening 2019 was rekening gehouden. In bovenstaande resultaat € 593.500 jeugdhulp is dit bedrag niet opgenomen. Het resultaat jeugdhulp bestaat alleen uit de uitgaven voor hulp in 2020.

22. Overig programma 6 (incidenteel voordeel € 4.000)

Binnen programma 6 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 7

23.Inkomensvoorzieningen en levensonderhoud (incidenteel voordeel € 433.000)

Ondanks een forse bijstelling bij de 2e raadsrapportage (een aframing van € 350.000) blijft er op de uitkeringen een bedrag van € 240.100 over. Daarnaast is de rijksbijdrage € 193.000 hoger vastgesteld dan waarmee in de begroting rekening is gehouden (deze bijstelling wordt in september/oktober van enig jaar bekend gemaakt en kan derhalve niet meegenomen worden in de raadsrapportage). Hoewel we al jaren over houden op de uitkeringen, dienen we een kanttekening te plaatsen. Tijdens de coronacrisis zijn diverse regelingen door het rijk gemaakt waardoor ondernemers hun bedrijf konden behouden. In de nasleep hiervan is het goed denkbaar dat naar de toekomst toe het uitkeringen bestand stijgt. Daarnaast maken de uitgaven budgetten onderdeel uit van de opgave in het sociaal domein.

24.Re-integratie (incidenteel nadeel € 30.000)
De uitgaven voor de re-integratie zijn € 30.000 hoger omdat meer trajecten zijn ingezet om tot uitstroom te komen. De hogere uitstroom leidt tot lagere uitkeringen.

25.Tozo (incidenteel voordeel € 353.000)
De Tozo is in het leven geroepen in het kader van de coronacrisis. Van deze regeling kunnen ondernemers (mits zij aan de voorwaarden voldoen) gebruik maken. Het Rijk heeft hiervoor middelen ter beschikking gesteld aan de gemeenten in Nederland. Onderdeel van deze uitkering is een tegemoetkoming in het beoordelen van de Tozo aanvragen. Het betreft hier € 450 voor aanvragen ten aanzien van het levensonderhoud en € 800 voor de beoordeling van kapitaalverstrekkingen. Voor het toetsen van de aanvragen heeft inhuur plaatsgevonden van externe deskundigen voor € 11.400. In totaal heeft Leudal 791 dossiers getoetst waardoor een bedrag van € 352.950 als bijdrage naar de algemene middelen kan vloeien (vergoeding per dossier minus inhuur). Gezien de tijdelijkheid van deze regeling kan hier naar de toekomst toe niet voor worden geraamd. De vergoeding is bedoeld voor de werkzaamheden in 2020, maar ook voor de afwikkeling in de toekomst (bijv.bezwaar/beroep).

26.Gemeenschapshuizen (incidenteel voordeel € 22.000)
In de septembercirculaire is een bedrag van € 22.410 toegekend als compensatie inzake de coronacrisis voor gemeenschapshuizen. In 2020 is dit budget niet gebruikt en derhalve resteert het volledige budget. Middels resultaatbestemming komt dit bedrag voor 2021 beschikbaar, zodat het alsnog ten goede komt aan de gemeenschapshuizen.

27.Aanvullend vervoer (incidenteel voordeel € 95.000)
Doordat we het afgelopen jaar te maken kregen met het COVID-19 maakten minder personen gebruik van het aanvullend vervoer. Hierdoor zijn de vervoerskosten beduidend lager. De vervoerskosten worden jaarlijks door Omnibuzz afgerekend. Tegenover de lagere vervoerskosten van € 126.700 staan ook lagere eigen bijdragen van € 31.500 dan geraamd.

28.Gemeentelijk armoedebeleid (incidenteel voordeel € 42.000)
In 2020 is minder aanspraak gemaakt op de schuldhulpverlening en de bijzondere bijstand. Dit heeft met name te maken met de coronacrisis. Hierdoor zijn de uitgaven lager dan geraamd.
De intensivering van de terugvordering leidde ertoe dat de terugbetalingen stegen.

29.Algemene voorzieningen lokaal (incidenteel voordeel € 56.000)
In 2020 maakte de gemeente gebruik van de aanvraag van extra middelen voor de ambulantisering GGZ. Deze middelen (€ 50.000) ontvingen we in december 2020 en waren daarom niet in de begroting opgenomen. De gelden zijn ingezet ter dekking van de gemeentelijke uitgaven voor de inzet van begeleidings- en dagbestedingsactiviteiten. Het is niet zeker dat we deze bijdrage jaarlijks ontvangen.

30.Woningaanpassingen (incidenteel voordeel € 87.000)
Bij woonvoorzieningen zien we tevens een toename van het aantal aanvragen van ca. 15%. De landelijk stijgende bouwkosten zijn hier mede een oorzaak van. De stijging over de periode van 2018 tot heden is ca. 15 % (bron BouwkostenIndex.nl). In de 1e en 2e rarap is het budget voor de woningaanpassingen bijgeraamd voor in totaliteit € 277.000 (€ 150.000 structureel en € 127.000 incidenteel). Ten opzichte van de actuele raming vielen de werkelijke uitgaven € 86.913 lager uit. Dit is mede veroorzaakt doordat een aantal grotere woningaanpassingen pas in 2021 worden afgerond en de facturatie ook dan pas volgt. Bij de 2e rarap was nog ingeschat dat deze woningaanpassingen in 2020 gerealiseerd werden. Voor de komende jaren is het budget circa € 120.000 lager dan in 2020, waardoor een neerwaartse bijstelling op dit moment niet mogelijk is.

31.Huishoudelijke verzorging (incidenteel nadeel € 119.000)
Bij de hulp bij de huishouding zien we een toename 25% vanaf 1 januari 2019 als gevolg van het abonnementstarief. Bij de 2e rarap is het budget daarom bijgeraamd. Uit de jaarrekening blijkt een restant van € 119.200 negatief (ZiN en Pgb). Bij de hulp bij de huishouding zijn geen garantieomzetten betaald.

32.Begeleiding volwassenen (incidenteel nadeel € 102.000)
De reguliere uitgaven voor begeleiding hebben de raming met € 186.700 (ZiN en Pgb) overschreden. Dit is inclusief de garantieomzetten die betaald aan zorgaanbieders van in totaliteit € 54.500. In de begroting is met de garantieomzetten geen rekening gehouden omdat de afrekening pas in 2021 plaatsvond. Daarnaast ontvingen we als gemeente ook een bijdrage vanuit Venlo van € 84.600. Deze gelden hebben betrekking op de individuele begeleidingsactiviteiten. Ook met deze ontvangsten is in de begroting geen rekening gehouden (pas in december 2020 bekend) en dit leidt dus tot een voordeel.

33.Hulpmiddelen (incidenteel voordeel € 64.000)
De uitgaven van de reguliere hulpmiddelen vallen € 64.100 lager uit dan de actuele raming. In de 1e rarap is dit budget structureel opgehoogd met € 100.000. De verwachting blijft dat deze structurele ophoging nodig is voor 2021.

34. Overig programma 7 (incidenteel voordeel € 2.000)
Binnen programma 7 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 8
35.Legesproducten (incidenteel voordeel € 72.000)
De ontvangen leges zijn € 60.841 hoger dan begroot. Dit is te verklaren doordat er meer aanvullende producten zijn aangevraagd. Er zijn onder andere meer uittreksels BRP (basisregistratie personen) afgegeven. Daarnaast was er een toename van de naturalisatieverzoeken. Tot slot zijn er minder uitgaven geweest ten aanzien van de bijdragen aan het Rijk voor een bedrag van € 11.008. Met regelmaat worden de aantallen geactualiseerd en de begroting aangepast op de verwachte inkomsten en uitgaven.

36.Loketproducten (incidenteel voordeel € 12.000)
Er waren minder uitgaven ten aanzien van loketproducten. Dit heeft te maken met vermindering van het aantal afgegeven gezondheidsverklaringen. Daarnaast is er minder gebruik gemaakt van tolken. Beide afnames hebben waarschijnlijk te maken met de coronamaatregelen.

37.Commissie van bezwaar (incidenteel voordeel € 11.000)
In 2020 waren er minder kosten voor de commissie van bezwaar. De verwachting is dat dit incidenteel is. In 2019 is immers het budget structureel verhoogd om in de toekomst aan alle kosten te kunnen voldoen.

38.Overig programma 8 (incidenteel voordeel € 34.000)
Binnen programma 8 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen programma 9

39.College B&W (incidenteel nadeel €42.000)

Hogere loonkosten en uitkering college ad € 42.000.

40.Raad (incidenteel nadeel € 26.000)

Dit betreffen hogere bijdrage aan raad en commissieleden.

41.Fonds maatschappelijke activiteiten (incidenteel voordeel € 21.000)

Ten aanzien van het FMA zijn de beschikbare middelen niet voluit benut. De reden hiervoor is dat door COVID-19 minder subsidiabele activiteiten zijn uitgevoerd. De subsidieregeling is daarnaast eindig per 2022, waardoor een bijstelling niet nodig is.

42.Overig programma 9 (incidenteel nadeel € 20.000)

Binnen programma 9 zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen onderdeel vastgoed

43.Onderhoud vastgoed (incidenteel voordeel € 214.000)

Op het onderhoudsbudget van vastgoed is over 2020 een bedrag van € 214.189 niet besteed. Doordat de nieuwe MJOP's en het daarbij behorende vastgoedbeheerbeleid nog niet gereed zijn, wordt dit bedrag niet gestort in een voorziening groot onderhoud. Het is van belang dat op korte termijn het vastgoedbeheerbeleid wordt vastgesteld, zodat naar de toekomst het budget kan worden bijgesteld. Vooralsnog is er per 2023 een bedrag van € 1.700.000 beschikbaar, maar actuele plannen zijn hiervoor niet beschikbaar. In het kader van strakkere sturing is dit een belangrijk aandachtspunt. Te meer omdat hier in het verleden te pas en te onpas bedragen zijn afgeraamd om de begroting sluitend te krijgen. Daarnaast zitten de resultaten van dit budget versnipperd over de gehele begroting. Voor programma 10 is het saldo hiervan € 618.652.

44.Vastgoed en accommodaties (incidenteel nadeel € 420.000)

In 2020 is geen invulling gegeven aan de taakstelling vastgoed. Voor de jaren 2023 en verder is reeds een structurele oplossing gevonden. Bijstelling is derhalve niet aan de orde.

In 2020 is eveneens geen invulling gegeven aan de taakstelling accommodaties. Eventuele besparingen vanuit het accommodatiebeleid dienen bij te dragen aan de realisatie van deze taakstelling. De verwachting is dat we deze taakstelling in de toekomst gaan realiseren. Naast het accommodatiebeleid, kan ook het vastgoedbeheerbeleid hier aan bijdragen.

Belangrijkste voor- en nadelen onderdeel dekkingsmiddelen

45.Toeristenbelasting (incidenteel voordeel € 453.000)

Bij de eerste raadsrapportage is een inschatting gemaakt ten aanzien van de toeristenbelasting. De toen beschikbare gegevens en het feit dat er een landelijke lockdown was inzake coronacrisis, leidden er toe dat de begroting is bijgesteld. Bij de tweede raadsrapportage waren er nog geen signalen, dat dit terug naar boven bijgesteld moest worden, aangezien de rapportage over de zomermaanden nog niet voorhanden was. Bij de eindverantwoording van de BsGW blijkt dat de eerdere bijstelling niet had gehoeven. Sterker nog, de verwachting is dat we de reguliere inkomsten gaan halen. Dit betekent overigens niet dat de middelen die gemeente middels de algemene uitkering toegekend kreeg (€ 226.000) terugbetaald moeten worden.

46.Rente op beleggingen (incidenteel voordeel € 204.000)
Het afgelopen jaar zijn diverse beleggingen verkocht. Allereerst voor de financiering van de nieuwe hybride lening aan Enexis, anderzijds om een kortlopende kasgeld lening af te lossen. Bij de verwerking van deze verkoop zijn ook de rente inkomsten aangepast. Hier is per abuis geen rekening gehouden met de rente inkomsten, die we ontvangen voor het gedeelte van het jaar dat de beleggingen in ons bezit waren. Bij de tweede raadsrapportage heeft de bijstelling voor een negatief effect gezorgd, waar dit nu een positief effect heeft op het resultaat.

47.Dividend (incidenteel voordeel € 159.000)
In 2019 is een foutieve doorrekening gemaakt ten aanzien van het dividend. Deze is voor de jaren 2021 e.v. herstelt in de begroting, maar dit is niet gebeurd voor 2020 in de tweede raadsrapportage.

48.OZB woningen (incidenteel voordeel € 43.000)
Op basis van de jaarverantwoording van de BSGW blijkt dat we meer OZB ontvingen dan aanvankelijk begroot. Doordat dit pas inzichtelijk wordt bij de 4e en laatste URAP van de BSGW kon dit niet eerder voorzien worden.

49.Overig algemene dekkingsmiddelen (incidenteel voordeel € 7.000)
Binnen de algemene dekkingsmiddelen zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen onderdeel overhead
50.Werkbedrijf en serviceteam (incidenteel voordeel € 207.000)
In 2020 bleef geld over op de budgetten die te maken hebben met het werkbedrijf/MOB. Dit wordt met name veroorzaakt door het feit dat de personele inzet later in 2020 op gang is gekomen. Voor 2021 zijn reeds diverse functies ingevuld, waardoor de verwachting is dat het budget in 2021 benut gaat worden. Tevens wordt in 2021 gewerkt aan een business case voor het MOB. Op basis daarvan worden eventueel budgetten bijgesteld.

51.Archief (incidenteel/structureel voordeel € 25.000)
In 2020 waren er minder uitgaven op het onderdeel archief. Zowel een lagere stijging van de huurkosten als ook minder aanschaf van archief materiaal, zorgen voor een onderschrijding van € 24.600. Voor de kadernota wordt gekeken welk bedrag structureel overblijft en wat derhalve teruggegeven kan worden aan de algemene middelen.

52.Gemeentehuis (incidenteel voordeel € 27.000)
Lagere uitgaven diverse posten gemeentehuis van € 27.000, veroorzaakt door lagere energielasten en lager lasten voor overige gebruiksgoederen.

53.Representatie (incidenteel voordeel € 23.000)
In 2020 is voor € 23.000 minder uitgegeven aan representatie. De ontwikkelingen rondom de coronacrisis zorgden ervoor dat er nauwelijks bijeenkomsten en festiviteiten waren in 2020.

54.Overig overhead (incidenteel voordeel € 254.000)
Binnen de overhead zijn voor- en nadelen aanwezig die kleiner zijn dan de verantwoordingsgrens. Daarnaast kunnen verschillen ontstaan door interne door belastingen en het onderhoud op vastgoed. Deze onderdelen samen vormen de post overig.

Belangrijkste voor- en nadelen onderdeel VBP, onvoorzien en overig

55.Vennootschapsbelasting (incidenteel voordeel € 93.000)

Binnen de gemeente Leudal is structureel een bedrag begroot voor mogelijke VPB verplichtingen. Deze VPB verplichtingen doen zich enkel voor op het gebied van de grondexploitaties. De regeling met betrekking tot de VPB bestaat sinds 2016 en sindsdien heeft Leudal geen enkele keer VPB hoeven te betalen. Sterker nog, er zijn nog openstaande verliezen die in de toekomst eerst verrekend worden alvorens feitelijk VPB betaald moet worden. Voorgesteld wordt dan ook het initieel geraamde bedrag van € 85.000 bij te stellen, met dien verstande dat wanneer er VPB betaald moet worden, dit ook bijgeraamd mag worden.

56.Onvoorzien (incidenteel voordeel € 51.000)

In 2020 zijn er geen zaken ten laste van de post onvoorzien gebracht. Derhalve resteert hier een saldo van € 50.849. Voor de komende jaren wordt ingezet op het actiever gebruiken van deze post, waar nodig. Tevens vallen eventuele restanten vanaf dan in de 2e raadsrapportage vrij.
In 2020 is de taakstelling op personeel en organisatie volledig ingevuld. Voor de taakstellingen vastgoed en accommodaties is dit niet het geval en zijn deze onderdeel van het jaarrekeningresultaat.

Taakstellingen	Restant 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
					(bedrag x 1.000)
P taakstelling	0	104	338	496	552
Jeugd	-	489	2.095	3.142	3.142
Vastgoed	210	174	174		
Accommodaties	210	175	175	175	175
	420	**942**	**2.782**	**3.813**	**3.869**

1.3 Projecten

Indicatie Majeure projecten	Indicatie volume investering	Indicatie subsidie bijdrage	Indicatie aandeel gemeente	Kredietvotering t/m 2020	Uitgaven t/m 2020	Fasering
						(bedrag x 1.000)
Burgerinitiatieven						
Fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort, Neeritter	8.000		8.000	1.336	303	2021
Aanvullende verkeers-maatregelen fusie scholen	p.m		p.m			2021
t Maasveld (voorheen park Leudal-Oost)	1.600	P.M.	1.600	1.600	745	2020
Wielerbaan	1.570	750	820	1.570	0	2020
Sport Kelpen-Oler, Grathem, Ell en Hunsel	5.421		5.421	5.421	2.921	2021
Aanvullende verkeers-maatregelen fusie sport	756		756	756	90	2021
Open club Roggel	p.m	p.m.	p.m.			2020
Subtotaal	**17.347**	**750**	**16.597**	**10.683**	**4.059**	
Lokale projecten						
Fietspad Spoorbrug Buggenum	7.100	3.500	3.600	50	23	2022
Fietspad Heldenseweg	1.700	658	1.042	2.075	1.873	2020
Herinrichting Napoleonsweg Neer	P.M.		P.M			2022
Herinrichting oude kern Baexem	3.500	1.750	1.750			2022
Fietspad, ontbrekende schakel Horn N280	1.523	534	989	1.523	35	2022
Zevenellen	1.000	508	492			2021
Subtotaal	**14.823**	**6.950**	**7.873**	**3.648**	**1.931**	
Totaal	**32.170**	**7.700**	**24.470**	**14.331**	**5.990**	

Burgerinitiatieven

Fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter

Naar aanleiding van de motie van de gemeenteraad (eind 2019), zijn er begin 2020 zeven alternatieve locaties aan de rand van Ittervoort op hoofdlijnen met elkaar vergeleken. Daarbij is gekeken naar het provinciaal en rijksbeleid, het bestemmingsplan, de kavelgrootte en de

wegenstructuur/bereikbaarheid. Eind juni 2020 is de keuze op Heijerveld definitief vastgelegd en zijn de vervolgonderzoeken voor de bestemmingsplanprocedure gestart. De koopovereenkomst voor het perceel Heijerveld is eind 2020 getekend.

Na de definitieve locatiekeuze is er hard gewerkt aan het proces. Ook werd samen met alle partners, te weten SPOLT, Hoera Kindercentra, Stichting Bibliocenter en gemeente, de projectstructuur vastgesteld. Een belangrijk onderdeel van deze projectstructuur is de communicatie. Er is in nauw overleg met de dorpsraden een communicatieplan besproken. Een ander onderdeel van de projectstructuur is de vorming van diverse werkgroepen. Begin 2021 staat de eerste werkgroep buitenruimte met een vertegenwoordiging van Dorpsraden en omwonenden gepland.

In het najaar van 2020 vond de aanbesteding voor de architectenopdracht plaats en is uit een vijftal architecten 'Kern Architecten' middels een selectieprocedure gekozen als architect voor het Kindcentrum Leudal West.

Aanvullende verkeersmaatregelen fusie scholen Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter

Nu de locatie voor het nieuwe Kindcentrum definitief vastligt, is de gemeente aan de slag gegaan met het kiezen van de juiste maatregelen om schoolroutes vanuit de kernen veiliger te maken. Een extern bureau kreeg de opdracht om dit op te pakken in overleg met de Dorpsraden.
Eind 2020 is een conceptrapportage opgeleverd. Begin 2021 wordt de prioritering vastgelegd.

't Maasveld

Op 30 juni 2020 besloot de gemeenteraad om een investeringskrediet van € 1.570.000 beschikbaar te stellen, bestaande uit een subsidiebijdrage van de provincie ten bedrage van € 750.000 en een investeringsbijdrage van de gemeente van € 820.000 inclusief btw. Dit onder voorbehoud van toekenning van de subsidiebijdrage door de provincie voor de realisatie van de Veilige Wieleromgeving als onderdeel van het Sportpark 't Maasveld in Neer.

Voorheen (12 december 2017) besloot de gemeenteraad ook om een krediet van € 1,5 miljoen inclusief btw beschikbaar te stellen voor de realisatie van de Open Club-gedachte en de renovatie van de bestaande spantenhal.De spantenhal is inmiddels gerenoveerd. Daarnaast zijn er al voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd voor de Open Club-gedachte en de wielerbaan. Eén daarvan is de bestemmingsplanprocedure.

Eind 2020 lag er een ontwerpbestemmingsplan klaar om ter inzage te leggen. Alleen het bodemonderzoek moest nog aangevuld worden. Gelet op het besluit van Provinciale Staten om de subsidie voorlopig nog niet te verstrekken, is het bestemmingsplan tijdelijk on hold gezet. In overleg met de provincie wordt begin 2021 gekeken welke stappen gezet moeten worden voor de gevraagde provinciale subsidie opnieuw op de agenda te zetten.

Sport Kelpen-Oler, Grathem, Ell en Hunsel

Op 10 december 2019 stelde de gemeenteraad een krediet van € 5.451.274 euro beschikbaar voor de realisatie van de nieuwe voetbalaccommodatie in Kelpen-Oler. In het voorjaar 2020 zijn de vier voetbalvelden, drie grasvelden en één kunstgrasveld, en een gedeelte van de infrastructuur op en nabij de voetbalaccommodatie aangelegd. De bouw van het clubhuis, kantine en kleedlokalen, is einde 2020 gestart en wordt gelijktijdig met de aanleg van de resterende infrastructuur einde april 2021 opgeleverd.

Aanvullende verkeersmaatregelen fusie sport Kelpen-Oler, Grathem, Ell en Hunsel

Gelijktijdig met de realisatie van de nieuwe voetbalaccommodatie worden er aanvullende verkeersmaatregelen genomen. De Oranjestraat in Kelpen-Oler wordt gereconstrueerd om een verkeersveilige toegang tot de nieuwe voetbalaccommodatie te borgen. Deze reconstructie is in uitvoering en wordt opgeleverd voor de opening van de voetbalaccommodatie.

Daarnaast vragen de routes vanuit de kernen van Ell, Hunsel en Grathem naar Kelpen-Oler om een aanpassing, zodat de jeugd op een veilige manier zelfstandig naar de nieuwe accommodatie kan reizen. In 2020 zijn de knelpunten op deze route, samen met de dorpsraad en de fusie vereniging DFO '20, benoemd en zijn de voorbereidingen voor de uitvoering gestart. De maatregelen worden voor het begin van het voetbalseizoen 2021-2022 gerealiseerd.

Open club Roggel

Door coronamaatregelen vonden in 2020 minder overleg en activiteiten plaats dan verwacht.
In 2020 is een samenwerkingsovereenkomst opgesteld, waarbij de Open Club Roggel en de gemeente overeen zijn gekomen dat de Open Club Roggel voor het evenemententerrein in Roggel een conciërge- en signaalfunctie vervult. De overeenkomst betreft een pilot in burger- en overheidsparticipatie. Deze pilot wordt in juni 2021 geëvalueerd en zo nodig in onderling overleg bijgesteld.

Lokale projecten

Fietspad spoorbrug Buggenum

Op 10 november stelde het college de projectopdracht 'Fietsbrug Buggenum – Leeuwen' vast. Met deze projectopdracht (stap 1) wordt begin 2021 een start gemaakt met het opstellen van het projectplan. Zo kunnen het college en vervolgens de gemeenteraad een zorgvuldige afweging maken over de verdere stappen. Bij iedere vervolgstap is er een go / no go - moment. Eind 2020 zijn, in overleg met gemeente Roermond, de eerste afspraken gemaakt om een projectplan samen te stellen en een beeld te krijgen van het benodigde voorbereidingskrediet.

Naar aanleiding van de subsidiereservering begin 2020, vonden enkele gesprekken met gemeente Roermond en Provincie Limburg plaats om de voorwaarden op papier te krijgen. Begin 2021 wordt verwacht de definitieve voorwaarden vast te leggen.
Daarnaast nam Gemeente Roermond tijdens de begrotingsbehandeling in november 2020 een voorbereidingskrediet op voor het jaar 2021.

Fietspad Heldenseweg

De realisering van dit fietspad is als toonaangevend project opgenomen in het provinciale Uitvoeringsplan Fiets. Daarmee is medefinanciering door de provincie verzekerd. In juni 2019 stelde de gemeenteraad een krediet beschikbaar voor de realisatie van het fietspad langs de Heldenseweg. Na enige voorbereidende werkzaamheden in het laatste kwartaal van 2019 is in januari 2020 de daadwerkelijke aanleg van het fietspad gestart. Op 1 juli is het fietspad officieel in gebruik genomen.

Herinrichting Napoleonsweg Neer

De Napoleonsweg (N273) in de kern Neer is een Provinciale weg. Enkele jaren geleden wisselden provincie en gemeente met elkaar van gedachten over een mogelijke toekomstige inrichting. Uitgangspunt was een 50 km/uur inrichting met gescheiden rijbanen.

Als gevolg van het besluit van Provinciale Staten (PS) in februari 2020, vond een herschikking van Provinciale middelen tot betrekking van mobiliteitsdoeleinden plaats. Aan het project N273 Neer is door dit besluit binnen de provincie geld toegekend voor de technische vervanging van de weginfrastructuur. Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre de door Provinciale Staten (PS) toegekende middelen de initieel voorgenomen herinrichting mogelijk maakt. Er is geen indicatie van bijdragen vanuit de gemeente. Op dit moment zijn hiervoor binnen de gemeentelijke begroting nog geen financiële middelen opgenomen. Deze zijn mede afhankelijk van de daadwerkelijke reconstructieplannen. Hierover is overleg opgestart. Daadwerkelijke uitvoering is vooralsnog voorzien voor 2023.

Herinrichting oude kern Baexem

Op 14 februari 2020 vond besluitvorming in de Provinciale Staten plaats inzake de realisatie van de N280-wegvak Leudal. Naar aanleiding daarvan wordt een nieuwe planning opgesteld voor de voorbereiding en realisatie van de N280. De herinrichting van de kern Baexem is pas aan de orde na de realisatie van de N280.

Fietspad ontbrekende schakel Horn N280

Op 17 maart 2020 stemde de gemeenteraad in met een krediet beschikbaar te stellen van € 989.350 voor de realisatie van de fietsroute N280, ontbrekende schakel Horn, inclusief het herinrichten van de Rijksweg als 30 km/u zone tussen de rotonde in de Beegderweg en de Maaslandstraat. Verder heeft de Provincie Limburg een subsidie uitvoeringsprogramma fiets een bedrag van € 376.650 ter beschikking gesteld. Ook werd wegens de realisatieovereenkomst N280 een bedrag van € 157.000 beschikbaar. De voorbereidingen van het uitvoeringsbestek zijn eind 2020 afgerond en worden medio mei 2021 aanbesteed. De uitvoering staat gepland medio 2021 en wordt begin 2022 afgerond.

Aanvullende verkeersmaatregelen Zevenellen

Naar aanleiding van een extern advies besloot het college in 2019 om de aanleg van twee rotondes op de Roermondseweg na te streven. Via de samenwerking in het Regionaal Mobiliteitsoverleg (RMO) is er gewerkt aan een goede bereikbaarheid en maximale verkeersveiligheid. Een subsidie (€ 175.000) van de provincie Limburg is ontvangen via het RMO ontvangen voor de bereikbaarheid van het bedrijventerrein Zevenellen. Daarnaast ontving de gemeente eind 2020 nog een subsidie van € 525.000 van het Rijk. De voorbereidende werkzaamheden (ontwerp en aanbestedingsstukken) voor de rotondes zijn in een afrondende fase.

De werkzaamheden op het noordelijke gedeelte van Zevenellen zijn eind 2020 opnieuw opgestart. In 2021 wordt het definitieve krediet voor de aanleg van de rotondes gevraagd aan de gemeenteraad.

2 Programmaplan

2.1 Veilige gemeente

Wat hebben we bereikt?

Door de coronacrisis stond 2020 voornamelijk in het teken van zaken die speelden omtrent COVID-19. Dit ging ten koste van de aanpak van enkele andere veiligheidsproblemen. Daarnaast zagen we een verschuiving in de veiligheidsissues door de beperkende maatregelen in verband met COVID-19.

Per veiligheidsprobleem opgenomen in het integraal veiligheidsbeleid 2019-2022 gemeente Weert-Nederweert-Leudal bereikten we het volgende:

- **Georganiseerde ondermijnende criminaliteit;**
  De informatiepositie is versterkt door meldingen via het online meldpunt, het opgemaakte integraal ondermijningsbeeld, de analysetool buitengebied en controles. Door goede communicatie bereikten we dat burgers het online meldpunt blijven vinden.
- **High Impact Crimes (HIC);**
  Als gemeente zaten we al op een laag niveau van woning inbraken maar in 2020 is het aantal woninginbraken nog verder gedaald. Dit komt doordat burgers meer thuis zijn in verband met de beperkende COVID-19 maatregelen.
- **Jeugd en veiligheid;**
  De samenwerking tussen het cluster veiligheid, de boa's en het jongerenwerk is geïntensiveerd. Gezamenlijk is gewerkt aan het effectiever aanpakken van jeugdoverlast.
- **Veilige leef- en woonomgeving;**
  Personen met verward gedrag hebben in de gemeente Leudal de aandacht. Alle gemeenten in Midden-Limburg en ketenpartners werken samen bij de aanpak van personen met verward gedrag. Binnen het Veiligheidshuis Midden-Limburg wordt op het gebied van leefbaarheid casussen integraal samengewerkt. Deze samenwerking verloopt steeds beter waardoor er betere resultaten worden geboekt in langslepende casussen.
- **Cybercrime;**
  De cijfers op het gebied van cybercrime nemen toe. De gemeente Leudal wil samen met de gemeente Weert en Nederweert dit veiligheidsprobleem oppakken. Door de gevraagde capaciteit met betrekking tot de corona-crisis zijn deze werkzaamheden doorgeschoven naar 2021.

Totaal programma

Veilige gemeente				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	3.324	3.872	3.397	-475
Baten	-278	-332	-414	-82
Mutatie reserves	0	-550	-135	415
Resultaat	***3.046***	***2.990***	***2.848***	***-142***

2.1.1 Minder criminaliteit

Wat hebben we ervoor gedaan?

- **Aanpak van High Impact Crimes**
  Dit zijn delicten met een groot impact op het slachtoffer, diens omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij. Een voorbeeld hiervan zijn woninginbraken. Door het lage aantal woninginbraken en de capaciteit die benodigd was voor de aanpak COVID-19, is aan preventie weinig aandacht geschonken. Er is nog steeds aandacht voor de persoonsgerichte aanpak van daders.
- **Jeugd en veiligheid**
  Er is een jeugdoverleg met ketenpartners opgezet. In dit overleg wordt samengewerkt aan het voorkomen en aanpakken van jeugdoverlast en in onze gemeente.
- **Veilige leef- en woonomgeving**
  Het Midden-Limburgse plan van aanpak personen met verward gedrag is in uitvoering. De uitgezette maatregelen bespreekt een ambtelijke werkgroep structureel en worden zo nodig bijgesteld.
- **Cybercrime**
  Door de gevraagde capaciteit met betrekking tot de coronacrisis zijn deze werkzaamheden aangehouden.
- **Burgerparticipatie**
  De bestaande structuren zoals buurtpreventie, buurtwhatsapp, burgernet, buurtbemiddeling waren in 2020 in werking.

Wat heeft het gekost?

Veilige gemeente				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Veiligheidsmaatregelen algemeen	143	474	184	-290
Veiligheidsmaatregelen specifiek	99	139	94	-45
Totale Lasten	**242**	**613**	**278**	**-335**
Baten				
Veiligheidsmaatregelen algemeen	0	0	0	0
Veiligheidsmaatregelen specifiek	0	0	-13	-13
Totale Baten	**0**	**0**	**-13**	**-13**
Mutatie reserves	0	-383	-63	320
Resultaat	***242***	***229***	***202***	***-27***

Preventie
Door werkzaamheden in verband met COVID-19 zijn preventieve activiteiten voor andere veiligheidsthema's blijven liggen.

Dierenbescherming
De kosten zwerfdieren zijn lager dan geraamd, doordat er minder zwerfdieren zijn opgevangen.

XTC dumpingen
Verder was het bedrag voor XTC-dumpingen hoger begroot dan in 2019 in verband met de bijstelling voor de te maken kosten sanering van een gierkelder. Het restant bedrag 2020 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2021 omdat de sanering van de gierkelder inmiddels heeft plaatsgevonden, maar de facturen pas in 2021 zijn ontvangen.

Bommenregeling
In het verleden zijn gelden ontvangen in het kader van niet gesprongen explosieven. Het restant van € 288.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2021.

2.1.2 Preventie en repressie op orde

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wat betreft Brandweerzorg en Crisisbeheersing maakt de gemeente Leudal onderdeel uit van de Veiligheidsregio Limburg-Noord. Er worden activiteiten gericht op preventie en repressie gerealiseerd.

De Veiligheidsregio biedt gemeenten deskundige hulp bij het voorkomen en beperken van (brand)incidenten en bij het indammen van brandrisico's. Daarnaast voert de Veiligheidsregio de operationele brandweerzorg uit. Deze omvat het voorkomen en bestrijden van branden en ongevallen anders dan brand die gevaar voor mens en dier (kunnen) opleveren. Tevens coördineert de Veiligheidsregio de multidisciplinaire hulpverlening bij rampen en crises en verzorgt de ketenregie in samenwerking met de gemeenten (Oranje Kolom).

De afgelopen periode heeft COVID-19 ervoor gezorgd dat de focus van de Veiligheidsregio Limburg-Noord is verlegd naar het bestrijden van de coronacrisis. Door deze crisis en de noodzakelijk bestrijdingscapaciteit werden en worden (beleids-) ontwikkelingen op het gebied van fysieke veiligheid trager opgepakt en uitgewerkt dan we van de Veiligheidsregio gewend zijn. De begrotingen van 2021 en 2022 zijn mede door de coronacrisis beleidsarm om daarmee de financiële alsook beleidsmatige impact van de coronacrisis zo efficiënt mogelijk te incasseren. Belangrijke thema's waarbij de gemeente heeft samengewerkt en zal samenwerken zijn: verdere bestrijding coronacrisis, de (landelijke) kerntakendiscussie bij de brandweer alsook de doorontwikkeling van crisisbeheersing in onze Veiligheidsregio.

Wat heeft het gekost?

Veilige gemeente				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Brandweer en crisisbeheersing	2.865	2.938	2.894	-44
Totale Lasten	**2.865**	**2.938**	**2.894**	**-44**
Baten				
Brandweer en crisisbeheersing	-61	-115	-184	-69
Totale Baten	**-61**	**-115**	**-184**	**-69**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***2.803***	***2.822***	***2.710***	***-112***

Huisvesting brandweer
Over het jaar 2020 zijn meerinkomsten ontvangen (€ 68.000) voor de verhuur van de brandweerkazernes, servicekosten en dotatiekosten dan begroot. In de begroting 2020-2023 is daartoe al een extra bedrag begroot, maar dit blijkt nu te laag. Gelet op de mogelijke ontwikkelingen met betrekking tot de kazernes, wordt bekeken of het inkomstenbudget verder verhoogd moet worden.

Preventie fysiek
Daarnaast is in 2020 een bedrag terug ontvangen vanuit de VRLN ter hoogte van € 26.000. Het betreft hier een incidentele bijstelling van de loonindexatie.

2.1.3 Ondermijning teruggedrongen

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De informatiepositie over georganiseerde ondermijnende criminaliteit is versterkt door meldingen via het gemeentelijk online meldpunt, het opgemaakte integraal ondermijningsbeeld, de analysetool buitengebied en controles.
- Door communicatie zorgden we dat burgers het online meldpunt blijven vinden.
- Om zicht te krijgen op risicoadressen in het buitengebied is een analysetool ondermijning buitengebied ontwikkeld.
- Er zijn diverse subjecten nader bekeken. Er vonden diverse controles en BIBOB-toetsen plaats. Met externe partners is gezamenlijk deelgenomen aan een pilot 'controle spookbewoning.' Waar nodig zijn bestuurlijke maatregelen getroffen.
- Op basis van de informatiepositie is een plan van aanpak gemaakt. Dit plan van aanpak is afgestemd met de veiligheidspartners politie, openbaar ministerie, belastingdienst en de andere twee gemeenten in het politie Robuust Basisteam, namelijk Nederweert en Weert. In dit plan van aanpak zijn de gezamenlijke prioriteiten voor 2021-2023 vastgelegd.
- Voor een rechtmatige verwerking van signalen in het kader van de aanpak ondermijnende criminaliteit en de uitwisseling van informatie binnen de organisatie is een privacyprotocol vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

Veilige gemeente				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Ondermijning	217	322	225	-97
Totale Lasten	**217**	**322**	**225**	**-97**
Baten				
Ondermijning	-217	-217	-217	0
Totale Baten	**-217**	**-217**	**-217**	**0**
Mutatie reserves	0	-167	-72	95
Resultaat	***0***	***-62***	***-64***	***-2***

Ondermijning

Voor de aanpak ondermijning in het buitengebied ontvangt de gemeente versterkingsgelden. In het eerste jaar van het project is geïnvesteerd in het juridisch op orde krijgen van de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Vanaf maart 2020 is ervoor gekozen een halve fte jurist niet langer meer in te vullen. Dit zorgt voor aanzienlijk minder kosten. Door COVID-19 vonden er geen fysieke voorlichtingsactiviteiten plaats. Dit zorgt ook voor minder kosten. De restant gelden van afgerond € 95.000 zijn overgeheveld naar 2021. Door deze versterkingsgelden wordt er minder gebruik gemaakt van het reguliere budget ondermijning.

2.1.4 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	**Reserve**	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		415	-415
			Totaal toevoegingen		**415**	**-415**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-525	-525	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	TK Invoering wet verplichte GGZ	-25	-25	
			Totaal onttrekkingen	**-550**	**-550**	

2.1.5 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	2019	0,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2019	3,8	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	2019	2,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	2019	3,5	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	2019	52	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.

2.1.6 Verbonden partijen

- Veiligheidsregio- Limburg Noord

2.2 Onderwijs

Wat hebben we bereikt?

Op het gebied van onderwijshuisvesting vonden diverse ontwikkelingen in 2020 plaats. Enkele projecten zijn afgerond zoals de tijdelijke onderwijshuisvesting voor Lataste bij Rubicon Jeugdzorg en de verbouwing bij de Heisterkes. Lopende projecten zijn de toekomstige huisvesting van Sint Ursula, waar een onderzoeksrapportage voor wordt opgesteld. De voorbereidingen voor de bouw van een nieuwe basisschool in Ittervoort zijn in 2020 in gang gezet. Tenslotte heeft schoolbestuur SPOLT het voornemen aangekondigd om de basisscholen in Buggenum, Heibloem en Kelpen-Oler te sluiten.

Daarnaast is het beleid voor- en vroegschoolse educatie geactualiseerd. Een aanbesteding van het leerlingenvervoer vond plaats en in augustus 2020 startte de nieuwe vervoerder.

De coronacrisis had op de uitvoering van dit programma een behoorlijke weerslag. Niet alleen financieel, maar ook op de uitvoering van de (dagelijkse) werkzaamheden door de wisselende regelingen. Scholen en kindercentra waren wekenlang gesloten en dienden alleen voor noodopvang. De gemeente heeft hiervoor compensatie ontvangen van het Rijk. Extra kosten die kindercentra maakten voor de noodopvang vergoedde de gemeente. Subsidies aan de kinderopvangorganisaties zijn doorbetaald om de continuïteit van de voorziening te behouden. Ook met de vervoerder van het leerlingenvervoer zijn afspraken gemaakt over doorbetaling van de niet gereden ritten om de continuïteit van het vervoer te waarborgen.

Totaal programma

Onderwijs				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	3.336	3.984	3.831	-153
Baten	-376	-692	-855	-163
Mutatie reserves	-80	-390	-110	280
Resultaat	***2.880***	***2.901***	***2.866***	***-35***

2.2.1 Multifunctioneel gebruik voorzieningen

Wat hebben we ervoor gedaan?

Er zijn diverse ontwikkelingen gaande in verband met het sluiten, fuseren en uitbreiden van scholen. Dit heeft te maken met ontwikkelingen in het speciaal onderwijs en het teruglopen van het leerlingenaantal vanwege demografische ontwikkelingen. Het multifunctioneel gebruik van voorzieningen is mede vanwege de terugloop van het leerlingaantal actueel.

School Haler, Hunsel, Ittervoort, Neeritter (HHIN school)
De koopovereenkomst voor de grond waarop de school wordt gerealiseerd, is in 2020 ondertekend. Het notarieel transport vindt in 2021 plaats. In december 2020 is de overeenkomst tussen schoolbestuur SPOLT en Kennis architecten uit Roermond ondertekend. Tot nu toe bleken geen ruimtelijke belemmeringen.

Sint Ursula
Besluitvorming over een nader uit te werken scenario voor huisvesting van scholengemeenschap Sint Ursula liep vertraging op. De raadscommissie sociaal vond dat het voorstel aan de gemeenteraad meer toelichting en onderbouwing nodig had. Vervolgens vond in augustus 2020 een bijeenkomst met raads- en commissieleden in Roermond plaats. Daarbij werd gefocust op nieuwe onderwijsvormen en daarbij behorende huisvestingswensen. In november 2020 vond een zogenaamde ateliersessie met alle bij Sint Ursula betrokken partijen plaats. Accent lag daarbij op de positie van Sint Ursula in Leudal en de regio.

Alle aanwezigen en aanvullend gewenste informatie met betrekking tot huisvesting van Sint Ursula worden verzameld in een onderzoeksrapportage. De onderzoeksrapportage wordt in maart 2021 afgerond en vervolgens aangeboden aan het college en de gemeenteraad.

Lataste school
Lataste diende een huisvestingsverzoek voor de vervanging en uitbreiding van de huidige tijdelijke units. Voor de korte termijn is een tijdelijke oplossing gevonden door huisvesting bij Rubicon. In april 2020 heeft het college besloten om als voorgenomen besluit het standpunt in te nemen dat medegebruik van de onderwijshuisvesting bij Sint Ursula Horn voorziet in het huisvestingsverzoek van Lataste.

Op grond van aanvullende gegevens is in juli 2020 door het college besloten om de huur van tijdelijke onderwijshuisvesting bij Rubicon Jeugdzorg met ingang van 2021 nog voor 3 jaren te continueren. Deze aanvullende gegevens zijn als volgt:

- de verwachting dat het aantal leerlingen voor Lataste mogelijk gaat dalen de komende jaren indien het “passend onderwijs” in de regio beter gaat functioneren;
- onzekerheid over het voortbestaan van Sint Ursula in Horn;
- het feit dat Rubicon Jeugdzorg in Horn voorlopig nog blijft bestaan.

Heisterkes
Medisch kinderdagverblijf De Heisterkes in Haelen is voor de vorming van een samenwerkingsverband en als nevenvestiging van de Maaskei verbouwd en uitgebreid. De verbouwing werd in juli 2020 afgerond en er is gestart met onderwijs op maat.

Ortholaan/Widdonck Heibloem
Door Stichting Aloysius wordt tot 10 juli 2021 van de Combinatie Jeugdzorg ruimte gehuurd in het “VOC-gebouw”. Dit in verband met de verhuizing van De Ortolaan naar de Widdonck. De aan de Combinatie Jeugdzorg verschuldigde huur, ad € 20.700 per jaar, wordt door de gemeente, op grond van haar verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting, voldaan. Sinds ultimo 2020 wordt overleg gevoerd tussen Combinatie Jeugdzorg, stichting Aloysius en gemeente over continuering van de huurovereenkomst.
Door een boven verwachting grote groei van het aantal leerlingen heeft stichting Aloysius met de Combinatie Jeugdzorg afgesproken dat twee leegstaande paviljoens van de Combinatie Jeugdzorg tijdelijk worden ingezet voor onderwijsdoeleinden. De beide paviljoens zijn in augustus 2020 in bruikleen gegeven, waarbij de kosten voor aanpassing ad € 62.000 in eerste instantie door de stichting Aloysius zijn voldaan. In januari 2021 is door de stichting Aloysius een verzoek bij de gemeente Leudal ingediend voor betaling van deze kosten. Afhandeling van dit verzoek vindt plaats in combinatie met de voortzetting van voornoemde huurovereenkomst.

Sluiting basisscholen
In december 2020 informeerde het schoolbestuur SPOLT, het college en de gemeenteraad schriftelijk over het voorgenomen besluit tot sluiting van de basisscholen in Buggenum, Heibloem en Kelpen-Oler. Naar aanleiding van deze informatie zijn op 22 december 2020 door de gemeenteraad twee moties "vreemd aan de orde van de dag over door Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier voorgenomen besluit tot sluiting van drie basisscholen" aangenomen. Over invulling van betreffende moties vond rapportage aan de gemeenteraad plaats.

Integraal huisvestingsplan
Overleg is gestart met schoolbestuur SPOLT en de overige in Leudal werkzame schoolbesturen om te komen tot een integraal huisvestingsplan (IHP). Een IHP is een meerjarenperspectief voor de portefeuille onderwijshuisvesting. Het IHP is een coproductie tussen gemeente en schoolbesturen en een verbeterde en gezamenlijke invulling van de zorgplicht. Het biedt een leidraad voor investeringen in de huisvesting, zorgt voor een beleidsmatige en evenwichtige inzet van middelen en biedt een goed vertrekpunt voor het verbinden van opgaven in het sociaal maatschappelijk domein.

Wat heeft het gekost?

Onderwijs				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Onderwijshuisvesting	1.268	1.454	1.146	-308
Kwaliteit kinderopvang	0	1	0	-1
Totale Lasten	**1.268**	**1.455**	**1.146**	**-309**
Baten				
Onderwijshuisvesting	0	0	0	0
Kwaliteit kinderopvang	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	-80	-356	-76	280
Resultaat	***1.188***	***1.099***	***1.070***	***-29***

2.2.2 Afname schooluitval en onderwijsachterstand

Wat hebben we ervoor gedaan?

Leerplicht
Sinds schooljaar 2018-2019 werken we samen met Weert op het gebied van leerplicht en het regionaal meld- en coördinatiecentrum (RMC). De samenwerking is geëvalueerd. Daaruit blijkt dat deze samenwerking positief wordt ervaren. Besloten is om de samenwerking te continueren.
De inzet blijft niet alleen gericht om schoolverzuim in een zo vroeg mogelijk stadium te voorkomen, maar ook om kwetsbare jongeren meer te ondersteunen in het vinden van passend werk en opleidingen.

Onderwijsachterstanden voorkomen
Het beleid peuterprogramma en voor-en vroegschoolse educatie 2020 is geactualiseerd en een nieuwe subsidieregeling is vastgesteld. De peuters met een vve-indicatie krijgen nu een aanbod van 16 uur per week (was 12 uur) bij de kindercentra waardoor taalachterstanden beter bestreden worden.
Door de sluiting van de kinderopvang tijdens de coronaperiode, misten de meeste peuters met een vve-indicatie wekenlang dit aanbod. De noodopvang ging wel door voor kinderen in een kwetsbare positie en voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep. De subsidie voor de kindplaatsen is doorgelopen om de continuïteit van dit aanbod te waarborgen. Daarnaast is de eigen bijdrage van de ouders terugbetaald.

Leerlingenvervoer
In 2020 is het leerlingenvervoer en het jeugdwetvervoer opnieuw aanbesteed. Naast de kostenontwikkeling in het leerlingenvervoer (NEA index 2020 was 6,7%) nemen de kosten toe door gestegen tarieven. Ook neemt het aantal leerlingen in het aangepast vervoer weer langzaam toe. Om de kosten te beperken zijn we gestart met pilots zelfstandig reizen van leerlingen op het gebied van OV en zetten we in op social return. Daarnaast zijn er gesprekken met SPOLT en het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs. Deze gesprekken hebben als doel om het aantal doorverwijzingen naar het speciaal (basis) onderwijs te beperken.

Tijdens de scholensluiting vanwege corona vond er wekenlang minder leerlingenvervoer plaats. De noodopvang op scholen ging wel door voor kwetsbare kinderen en voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep. Om de continuïteit van het vervoer te garanderen zijn er afspraken met de vervoerder gemaakt. Hierbij 80% van de niet gereden ritten doorbetaald. Dit is gefinancierd uit de reguliere budgetten.

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	*(bedrag x 1.000)* Realisatie - begroting
Lasten				
Onderwijsbeleid	1.598	1.949	2.109	160
Media	469	580	577	-3
Totale Lasten	**2.067**	**2.529**	**2.686**	**157**
Baten				
Onderwijsbeleid	-281	-597	-760	-163
Media	-95	-95	-95	0
Totale Baten	**-376**	**-692**	**-855**	**-163**
Mutatie reserves	0	-34	-34	0
Resultaat	***1.692***	***1.803***	***1.796***	***-7***

Leerlingenvervoer
De kosten van het leerlingenvervoer stijgen door kostenontwikkeling (NEA index 2020 is 6,7%), stijgende tarieven vanwege de aanbesteding en omdat het aantal leerlingen langzaam aan het toenemen is.
Daarnaast is er in 2020 sprake van extra kosten vanwege de aanbestedingsprocedure.
Naar verwachting vindt er nog een afrekening plaats van de vervoerskosten in het voordeel van de gemeente. Dit bedrag wordt verrekend in boekjaar 2021.

Onderwijsachterstanden
Het budget dat we ontvangen van het Rijk is de afgelopen jaren opgelopen van € 52.000 in 2018 tot € 378.000 in 2020. Dit zijn gelabelde middelen, het restant wordt overgeheveld naar het volgende jaar. Een actualisatie van het beleid peuterprogramma en voor- en vroegschoolse educatie heeft eind 2020 plaatsgevonden waarbij door de extra inzet de kosten de komende jaren zullen stijgen.

Kinderopvang
Van het Rijk hebben we € 41.820 via de septembercirculaire ontvangen om de extra kosten voor opvang te betalen voor ouders met een cruciaal beroep en daarnaast is dit bedrag gebruikt om de eigen bijdrage van ouders te kunnen vergoeden. Van dit bedrag is ongeveer € 25.000 niet gebruikt. De reguliere subsidies voor kinderopvang zijn ook lager uitgevallen als gevolg van corona. Per saldo resteert op dit onderdeel ongeveer € 13.000.
Tot slot hebben de inspecties van de GGD vanwege corona minder doorgang kunnen vinden. Daardoor is er een bedrag overgebleven van afgerond € 13.000.

2.2.3 Meer peuters nemen deel voorschoolse educatie

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de actualisatie van het beleid peuterprogramma en voor- en vroegschoolse educatie is het aanbod programma voor peuters verhoogd van 7 naar 8 uur per week. Dit is positief voor de ontwikkeling op het gebied van taal, rekenen, sociale vaardigheden en motoriek van peuters.

Door de sluiting van de kinderopvang tijdens de coronacrisis misten de meeste peuters wekenlang dit aanbod. De noodopvang ging wel door voor kinderen in een kwetsbare positie en voor kinderen van ouders met een cruciaal beroep. De subsidie voor de kindplaatsen liep door om de continuïteit van de kinderopvang te waarborgen. De gemeente heeft de eigen bijdrage van de betreffende ouders (subsidieregeling) terugbetaald. Daarnaast vergoedde de gemeente de kosten van extra noodopvang voor ouders met een cruciaal beroep. Het Rijk stelde hiervoor ruim € 40.000 beschikbaar via de septembercirculaire.

2.2.4 Reserves

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
						(bedrag x 1.000)
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	Jaarlijkse toevoeging	40	40	
			Totaal toevoegingen	**40**	**40**	
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-116	-116	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Bibliotheekwerk (septembercirc. 2019)	-34	-34	
O	Grondexploitatie	I	aankoop locatie fusie-school HHIN	-280		-280
			Totaal onttrekkingen	**-430**	**-150**	**-280**

2.2.5 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Centrale huisvesting scholen Hunsel-Haler-Ittervoort-Neeritter	**926**	**303**	**623**	
Fusieschool Hunsel-Haler-Ittervoort-Neeritter: aankoop locatie	**410**		**410**	
Aanpassing Ursula i.v.m. gebruik Lataste	**465**		**465**	
Totaal investeringen	**1.801**	**303**	**1.498**	

74020003 Aanpassing Ursula i.v.m. gebruik Lataste
Krediet is toegekend op basis van verbouwing/aanpassing bestaande bouw Ursula t.b.v. Lataste. Op 07-07-2020 heeft het college, met kennisgeving aan de gemeenteraad, op basis van nieuwe inzichten besloten om het huurcontract met Rubicon voor wat betreft tijdelijke huisvesting voor Lataste, per 01-01-2021 te verlengen voor een periode van maximaal 3 jaar. In deze periode vindt nader onderzoek plaats naar passend onderwijs, huisvesting Lataste, huisvesting Ursula en huisvesting Rubicon. Geadviseerd wordt om het krediet in stand te houden tot er besluitvorming is over hoe verder met onderwijshuisvesting voor Ursula en Lataste. In afwachting van besluitvorming kunnen de huurkosten bij Rubicon voldaan worden uit de vrijvallende kapitaallasten krediet aanpassing Ursula.

2.2.6 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2017	0	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2019	1,3	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2019	17	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.

2.3 Gezondheidsbevordering

Wat hebben we bereikt?

Het programma gezondheid heeft vele raakvlakken met andere belangrijke thema's bij de gemeente. Denk hierbij aan jeugd, Leudal Leeft, WMO, alcohol- en drugspreventie en de omgevingsvisie. Een deel van de uitvoering van het gezondheidsbeleid (bijvoorbeeld jeugdgezondheidszorg) vindt plaats door de GGD (Veiligheidsregio Limburg-Noord).

Om het dekkend netwerk van AED's in de kernen te behouden, is geïnvesteerd in nieuwe AED's ter vervanging van oude AED's.

De coronacrisis had op de uitvoering van dit programma een behoorlijke invloed. Activiteiten op het gebied van gezonde leefstijl vonden nauwelijks plaats. Het opstellen van het lokale gezondheidsbeleid liep vertraging op. In 2021 wordt er op een andere wijze invulling aangegeven, via het leefstijlakkoord.

Totaal programma

Gezondheidsbevordering				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	1.364	1.416	1.384	-32
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves	0	-13	-13	0
Resultaat	***1.364***	***1.403***	***1.371***	***-32***

2.3.1 Levensstijl en gezondheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

De GGD (VRLN) voert veel taken uit op het gebied van de volksgezondheid. Denk aan de uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma, jeugdgezondheidszorg en infectieziektebestrijding. De kosten van de uitvoering van deze taken stegen.

Binnen Leudal zijn er veel partners en vrijwilligers - zoals dementievriendelijke gemeente, Leudal Leeft, KERNgezond en Hart voor Leudal. Deze nemen initiatieven en voeren activiteiten uit gericht op gezondheid of met raakvlakken met gezondheid. Door gezamenlijke speerpunten in het lokale gezondheidsbeleid vast te leggen, zetten we in op een betere afstemming, samenwerking en resultaten van de diverse initiatieven. Door de coronacrisis was het opstellen van het lokale gezondheidsbeleid in 2020 niet uitvoerbaar en is doorgeschoven naar 2021. De intentie is om een leefstijlakkoord op te stellen waarin de diverse partners participeren en waaraan een uitvoeringsprogramma is gekoppeld.

Uit de jeugdmonitor 2019 blijkt dat 27% van de jongeren (14-16 jaar) meedoet aan binge drinken. Dit is vijf glazen of meer alcohol drinken per gelegenheid. De startleeftijd voor het drinken van alcohol is gemiddeld 13 jaar. Hoewel de cijfers verbeterden in vergelijking met de afgelopen jaren, scoort Leudal gemiddeld slechter dan andere gemeenten in de regio Noord-Limburg. De gemeente Leudal zet samen met Synthese, Vincent van Gogh, CJG en onze lokale scholen in op alcoholpreventie. Vanwege de coronacrisis vond dit het afgelopen jaar nauwelijks plaats.

De ontwikkeling rond het gebruik van lachgas en synthetische drugs heeft de aandacht. Het verbod op het gebruik van lachgas is in 2020 in de APV opgenomen.

Wat heeft het gekost?

Gezondheidsbevordering				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bescherming gezondheid	1.364	1.416	1.384	-32
Totale Lasten	**1.364**	**1.416**	**1.384**	**-32**
Baten				
Bescherming gezondheid	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-13	-13	0
Resultaat	***1.364***	***1.403***	***1.371***	***-32***

In 2020 is een incidenteel bedrag van € 23.000 terug ontvangen vanuit de VRLN inzake een voordeel op de loonindexatie.

2.3.2 Vroegtijdige ondersteuning

Wat hebben we ervoor gedaan?

Diverse partners van de gemeente bieden vroegtijdige ondersteuning aan mensen met een hulpvraag of een probleem. Denk hierbij aan de GGD (jeugdgezondheidszorg), Synthese, Centrum voor Jeugd en Gezin en Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg. In de paragrafen 2.7.1 en 2.6.2 vindt u hierover meer informatie.

2.3.3 Hulp in nood

Wat hebben we ervoor gedaan?

Binnen de gemeente is in alle kernen een dekkend netwerk van AED's en vrijwilligers. We willen dit dekkend netwerk behouden voor burgerhulpverleningssysteem en het aantal getrainde vrijwilligers op peil houden. Hierbij faciliteert de gemeente en laat de uitvoering over aan de lokale AED werkgroepen en EHBO verenigingen.

Om het dekkend netwerk van AED's te behouden, vervingen we het afgelopen jaar 29 AED's ouder dan de gegarandeerde levensduur van 10 jaar. In totaal zijn er ongeveer 50 AED's beschikbaar. Dit zijn niet alleen AED's in eigendom van de gemeente maar ook van bedrijven of inwoners.

Vanwege COVID-19 gingen veel trainingen van vrijwilligers niet door. Deze vrijwilligers blijven oproepbaar en heeft geen gevolgen voor het dekkend netwerk. Zodra het weer verantwoord is zullen er weer inspanningen gedaan worden om vrijwilligers te betrekken en te houden bij het oproepsysteem.

2.3.4 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
			Totaal toevoegingen			
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-13	-13	
			Totaal onttrekkingen	**-13**	**-13**	

2.4 Woon-, werk- en leefklimaat

Wat hebben we bereikt?

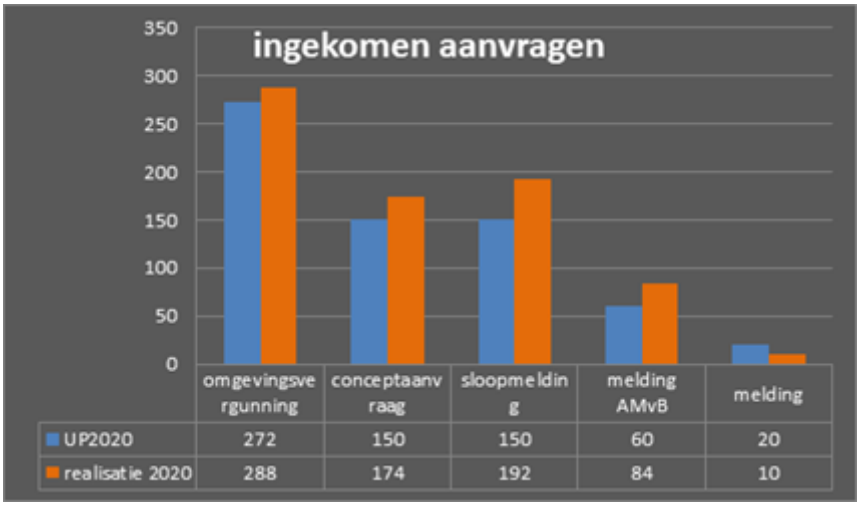
Zorgen voor een veilig, duurzaam en aangenaam woon-, werk- en leefklimaat is een belangrijke en omvangrijke beleidstaak van de gemeentelijke overheid. Deze beleidstaken staan niet los van uitvoering en het realiseren van resultaten die zichtbaar zijn en bijdragen aan een aangename woon-, werk- en leefklimaat. Steeds meer van deze "overheidstaken" worden opgepakt samen met inwoners, instellingen en bedrijven.

Ruimtelijk beleid
Mede door de voorbereiding op de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2022, was 2020 een jaar waarin grote delen van het ruimtelijk beleid zijn herijkt. Denk aan het beleidskader voor Duurzame Energie, Recreatie- en Toerisme, de Economische Agenda en het Uitvoeringsprogramma Wonen. Deze bouwstenen vormen onder meer de basis voor de Omgevingsvisie die in 2021 wordt opgesteld.

Om het beleid daadwerkelijk uit te voeren, is gewerkt aan concrete projecten (zie 'majeure projecten'), het optimaliseren van werkprocessen (waaronder het initiatievenoverleg), de implementatie van SQUIT en het implementeren van de Omgevingsdialoog.

Reguliere werkzaamheden
Via reguliere werkzaamheden, zoals het vaststellen van bestemmingsplannen, het verlenen van vergunningen en het houden van toezicht wordt bijgedragen aan de in de begroting geformuleerde ambities en opgaven. In de onderdelen hierna wordt concreet ingegaan op de resultaten van 2020. Daaraan voorafgaand verdienen de reguliere producten in 2020 nadere toelichting.

<u>Omgevingsvergunningen</u>
In 2020 kwam een groeiend aantal omgevingsvergunningsaanvragen binnen. Daarnaast is er sprake van meer dan een verdubbeling van het aantal (telefonische) vragen, e-mails en informatieverzoeken. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de coronacrisis. Mensen kunnen niet op vakantie, werken (meer) thuis en wensen hun huis te verbouwen of te verbeteren. In de onderstaande grafiek zijn de prognoses voor 2020 (UP2020) afgezet tegen de werkelijke aantallen (realisatie 2020).

Bestemmingsplannen
In 2020 werden negen bestemmingsplannen, twee uitwerkingsplannen en één wijzigingsplan vastgesteld. Daarnaast is één omgevingsvergunning met afwijking RO via een uitgebreide procedure verleend. Via de reguliere procedure zijn negentien omgevingsvergunningen met een binnenplanse afwijking en 25 omgevingsvergunningen met afwijking bestemmingsplan via de kruimelgevallenregeling verleend. Tot slot zijn 42 principebesluiten op een conceptaanvraag voor het afwijking van het bestemmingsplan genomen.

Totaal programma

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	20.436	22.431	23.072	641
Baten	-10.994	-12.177	-13.359	-1.182
Mutatie reserves	-684	-1.102	-249	853
Resultaat	***8.758***	***9.152***	***9.465***	***313***

2.4.1 Regionale samenwerking

Wat hebben we ervoor gedaan?

De samenwerking Midden-Limburg
De samenwerking Midden-Limburg (SML) is geëvalueerd. Dit leidde tot een andere aanpak. De werkvelden zijn onveranderd en Leudal blijft bestuurlijk trekker van het werkveld Economie. Daarnaast wordt vooral samengewerkt aan de hand van concrete bestuursopdrachten op vooraf vastgestelde thema's. Dit zijn:

1. samenwerking met Noord-Limburg
2. huisvesting van internationale werknemers
3. landschap

Keyport 2020
Er is een nieuw meerjarenplan vastgesteld getiteld 'Routeplan Keyport Next Level'. Het Routeplan is in nauwe samenwerking met de triple helix partners (onderwijs, overheid en ondernemers) ontwikkeld. Het geeft richting aan de ambitie en doelstellingen voor de periode tot 2025. Het gaat hierbij om klimaatdoelen, de omslag van lineair naar circulair, (invulling van) de arbeidsplaatsen en de invloed van toenemende robotisering, digitalisering, ontgroening en vergrijzing. Over de bijdrage van gemeente Leudal aan dit plan vindt nog besluitvorming plaats.

Daarnaast zijn de resultaten van Keyport geëvalueerd, waaruit bleek dat door de inzet van Keyport meer financiële mogelijkheden ontstaan. Tegen iedere € 1 van Keyport, investeren marktpartijen € 6,90 in de regio. De projecten hebben naast hun directe resultaat ook een vliegwieleffect voor nieuwe banen en samenwerkingsverbanden.

Verder is van belang te melden dat Keyport het afgelopen jaar een zogeheten MKB-deal is aangegaan met het Ministerie van EZK. Deze deal biedt MKB ondernemers uit de regio Midden-Limburg en Cranendonck de kans om sneller en sterker uit de crisis te komen. Het gaat om een bijdrage aan de regio van € 323.000. Het programma van de MKB-Deal richt zich op alle MKB bedrijven met een vraagstuk over behoud en groei, die bereid zijn om te investeren. Het doel is dat

elk deelnemend bedrijf strategisch wendbaar wordt, kan blijven inspelen op ontwikkelingen en anticiperen op onvoorziene omstandigheden.

(Eu)regionale samenwerking
Er vindt steeds meer uitwisseling plaats tussen de gemeenten in de regio en de daaromheen liggende gemeenten (ook in Duitsland en België). Het gaat hierbij met name om grensoverschrijdende verbindingen en mobiliteit: (snel)wegen, openbaar vervoer en recreatieroutes. Bijvoorbeeld de verbinding tussen Midden Limburg en België via de spoorverbinding Weert-Hamont.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bestuurlijke samenwerking (werkgelegenh)	162	228	170	-58
Ambtelijke samenwerking	361	333	318	-15
EC-GEO samenwerking	1.675	1.739	1.612	-127
Totale Lasten	**2.198**	**2.300**	**2.100**	**-200**
Baten				
Bestuurlijke samenwerking (werkgelegenh)	0	0	0	0
Ambtelijke samenwerking	0	0	0	0
EC-GEO samenwerking	-1.675	-1.739	-1.612	127
Totale Baten	**-1.675**	**-1.739**	**-1.612**	**127**
Mutatie reserves	0	-91	-41	50
Resultaat	***523***	***470***	***447***	***-23***

Bestuurlijke samenwerking
Bestuurlijke samenwerking betreft budgetten voor enkele samenwerkingsverbanden zoals de VNG, Euregio en de stedenband Pogorzela. Dit budget is conform begroting ingezet in 2020.

Het verschil in het geheel van bestuurlijke samenwerking wordt verklaard door het budget voor het opstellen van de strategische visie dat in 2020 niet ten volste is benut. Tijdens de tweede Rarap is een deel van het oorspronkelijke budget teruggestort ten behoeve van de algemene middelen. Het restant van het budget is toegevoegd aan de gecommitteerde reserve en wordt meegenomen naar 2021. Zo blijft het budget beschikbaar voor de afronding van de strategische visie.

Ambtelijke samenwerking

Vanwege de coronacrisis zijn de projecten van het Economic Board en de Economische Agenda niet gestart en zijn daardoor minder kosten gemaakt dan begroot.

2.4.2 Goed vestigingsklimaat

Wat hebben we ervoor gedaan?

Economische Agenda
De Economische Agenda 2021-2024 'Leudal Onderneemt!' is vastgesteld. De agenda is een voorbeeld van een goede samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid (de triple helix). De partijen komen samen in een 'Economic Board'. De Economic Board heeft een rol in het behoud van onze vitale economie.

Daarnaast zien de partijen mogelijkheden om deze samenwerking in te zetten voor de groei van de economie, zoals het Economisch Profiel uit 2018 ambieert. De kansen hiervoor zijn verwoord in de economische agenda, die de routekaart vormt voor economische ontwikkeling. Hierbij behoeft het uiteraard geen nadere toelichting dat de huidige onzekerheid door de coronacrisis van directe invloed is op de kansen voor de economische ontwikkeling. In de komende periode zal duidelijk worden welke gevolgen de crisis voor de Leudalse economie heeft en hoe deze economische agenda en de economische samenwerking bijdraagt aan het herstel van de economie en de wendbaarheid van de betrokkenen.

Accountmanagement
Met ingang van 1 april 2020 is er één loket voor ondernemers. Ondernemers kunnen met ontwikkelvraagstukken, vergunningsvragen en voor informatie terecht bij accountmanagers. De accountmanagers zijn direct gekoppeld aan de sectoren 'agrarisch', 'MKB en industrie' en 'toerisme en recreatie'. Op deze manier ontstaat een betere samenwerking tussen overheid en ondernemers.

Bedrijveninvesteringszone
Op verzoek van de Industriële Vereniging Ittervoort is samengewerkt aan de invoering van een zogeheten bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor de periode 2020-2024. Via een draagvlakmeting is geconstateerd dat er voldoende draagvlak was voor een dergelijke regeling en daarmee trad de BIZ in werking. Er wordt nu gericht aandacht besteed aan het kwalitatief verbeteren van het bedrijventerrein door een goede onderlinge samenwerking van ondernemers. Vanwege de coronacrisis was het nog niet mogelijk om te komen tot de daadwerkelijke uitrol van de diverse plannen en projecten.

Centrumaanpak Heythuysen
Door een collectieve aanpak kunnen door Centrummanagement Leudal (CML) meer projecten en initiatieven worden opgezet. Kwaliteit en continuïteit van het winkelaanbod, sfeer, beleving en veiligheid zijn prioritaire zaken. Door een gemeentelijke bijdrage is een centrummanager aangesteld. CML maakt zich hard voor een optimale beleving door een schoon straatbeeld, het inzetten van straatentertainment en aankleding door middel van bloem- en kerstdecoratie. De coronacrisis had echter grote impact op het functioneren van het winkelcentrum.

Starterscentrum Limburg
Leudal is aangesloten bij het Starterscentrum Limburg. Op die manier heeft de gemeente Leudal meer mogelijkheden om startende ondernemers te stimuleren en een veilige basis voor ze te bieden. Zeker in de coronacrisis is het belangrijk om startende ondernemers te ondersteunen.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Infrastructuur bedrijven	346	528	853	325
Ondersteuning bedrijvigheid	240	232	222	-10
Totale Lasten	**586**	**760**	**1.075**	**315**
Baten				
Infrastructuur bedrijven	-253	-327	-625	-298
Ondersteuning bedrijvigheid	-44	-90	-97	-7
Totale Baten	**-297**	**-417**	**-722**	**-305**
Mutatie reserves	-21	155	-118	-273
Resultaat	***268***	***498***	***235***	***-263***

2.4.3 Passende woningen

Wat hebben we ervoor gedaan?

Woningbouw
Ondanks de coronacrisis, is er in Leudal in 2020 volop gebouwd. In totaal zijn 142 nieuwe woningen gerealiseerd. Dit aantal ligt wederom hoger dan voorgaande jaren. Nieuwe woningen zijn levensloopbestendig en geschikt voor alle leeftijdsgroepen. Bij de helft van de woningen is nultreden uitgevoerd en specifiek zorggeschikt voor de groeiende doelgroep ouderen. In deze bungalows of appartementen met lift is de toegankelijkheid gewaarborgd bij gebruik van een rolstoel, rollator of scootmobiel. Zelfbouw blijft populair in Leudal; een kwart van de gerealiseerde woningen betreft particuliere kavels. Er zijn ook 28 sociale huurwoningen gebouwd.

In het plan Steenenbampt in Ell zijn 41 levensloopbestendige koopwoningen opgeleverd, waarvan zes starterswoningen en acht seniorenwoningen. Het plan vordert goed; de projectmatige bouw van alle woningen is bijna afgerond en de verkoop van particuliere kavels loopt. De voormalige supermarktlocatie aan de Napoleonsweg in Haelen is ingevuld met acht seniorenwoningen. Het nabij gelegen plan Napoleon is volledig afgerond met de realisatie van acht middel dure koopwoningen. Aan Stationstraat/Meerkamp in Heythuysen zijn twaalf koopappartementen met lift gebouwd. Aan Kerkpad in Horn heeft Wonen Zuid tweeëntwintig sociale huurappartementen opgeleverd voor kleine huishoudens. Aan de Maaslandstraat in Horn zijn door Wonen Zuid 36 verouderde patiobungalows gesloopt voor vervangende nieuwbouw in het sociale huursegment. In het plan Kloppeven in Horn zijn zeventien seniorenwoningen gebouwd. Bij Hanssum in Neer zijn twaalf luxe appartementen gerealiseerd. De bouw loopt gestaag door bij de plannen Op den Heuvel in Neeritter (acht woningen, waarvan vier voor senioren) en Reppelveld in Roggel (vijftien woningen in 2020).

Heronderhandelingen en vergunningverlening
Aan de Geenraderweg in Baexem is de bouw gestart van twee starterswoningen, vijf seniorenwoningen en vier appartementen. Aan de Kapittelstraat in Baexem zijn vier patiobungalows voor senioren in aanbouw. Wonen Zuid realiseert op de locatie van de voormalige discotheek in Haelen tien levensloopbestendige sociale huurwoningen en aan de Maaslandstraat in Horn worden 36 sociale huurwoningen herbouwd. Aan de Stationstraat in Heythuysen zijn 19 appartementen in aanbouw. In Kelpen-Oler wordt binnenkort gestart met de bouw van het plan Liduinahof (18 woningen voor diverse doelgroepen).

Nieuw beleid (Uitvoeringsprogramma Wonen)
De regionale Structuurvisie Wonen is het toetsingskader voor de (ver)bouw van woningen. Dit kader biedt, in combinatie met de bestaande planvoorraad en beschikbare (rechtstreekse) bouwtitels, de mogelijkheid om in elke kern woningen te (laten) bouwen. Als aanvulling hierop stelde de gemeenteraad op 12 januari 2021 een lokaal Uitvoeringsprogramma Wonen vast. Het uitvoeringsprogramma biedt aan de hand van voorwaarden extra woningbouwmogelijkheden bij de transformatie van publieksfuncties naar wonen. Het doel is om zowel bij te dragen aan de leefbaarheid in de kernen (voorkomen leegstand) als om specifieke doelgroepen te ondersteunen (middels gerichte sturing op betaalbare woonruimte). Het Uitvoeringsprogramma Wonen draagt bij aan de doelstelling om het aanbod en de beschikbaarheid van (sociale en middel dure) huurwoningen te vergroten. Via de jaarlijkse prestatieafspraken wordt daarnaast concreet vastgelegd welke rol en bijdrage de woningcorporaties aan deze doelstelling leveren.

Startersleningen
De startersregeling is opnieuw verruimd. Vanwege de stijgende huizenprijzen is de maximale koopsom en het leenbedrag verhoogd. In 2020 zijn 11 startersleningen verstrekt, met een totale waarde van € 356.627. De gemeentelijke bijdrage daarvan is 25% (€ 89.156,75). Daarnaast zijn er zes lopende aanvragen. Oudere startersleningen worden regelmatig afgelost. Deze aflossingen zetten we opnieuw in om nieuwe starters te helpen bij hun eerste stap op de koopwoningmarkt. In 2020 zijn tien startersleningen afgelost en twee deelaflossingen gedaan. In totaal zijn inmiddels 150 startersleningen verstrekt. Ongeveer de helft van de starters gebruikt de starterslening voor de aankoop van een woning binnen de eigen woonkern en een kwart koopt elders binnen Leudal. Daarnaast vestigen jongeren, die niet woonachtig waren in Leudal, zich in de gemeente.

Nieuwe prestatieafspraken
In de jaarlijkse prestatieafspraken met de woningcorporaties en de huurdersbelangenverenigingen zijn afspraken gemaakt over de groei van de sociale huurvoorraad. Hierover zijn concrete afspraken gemaakt variërend van haalbaarheidsonderzoeken tot oplevering van woningen in 2021. In totaliteit gaat het om circa 100 sociale huurwoningen.

Beleidsnota huisvesting van arbeidsmigranten (internationale tijdelijke werknemers)
In 2020 zijn de beleidsnota en paraplubestemmingsplan ‘huisvesten internationale werknemers en andere kamerbewoners in Leudal’ opgesteld. Deze beleidskaders geven – na vaststelling – verruimde mogelijkheden voor huisvestingslocaties voor deze doelgroep. Op verzoek van de raad wordt nader onderzoek gedaan naar de effecten van dit beleid en is vaststelling van (eventueel aangepast) beleid voorzien in 2021.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Bestemmingsplannen	1.142	1.582	1.580	-2
Grondexploitaties woningen	26	43	549	506
Omgevingsvergunningen (+ bouwtoezicht)	775	1.019	1.081	62
Volkshuisvesting (incl statushouders)	1.098	1.191	660	-531
Dorpsvernieuwing	39	33	33	0
Conserveren cultuurhistorische waarden	227	220	129	-91
Totale Lasten	**3.307**	**4.088**	**4.032**	**-56**
Baten				
Bestemmingsplannen	-38	-295	-348	-53
Grondexploitaties woningen	-32	-338	-941	-603
Omgevingsvergunningen (+ bouwtoezicht)	-744	-823	-903	-80
Volkshuisvesting (incl statushouders)	-178	-178	-181	-3
Dorpsvernieuwing	0	0	0	0
Conserveren cultuurhistorische waarden	-14	-14	-16	-2
Totale Baten	**-1.006**	**-1.648**	**-2.389**	**-741**
Mutatie reserves	-723	-643	191	834
Resultaat	***1.579***	***1.798***	***1.834***	***36***

Bestemmingsplannen
Lagere extra afschrijving bestemmingsplannen van € 16.500 doordat er geen uitgaven zijn gedaan voor de kostenpost financiële problemen projectontwikkeling woningbouw. Hiertegenover staat ook een lagere onttrekking uit de grondexploitatie.

Volkshuisvesting
Lagere extra afschrijving van € 687.000 doordat er nagenoeg geen uitgaven centrumvisie zijn geweest. Hier staat ook een lagere onttrekking uit de algemene reserve tegenover.

Woonwagencentra
In 2020 zijn extra kosten gemaakt voor de inzet van een externe partij voor de zaken met betrekking tot de woonwagens. Hierdoor is € 37.000 meer uitgegeven dan begroot.
Omgevingsvergunning
In 2020 zijn meer legesinkomsten gegenereerd (€ 135.382) dan begroot, in het kader van vergunningen. Door afrekeningen van voorgaande jaren (€ 59.990 negatief) zijn per saldo € 75.392 meer inkomsten gegenereerd. Hierbij dient vermeld te worden, dat hier tegenover ook extra uitgaven staan ten behoeve van het toetsen van besluiten, waarvoor bij de 1e en 2e raadsrapportage in totaal € 60.000 is bijgeraamd. De extra inkomsten dekken derhalve deze kosten.

2.4.4 Buitengebied in beweging

Wat hebben we ervoor gedaan?

Nieuw beleid voor vestiging van bedrijven in het buitengebied
Het programma Buitengebied in Beweging is ondergebracht onder de Omgevingswet en kan als Uitvoeringsprogramma van het Agrarisch Ontwikkelkader fungeren. Het Agrarisch Ontwikkelkader wordt in 2020 en 2021 opgesteld en bevat een ontwikkelrichting voor de agrarische sector. Dit kader wordt als bouwsteen ingebracht voor de Omgevingsvisie.

Een andere relevante bouwsteen voor (vestiging van) bedrijven (in het buitengebied) is het beleidskader voor Recreatie en Toerisme; "Uitnodigend landschap". Het is een ontwikkelplan voor de vrijetijdssector. Het beleidsplan geeft, op basis van onze eigen unieke kwaliteiten, aan hoe wij het ontwikkelpotentieel vanuit de drie verhaallijnen (regionale visie) maximaal benutten, in samenwerking met partners, met oog voor eenieders belangen en rekening houdend met andere belangrijke beleidsmatige opgaven en ambities van de gemeente Leudal.

Omgevingswet
De implementatie van de Omgevingswet is in 2019 gestart en loopt nog door. Dit eindigt ook na inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2022 niet. Het uitgangspunt bij de implementatie is die stappen te zetten of die acties te ondernemen die nodig zijn om op 1 januari 2022 te voldoen aan de wettelijke eisen. De totale implementatie gebeurt stapsgewijs en loopt door tot 31 december 2029.

De zwaartepunten van de implementatie in 2020 waren analyse van regels en onderzoek naar mogelijkheden voor vermindering van regels. Circa 70 lokale regels (fysieke leefomgeving) zijn in dit project tegen het licht gehouden en zijn zo veel mogelijk ontdaan van onnodige, lastige, moeilijk leesbare en niet meer actuele regels. Dit resulteert in 2021 tot één verordening fysieke leefomgeving en één verordening openbare orde en veiligheid. Deze twee producten worden na invoering van de Omgevingswet rechtstreeks ingepast in het wettelijk verplichte Omgevingsplan. Het Omgevingsplan wordt vervolgens in de periode 2022 – 2026 opgesteld en moet uiterlijk in 2029 gereed zijn. Ook is de initiatieventafel ingericht, de Omgevingsdialoog geïmplementeerd (hierbij is wel nog ruimte voor verdere ontwikkeling in- en extern) en SQUIT (applicatie voor de behandeling van vergunningsaanvragen) uitgerold.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Omgevingswet	175	421	172	-249
Totale Lasten	**175**	**421**	**172**	**-249**
Baten				
Omgevingswet	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-246	3	249
Resultaat	***175***	***175***	***175***	***0***

Buitengebied in Beweging
Het restant bedrag voor Buitengebied in Beweging ad € 249.000 wordt via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2021.

2.4.5 Adequate handhaving

Wat hebben we ervoor gedaan?

VTH-beleidsplan
Er is uitvoering gegeven aan het VTH-beleidsplan en de daarin opgenomen taken en activiteiten. Hierover wordt uitgebreid gerapporteerd in het jaarverslag VTH.

Ondermijning
Er is focus aangebracht op het gebied van ondermijning. Daarnaast kenden projecten met betrekking tot ondermijning en het uitvoeren van flexcontroles in samenwerking met onder andere politie en justitie hoge prioriteit.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Handhaving ruimtelijke ordening	179	184	172	-12
Toezicht en handhaving bouwen	593	607	597	-10
Toepassing APV	393	441	427	-14
Totale Lasten	**1.165**	**1.232**	**1.196**	**-36**
Baten				
Handhaving ruimtelijke ordening	0	0	0	0
Toezicht en handhaving bouwen	0	0	-4	-4
Toepassing APV	-2	-2	0	2
Totale Baten	**-2**	**-2**	**-4**	**-2**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***1.162***	***1.230***	***1.192***	***-38***

2.4.6 Openbaar vervoer

Wat hebben we ervoor gedaan?

Verbetering bushaltes
In 2020 is conform het coalitieakkoord 2018-2022 de opwaardering van de bushalte aan de oude Trambaan in Heythuysen succesvol uitgevoerd. Daarnaast is in Horn de planvoorbereiding gestart voor het verplaatsen en opwaarderen van de bushaltes aan de Rijksweg binnen de toekomstige 30 kilometer per uur zone waarvan medio 2021 de uitvoering start. Door goed overleg met buurtbewoners is er draagvlak gecreëerd voor het ontwerp en wordt verwacht dat deze activiteiten bijdragen aan het aantrekkelijker maken van het openbaar vervoer en aan de gewenste toename van het gebruik.

Buurtbusverenigingen
Buurtbusverenigingen hebben door financiële bijdragen van de gemeente de mogelijkheid de lijnen in stand te houden. De jaarlijkse financiële bijdrage aan buurtbusverenigingen, die steunen op de inzet van vrijwilligers, is belangrijk, omdat hiermee hun inzet wordt gewaardeerd. Het zorgt ervoor dat de buurtbuslijnen tussen Weert, Nederweert en Heythuysen in stand blijven.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Openbaar vervoer	22	19	19	0
Totale Lasten	**22**	**19**	**19**	**0**
Baten				
Openbaar vervoer	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***22***	***19***	***19***	***0***

2.4.7 Kapitaalgoederen adequaat onderhouden

Wat hebben we ervoor gedaan?

Verbetering van kruispunten en wegen
Verbetering van kruispunten en wegen met het doel het aantal ongevallen te verminderen en liefst te voorkomen. Het kruispunt Parallelweg – Schoorstraat naast de spoorovergang (Baexem) is qua veiligheid verbeterd. In de afgelopen jaren was dit kruispunt één van de locaties binnen de gemeente Leudal met het hoogste aantal ongevallenregistraties. Sinds de uitvoering zijn er geen ongevallen meer gemeld op deze locatie.

Verder is de voorbereiding en het onderzoek gestart voor de verlegging van het kruispunt Staldijk – Boerderijweg in Heibloem. De uitvoering hiervan wordt eind 2021 afgerond.

Ook is de Hunnissenstraat in Ell in het kader van de landbouwroutenetwerken verbreed en geoptimaliseerd.

Rijkssubsidie Strategisch Plan Verkeersveiligheid (investeringsimpuls SPV)
Door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is een subsidie van € 888.400 toegekend voor het nemen van verkeersveiligheidsmaatregelen in diverse kernen. Het grootste gedeelte van het bedrag is toegeschreven aan de geplande rotondes bij bedrijvenpark Zevenellen. De onderlinge verdeling van de bedragen is door de Rijksoverheid bepaald en dienen komend jaar verantwoord te worden. De subsidie is toegekend in het kader van de 'Investeringsimpuls verkeersveiligheid' van het rijk.

Riolering
Om bestand te zijn tegen toekomstige uitdagingen zoals klimaatveranderingen, maar ook omdat regionale samenwerking een meerwaarde biedt voor het aanpakken van gemeentegrens-overschrijdende waterproblematiek, steken wij in op de samenwerking in de regio's Limburgse Peelen en Venlo-Venray. In de samenwerking zijn meerdere projecten opgestart, zoals de regionale en de lokale uitvoeringsagenda. Het Waterketenplan en het grondwatermeetnet bevindt zich in de afrondende fase.

Mechanische riolering wordt afhankelijk van het type installatie één keer per jaar of één keer per twee jaar geïnspecteerd. Deze werkzaamheden worden niet meer door de buitendienst uitgevoerd, maar uitbesteed. Dit heeft er tot kosten geleid.

Vanuit klachten en meldingen wordt adequaat klein onderhoud aan riolering uitgevoerd. Ten opzichte van voorgaande jaren heeft dit geresulteerd in 593 opdrachten in 2020 ten opzichte van 430 opdrachten in 2019.

In 2020 zijn NEN-keuringen uitgevoerd voor alle elektrotechnische installaties. De NEN-keuringen worden één keer per vijf jaar uitgevoerd. Onveilige installaties zijn adequaat hersteld dan wel vervangen.

Begin 2020 stelde de raad een nieuwe verordening vast voor 2020 waarmee de gemeente particulieren blijft stimuleren om hun hemelwater af te koppelen door middel van subsidie.

CROW kwaliteitsniveau B
Om het gemeentelijke wegennet blijvend goed te beheren, stelde de raad in 2018 een nieuw Beheerplan Groen en Wegen voor de periode 2019-2022 vast. In dit plan zijn de onderhoudskosten opgenomen die nodig zijn om de wegen en het groen verantwoord te beheren (op CROW-kwaliteitsniveau B). Dit is gebeurd.

Begin 2021 wordt een nieuwe visuele weginspectie van het gemeentelijke wegennet uitgevoerd. Op basis van deze weginspectie wordt de onderhoudsplanning voor de komende jaren bijgesteld. Ook kunnen we, door verbeterd beheer van onze wegendata, trends analyseren en nog beter anticiperen op de staat van ons wegennet.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Afval	2.529	2.859	3.314	455
Begraafplaatsen	17	17	23	6
Verkeersveiligheid	934	768	743	-25
Infrastructuur wegen	2.291	2.490	2.574	84
Parkeren	0	0	0	0
Infrastructuur water	10	9	9	0
Natuurbescherming en -onderhoud	2.224	2.370	2.572	202
Gebruik openbaar groen	234	223	173	-50
Riolering	3.558	3.521	3.660	139
Totale Lasten	**11.797**	**12.257**	**13.068**	**811**
Baten				
Afval	-2.947	-3.161	-3.156	5
Begraafplaatsen	-7	-7	-8	-1
Verkeersveiligheid	-27	-49	-66	-17
Infrastructuur wegen	-96	-141	-184	-43
Parkeren	0	0	0	0
Infrastructuur water	-4	-4	-5	-1
Natuurbescherming en -onderhoud	-6	-7	-12	-5
Gebruik openbaar groen	0	0	0	0
Riolering	-4.927	-4.906	-5.066	-160
Totale Baten	**-8.014**	**-8.275**	**-8.497**	**-222**
Mutatie reserves	60	-277	-285	-8
Resultaat	***3.844***	***3.707***	***4.284***	***577***

<u>Openbare verhardingen</u>
Er is een inhaalslag gemaakt om de data van de Openbare Ruimte in het beheersysteem te verwerken en er is een koppeling gerealiseerd tussen het beheersysteem en de Basis Registratie Topografie (BGT). Dit wordt in 2021 verder geoptimaliseerd en daarbij is het van belang om de data ook op orde te houden. De samenwerking tussen Ruimtelijk Beheer en ECGeo is hierin van belang. De kosten hiervoor waren vooraf niet voorzien en bedroegen voor wegen circa € 18.550 exclusief jaarlijkse licenties en ECGeo kosten.

Het aantal beschadigingen aan wegen en bebording door onder andere ongevallen of vandalisme waren in 2020 redelijk hoog. De schadeposten voor wegen en bebording bedroegen in 2020 circa € 35.000. Gemeente Leudal is aangesloten bij de kennispartner NODR, zij proberen jaarlijks een deel van deze schades te verhalen. Schades als gevolg van vandalisme aan objecten in de buitenruimte kunnen vaak niet verhaald worden. De vergoeding vanuit NODR in 2020 bedraagt circa € 18.500.

Door de werkzaamheden van de netbeheerders, onder andere WML en Enexis zijn er doorsteken in de weg gecreëerd, deze herstellingen worden normaliter een jaar later hersteld. De herstellingskosten zijn bijna gelijk aan de baten (de degeneratiekosten). Daarbij zijn de degeneratiekosten uit de leges (BSGW) ook als vergoeding opgenomen.

Door bovenstaande redenen zijn de baten hoger uitgevallen dan op voorhand ingeschat, daarentegen zijn er dan ook meer kosten gemaakt.

Verkeersbeleid
Gemeentelijk verkeers-, en vervoersplan (GVVP)
In 2020 is in maart na een reguliere aanbestedingsprocedure opdracht gegeven aan adviesbureau Mobycon voor het opstellen van het mobiliteitsplan 2021 – 2025. Medio 2021 wordt het nieuwe GVVP / Mobiliteitsplan voorgelegd aan de gemeenteraad.

In het kader van projecten is in 2020 het kruispunt Parallelweg – Schoorstraat naast de spoorovergang qua veiligheid verbeterd. In de afgelopen jaren was dit kruispunt een van de locaties binnen de gemeente Leudal met het hoogste aantal ongevallenregistraties. Sinds de uitvoering zijn er geen ongevallen meer gemeld op deze locatie.

Verder is de voorbereiding en de onderzoeken gestart voor de verlegging van het kruispunt Staldijk – Boerderijweg in Heibloem. De uitvoering hiervan zal eind 2021 afgerond zijn. Vanuit het GVVP is in 2020 tevens de Hunnissenstraat in Ell in het kader van de landbouwroutenetwerken verbreedt en geoptimaliseerd.

Openbaar groen en water
In het buitengebied zijn de gemeentelijke bermen en sloten onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid en de ecologische waarde van de bermen. Op enkele locaties was sprake van overhangende groen wat is verwijderd en onder de hoogspanningstracés zijn extra werkzaamheden uitgevoerd. Daarnaast is extra onderhoud uitgevoerd bij de jachthaven in Neer. Voor het toezicht is gebruik gemaakt van een module van het beheersysteem van de aannemer. Op enkele locaties is het bermbeheer aangepast. Dit is gebeurd om natuurlijke bestrijding van eikenprocessierupsen te bevorderen en de biodiversiteit te verhogen in de bermen. Hiervoor heeft ook afstemming met Studiegroep Leudal en Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid (IVN) plaatsgevonden. Daarnaast zijn ten behoeve van de natuurlijke bestrijding van eikenprocessierupsen 600 mezennestkasten en 50 vleermuisnestkasten opgehangen in de openbare ruimte.

Door een storm in augustus 2020 heeft de gemeente extra kosten gemaakt om de stormschade herstellen. Omgewaaide bomen zijn verwijderd en beschadigde bomen zijn hersteld. Daarnaast zijn ook extra kosten gemaakt voor het afvoeren van de verwijderde bomen en het vrijkomend stam- en takhout. Ook zijn gedurende het jaar een aantal bomen verwijderd die waren afgekeurd in verband met de boomveiligheid.

Omdat het beheersysteem nog niet up-to-date is en nog niet aansluit op de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is in 2019 gestart met het actualiseren van het beheersysteem. Dit is in 2020 gecontinueerd. In 2020 is daarom ook gestart met een inventarisatie van alle gemeentelijke bomen, staande in de openbare ruimte. Deze inventarisatie in is december 2020 afgerond. Daarnaast heeft de koppeling tussen de BGT en het groenbeheersysteem tot gevolg gehad dat verschillende groenelementen (circa 18.000) opnieuw ingetekend moesten worden. Deze mutaties zijn door ECGeo verzorgd. Deze mutaties worden in 2021 afgerond. In verband met het droge voorjaar en de droge zomer in 2020 zijn de recent aangeplante plantsoenen en bomen, jonger dan 3 jaar, regelmatig voorzien van water. Hierdoor is uitval van bomen en struiken beperkt gebleven. Voor het watergeven van deze plantsoenen en bomen zijn extra kosten gemaakt.

Omdat in 2020 de centrumgebieden door de aannemer zijn meegenomen met de onkruidbestrijding op verhardingen (werd voorheen uitgevoerd door de Eigen Dienst) en in het beheersysteem niet alle verhardingen zijn opgenomen zijn de geactualiseerde hoeveelheden verrekend met de eindafrekening. Dit heeft ertoe geleid dat de totale kosten hoger zijn uitgevallen.

Voor onderstaande zaken was de intentie om voor de kosten een bedrag uit het groenfonds te onttrekken:
- project biotoopverbetering kamsalamander;
- blouw en plaatsing 50 grootoorvleermuiskasten;
- bouw en plaatsing 10 insectenhotels;
- gemeentelijke bijdrage project bloemrijke bijen- en vlinderoases;
- uitvoering weidevogelbescherming.

Dit alles te samen resulteert in een tekort ad € 128.000

Landschapsbescherming

Bosgroep Zuid-Nederland

De gemeentelijke bos- en natuurterreinen zijn onderhouden op basis van het Werkplan 2020. In het natuurgebied Heijkersbroek te Ell is en klimaatbuffer gerealiseerd.

Stichting IKL

De hakhoutbrigade heeft regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de landschapselementen in de gemeente. Verder heeft Stichting IKL verschillende (burger)initiatieven opgepakt. In verband met de Corona-maatregelen zijn buitenactiviteiten soms op een aangepaste wijze uitgevoerd. In 2020 heeft daarom geen aanplant van bomen in het kader van Boomfeestdag plaatsgevonden samen met de basisscholen. De locaties die al in voorbereiding waren voor Boomfeestdag zijn door Stichting IKL en vrijwilligers aangeplant.

Beheer Riolering

Het aantal schades aan riolering was in het jaar 2020 ten opzichte van voorgaande jaren erg hoog. Dit resulteert in een overschrijding van uitbestede werkzaamheden riolering zowel in klein als groot onderhoud. Tevens zijn in 2020 Nen-keuringen uitgevoerd voor alle elektrotechnische installaties. De Nen-keuringen worden 1 keer per 5 jaar uitgevoerd. Onveilige installaties zijn adequaat hersteld dan wel vervangen. Dit resulteert in een overschrijding van € 57.453.

Begin 2020 stelde de raad een nieuwe subsidieverordening vast waarmee de gemeente particulieren blijft stimuleren om hun hemelwater af te koppelen door hiervoor subsidie te verlenen. In 2020 hebben wij € 50.000 meer aan subsidie uitgekeerd dan begroot. Echter ontvangt de gemeente nog € 16.651 aan DHZ-bijdrage en € 24.977 aan WL/Prov-bijdrage. Aangezien meer dan 80% van de eerste toekenning is gesubsidieerd is een 2de toekenning bij het Waterschap Limburg aangevraagd. Indien de middelen van de subsidie nog toereikend zijn, worden deze in 2021 uitgekeerd.

Het saldo van de kosten en opbrengsten voor riolering worden gestort dan wel onttrokken aan de voorziening rioolheffing. Dit jaar is derhalve € 133.000 onttrokken aan de voorziening. Door stortingen in voorgaande jaren is de voorziening nog toereikend voor de dekking van het GRP.

Speelvoorzieningen
Het afgelopen jaar is een bedrag van € 46.000 overgebleven ten behoeve van de speelvoorzieningen. In afwachting van beleid, worden enkel de hoogst noodzakelijke en wettelijk verplichtte werkzaamheden verricht. In 2020 is door de raad een extra bedrag beschikbaar gesteld voor 2021 om dit beleid tot stand te brengen.

2.4.8 Betrokken burgers

Wat hebben we ervoor gedaan?

Klankborden en samenwerken
De gemeente Leudal betrekt haar inwoners, instellingen, bedrijven en partners meer en beter bij beleidsontwikkeling, vraagstukken en uitdagingen. Ook kunnen inwoners met eigen initiatieven aan de slag. De uitdaging in 2020 was de coronacrisis. Hierdoor moesten de bij ons bekende samenwerkingsvormen vernieuwd worden. Sessies in buurthuizen, het gemeentehuis of huiskamers maakten plaats voor digitale sessies, een online pubquiz of een digitaal platform. De komende jaren is de uitdaging om inwoners te blijven betrekken én te stimuleren om een bijdrage te leveren aan het nieuwe omgevingsbeleid, de verdeling van voorzieningen en functies in kernen en het onderhoud van de openbare ruimte.

Door burgerparticipatie te stimuleren, wordt bevorderd dat inwoners en bedrijven ideeën en initiatieven aandragen. Zodoende ontstaan voorzieningen in de openbare ruimte binnen onze gemeente die aansluiten bij de behoeften van onze inwoners.

Omgevingsdialoog
Wij hebben het afgelopen jaar concreter gemaakt wat wij beschouwen als het juist en tijdig betrekken van inwoners bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit deden wij door de Omgevingsdialoog vast te stellen. Hieruit volgt de manier waarop inwoners betrokken moeten worden bij de totstandkoming van nieuwe ruimtelijke initiatieven.

2.4.9 Passende voorzieningen

Wat hebben we ervoor gedaan?

Twee belangrijke fietspaden gerealiseerd
De realisatie van de 'ontbrekende schakel fietspad N280 Horn' en het fietspad langs de Heldenseweg in Neer is uitgevoerd en beide fietspaden zijn in gebruik genomen.

Aandacht besteed aan biodiversiteit en klimaat
Voor het bos- en natuurgebied Beegder- en Hornerheide zijn maatregelen getroffen voor het verhogen van de biodiversiteit, beschermen van de bestaande natuurwaarden in het gebied, borgen van de waterkwaliteit, realiseren van toeristisch-recreatieve voorzieningen en routestructuren en maatregelen in het kader van brandpreventie. Voor het natuurgebied Heijkersbroek is een klimaatbuffer gerealiseerd. Deze klimaatbuffer maakt onderdeel uit van een groter regionaal project. De maatregelen zijn erop gericht om water langer in het gebied vast te houden, en een scheiding aan te brengen tussen water afkomstig uit het aangrenzende agrarisch gebied en gebiedseigen water.

Bij de inrichting en het beheer van het openbaar gebied worden de cultuurhistorische relicten, toeristische routestructuren en de groenstructuren telkens meegenomen.

2.4.10 Duurzaamheid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Bewustwordingsacties
In 2020 is gestart met de campagne 'Energie besparen, waarom niet'. Voor de uitvoering van de campagne is een Rijksbijdrage ontvangen van €90.000,- Deze campagne is bedoeld om woningeigenaren bewust te maken van energiebesparing en ze daarbij te ontzorgen en te stimuleren. Dit is de eerste stap naar het aardgasloos maken van een woning. De campagne is gestart met een Duurzaamheidskrant die huis- aan huis verspreid is. In oktober is er een pop-up bespaarstore geopend in Heythuysen waar inwoners terecht kunnen voor advies. Daarnaast is er een subsidieregeling voor een gratis energiescan en zijn er diverse webinars gehouden over energiebesparing. De coronacrisis stelde de gemeente en de partners wel voor een uitdaging. De pop-up store is dicht vanaf december, fysieke bijeenkomsten zijn afgelast en de energiescans blijven achter op de planning.

Voorbereiding Transitievisie warmte
Iedere gemeente moet een plan maken hoe in 2050 alle gebouwen van het aardgas af zijn. Deze visie moet eind 2021 af zijn. In 2020 is een zogenaamde scan van het aardgasverbruik in Leudal uitgevoerd. In 2021 wordt dit verder uitgewerkt waarbij vooral communicatie en participatie met inwoners en bedrijven van belang is.

Nieuwe windturbines
Na een traject van 5 jaar zijn in 2020 twee nieuwe windturbines van windpark Heibloem gerealiseerd en is gestart met de bouw van drie windturbines van windpark de Kookepan. Het zijn alle vijf 100% coöperatieve windmolens. Leudal blijft daardoor koploper in Limburg als het gaat om opwekken van duurzame energie uit wind.

2.4.11 Grote mate naleefgedrag

Wat hebben we ervoor gedaan?

VTH Uitvoeringsplan en stoppersregelingen veehouderijen
Er is uitvoering gegeven aan het VTH Uitvoeringsplan en daarnaast is ingezet op stoppersregelingen voor veehouderijen. Na het begeleidingstraject (coaches) van de Warme sanering Varkenshouderij hebben acht varkenshouderijen in Leudal zich aangemeld. Van deze acht hebben zes veehouderijen een overeenkomst getekend tot het daadwerkelijk beëindigen van de IV-tak op hun locatie(s).

In het kader van de stoppersregeling ammoniak en veehouderij vonden diverse keukentafelgesprekken en toezichtcontroles bij stoppende veehouderijen plaats. Van de 35 veehouderijen die zich destijds hebben aangemeld voor de stoppersregeling, stoppen er daadwerkelijk drieëntwintig.

Wat heeft het gekost?

Woon-, werk- en leefklimaat				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Milieubeheer	1.183	1.353	1.413	60
Totale Lasten	**1.183**	**1.353**	**1.413**	**60**
Baten				
Milieubeheer	0	-97	-135	-38
Totale Baten	**0**	**-97**	**-135**	**-38**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***1.183***	***1.256***	***1.279***	***23***

Ongediertebestrijding
Door curatieve bestrijding van eikenprocessierupsen en het maken van een infographic zijn extra kosten gemaakt ad. € 5.096.

Duurzaamheid
Er is minder uitgegeven dan begroot. Dat komt vooral omdat er gebruik is gemaakt van een Rijksbijdrage voor energiebesparende maatregelen voor inwoners. Ook is er een Rijksbijdrage ontvangen voor het opstellen van een Transitievisie warmte. Daardoor zijn de beleidsdoelen voor 2020 wel gehaald en zijn er minder uitgaven gedaan uit de reguliere begroting.

Bestrijding zwarte rat
In 2020 zijn er minder acties geweest in de bestrijding van de zwarte rat. Er zijn minder meldingen geweest. De indruk is dat ook Corona hierin een rol heeft gespeeld.
Eind 2020 is 1 groot project opgestart, welk doorloopt in 2021.

Er zijn meer activiteiten geweest rondom de bestrijding van de bruine rat. Deze wordt meer gezien, omdat mensen thuis werken en de bestrijding kan eenvoudiger opgepakt worden. De bruine rat wordt buiten bestreden.

De gemeente Leudal is kasbeheerder van de regionale samenwerking op het gebied van de bestrijding van de zwarte rat. In 2021 wordt besloten of het bedrag van € 34.978 ingezet wordt voor een project of uitbetaald wordt aan de deelnemende gemeenten.

Milieu
Om te voldoen aan de hoge vraag met betrekking tot milieuadviezen is voor een bedrag van € 39.000 meer inzet gevraagd bij de RUD en de omgevingsdienst Nederland, dan begroot. Daartegenover staat een afrekening met de RUD voor de vaste bijdrage die € 20.000 lager was dan begroot.

2.4.12 Energieneutraal

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorbereiding duurzame toekomst
Het duurzaamheidsbeleid stond in 2020 in het teken van het voorbereiden van Leudal op een duurzame toekomst. Vanuit het Nationale Klimaatakkoord moet iedere gemeente een bijdrage leveren aan de grote opgave om in 2030 49% CO2 te besparen en in 2050 95%. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet naar een aardgasloos Leudal in 2050.

De gemeenten van Noord- en Midden-Limburg werken samen met de provincie, het waterschap en Enexis aan het opstellen van een Regionale Energiestrategie (RES). In 2020 is daarvoor een uitgangspuntennotitie vastgesteld met daarin de kaders voor de RES en is er een concept RES opgesteld. Naast de genoemde overheden werken diverse regionale stakeholders samen aan de RES 1.0. De RES is een strategisch document waarin de regio aangeeft op welke wijze er een de klimaatdoelen als het gaat om het opwekken van elektriciteit door zon en wind en energiebesparing in 2030 gehaald kunnen worden.

Beleid voor de realisatie van hernieuwbare energie
Het beleidsplan ‘zon op alle daken’ en het beleidskader ‘Duurzame Energie (zon en wind)’ zijn vastgesteld. Daarnaast is de eerste openstellingsronde voor duurzame energie (zonne-energie) gestart. Er zijn drie initiatieven voor in totaal een kleine 50 hectare zonne-energie geselecteerd. Voor deze initiatiefnemers gold een uitwerkingsplicht van hun plannen. Dit traject wordt in 2021 afgerond.

2.4.13 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	**Reserve**	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
T	Onderh. Jachthaven Hanssum	S	Erfpachtscanon	3	4	-1
T	Openbare verlichting	S	MIP (van BKW Essent)	218	218	
T	Openbare verlichting	S	Beleidsplan 2018-2022	129	129	
T	Groenfonds	I	Div.kwaliteitsbijdragen	80	80	
T	Grondexploitatie	I	Verkoop grond Haelen	65	65	
T	Grondexploitatie	I	Boekwinst Kapittelstraat Baexem	285	362	-77
T	Grondexploitatie	I	Overige grondverkopen	21	83	-62
T	Monumentenzorg	I	Niet uitgegeven subsidiegelden		39	-39
T	Gecommitteerde reserve	I	Overh. budgetten		299	-299
			Totaal toevoegingen	**801**	**1.279**	**-478**
O	Algemene reserve	I	Extra afschrijving centrumvisie	-703	-45	-658
O	Algemene reserve	I	Schrappen bez.groenonderhoud	-121	-121	
O	Boekwinst Essent	S	MIP naar reserve O.V	-218	-218	
	Openbare verlichting	S	Afschrijvingen	-7	-7	
O	Dekk.reserve Infrastructuur	S	Afschrijvingen	-103	-110	7
O	Dekk.reserve BMV Roggel	S	Afschrijvingen	-10	-10	
O	Egalisatiereserve Gem.fonds	I	Taakmutaties	-15	-15	
O	Gecommitteerde reserve	I	Overh. budgetten	-410	-410	
O	Groenfonds	I	Diverse projecten	-45	-46	1
O	Groenfonds	S	kapitaallasten	-10	-19	9
O	Grondexploitatie	I	Afschrijving kosten projectontwikkelaar	-20		-20
O	Grondexploitatie	I	Herontwikkeling Haelen-Horn		-301	301
O	Grondexploitatie	I	Boekverlies Leudalplein	-195	-195	
O	Majeure projecten	S	Kosten Zevenellen	-15		-15
O	Onderh.overweg Napoleonsweg	S	Jaarlijkse bijdrage	-30	-30	
			Totaal onttrekkingen	**-1.902**	**-1.527**	**-375**

2.4.14 Investeringen

Nummer	Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
					(bedrag x 1.000)
70051000	Transformatie Soerendonck Maasfront	345	345		
	Bijdrage provincie	-172	-172		
70051000	Transformatie Soerendonck Maasfront	**173**	**173**		
70050004	Projecten regionale samenwerking (overheveling GOML)	**-2**	**-139**	**137**	
70536016	Vervanging gladheidsmaterieel	**94**	**82**	**12**	
70536018	Vervanging gladheidsmaterieel	**63**		**63**	
72010102	Beleidsplan openbare verlichting	**211**	**151**	**60**	
72010103	Realisatie fietspad Heldenseweg Neer	2.075	1.873	202	
	Bijdrage provincie	-658	-593	-65	
72010103	Realisatie fietspad Heldenseweg Neer	**1.417**	**1.280**	**137**	
72010104	Beleidsplan openbare verlichting 2020	**218**		**218**	
72010201	Reconstructie burg. Huybenstraat Horn	**300**	**300**		
72010204	Reconstructie Kruidenbuurt Haelen	**675**	**661**	**14**	**14**
72010206	Gemeentelijk Verkeers en Vervoersplan	**325**	**326**	**-1**	**-1**
72010208	Reconstructie Apollolaan en P. Schippersstraat	**336**	**326**	**10**	**10**
72010209	Reconstructie Maaslandstraat Horn	366	19	347	
	Bijdrage Stg Wonen Zuid	-299		-299	
72010209	Reconstructie Maaslandstraat Horn	**67**	**19**	**48**	
72010210	Infrastructurele werken 2020; wegen	**148**		**148**	
72010211	Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2020	**197**	**179**	**18**	
72010212	Infrastructurele werken 2020; groen	**118**		**118**	
72010213	Reconstructie Pr. Bisschopslaan Heythuysen	**130**	**123**	**7**	**7**
72010214	Reconstructie Kerkveldweg en Kleine Laak	**380**	**344**	**36**	
72010215	Reconstructie BT Soerendonck/ged. Hoogstraat Neer	**300**	**267**	**33**	
72010216	Voorbereidingskrediet 2020-2021 diverse projecten	**160**	**109**	**51**	
72010217	Infrastructurele projecten GVVP 2020 (uit MIP 2021)	**209**		**209**	
72010218	Realisatie fietspad N280-N273 ontbr.schakel Horn	1.523	35	1.488	
	Bijdrage provincie	-534		-534	
72010218	Realisatie fietspad N280-N273 ontbr.schakel Horn	**989**	**35**	**954**	
72010219	Reconstructie Hoogstraat Horn	**85**	**86**	**-1**	**-1**
72010221	Verkeersmaatregelen HEG-KO	**756**	**90**	**666**	
72010222	Kerkpad Horn	**90**	**90**		
72010223	Reconstructie Koppelstraat ROG en Park.plaats Neeritter	**140**	**123**	**17**	
72020101	Aanleg parkeerplaatsen Leemkuilen	**12**	**12**		
72050101	Realisatie centrale bushalte Haelen	160	180	-20	
	Bijdrage province	-80	-72	-8	
72050101	Realisatie centrale bushalte Haelen	**80**	**108**	**-28**	
72100024	Aanleg wandelplaats Maasoever Neer (RN)	**195**	**195**		

Nummer	Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
					(bedrag x 1.000)
72100117	Bereikbaarheid Zevenellen biobased Agri	350	62	288	
	Bijdrage provincie	-175		-175	
72100117	Bereikbaarheid Zevenellen biobased Agri	**175**	**62**	**113**	
72100121	Beleidsplan openbare verlichting 2018	**218**	**218**		
72100123	Realisatie N 280 west	**4.700**	**65**	**4.635**	
72110011	Uitv. gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2015	373	373		
	Bijdrage provincie	-182	-182		
72110011	Uitv. gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2015	**191**	**191**		
72110014	Onderzoekskosten fietspad spoorbrug Buggenum	**50**	**23**	**27**	
72110016	Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan 2018	**192**	**192**		
72210001	Maasfront Hanssum	1.448	1.379	69	
	Bijdrage derden	-812	-812		
72210001	Maasfront Hanssum	**636**	**567**	**69**	
72210004	Herinrichting jachthaven Hanssum Neer	865	878	-13	
	Bijdrage derden	-865	-865		
72210004	Herinrichting jachthaven Hanssum Neer		**13**	**-13**	
72210005	Ontwikkeling Maasfront	**150**	**158**	**-8**	
73020103	Aankoop transportbedrijf Huskens	440	428	12	
	Opbrengst verkoop	-350		-350	
73020103	Aankoop transportbedrijf Huskens	**90**	**428**	**-338**	
73040101	Kwaliteitsimpuls routestructuren	**160**	**71**	**89**	
75070001	Reconstructie Kerkveld-Kleine Laak; groen	**5**	**5**		
75070003	Reconstructie Hoogstraat ged.Horn; groen	**15**	**14**	**1**	
75410008	Watermolenruine St.Elisabethsmolen Haelen	450	528	-78	-78
	Bijdragen derden	-250	-467	217	-217
75410008	Watermolenruine St.Elisabethsmolen Haelen	**200**	**61**	**139**	**139**
75500002	Uitvoeringspr. Natuur en Landschap (RN)	**105**	**109**	**-4**	**-4**
75600001	Routing Jachthaven dorpskern Neer (RN)	**75**	**57**	**18**	
75600012	Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	450	3	447	
	Bijdrage derden	-373		-373	
75600012	Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	**77**	**3**	**74**	
75600014	Recreatieve toegangspoorten Leudal	291	239	52	
	Bijdragen derden	-129	-69	-60	
75600014	Recreatieve toegangspoorten Leudal	**162**	**170**	**-8**	**-8**
75600015	Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal 2016	**103**		**103**	
77020104	Reconstructie Kruidenbuurt Haelen	**675**	**670**	**5**	**5**
77020106	GRP 2017-2020 (raamkrediet gemalen)	**6**		**6**	
77020107	GRP 2017-2020 (raamkrediet milieumaatregelen)	**114**		**114**	
77020109	Reconstructie Apollolaan en P. Schippersstraat	**224**	**214**	**10**	**10**
77020110	Rioleringswerkzaamheden Hanssum	**100**	**100**		

Nummer	Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
					(bedrag x 1.000)
77020111	Reconstructie rioolvervanging en vergvanging pompput	**90**	**90**		
77020112	Electrische en mechanische renovatie drukrioleringen	**96**	**96**		
77020113	GRP 2017-2020 raamkrediet vrijval riolen 2020	**294**		**294**	
77020114	GRP 2017-2020 raamkrediet gemalen riolen 2020	**101**		**101**	
77020115	GRP 2017-2020 raamkrediet milieumaatregelen 2020	**224**		**224**	
77020116	Rioleringswerkzaamheden Maasland Horn	180	5	175	
	Bijdrage Stg Wonen Zuid	-147		-147	
77020116	Rioleringswerkzaamheden Maasland Horn	**33**	**5**	**28**	
77020117	Reconstructie Pr. Bisschoplaan Heythuysen	**130**	**105**	**25**	**25**
77020118	Reconstructie Kerkveldweg en Kleine Laak	**385**	**339**	**46**	
77020119	Reconstructie BT Soerendonk/ged. Hoogstraat Horn	**250**	**244**	**6**	
77020120	Voorbereidingskrediet 2020-2021 diverse projecten	**160**	**116**	**44**	
77020121	Reconstructie gedeelte Hoogstraat Horn	**430**	**343**	**87**	
77020123	Aanpassing riolering gemaal Winkelmolen Neer	**165**		**165**	
77020128	Uitvoering diverse rioolwerkzaamheden		**100**	**-100**	
77040101	Uitvoeringskosten gevelisolatie geluidsaneringen B won	84	73	11	
77040101	Bijdrage rijk	-84	-69	-15	
77040101	Uitvoeringskosten gevelisolatie geluidsaneringen B won		**4**	**-4**	
77220097	Kaderrichtlijnen watermaatregelen (KWR)	**100**	**97**	**3**	
77220116	Rioolreparaties kern Haelen en industrieterrein Ittervoort	**257**	**257**		
77220119	GRP 2017-2020 drukriolering (raamkrediet 2018)	**216**		**216**	
77230006	Project geluidsanering B-lijst woningen	116	48	68	
	Rijksbijdrage	-116	-116		
77230006	Project geluidsanering B-lijst woningen		**-68**	**68**	
78030302	Uitbreiding locatie Molenzicht met 4 woonwagens	**520**	**395**	**125**	
78030303	Uitbreiding locatie Molenzicht met 4 standplaatsen	**284**	**409**	**-125**	
78100001	Regeling ruimte voor ruimte (HE)	197	182	15	
	Bijdrage provincie	-40		-40	
78100001	Regeling ruimte voor ruimte (HE)	**157**	**182**	**-25**	
78100011	Kst. financ problemen projectontw woningbouw	**155**	**68**	**87**	
78220011	Centrumvisie Heythuysen	1.327	762	565	
	Bijdrage provincie		-85	85	
78220011	Centrumvisie Heythuysen	**1.327**	**677**	**650**	
78229000	Invoering startersleningen	900	1.228	-328	
	Aflossingen leningen	-900	-103	-797	
78229000	Invoering startersleningen		**1.125**	**-1.125**	
	Totaal	**21.663**	**12.915**	**8.748**	**196**

72010102 Beleidsplan openbare verlichting
De in 2020 opgedragen grootschalige vervanging is financieel nog niet afgerekend. Ook moeten nog een aantal slechte masten worden vervangen en daarmee ook financieel worden afgerekend.

Daarnaast is gestart met de voorbereiding voor verledding van een aantal specifieke verlichtingsarmaturen en wordt gestart met verdere vervanging van verouderde armaturen. Ook zijn er her en der reconstructies in uitvoering waarbij verlichting wordt aangepast en uitgebreid.

72100123 Realisatie N 280-West, wegvak Leudal
De reconstructie van de N280 is een provinciaal project waaraan de gemeente een bijdrage levert. Er is een nieuwe realisatieovereenkomst ter vervanging van de oude overeenkomst uit 2018 in de maak. Naar verwachting wordt deze in februari 2021 aan het college voorgelegd en in maart aan de raad. De betaling van de gemeentelijke bijdrage ad € 4.700.000 is gekoppeld aan de realisatie van de reconstructie. Geen realisatie, geen betaling. Tijdstip van betaling is wellicht pas in 2023.

77020128 Uitvoering diverse rioleringswerkzaamheden
Het investeringskrediet is per abuis niet in 2020 onttrokken aan het raamkrediet. Besluitvorming heeft alsnog in januari 2021 plaatsgevonden.

78030302 Uitbreiding Molenzicht met 3 woonwagens
Er zijn drie gasloze woonwagens geplaatst op molenzicht.
In de originele raming is uitgegaan van vier huur woonwagens, maar gedurende het traject heeft 1 bewoner een eigen woonwagen aangeschaft.
Derhalve komen de kosten voor de woonwagens lager uit dan de raming van 4 wagens.

Per saldo blijft het aanleggen van de nieuwe standplaatsen met bijbehorende berging en woonwagens binnen het daarvoor beschikbaar gestelde budget.

78030303 Uitbreiding Molenzicht met 4 standplaatsen
Op molenzicht zijn nieuwe standplaatsen gerealiseerd.
Met het oog op de toekomst is hier gekozen voor een gasloze inrichting, die duurder is uitgevallen dan de originele raming.
Daarnaast heeft er in het gebied natuurcompensatie plaatsgevonden, die in de originele raming niet was meegenomen.

Per saldo blijft het aanleggen van de nieuwe standplaatsen met bijbehorende berging en woonwagens binnen het daarvoor beschikbaar gestelde budget.

2.4.15 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Hernieuwbare elektriciteit	%	2018	13,7	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2019	8,1	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Huishoudelijk restafval	kg	2019	136	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2019	707,5	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2019	155,3	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Demografische druk	%	2020	76,5	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.

2.4.16 Verbonden partijen

- Reinigingsdienst Maasland
- Internationale Zaken Noord-Midden Limburg
- Samenwerking Midden-Limburg
- Keyport 2020
- Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV
- Ijzeren Rijn
- Euregio Rijn-Maas-Noord
- Nazorg Limburg
- Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord

2.5 Sport en cultuur

Wat hebben we bereikt?

Sport
In 2020 is het Sport- en beweegakkoord Leudal opgesteld: een lokaal sportakkoord in navolging op het nationaal sportakkoord. Een aantal pijlers worden nagestreefd, waarbij het belang van meedoen, gezondheid en verenigingen voorop staat. Er is een kernteam opgericht, bestaande uit twaalf deelnemers uit de sectoren sport, gezondheid en onderwijs in onze gemeente. Zij zorgen voor een communicatiestrategie en het uitrollen van verschillende projecten. Wegens COVID-19 vonden er in 2020 nog geen projecten plaats, maar deze liggen klaar om in 2021 te starten.

De combinatiefunctionarissen sport en cultuur verenigden zich in 2020 onder de noemer Leudal Leeft. Samen met tien partners voorzagen zij kinderen, jongeren en ouderen van sportieve en culturele activiteiten in 2020. Wegens de beperkende coronamaatregelen heeft Leudal Leeft hieraan een creatieve invulling gegeven, door activiteiten niet alleen fysiek, maar ook digitaal plaats te laten vinden.

Cultuur
Door de coronacrisis vonden er in 2020 in onze gemeente minder culturele en kunstzinnige activiteiten plaats dan gepland was. Er stonden veel mooie activiteiten op de planning, maar deze worden verschoven naar een later moment. In 2020 besloot de gemeenteraad tot het opstellen van een nieuw kunst- en cultuurbeleid, waarbij innovatie en lef voorop staat. Dit beleid wordt in 2021 opgesteld en voor het zomerreces ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

In 2020 sloot de gemeente Leudal zich aan bij de Cultuurregio Noord: een samenwerkingsverband tussen 13 Noord- en Midden-Limburgse gemeenten op het gebied van cultuur. Samen willen we de regio zowel provinciaal als landelijk op de kaart zetten.

Op het gebied van bibliotheekwerk vond er in 2020 een onderzoek plaats, waarbij de werking van de bieb in de vele verschillende kernen is onderzocht. Het Bibliocenter heeft in dit kader een aantal goedbezochte activiteiten georganiseerd, maar wegens corona zijn ook veel activiteiten niet doorgegaan. In 2021 wordt verder gegaan met het onderzoek, wat leidt tot een nieuw bibliotheekbeleid. Dit beleid wordt in 2021 voor het zomerreces gelijktijdig met het kunst- en cultuurbeleid ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

Totaal programma

Sport en cultuur				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	3.137	3.838	3.621	-217
Baten	-419	-654	-740	-86
Mutatie reserves	-151	-479	-301	178
Resultaat	***2.566***	***2.705***	***2.581***	***-124***

2.5.1 Sportaccommodaties gebundeld verspreid

Wat hebben we ervoor gedaan?

Accommodatiebeleid
In februari 2020 is door de gemeenteraad het accommodatiebeleid vastgesteld. Het accommodatiebeleid bevat vooral ontwikkelopgaven en een planning wanneer deze ontwikkelopgaven uitgevoerd worden. Over de voortgang in het accommodatiebeleid wordt, conform afspraak bij de vaststelling van het accommodatiebeleid, periodiek gerapporteerd aan college en gemeenteraad. In maart 2021 vindt de eerste rapportage plaats over de voortgang in de uitvoering van het accommodatiebeleid.

COVID-19 heeft ook effect op het accommodatiebeleid. Net vastgesteld kreeg dit beleid te maken met beperkingen door coronamaatregelen. Hierdoor liepen diverse ontwikkelopgaven vertraging op of zijn nog niet gestart, Ook is het nog de vraag wat het permanente effect van COVID-19 is. Het laatste onderzoeken we in 2021. Om deze reden wordt terughoudend omgegaan met investeringen in accommodaties en de ontwikkeling van beleidsregels en stimuleringsregelingen. Tevens kunnen er vanwege de coronacrisis nieuwe ontwikkelopgaven of vragen ontstaan.

In 2019, 2020 en 2021 zijn en worden onderhoudsprognoses opgesteld voor de maatschappelijke accommodaties in Leudal. Naast het onderhoud van gebouwen is ook het onderhoud aan voetbalvelden, tennisbanen en atletiekbaan in beeld gebracht. In 2020 is gestart met het maken van een plan van aanpak voor een integrale uitvoering van onderhoud (gebouwen en sportterreinen) van het accommodatiebeleid. Tevens wordt daarbij voorzien in een duidelijk en uniform overzicht van verantwoordelijkheden voor huurder en verhuurder. Conform uitgangspunten in het accommodatiebeleid is daarbij afwijking, in de vorm van zelfwerkzaamheid door verenigingen, als maatwerk mogelijk. Deze aanpak wordt in 2021 voor vaststelling aangeboden en geïmplementeerd.

Wat heeft het gekost?

Sport en cultuur				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Sportbeleid	383	781	623	-158
Buitensport	995	1.039	1.102	63
Binnensport	985	978	969	-9
Totale Lasten	**2.363**	**2.798**	**2.694**	**-104**
Baten				
Sportbeleid	0	-180	-148	32
Buitensport	-168	-251	-354	-103
Binnensport	-139	-110	-123	-13
Totale Baten	**-307**	**-541**	**-625**	**-84**
Mutatie reserves	-151	-357	-179	178
Resultaat	***1.906***	***1.899***	***1.890***	***-9***

Binnen- en buitensport

Algemeen

We ontvingen eind 2020 een Rijksbijdrage ad. € 37.400 ter compensatie van de huurinkomsten. Dit was niet meegenomen in de begroting.

We ontvingen € 35.000 minder inkomsten voor buiten-/binnensport als gevolg van minder gebruik accommodaties / restitutie 3 maanden huur i.v.m. COVID-19.

Tennisbanen

Overschrijding budget in verband met onvoorziene noodzakelijke werkzaamheden (kap-, snoei- en herstelwerkzaamheden rondom de tennisparken).

Specifieke Uitkering Sport (SPUK)

Sinds 1 januari 2019 kan, naar aanleiding van het verruimen van de BTW sportvrijstelling, een subsidie worden aangevraagd ten behoeve van investeringen en exploitatie op het gebied van sport. Dit ter compensatie van de BTW die niet meer terug te vorderen is. De afwijking ad € 74.000 wordt veroorzaakt door de afrekening 2019 en de voorlopige afrekening 2020 die afwijken van de raming. Dit was niet geraamd. De vaststelling 2020 is in 2021.

Sportbeleid

Lagere lasten i.v.m. lagere uitgaven aan de brede regeling combinatiefuncties wegens de coronacrisis. Een restant ad. € 147.000 is via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2021.

2.5.2 Kunst en cultuur

Wat hebben we ervoor gedaan?

Aangezien 2020 voornamelijk in het teken stond van de coronacrisis, vond er geen vaststelling van kunst- en cultuurbeleid plaats. Wel is er door de gemeenteraad besloten tot het inslaan van een nieuwe weg op het gebied van kunst en cultuur. Deze wordt in 2021 verder uitgewerkt.

Kunstzinnige en culturele activiteiten vonden in 2020 veel minder plaats. Waar het wel mogelijk was, heeft de gemeente ondersteund in het toepassen van de coronamaatregelen.

Wat heeft het gekost?

Sport en cultuur				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Cultuurondersteuning	435	491	460	-31
Kunst- en cultuurbehoud	20	21	21	0
Totale Lasten	**455**	**512**	**481**	**-31**
Baten				
Cultuurondersteuning	0	0	-5	-5
Kunst- en cultuurbehoud	-10	-10	-5	5
Totale Baten	**-10**	**-10**	**-10**	**0**
Mutatie reserves	0	-15	0	15
Resultaat	***446***	***488***	***471***	***-17***

Kunstbevordering- en beoefening
Wegens de coronacrisis is er aan kunst en cultuur minder besteed. Er is € 25.000 beschikbaar voor uitvoering kunst- en cultuurbeleid, maar hiervan is € 23.000 over. Er is nog geen beleid vastgesteld in 2020.

2.5.3 Positie recreatie en toerisme

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorzieningen
De coronacrisis had veel gevolgen voor de vrijetijdssector in Leudal. Evenementen vonden niet plaats en horeca ondernemingen en ondernemingen op het gebied van recreatie en toerisme draaiden slechts een beperkte omzet. Er zijn geen nieuwe voorzieningen opgeleverd in 2020 en de aandacht is vooral uit gegaan naar het behoud van vrijetijdsvoorzieningen en horeca ondernemingen en de hieraan verbonden werkgelegenheid.

Door de beperkingen ten gevolge van de coronamaatregelen zijn onze natuurgebieden drukker bezocht en is er meer gebruik gemaakt van ons wandel- en fietsroutenetwerk.

Beleid
Het college en de raad stelde in 2020 het Beleidsplan Recreatie en Toerisme Leudal vast. Dit beleidsplan is het ontwikkelplan voor de vrijetijdssector in Leudal. Het plan geeft aan hoe het ontwikkelpotentioneel vanuit de drie verhaallijnen uit de regionale beleidsvisie binnen Leudal benut wordt, rekening houdende met andere belangrijke beleidsmatige opgaven en ambities van de gemeente.

Promotie
In 2020 vond de promotie regionaal plaats door Limburg Marketing en lokaal door het Promotieplatform Leudal.

Wat heeft het gekost?

Sport en cultuur				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Recreatie op water	1	0	0	0
Openluchtrecreatie	42	139	48	-91
Totale Lasten	**43**	**139**	**48**	**-91**
Baten				
Recreatie op water	0	0	0	0
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***43***	***139***	***48***	***-91***

2.5.4 Meer recreanten

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de coronacrisis zijn er geen nieuwe projecten actief opgestart, wel zijn er nieuwe themafietsroutes gepromoot zoals de kastelenroute door Leudal. Het Beleidsplan Recreatie en Toerisme is opgesteld met een vertegenwoordiging van de toeristische ondernemers in Leudal.

Wat heeft het gekost?

Sport en cultuur				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Aantrekkingskracht op burgers	274	389	399	10
Totale Lasten	**274**	**389**	**399**	**10**
Baten				
Aantrekkingskracht op burgers	-103	-103	-106	-3
Totale Baten	**-103**	**-103**	**-106**	**-3**
Mutatie reserves	0	-107	-122	-15
Resultaat	***171***	***179***	***172***	***-7***

2.5.5 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		147	-147
			Totaal toevoegingen		**147**	**-147**
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-115	-115	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	DU Brede impuls combinatiefuncties/ buurtsportcoaches	-1	-1	
O	Groenfonds	I	Extra afschrijving div. aankledingselementen	-15	-15	
O	Majeure projecten	S	Afschrijving renovatie spp Houtrust Haelen	-11	prgr DM	-11
O	Majeure projecten	S	Afschrijving Park Leudal Oost (voorbereidingskrediet)	-20	prgr DM	-20
O	Revolv. duurzaamheidsfonds	S	Afschrijvingen	-5	-5	
O	Meeropbrengst Toeristenbelasting	I	Terugbetaling toeristenbelasting 2018	-107	-107	
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-205	-205	
			Totaal onttrekkingen	**-479**	**-448**	**-31**

2.5.6 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Park Leudal Oost: voorbereidingskrediet	**100**	**74**	**26**	
Raamkrediet investeringen buitensport	**51**		**51**	
Vervanging gymtoestellen	**99**	**79**	**20**	
Renovatie sectorhoek atletiekbaan Heythuysen		**-3**	**3**	**3**
Renovatie tennisbanen Roggel	**61**	**71**	**-11**	**-11**
Uitbreiding kleedlokalen voetbalaccommodatie	**73**	**65**	**8**	**8**
LED-verlichting voetbal-/evenemententerrein Roggel	**152**	**103**	**48**	**48**
LED-verlichting tennisbanen Roggel	**61**	**42**	**19**	**19**
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler: sportpark	**2.548**	**2.022**	**526**	
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler: gebouwen+opslag	**2.331**	**838**	**1.493**	
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler: overige	**542**	**61**	**481**	
Sportpark Maasveld Neer: realisatie	**1.000**	**119**	**881**	
Sportpark Maasveld Neer: renovatie spantenhal	**500**	**610**	**-110**	
Sportpark Maasveld Neer: wieleromgeving	**1.570**		**1.570**	
	-750		**-750**	
LED-verlichting voetbalvereniging Veritas Neeritter	**43**	**43**		
Verplaatsing accommodatie schutterij Ell		**-14**	**14**	**14**
Totaal investeringen	**8.381**	**4.109**	**4.271**	**82**

2.5.7 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%	2016	52,3	RIVM - Zorgatlas	Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.

2.5.8 Verbonden partijen

- Grenspark Maas-Schwalm-Nette
- Routebureau Midden-Limburg

2.6 Jeugdzorg

Wat hebben we bereikt?

In 2020 gaven we uitvoering aan het beleidsplan Sociaal Domein Midden-Limburg West 2020-2023. Dit beleidsplan onderscheidt zich door de integraliteit tussen de beleidsterreinen: WMO, Participatiewet en Jeugdhulp. Met de uitvoeringsplannen maakten we in 2020 stappen in het bereiken van de volgende doelen:

- Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners;
- Meer mensen doen mee, inclusieve samenleving;
- Beter passende duurzame oplossingen voor inwoners;
- Meer zelfredzame maatschappij.

Totaal programma

Jeugdzorg				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	8.953	12.626	11.934	-692
Baten	0	-274	-273	1
Mutatie reserves	-1.859	0	0	0
Resultaat	***7.094***	***12.352***	***11.661***	***-691***

2.6.1 Toegankelijke voorzieningen jeugd

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2020 startten we met het uitvoeren van een aantal besparingsmaatregelen zoals structurele overleggen met de grootste aanbieders, afronding vereveningsafspraak Nederweert en Weert, samenhang Onderwijs-Jeugdhulp en diverse pilots. Om meer inzicht te krijgen in het geheel van besparingsmaatregelen in het sociaal domein voerde TwynstraGudde in de periode juni-juli 2020 een quick scan uit. In september 2020 stelde de gemeenteraad de quick scan vast en is daarmee in de programmabegroting 2021-2024 een taakstelling sociaal domein opgenomen.

In november 2020 stelde de gemeenteraad bij de Algemene Beschouwingen het integraal plan van aanpak met besparingsmaatregelen “Duurzaam evenwicht sociaal domein” vast. In dit plan zijn alle maatregelen opgenomen waarmee de taakstelling gerealiseerd moet worden. De aanbevelingen van de Visitatiecommissie financiële beheersbaarheid sociaal domein zijn hierin meegenomen.

Hieronder volgen de maatregelen met betrekking tot de Jeugdhulp.

0-meting Toegang Jeugd
De toegang bepaalt een groot gedeelte van het gebruik aan voorzieningen (indicaties). Ook is de toegang een draaiknop in het terugverwijzen van ondersteuningsvragen die in het voorliggende veld kunnen en moeten worden opgepakt, alsmede in het tijdig afschalen van ondersteuning die ook door lichtere vormen kunnen worden vervangen. Met de implementatie van de nieuwe verwerving krijgt de toegang een betere positie zodat zij een belangrijke rol pakken in het behalen van de doelstellingen.

Er vond een 0-meting voor de lokale team CJG plaats. Resultaten:

- In het algemeen wordt de toegang voldoende/goed uitgevoerd.
- De verbetermogelijkheden liggen bij eigen kracht/sociaal netwerk en voorliggend veld. De verbetermogelijkheden zijn opgepakt en in uitvoering genomen.

Samenwerking Jeugdhulp - Onderwijs

Deze samenwerking is op drie punten opgepakt:

1. Het college heeft in augustus 2020 met de nadere regels jeugdhulp criteria vastgesteld voor begeleiding in de scholen en kinderopvang en vervangende dagbesteding onder schooltijd. Met deze criteria wordt de (financiële) scheidslijn tussen onderwijs en jeugdhulp duidelijk/scherp gekaderd. De scholen en aanbieders zijn geïnformeerd over de wijzigingen en de toegang (CJG-ML) werkt met de criteria.
2. Eind 2020 is het knooppuntoverleg ingericht en opgestart. Het overleg heeft tot doel om te komen tot een integrale aanpak onderwijs en jeugdhulp op casusniveau, inzicht te krijgen in knel- en verbeterpunten tussen scholen, Samenwerkingsverbanden en jeugdhulpverlening en komen tot betere oplossingen voor jeugdigen die uitvallen in het onderwijs.
3. In 2020 is het overleg met het onderwijs gestart om te komen tot een afbouw van het aantal kinderen dat naar het speciaal onderwijs wordt verwezen. Dit percentage ligt in Leudal hoger dan het landelijke percentage.

Praktijkondersteuners Jeugd

In november 2019 zijn we gestart met het plaatsen van POH-Jeugd bij de eerste huisarts. De tweede plaatsing is in oktober 2020 gerealiseerd. Voor 2021 staan nog 3 plaatsingen in de planning. Het doel is laagdrempelige ondersteuning in de huisartsenpraktijk waarmee wordt voorkomen dat jeugdigen worden verwezen naar gespecialiseerde jeugdhulp. Onze eerste ervaringen zijn positief. Echter het plaatsen van POH's- Jeugd bij meerdere huisartsen loopt vertraging op wegens Corona.

Lokale behandelteams

De pilot met lokale behandelteams startte oktober 2020. Het heeft tot doel om samen met een aantal aanbieders te zorgen voor een verbetering van de kwaliteit van de jeugdhulp en een duurzaam en betaalbaar stelsel. De lokale teams van het CJG zijn de basis voor het geven van jeugdhulp. Deze teams zijn ook verantwoordelijk voor de toegang naar gespecialiseerde Jeugdhulp. We streven naar een betere aansluiting tussen de lokale teams van het CJG en het gespecialiseerde aanbod.

We hebben een lokaal (integrale) behandelteam georganiseerd, aanvullend op het lokale team van het CJG. Dit behandelteam heeft de opdracht om een lokale aanpak te organiseren: zorg dichtbij en daar waar nodig. Het behandelteam moet de krachten van het informele netwerk, de basisvoorzieningen, de basisjeugdhulp en de aanvullende zorg bundelen en op elkaar afstemmen (naadloos samenwerken, elkaar betrekken). Waarbij het behandelteam duurzame oplossingen realiseert passend bij de jeugdige in de context van het gezin en hun omgeving en de ontwikkelingsfase die zij doormaken. Er wordt hierbij ook ingezet op het voorkomen van dure, kostbare uithuisplaatsingen.

Verwervingsstrategie sociaal domein 2022
Begin 2020 is het gezamenlijk verwervingsproces Midden- Limburg West gestart. Met ondersteuning van EHDK zijn de gemeenten een proces aangegaan om te komen tot een verwervingsstrategie sociaal domein 2022. In oktober 2020 heeft een bijeenkomst met de raadsleden plaatsgevonden en in november 2020 is de strategie vastgesteld door de colleges MLW. De gemeenteraad werd geïnformeerd met een raadsinformatiebrief.

Motie 2019/167 'Bezuinigingsopgave jeugdzorg'
Met de motie 2019/167 'Bezuinigingsopgave jeugdzorg' kreeg het college de opdracht om in het jaar 2020 een bedrag van € 550.000 te bezuinigen op de kosten Jeugdhulp. Het uiteindelijk resultaat op de uitgaven van jeugdhulp bedraagt, ten opzichte van de actuele raming, afgerond € 593.500 positief.
We hebben de stijgende uitgaven Jeugdhulp in 2020 weten te stabiliseren. Voor een gedeelte is dit het gevolg van de ingezette maatregelen, maar onduidelijk is in hoeverre met name corona of andere autonome ontwikkelingen hieraan bijgedragen hebben. De verwachting is dat 2021 hier meer duidelijkheid over zal geven.

Financiële zekerheid en meerkosten als gevolg van COVID-19
De Corona-crisis stelt gemeenten en aanbieders van hulp en ondersteuning voor nieuwe en onbekende opgaven en uitdagingen op het gebied van gezondheid én financiën. Het Kabinet en VNG hebben in maart 2020 afspraken gemaakt met betrekking tot het bieden van financiële zekerheid aan zorgaanbieders. Het college heeft in april 2020 op basis van deze afspraken regels vastgesteld voor het bieden van zekerheid in de vorm van garantieomzetten en in november 2020 voor het vergoeden van meerkosten.

Wat heeft het gekost?

Jeugdzorg				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Jeugdbegeleiding	8.036	11.763	11.029	-734
Opvang en beschermd wonen jeugd	917	862	905	43
Totale Lasten	**8.953**	**12.625**	**11.934**	**-691**
Baten				
Jeugdbegeleiding	0	-274	-273	1
Opvang en beschermd wonen jeugd	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**-274**	**-273**	**1**
Mutatie reserves	-1.859	0	0	0
Resultaat	***7.094***	***12.352***	***11.661***	***-691***

Preventie
Het budget voor preventie loopt na 2020 verder af. Daarop is in 2020 geanticipeerd en is voor diverse preventiearrangementen alternatieve dekking gezocht. Deze dekking is gevonden in onder andere het budget Gezondheidszorg en regionale middelen uit het Transformatiebudget. Hierdoor resteert er op deze budgetten een positief saldo van € 51.800.

Jeugdhulp
Het resultaat is met een bedrag van € 593.500 positief. Voor het eerst in jaren vond er een stabilisatie in de uitgaven plaats.
Er vond tussen de percelen een verschuiving van kosten plaats. Kort samengevat:

- Jeugd en Opvoedhulp en Jeugd met beperking: de kosten zijn gedaald.
- GGZ (inclusief dyslexie): de kosten zijn nagenoeg gelijk gebleven.
- Diensten GI's: de kosten zijn gestegen.
- JeugdzorgPlus: de kosten zijn gedaald.
- Landelijk Transitie Arrangement: de kosten zijn gedaald.
- PGB: de kosten zijn gedaald.

Tot slot is er een voordeel van € 39.800 op de verplichtingen vanuit voorgaande jaren. De daadwerkelijke betalingen in 2020 blijken achteraf iets lager te zijn uitgevallen dan waarmee in de rekening 2019 was rekening gehouden. In bovenstaande resultaat € 593.500 jeugdhulp is dit bedrag niet opgenomen. Het resultaat jeugdhulp bestaat alleen uit de uitgaven voor hulp in 2020.

Veilig Thuis
Het rijk voegde extra middelen toe aan de Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang ter compensatie van de stijgende kosten voor Veilig Thuis. De gemeente Venlo besloot, op voorstel van de deelnemende gemeenten Veilig Thuis, om deze extra middelen te verdelen over de regiogemeenten. Leudal ontving een bedrag van € 88.103. Dit bedrag is opgenomen in het totale voordelige resultaat van jeugdhulp ad € 593.500.

2.6.2 Preventie en vroegsignalering

Wat hebben we ervoor gedaan?

Specifiek voor Jeugdhulp geven we uitvoering aan preventiearrangementen, waarmee we de hiaten in ons preventieaanbod opvullen en kiezen voor arrangementen die een positieve invloed hebben op meerdere problematieken. De arrangementen zijn:

1. Voorzorg	Jeugdverpleegkundigen van de GGD die ondersteuning bieden aan risicomoeders bij het opvoeden en laten opgroeien van hun eerstgeboren kind.
2. Ouders ondersteunen ouders	Ouders Ondersteunen Ouders is een uitgewerkte variant van Moeders Informeren Moeders (effectief bewezen programma) voor opvoedingsondersteuning door geschoolde vrijwilligers aan kwetsbare moeders/gezinnen.
3. Houvast	Houvast is een methodiek gericht op het bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders met een licht verstandelijke beperking.
4. Maak jij het verschil	Richt zicht op het bewust maken van iedereen dat je het verschil kan maken voor kinderen die te maken hebben met stressvolle opvoedsituatie als gevolg van bijvoorbeeld een verslaving of psychiatrische problematiek van de ouders.
5. Project Jeugd & Verenigingen Leudal	Alle verenigingen met jeugdleden worden actief op de hoogte gebracht van de mogelijkheden van het CJG betreffende ondersteuning van vrijwilligers bij opvoedvraagstukken. Ook wordt een goede samenwerking gerealiseerd met de buurtsportcoaches.
6. Buurtgezinnen	Buurtgezinnen is gericht op het versterken de eigen kracht van gezinnen door steungezinnen te koppelen aan vraaggezinnen.
7. Nu niet zwanger	Dit project richt zich op het voeren van een eerlijk gesprek over de wenselijkheid van zwangerschap op dit moment in het leven van kwetsbare moeders.
8. Prepare	Samenwerkingspartners (verloskundigen, CJG etc.) verzorgen ouderschapscursussen aan stellen die een eerste kind verwachten.

In december 2020 besloot het college om onze lokale middelen Kansrijke Start regionaal (Noord- en Midden- Limburg) beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het landelijke programma. Kansrijke Start heeft het doel om met alle betrokken partners te investeren in de eerste duizend dagen van een kind (-9 maanden tot 2 jaar). De basis van het actieprogramma is het smeden van een coalitie Kansrijke Start tussen partijen in het medische en sociale domein om zo een samenhangende (keten)aanpak neer te zetten. Voorzorg is één van de drie pijlers van Kansrijke Start, naast Nu Niet Zwanger en Ouderschapscursussen (Prepare).

Samenwerking in de regio vergroot de slagkracht. Het merendeel van de te betrekken coalitiepartners (ziekenhuizen/geboortecentra, verloskundigen, kraamzorg, zorgverzekeraars, jeugdgezondheidszorg) werken op regionale schaal en momenteel is er in beperkte mate sprake van een samenhangend geheel aan activiteiten om integraal te kunnen werken. Dus door met andere gemeenten samen te werken en de middelen regionaal in zetten, kan een groter effect gerealiseerd worden. Het doel van het actieprogramma (het realiseren van een coalitie tussen het sociaal- en het medisch domein), wordt vastgelegd in een regionaal convenant. Vervolgens wordt er aan een activiteiten agenda (uitvoeringsplan) gewerkt, dat duurzaam wordt verankerd in de regio. Het moet een duurzame ontwikkeling worden in de regio, waarbij alle betrokken partijen deelnemen.

2.6.3 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdreclassering	%	2016	0,3	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met delict voor rechter	%	2019	1	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
% werkloze jongeren	%	2019	2	CBS Jeugd	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2019	15,8	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	%	2019	1,8	CBS Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

2.7 Participatie

Wat hebben we bereikt?

In 2020 gaven we uitvoering aan het beleidsplan Sociaal Domein Midden-Limburg West 2020-2023. Dit beleidsplan onderscheidt zich door de integraliteit tussen de beleidsterreinen: Wmo, Participatiewet en Jeugdhulp. Met de uitvoeringsplannen maakten we in 2020 stappen in het bereiken van de volgende doelen:

- Vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners;
- Meer mensen doen mee, inclusieve samenleving;
- Beter passende duurzame oplossingen voor inwoners;
- Meer zelfredzame maatschappij.

Wmo

In 2020 startten we met het uitvoeren van een aantal besparingsmaatregelen zoals structurele overleggen met de grootste aanbieders en onder andere het opschonen van het hulpmiddelenbestand. Om meer inzicht te krijgen in het geheel van besparingsmaatregelen in het sociaal domein voerde TwynstraGudde in de periode juni-juli 2020 een quick scan uit. In september 2020 stelde de gemeenteraad de quick scan (voor zowel de Wmo als Jeugd) vast en is daarmee in de programmabegroting 2021-2024 een taakstelling sociaal domein opgenomen.

In november 2020 stelde de gemeenteraad bij de Algemene Beschouwingen het integraal plan van aanpak met besparingsmaatregelen "Duurzaam evenwicht sociaal domein" vast. In dit plan zijn alle maatregelen opgenomen waarmee de taakstelling gerealiseerd moet worden.

Hieronder volgen de maatregelen met betrekking tot de Wmo.

<u>0-meting Toegang Wmo</u>

De toegang bepaalt een groot gedeelte van het gebruik aan voorzieningen (indicaties). Ook is de toegang een draaiknop in het terugverwijzen van ondersteuningsvragen die in het voorliggende veld kunnen en moeten worden opgepakt, alsmede in het tijdig afschalen van ondersteuning die ook door lichtere vormen kunnen worden vervangen. Met de implementatie van de nieuwe verwerving krijgt de toegang een betere positie zodat zij een belangrijke rol pakken in het behalen van de doelstellingen.

Er vond een 0-meting voor het lokale Wmo team plaats. Resultaten:

- In het algemeen wordt de toegang voldoende/goed uitgevoerd.
- De verbetermogelijkheden liggen bij eigen kracht/sociaal netwerk en voorliggend veld. In 2021 is een plan van aanpak gemaakt om deze aanbeveling te vertalen naar concrete acties.

<u>Hulpmiddelen (sterfhuisconstructie)</u>

Vanaf begin 2020 startten we met het opschonen van het huidige hulpmiddelenbestand. Hierdoor bereikten we een afname. Het gaat hierbij om een afname van 50% minder verstrekkingen en we zien daardoor een daling van de kosten. In 2019 bedroegen de uitgaven nog € 102.800, in 2020 zijn deze gedaald tot € 73.900. Ultimo 2019 waren nog 162 hulpmiddelen in omloop, ultimo 2020 is dit aantal gedaald tot 69.

Participatiewet

Het uitkeringsbestand is in 2020 licht gestegen van 322 (per 1-1-2020) naar 332 (per 31-12-2020).

Het MensOntwikkelBedrijf (MOB) is verder doorontwikkeld. De bezetting is verder uitgebreid waardoor meer mensen worden begeleid richting werk. Het uitkeringsbestand is verder in kaart gebracht waardoor ook hier gerichte acties worden ingezet om mensen toe te leiden naar werk.

We hebben meer loonkostensubsidies ingezet in 2020 (stijging van 24 in 2019 naar 51 in 2020). In het kader van het beschut werk is de opgelegde taakstelling van 7 banen volledig gehaald.

Ook in 2020 zijn de uitkeringen, alsmede de bijzondere bijstand, rechtmatig en tijdig verstrekt.

Voor de uitvoering van de Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers zijn 791 toekenningen geweest, waarbij het in vierentwintig zaken om een kapitaalverstrekking ging. De overige toekenningen betrof uitsluitend levensonderhoud.

De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van de sociale werkvoorziening aan Westrom is bijgesteld op basis van de in 2019 vastgestelde verbetervoorstellen.

Bij de uitvoering van de jaarplannen voor het armoedebeleid zijn we gestart met:

- Het Financieel Informatie Punt op een 2-tal locaties.
- De groep van ervaringsdeskundigen.
- Het structureel aandacht geven aan de diverse toeslagen tijdens huis- en keukentafelgesprekken bij senioren/ouderen.
- Een gelaagde dienstverlening op maat bij de schuldhulpverlening (inzet van vrijwilligers en professionals bijv. thuisadministratie met inzet van vrijwilligers en schuldhulpverlening met professionals).

In 2020 is een nieuw beleidsplan voor de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening opgesteld en vastgesteld. De met deze wet ingevoerde vroegsignalering is in december 2020 gestart.

Het vrijwilligersprogramma 'Aan de slag' voor asielzoekers en vergunninghouders is ook in 2020 met succes ingezet.
Voor de gevestigde vergunninghouders zijn extra taallessen ingezet in samenwerking met het MOB.

De coronacrisis heeft invloed gehad op het programma voor het armoedebeleid en voor de asielzoekers. Het programma is aangepast aan de eisen die op dat moment werden gesteld.

In 2020 is het Regionaal Programma Volwasseneducatie en Laaggeletterdheid 2021-2024 vastgesteld.

Totaal programma

Participatie				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	21.652	25.754	28.806	3.052
Baten	-5.830	-8.742	-12.844	-4.102
Mutatie reserves	40	-160	-13	147
Resultaat	***15.862***	***16.852***	***15.949***	***-903***

2.7.1 Deelname economisch en maatschappelijk verkeer

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wmo

Begeleiding volwassenen en hulp bij het huishouden

De invoering van het abonnementstarief ingaande 1 januari 2019 gaat gepaard met een aanzuigende werking met betrekking tot maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Concreet vertaalde zich dit in een toename van het aantal meldingen en aanvragen binnen de Wmo. Met name op het gebied van huishoudelijke hulp zien we een stijging van de aanvragen van circa 25% vanaf 1 januari 2019 t/m 31 december 2020. Met betrekking tot de maatwerkvoorziening begeleiding zien we bij een gelijkblijvende vraag een afname in de hoogte van de afgegeven profielen. Dit komt door een strikte toepassing van beleid door de toegang die is ingezet vanaf het 2e kwartaal 2020. Dit leidde bij begeleiding tot een afname van de kosten van ruim € 500.000 ten opzicht van de uitgaven 2019. In verband met de coronacrisis en het in stand houden van voorzieningen zijn aan zorgaanbieders garantieomzetten betaald. Bij de hulp bij de huishouding maakten de betreffende aanbieders hier geen gebruik van.

Algemene voorzieningen

In 2020 maakten we als gemeente gebruik van de aanvraag van extra middelen voor de ambulantisering GGZ. In 2020 ontvingen we voor deze middelen (€ 50.000) voor de inzet van begeleidings- en dagbestedingsactiviteiten binnen onze eigen gemeente.

Participatiewet

Bijstandsverlening/ re-integratie

De uitkeringen, alsmede de bijzondere bijstand, zijn in 2020 wederom rechtmatig en tijdig verstrekt.

MensOntwikkelBedrijf

Het MensOntwikkelBedrijf (MOB) is verder doorontwikkeld. De bezetting is verder uitgebreid waardoor meer mensen worden begeleid richting werk. De intake van de uitkering wordt samen met het MOB opgepakt waardoor de het traject richting werk meteen kan worden ingezet.
Het uitkeringsbestand is verder in kaart gebracht waardoor ook hier gerichte acties worden ingezet om mensen naar werk toe te leiden.

Veel aandacht is besteed aan het inzetten van instrumenten zoals de loonkostensubsidie en het beschut werk. De inzet van de loonkostensubsidie steeg in 2020 van 24 in 2019 naar 51 in 2020. In het kader van het beschut werk is de opgelegde taakstelling van zeven banen volledig gehaald. Zes banen zijn ingevuld bij Westrom en één baan rechtstreeks bij een werkgever.

Ondanks deze inzet is het uitkeringsbestand licht gestegen. Per 1 januari 2021 worden 332 uitkeringen verstrekt, per 1 januari 2020 waren dit 322 uitkeringen.

Zelfstandigen

In het kader van de coronacrisis is de uitvoering van de Tijdelijk Ondersteuning Zelfstandige Ondernemers bij de gemeente neergelegd. Voor deze regeling zijn 791 toekenningen geweest, waarbij het in 24 zaken om een kapitaalverstrekking ging. De overige toekenningen betrof uitsluitend levensonderhoud.

Sociale Werkvoorziening

De uitvoering van de sociale werkvoorziening ligt bij Westrom. Vanuit Leudal zijn ook nog een veertigtal inwoners werkzaam bij Noord Limburg West (NLW) in Venray en de Risse in Weert.

In 2019 is een onderzoek geweest naar verbetermogelijkheden bij Westrom. Het uitvoeren van deze maatregelen leidden in 2020 tot goede resultaten bij Westrom. Ondanks de coronacrisis werd beter gepresteerd en kon de gemeentelijke bijdrage naar beneden worden bijgesteld.

Wat heeft het gekost?

Participatie				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Collectief aanvullend vervoer	482	585	458	-127
Welzijnswerk	594	606	594	-12
Algemeen Maatschappelijk Werk	873	906	758	-148
Loketvoorzieningen lokaal	251	301	285	-16
Advisering Wmo	13	8	4	-4
Clientondersteuning	31	31	23	-8
Inkomensvoorzieningen	6.413	5.373	5.123	-250
Levensonderhoud	195	3.240	6.579	3.339
Sociale zekerheidsregelingen	171	173	149	-24
Begeleid werken	3.846	4.133	4.130	-3
Re-integratie	640	880	907	27
Materiele voorzieningen Wmo	929	1.390	1.233	-157
Volwassenenbegeleiding	5.418	6.247	6.557	310
Opvang en beschermd wonen volwassenen	69	72	67	-5
Totale Lasten	**19.925**	**23.945**	**26.867**	**2.922**
Baten				
Collectief aanvullend vervoer	0	-61	-29	32
Welzijnswerk	0	0	0	0
Algemeen Maatschappelijk Werk	-231	0	-50	-50
Loketvoorzieningen lokaal	0	0	0	0
Advisering Wmo	0	0	0	0
Clientondersteuning	0	0	0	0
Inkomensvoorzieningen	-5.364	-5.271	-5.452	-181
Levensonderhoud	-155	-3.114	-6.894	-3.780
Sociale zekerheidsregelingen	0	0	0	0
Begeleid werken	0	0	0	0
Re-integratie	0	0	0	0
Materiele voorzieningen Wmo	-11	-11	-6	5
Volwassenenbegeleiding	0	-215	-291	-76
Opvang en beschermd wonen volwassenen	0	0	0	0
Totale Baten	**-5.761**	**-8.672**	**-12.722**	**-4.050**
Mutatie reserves	238	77	224	147
Resultaat	***14.401***	***15.350***	***14.367***	***-983***

Collectief aanvullend vervoer
Doordat we het afgelopen jaar te maken hadden met het COVID-19, maakten minder personen gebruik van het aanvullend vervoer. Hierdoor zijn de vervoerskosten beduidend minder. De vervoerskosten worden jaarlijks door Omnibuzz afgerekend. Tegenover de lagere vervoerskosten van € 126.700 staan ook lagere eigen bijdragen van € 31.500 dan geraamd.

Algemeen maatschappelijk werk
In 2020 maakten we als gemeente gebruik van de aanvraag van extra middelen voor de ambulantisering GGZ. Deze middelen (€50.000) ontvingen we in december 2020 en waren daarom niet in de begroting opgenomen. De gelden zijn ingezet ter dekking van de gemeentelijke uitgaven voor de inzet van begeleidings -en dagbestedingsactiviteiten.

Het subsidiebedrag (€180.000) dat nog resteert (€ 147.500) voor het SZH/Mariabosch is, net zoals voorgaande jaren, via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2021. Een gedeelte van de €180.000 euro is ingezet (in overleg met bestuur SZH) voor het komen tot een Raad van Toezicht, waarmee aan de bedrijfsvoering de nodige juridische, zorg en bedrijfsmatige kwaliteit is toegevoegd.

Hulpmiddelen
De uitgaven van de reguliere hulpmiddelen vallen € 64.100 lager uit dan de actuele raming. In de 1e rarap is dit budget structureel opgehoogd met € 100.000. De verwachting blijft dat deze structurele ophoging nodig is voor 2021.

Woningaanpassingen
Bij woonvoorzieningen zien we tevens een toename van het aantal aanvragen van ca. 15%. Daarnaast zien we ook de landelijke en stijgende bouwkosten alsmede een oorzaak van de stijgende kosten binnen dit budget. Deze bouwkosten zijn over de periode van 2018 tot heden met ca. 15% gestegen (bron BouwkostenIndex.nl).
In de 1e en 2e rarap is het budget voor de woningaanpassingen bijgeraamd voor in totaliteit € 277.000. Ten opzichte van de actuele raming zijn de werkelijke uitgaven € 86.900 lager uitgevallen. Dit komt doordat een aantal grotere woningaanpassingen pas in 2021 worden afgerond en de facturatie ook dan pas volgt. Bij de 2e rarap was nog ingeschat dat deze woningaanpassingen in 2020 gerealiseerd werden.

Volwassenbegeleiding / Hulp bij de huishouding
De reguliere uitgaven voor begeleiding hebben de raming met € 186.700 (ZiN en Pgb) overschreden. Dit is inclusief de garantieomzetten die betaald zijn aan zorgaanbieders van in totaliteit € 54.500. In de begroting is met de garantieomzetten geen rekening gehouden omdat de afrekening pas in 2021 plaatsvond. Daarnaast ontvingen we als gemeente ook een bijdrage vanuit Venlo van € 84.600. Deze gelden hebben betrekking op de individuele begeleidingsactiviteiten. Ook met deze ontvangsten is in de begroting geen rekening gehouden (pas in december 2020 bekend) en dit leidt dus tot een voordeel.

Bij de hulp bij de huishouding zien we een toename 25% vanaf 1 januari 2019 als gevolg van het abonnementstarief. Bij de 2e rarap is het budget daarom bijgeraamd. Uit de jaarrekening blijkt een restant van € 119.200 negatief (ZiN en Pgb). Bij de hulp bij de huishouding zijn geen garantieomzetten betaald.

In de 1e kwartaalrapportage zoals deze is gepresenteerd in de commissie sociaal van 1 maart 2021 was de inschatting € 74.487 negatief voor Wmo. Dit is gebaseerd op de geprognosticeerde uitgaven van het collectief vervoer, woningaanpassingen, begeleiding en hulp bij de huishouding (excl.de eenmalige vergoeding vanuit Venlo). De realisatie van deze budgetten is € 59.700 negatief.

Participatie c.a.
Inkomensvoorzieningen/levensonderhoud
In 2020 zijn de uitkeringen levensonderhoud voor zelfstandigen opgenomen in het BUIG budget.

Het aantal uitkeringen is laag gebleven. Hierdoor zijn de uitgaven voor de uitkeringen lager geweest dan geraamd. Door de Tozo regeling is het gebruik van de voorzieningen voor zelfstandigen beperkt gebleven.
Bij de tweede Rarap is reeds een bedrag van € 350.000 afgeraamd. Per saldo zijn de uitgaven voor uitkeringen per 31 december 2020 € 240.100 lager dan in de nieuwe begroting opgenomen.
De Rijkssubsidie (BUIG budget) is € 193.000 hoger vastgesteld dan oorspronkelijke geraamd.

Zowel bij de uitkeringen als bij de zelfstandigen zijn de terugbetalingen hoger geweest dan geraamd (€ 42.800). De intensivering van de terugvorderingsactiviteiten leidt in deze tot een verbeterd resultaat.

De inhuur voor de externe deskundigen in het kader van de bijstandsverleningen zelfstandigen is € 25.500 lager geweest. Door de aanvragen Tozo is het aantal Bbz aanvragen lager geweest.

In de afwikkeling debiteuren ontstaat een voordeel van ad € 95.400 (excl. armoedebeleid ad € 40.500 voordeel). Jaarlijks wordt een bedrag voor dubieuze debiteuren vastgesteld. Dit bedrag kan naar alle waarschijnlijkheid niet worden geïnd bij de debiteuren (bijv. als gevolg van verhuizing naar buitenland, deelnamen aan WSNP of faillissement). Tot 2020 werd bovendien voor het restant bedrag aan openstaande vorderingen nog 15% als oninbaar aangemerkt. Door deze berekening werd dubbel rekening gehouden met bedragen die oninbaar zijn. Vanaf 2020 wordt uitsluitend rekening gehouden met het vastgestelde bedrag aan dubieuze debiteuren. Een dubbele aftrek vindt niet meer plaats. Het voordeel wordt dus veroorzaakt doordat een lagere reservering noodzakelijk is.

Tozo
In het kader van de Tozo regeling zijn door het Rijk voorschotten verstrekt. Op basis van deze voorschotten zijn de uitgaven begroot. Het aantal aanvragen voor deze regeling zijn weliswaar talrijk geweest maar qua verstrekte bedragen beperkt gebleven. Hierdoor zijn bedragen zowel in de baten als de lasten niet besteed. Voor de Tozo regeling geldt dat niet bestede bedragen terugbetaald dienen te worden aan het Rijk. Deze terugbetaling is verwerkt in de jaarrekening. Per beschikking wordt een vast bedrag van het Rijk ontvangen voor de gemaakte uitvoeringskosten. De totale vergoeding bedraagt € 364.000. Aan inhuur van externe deskundigen is op dit onderdeel € 11.400 betaald. De inkomsten en uitgaven waren niet geraamd omdat dit vooraf niet in te schatten was.

Re-integratie
De uitgaven voor de re-integratie zijn € 30.000 hoger omdat meer trajecten zijn ingezet om tot uitstroom te komen. De hogere uitstroom leidt tot lagere uitkeringen.

2.7.2 Geen armoede

Wat hebben we ervoor gedaan?

Armoede
In het kader van het armoedebeleid is gestart met de uitvoering van het programmaplan voor 2020 en 2021.

- Het Financieel Informatie Punt ging van start. In tijden van de lockdown digitaal, in de periode dat openstelling mogelijk was, waren de locaties in Nunhem en Heythuysen open.
- De groep van ervaringsdeskundigen is inmiddels gestart. Door de beperkingen van de lockdown is de advisering nog maar beperkt gebleven.
- Er is structurele aandacht voor de diverse toeslagen tijdens huis- en keukentafelgesprekken bij senioren/ouderen.
- Op het terrein van de schuldhulpverlening is een aanzet gemaakt tot een gelaagde dienstverlening op maat: vrijwillig waar het kan en professioneel waar nodig.

Samen met de Voedselbank Midden-Limburg is een uitgiftepunt gerealiseerd in Baexem. In 2020 is sprake van een toename van het aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van de Voedselbank (van 15 gezinnen per 1 januari 2020 naar 43 gezinnen per 1 januari 2021).

Schuldhulpverlening
1 januari 2021 ging de nieuwe wet schuldhulpverlening in. In 2020 is hiervoor een nieuw beleidsplan opgesteld en vastgesteld. De door deze wet ingevoerde vroegsignalering is voorbereid en in december 2020 gestart.

Wat heeft het gekost?

Participatie				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Armoedebeleid	963	893	863	-30
Totale Lasten	**963**	**893**	**863**	**-30**
Baten				
Armoedebeleid	-40	-40	-93	-53
Totale Baten	**-40**	**-40**	**-93**	**-53**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***922***	***853***	***770***	***-83***

Geen armoede
In 2020 is minder aanspraak gemaakt op de schuldhulpverlening en de bijzondere bijstand. Dit heeft met name te maken met de coronacrisis. Hierdoor zijn de uitgaven lager dan geraamd
De intensivering van de terugvordering heeft ertoe geleid dat de terugbetalingen zijn gestegen.

2.7.3 Maatschappelijke voorzieningen

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2020 is, na overleg met inwoners en gemeenteraad, een nieuw accommodatiebeleid vastgesteld. Specifieke aandacht is daarbij gegeven aan zelf- en samenredzame verenigingen en het stimuleren en faciliteren van verenigingen om toekomstbestendig te zijn en blijven door samenwerking, multifunctionaliteit en daardoor een efficiënter gebruik van accommodaties. De uitvoering van het accommodatiebeleid startten in 2020. Over de voortgang in het accommodatiebeleid wordt periodiek gerapporteerd aan de gemeenteraad.

Vanuit het regionale beleidsplan sociaal domein zouden we in 2020 gestart zijn met het uitvoeringsplan 'wonen'. Door COVID-19 hebben we dit helaas uitgesteld naar 2021.

Wat heeft het gekost?

Participatie				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Cultuuraccommodaties	593	728	885	157
Totale Lasten	**593**	**728**	**885**	**157**
Baten				
Cultuuraccommodaties	-29	-29	-26	3
Totale Baten	**-29**	**-29**	**-26**	**3**
Mutatie reserves	-188	-188	-188	0
Resultaat	***376***	***511***	***670***	***159***

Cultuuraccommodaties
In 2020 is er van de Rijksoverheid een bedrag ad. € 22.410 ontvangen voor coronacompensatie buurt- en dorpshuizen. Via de verwerking van de septembercirculaire is dit bedrag beschikbaar gesteld. Dit is in 2020 niet besteed en wordt naar verwachting in 2021 uitgegeven.

2.7.4 Statushouders

Wat hebben we ervoor gedaan?

Inburgering
De Inburgeringswet werd uitgesteld tot 1 januari 2022. De voorbereiding ging echter onverminderd door in 2020. Voor de asielzoekers en vergunninghouders is het vrijwilligersprogramma 'Aan de slag' ook in 2020 ingezet. Daarnaast zijn trajecten ingezet om de gevestigde vergunninghouders extra taallessen te laten volgen in samenwerking met het MOB.

Het project van de doorstroomwoning voor jongere statushouders (samen met Wonen Zuid en Rubicon) is in 2020 beëindigd. Jonge statushouders die in 2020 zelfstandig zijn gaan wonen zijn deels door Rubicon en deels door Vluchtelingenwerk begeleid.

Wat heeft het gekost?

Participatie				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Migratie	122	162	172	10
Totale Lasten	**122**	**162**	**172**	**10**
Baten				
Migratie	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	-40	-40	0
Resultaat	***122***	***122***	***132***	***10***

2.7.5 Mantelzorgvriendelijk

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de opkomst van COVID-19 zijn de activiteiten voor Dementievriendelijk Leudal stilgelegd of zelfs stopgezet.
De werkzaamheden met betrekking tot mantelzorgondersteuning kregen een andere invulling (meer digitaal dan fysiek) en de jaarlijkse aandacht voor onze mantelzorgers was dit jaar minimaal. Doordat we geen activiteiten organiseerden, zijn er minder kosten gemaakt.

Wat heeft het gekost?

Participatie				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Mantelzorg	50	25	20	-5
Totale Lasten	**50**	**25**	**20**	**-5**
Baten				
Mantelzorg	0	0	0	0
Totale Baten	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***50***	***25***	***20***	***-5***

2.7.6 Laaggeletterdheid teruggedrongen

Wat hebben we ervoor gedaan?

Laaggeletterdheid
In 2020 is het Regionaal Programma Volwasseneducatie en Laaggeletterdheid 2021-2024 vastgesteld. Het regionale programma is de basis voor het ontwikkelen van de lokale aanpak. Deze wordt in 2021 ontwikkeld.

Wat heeft het gekost?

(bedrag x 1.000)

	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten				
Totale Lasten				
Baten				
Totale Baten				
Mutatie reserves	-9	-9	-9	0
Resultaat	***-9***	***-9***	***-9***	***0***

2.7.7 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		148	-148
T	Boekwinst Essent	I	Bruikleenvoorziening-sterfhuisconstructie	238	238	
			Totaal toevoegingen	**238**	**385**	**-148**
O	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten	-161	-161	
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-171	-171	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Gedeelte faciliteiten-besluit opvangcentra	-40	-40	
O	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	S	Aflossingen	-27	-27	
			Totaal onttrekkingen	**-398**	**-398**	

2.7.8 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Samen Zorgen Huis/Mariabosch	**2.236** **-2.226**	**2.236** **-2.226**		
Totaal investeringen	**10**	**10**		

2.7.9 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Netto arbeidsparticipatie	%	2019	69,7	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2019	3	CBS Jeugd	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18 jr eo	2020	249,6	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende reïntegratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	2020	159,8	CBS - Participatie Wet	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2020	560	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

2.7.10 Verbonden partijen

- Westrom
- Omnibuzz

2.8 Dienstverlening aan burger en bedrijven

Wat hebben we bereikt?

Zoals in de begroting vastgelegd, is de dienstverlening van de gemeente Leudal een topprioriteit. De gemeente wil een goede kwaliteit dienstverlening die aansluit op de klantwens van vandaag en inspeelt op de behoefte voor de toekomst. De dienstverlening is snel, kwalitatief goed en toegankelijk. We streven naar een waarderingscijfer van 7 van klanten voor onze dienstverlening. In 2019 bleek dat een aantal diensten deze 7 waarmaken, maar er ook nog voldoende aandachtspunten zijn.

Het cluster dienstverlening pakte samen met collega's deze aandachtspunten, gevraagd en ongevraagd, op. Het verbeteren van de dienstverlening gebeurt vanuit een weloverwogen, pragmatische houding. Het is een continu proces waarin, vanuit de Plan Do Check Act cyclus, wordt gewerkt aan kwaliteitsverbetering en een hogere klanttevredenheid.

De huidige visie op Dienstverlening (Huis van de dromen) loopt tot 2021. Activiteiten uit deze visie zijn in 2020 opgepakt of worden overgenomen in de nieuwe deelvisie op dienstverlening. Hoofdstuk 2.8.1. licht deze activiteiten verder toe. Ook de aandachtspunten uit het onderzoek dienstverlening 2019 worden onderdeel van het implementatieplan bij de nieuwe deelvisie.

In 2020 is het voorwerk gedaan om de visie te herijken en te werken aan een geactualiseerd toekomstbeeld. Het definitief maken van deze nieuwe visie is uitgesteld naar 2021. Dit hangt samen met de planning van de strategische visie en de organisatievisie. Ook het terugkoppelen van resultaten uit het Huis van de Dromen is hiermee uitgesteld, omdat de huidige visie nog van kracht is.

In 2020 werd de wereld geconfronteerd met COVID-19 en de coronamaatregelen. De situatie had grote impact op iedereen. Ook de dienstverlening van de gemeente Leudal werd aangepast aan de nieuwe situatie. Medewerkers werkten zoveel mogelijk vanuit thuis en klantvragen werden meer telefonisch, op afspraak en digitaal opgepakt. Ook kreeg handhaving een veel grotere en acute opdracht, waardoor collega's werden ingezet als toezichthouder. Als meest nabije overheid, kwamen inwoners, verenigingen en ondernemers met hun vragen naar de gemeente.

De situatie had en heeft een enorme impact op gemeenschappen, inwoners en ondernemers. Vanuit dienstverlening is meegedacht over een zo goed mogelijk invulling. Het proces van digitaliseren kwam door de coronacrisis in een versnelling terecht. Zo wordt de melddesk app bijvoorbeeld ingezet voor de te signaleren in de openbare ruimte en het aantal e-formulieren nam toe. Daarnaast is meegedacht over communicatie en het vormgeven aan het gevoel van saamhorigheid in deze bijzondere tijd.

De inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet is uitgesteld. Deze wet heeft consequenties voor de dienstverlening omdat het een andere manier van werken vraagt in het ruimtelijk domein. De voorbereidingen op de komst van deze nieuw wet zijn in 2020 voortgezet. Een aantal werkprocessen zijn al ingericht conform de geest van deze nieuwe wet en er is binnen de regio een nieuwe applicatie ontwikkeld die het werken conform de nieuwe wet mogelijk maakt.

Totaal programma

Dienstverlening aan burger en bedrijven				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	1.958	1.893	1.738	-155
Baten	-315	-332	-393	-61
Mutatie reserves	0	-144	-58	86
Resultaat	***1.642***	***1.417***	***1.287***	***-130***

2.8.1 Dienstverlening scoort een 7

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het cluster dienstverlening pakte onderstaande zaken op in 2020.

Dienstverlening in het DNA
Binnen het cluster dienstverlening zijn een aantal belangrijke thema's opgepakt waaronder bereikbaarheid, duidelijke overheidscommunicatie en toegankelijkheid. Er zijn twee bewustwordingsweken georganiseerd en we namen deel aan een landelijke klankbordgroep voor duidelijke overheidscommunicatie.

De website van de gemeente Leudal is getoetst op toegankelijkheidseisen. Een groot aantal aandachtspunten zijn opgepakt en afgehandeld in 2020. Het overige wordt opgepakt in 2021.

Verbeteren informatie en communicatie
Via diverse communicatiekanalen, waaronder sociale media en de website, is steeds meer aandacht voor het proactief informeren van inwoners over de dienstverlening in en door de gemeente Leudal. Middels infographics of korte nieuwsberichten informeert de gemeente inwoners actief over actuele thema's als gladheidsbestrijding, onderhoud groen/openbare ruimte, bestrijding processierups en corona gerelateerde informatie. Doel van deze communicatie is inwoners beter en tijdig te informeren.

Inzicht in klantwens
In 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van inwoners over de dienstverlening in en door de gemeente Leudal. De uitkomsten uit dit onderzoek worden gebruikt om de dienstverlening verder te verbeteren.

In 2020 zijn meer gerichte enquêtes of onderzoeken uitgevoerd naar specifieke diensten. Voorbeeld: door het wegvallen van de VIALeudal is gekeken en geëxperimenteerd met de diverse beschikbare analoge en digitale middelen. In het najaar 2020 is door middel van een enquête de voorkeuren van de inwoners met betrekking tot de nieuwsverstrekkingen in beeld gebracht en gestart met een marktonderzoek. In 2021 volgt een voorstel voor het college.

Daarnaast is het voorwerk gedaan voor het opzetten van een klanttevredenheidsmeting ten behoeve van het kanaal telefonie. Dit onderzoek start februari 2021.

Basis op orde
Het op orde brengen van de basis is nog altijd een belangrijk aandachtspunt binnen dienstverlening. Hiertoe is het meerjarige project Goed en Tijdig antwoorden ingericht.

In het project Goed en Tijdig Antwoorden ligt de nadruk volledig op het digitaal werken. Zo is in 2020 een start gemaakt met een volledig digitaal informatiebeheerplan voor de hele organisatie in het systeem iNavigator. Dit wordt de basis voor de zaaktypen in het centrale documentmanagementsysteem JOIN. In Q2 2021 wordt dit afgerond, waarna de gehele relevante postverwerking zaakgericht gebeurt.

Door de vaststelling van de nieuwe archiefverordening (raad 10 november 2020), het besluit informatiebeheer (college 24 november 2020) en het concept handboek vervanging (ter kennisgeving aan raad en college meegestuurd), is een slag gemaakt met het goed beleggen van relevante taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Verder zijn in het protocol elektronisch berichtenverkeer (vastgesteld door de raad 22 december 2020) de uitgangspunten, zoals de medewerker vormt zijn eigen dossier en afspraken over dossiervorming en -beheer, terug te vinden. Het eerste concept handboek kwaliteit informatiebeheer is opgeleverd en wordt intern getoetst.

BBP Transformatie burgerzaken
De transformatie burgerzaken betekent de doorontwikkeling van team burgerzaken op het gebied van expertise, werkprocessen en digitalisering. In 2020 is op collectief en individueel niveau geïnvesteerd in de kennis van medewerkers. Ondanks COVID-19 vonden de scholingen grotendeels plaats. Zo is er een scholing migratie verzorgt.

Thuisbezorgen Reisdocumenten
Een voorbeeld van veranderende dienstverlening is dat inwoners van Leudal sinds juli 2020 hun nieuwe reisdocument kunnen laten thuisbezorgen. Deze nieuwe vorm van dienstverlening biedt extra service richting inwoners.

Samenleving
Team samenleving had voornemens aan de slag te gaan met de digitalisering en deregulering van aanvragen op grond van de Participatiewet en aanvullende inkomensondersteunende regelingen. Vanwege de coronacrisis is de focus verschoven naar de Tozo regeling en de digitalisering van deze nieuwe dienst. Er zijn zo'n elf formulieren ontwikkeld en gedigitaliseerd in het kader van deze Tozo regeling. Deze nieuwe dienst is voortvarend opgepakt.

Daarnaast startte het team beleid in 2020 met het digitaliseren van het subsidieproces. In 2020 is het voorwerk gedaan voor een aanvraagformulier voor subsidieaanvragers, dat via de website wordt ingevuld. Tevens wordt gezorgd voor een uniforme, digitale verwerking door behandelend ambtenaren.
In 2020 is een procesregisseur aangenomen bij team Samenleving. Doel van deze nieuwe functie binnen het team is meer burgerraadpleging en het toetsen van burgerinitiatieven.

Ruimte

Omgevingswet

De inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet is uitgesteld. De voorbereidingen op de komst van deze nieuwe Wet liepen in 2020 door. Een aantal werkprocessen zijn reeds aangepast:

Initiatievenoverleg per oktober 2020

De impact van de Omgevingswet op het vergunningverleningsproces en de dienstverlening is groot. De duur wordt sterk ingekort; alle aanvragen moeten in principe via de reguliere procedure binnen 8 weken worden afgehandeld. Ook worden vergunningaanvragen anders getoetst.

De Omgevingswet vraagt om een integrale afweging, met als uitgangspunt: 'Hoe kunnen we dit initiatief mogelijk maken? Dit alles vraagt om een zorgvuldig proces. Een proces van overleg over het initiatief met bestuurlijke partners, ketenpartners en belanghebbenden, kan in het geval van een complexe aanvraag naar verwachting niet binnen 8 weken worden doorlopen. Het advies is om een uitgebreider vooroverleg in te richten en dat Omgevingswetproof te maken.

In 2020 is ter voorbereiding hierop het integrale initiatievenoverleg opgericht. Waarbij de wenselijkheid van een initiatief breed wordt getoetst aan de beleidskaders zoals ruimtelijk, sociaal en veiligheid. In oktober 2020 is gestart met de eerste casussen te bespreken.

Omgevingsdialoog

Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Derden moeten in een vroegtijdig stadium worden betrokken bij de voorbereiding van beleids- en besluitvorming. Voor ons als organisatie betekent dit dat de implementatie van onder andere de Omgevingsdialoog in 2022 gereed moet zijn. Onder omgevingsdialoog verstaan we 'het voeren van overleg over (de voorbereiding van) een plan met omwonenden en/of direct betrokkenen door een initiatiefnemer van een ruimtelijk plan'.

In 2020 is er uitvoerig geoefend met deze omgevingsdialoog. Deze dialoog is al verplicht gesteld bij elk plan dat niet past binnen het bestemmingsplan. Vanuit een vastgesteld beleid werd hier uitvoering aan gegeven. Om klanten te informeren over deze omgevingsdialoog, is een klantvriendelijke handreiking omgevingsdialoog opgesteld. Deze is februari 2021 gepubliceerd via de website. Voor medewerkers wordt een webinar ontwikkeld, zodat zij in staat zijn klanten goed te ondersteunen.

Applicatie Squit 2020

In 2020 zijn voorbereidingen getroffen voor het werken met een nieuwe applicatie Squid binnen team ruimte. Deze applicatie maakt werken conform de eisen uit de nieuwe Omgevingswet mogelijk; digitale ontvangst en automatische koppeling met het omgevingsloket. Daarnaast vergemakkelijkt Squid het samenwerken binnen de keten en de regio.

Onderhoud en Beheer openbare ruimte

In 2020 is Leudal ingedeeld in drie rayons. Er is een pilot voorbereid om voor 1 rayon te gaan werken met een wijktoezichthouder. Doel van de pilot is om meer integraal en proactief onderhoud te gaan plegen in de openbare ruimte.

Het geambieerde beeldkwaliteitsniveaus B voor groen en onderhoud van straten en stoepen is in 2019/2020 gehaald. Aandachtspunt uit de beeldschouw was de wegmarkering. Dit aandachtspunt is meteen opgepakt en verbeterd.

Leudal beschikt over een Melddesk app voor meldingen over de openbare ruimte. In 2020 is gestart met het verbeteren van dit werkproces, zodat er nog adequater gereageerd kan worden op meldingen van inwoners.

Onze Bedrijfsvoering
Onze afdeling bedrijfsvoering, waaronder ICT, Communicatie, Financiën, Inkoop, Personeelszaken en Juridische zaken werkt aan het verbeteren van de interne dienstverlening en advisering. Het verbeteren van de samenwerking en de integraliteit van adviezen en voorstellen binnen de organisatie, leidt er uiteindelijk toe dat inwoners en bedrijven betere dienstverlening ervaren. Daarnaast beschikt team bedrijfsvoering over dashboards voor het monitoren van de dienstverlening, zoals doorlooptijden en terugbelnotities.

Concern
Team concernstaf is verantwoordelijk voor kaderstelling en toezicht op diverse thema's en projecten die raken aan dienstverlening. Het team werkt aan visieontwikkeling en initieert ontwikkelingen om de interne dienstverlening te verbeteren, zoals interactief werken, privacybewaking en cultuurontwikkeling (houding en gedrag). De projecten 'Dossiers op orde', 'Zo zijn wij' en 'Zo werken wij' zijn in 2020 onderdeel geworden van het project Goed en Tijdig antwoorden.
Naar aanleiding van de coronacrisis kreeg de concernstaf ook een belangrijke rol in het vormgeven van het nieuwe werken en hybride werken na de coronacrisis.

Wat heeft het gekost?

Dienstverlening aan burger en bedrijven				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Ondersteuning bestuur	111	120	99	-21
Burgerzaken	1.846	1.773	1.639	-134
Totale Lasten	**1.957**	**1.893**	**1.738**	**-155**
Baten				
Ondersteuning bestuur	0	0	0	0
Burgerzaken	-315	-332	-393	-61
Totale Baten	**-315**	**-332**	**-393**	**-61**
Mutatie reserves	0	-144	-58	86
Resultaat	***1.642***	***1.417***	***1.287***	***-130***

Loketproducten
Er zijn minder uitgaven geweest ten aanzien van loketproducten. Dit heeft te maken met vermindering van het aantal afgegeven gezondheidsverklaringen. Daarnaast is er minder gebruik gemaakt van tolken. Beide afnames hebben waarschijnlijk te maken met de coronamaatregelen.

Legesproducten
De te ontvangen leges zijn € 61.000 meer dan begroot. Dit is te verklaren doordat er meer aanvullende producten zijn aangevraagd dan geraamd. Er zijn onder andere meer uittreksels BRP afgegeven. Daarnaast is er een toename van de naturalisatieverzoeken.

Exploitatie BBP
Het meerjarenbudget voor de transformatie burgerzaken is onderdeel van het exploitatiebudget. Het restant budget voor de transformatie burgerzaken ad € 86.656 wordt middels de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2021.

2.8.2 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2019	Realisatie 2019	Verschil 2019
T	Gecommitteerde reserve	I	Overhev. budgetten		144	-144
			Totaal toevoegingen		**144**	**-144**
O	Algemene reserve	I	Bestemming resultaat tbv exploitatie-budgetten BBP	-150	-150	
			Totaal onttrekkingen	**-150**	**-150**	

2.9 Eigentijds besturen en netwerken

Wat hebben we bereikt?

In 2020 zette Leudal stappen op het vlak van eigentijds besturen en netwerken. Hierin staan de begrippen burgerparticipatie en overheidsparticipatie centraal en vormt het koersdocument Interactief Werken 2019-2021 de leidraad. Steeds meer en beter pakken we samen met de samenleving uitdagingen op en weten we de ambities te realiseren. In 2020 vormde COVID-19 hierin een belemmering. De beperkende maatregelen maakte fysieke ontmoeting niet altijd mogelijk. Maar op creatieve en digitale manieren behielden we contact met onze samenleving.

De beperkende maatregelen ten gevolgen van COVID-19 vroegen ook flexibiliteit van bestuur. Voortdurende wisseling in maatregelen waarbij soms fysiek en soms digitaal met elkaar werd gesproken. Zowel het college als raad hebben zich hierin flexibel getoond.

Ook in de samenwerking over de gemeentegrenzen heen hebben we stappen gezet. Samenwerking in de regio en over de grenzen heen, is doorontwikkeld. Specifiek was in 2020 veel aandacht voor de doorontwikkeling van de Samenwerking Midden-Limburg (SML) en het nieuwe samenwerkingsverband P10 waar we sinds 1 januari 2021 lid van zijn.

Totaal programma

Eigentijds besturen en netwerken				***(bedrag x 1.000)***
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	1.817	1.747	1.812	65
Baten	-5	-5	-4	1
Mutatie reserves	-50	-63	-63	0
Resultaat	***1.762***	***1.678***	***1.745***	***67***

2.9.1 Co-creatief beleid en interactief besturen en netwerken

Wat hebben we ervoor gedaan?

Anno 2020 is burgerparticipatie bij beleid en projecten de standaard. Als gemeente hebben wij geen beleid of projecten waarbij de samenleving niet wordt betrokken. Meedenken is de standaard. Denk hierbij aan beleidsdocumenten zoals kunst- en cultuurbeleid, huisvesting internationale werknemers, het bibliotheekwerk, het toekomstperspectief buitengebied en het beleidsplan zon- en windenergie. Maar zeker ook aan projecten zoals de scholenfusie HINN en ontwikkelingen op het vlak van duurzaamheid.

Een centraal proces waarin burgerparticipatie centraal stond is Mooi Leven in Leudal. Een proces waarin in gesprek met de samenleving de basis is gelegd voor de strategische visie 2035. We hebben met bijna 900 individuen gesproken over wat mensen in Leudal mooi vinden, wat mooier kan en wat we hierin samen kunnen betekenen. Gesprekken op straat, op de markt, bij de sportclub of bij een van de vele activiteiten die Leudal rijk is. Een traject met veel waardevolle opbrengst die is samengevat in een digitaal magazine. Dit vormt de basis voor de strategische visie die we in 2021 afronden.

Ondanks de genoemde voorbeelden vormde burgerparticipatie in 2020 door COVID-19 ook een grote uitdaging. In een periode waarin fysiek contact beperkt is, wordt flexibiliteit gevraagd. Enkele methodieken die we hiervoor gebruikten zijn digitale enquêtes, digitale vergadertools en een online pubquiz. Onze ervaring is dat deze middelen ondanks hun beperkingen afdoende zijn om contact te houden met partners en inwoners waarmee we al goed contact hadden. Het bereiken van mensen waarmee minder structureel contact is en mensen die minder digitaal vaardig zijn, vormt tijdens de coronacrisis wel een grote uitdaging.

In de begroting 2020-2023 hebben we aangegeven in te zetten op ontwikkelingen, opleiden en borgen van interactief werken. Dit is op verschillende manieren in praktijk gebracht. Tegelijkertijd is en blijft het richting de toekomst uitdaging om op dit aspect te blijven ontwikkelen.

Wat heeft het gekost?

Eigentijds besturen en netwerken				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Volksvertegenwoordiging	724	747	790	43
College van B & W	800	824	864	40
Totale Lasten	**1.524**	**1.571**	**1.654**	**83**
Baten				
Volksvertegenwoordiging	0	0	0	0
College van B & W	-1	-1	0	1
Totale Baten	**-1**	**-1**	**0**	**1**
Mutatie reserves	0	0	0	0
Resultaat	***1.523***	***1.570***	***1.654***	***84***

2.9.2 Burgerinitiatieven

Wat hebben we ervoor gedaan?

Het jaar 2020 was op vlak van burgerinitiatieven een interessant jaar. Veel initiatieven ondervonden de gevolgen van de coronacrisis. Tegelijkertijd ontstonden er door de coronacrisis ook veel nieuwe lokale initiatieven. We zagen dat onze hechte gemeenschappen in staat zijn om snel nieuwe initiatieven te ontwikkelen als problemen zich voordoen. Als gemeente stimuleerden we dit door bijvoorbeeld het oprichten en beheren van de facebookgroep ‘Leudal helpt elkaar’.

Ten aanzien van onder andere burgerinitiatieven zijn we in 2020 gestart met een initiatieventafel. Deze werkwijze stelt ons in de gelegenheid om initiatieven vroegtijdig en integraal te bekijken. Zo kunnen we helderheid bieden aan initiatiefnemers. Ook krijgen initiatiefnemers snel inzicht in de kansrijkheid van hun idee en de kaders waarmee ze rekening moeten houden. Een nieuwe werkwijze vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet.

In de begroting 2020-2023 spreken we over een digitaal platform voor onze samenleving. Een platform met als doel de samenleving in de buurten en kernen laagdrempelig met elkaar in contact kan treden. In 2020 zijn hiervoor de mogelijkheden verkend. De daadwerkelijke uitwerking en realisatie hiervan vindt in 2021 plaats. We starten met enkele kernen.

Wat heeft het gekost?

Eigentijds besturen en netwerken				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Stimulering burgerparticipatie	293	175	158	-17
Totale Lasten	**293**	**175**	**158**	**-17**
Baten				
Stimulering burgerparticipatie	-4	-4	-4	0
Totale Baten	**-4**	**-4**	**-4**	**0**
Mutatie reserves	-50	-63	-63	0
Resultaat	***239***	***108***	***91***	***-17***

Fonds Maatschappelijke Activiteiten
Ten aanzien van het FMA zijn de beschikbare middelen niet voluit benut. De reden hiervoor is dat door corona minder subsidiabele activiteiten zijn uitgevoerd.

2.9.3 Transparante informatievoorziening

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2020 hebben we de samenwerking met andere gemeenten verder doorontwikkeld. Denk hierbij aan de verbanden zoals de VNG en de Euregio Rijn-Maas-Noord. In 2020 is Leudal heel actief geweest met de doorontwikkeling van Samenwerking Midden-Limburg (SML) en de toetreding tot de P10 per 1 januari 2021.

Samenwerking Midden Limburg (SML)
Vanuit de evaluatie SML is in 2020 gebouwd aan de SML 2.0. In een bestuursconferentie eind november 2020 is de koers voor de SML de komende jaren uitgestippeld. Daarbij is gebouwd aan een netwerkorganisatie met een tweeledige functie:

1. Regisseur en trekker voor een beperkt aantal prioritaire thema's;
2. Regietafel/-platform, verbinder, aanjager om de informatie-uitwisseling, beleidsafstemming en samenwerking tussen gemeenten breed te faciliteren.

Leudal is voorstander van de doorontwikkeling van de SML en bereid hiertoe een actieve rol te pakken. Aandachtspunt is en blijft de resultaatgerichtheid. Dit is in de doorontwikkeling onder andere geborgd door te werken met concrete bestuursopdrachten om in de regio gezamenlijk uitdagingen op te pakken. Daarnaast is besloten te werken met een regionale investeringsagenda die in 2021 wordt ontwikkelt. We zijn ons hierbij bewust dat het sturen op resultaat ook inzet en inbreng vanuit Leudal vraagt.

Toetreding P10
In de begroting 2020-2023 is aangekondigd dat Leudal zoekt naar verbreding van de samenwerking. We zochten naar soortgelijke gemeenten met vergelijkbare problematiek en ambitie. Daartoe besloot Leudal in 2020 zich aan te sluiten bij de P10 vanaf 1 januari 2021. De P10 is een samenwerkingsverband met 29 plattelandsgemeenten. Het zijn gemeenten met dezelfde plattelandskenmerken. Zo hebben de gemeenten een groot oppervlak, zijn ze relatief dunbevolkt en ontbreekt in deze gemeenten een centrale dragende kern. Deze zelfde signatuur maakt dat de gemeenten ook vaak voor dezelfde uitdaging staan. Het doel van het netwerk is het behartigen van de gezamenlijke belangen op diverse beleidsterreinen richting kabinet, Eerste en Tweede Kamer, ministeries, de VNG en de G40. Daarnaast heeft het P10-netwerk een belangrijke rol waar het gaat om kennisuitwisseling.

2.9.4 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
T						
			Totaal toevoegingen			
O	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	Bestemming resultaat 2018 tbv subsidie-gerelateerde ontwikkelingen FMA	-50	-50	
O	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	Vrijval restant 2019	-13	-13	
			Totaal onttrekkingen	**-63**	**-63**	

2.10 Financiën en belastingen

Leudal streeft naar een gezonde financiële huishouding. Om deze positie te behouden moeten we inzetten op het realiseren van (nieuwe) 'ombuigingen'. Onze uitgangspunten zijn een financieel sluitend perspectief en een weerstandsvermogen dat voldoende is.

Wat hebben we bereikt?

Meerjarig sluitende begroting (alle jaarschijven zijn structureel sluitend)
Een degelijk en solide financieel beleid blijft onze ambitie. Het uitgangspunt dat alle jaren structureel sluitend zijn, staat onder druk door diverse actoren. In 2020 is derhalve gewerkt om structurele besparingen in beeld te brengen voor de begroting 2021-2024. Dit zorgt ervoor, dat de jaarschijven 2023 en 2024 structureel sluitend zijn.

De P&C-cyclus wordt doorontwikkeld
In 2020 is gewerkt aan de verbetering van onze P&C cyclus. Voor de programmabegroting 2021-2024 is een nieuwe programmastructuur met 7 programma's, exclusief de verplichte paragrafen en financiële bijlagen, opgesteld. Deze voorziet in een logische opbouw met aangescherpte doelstellingen. Hiermee maken we een verbeterslag in de sturing op resultaten.

Stevige sturing op beheer deelnemingen
De raad besloot bij de begroting 2020-2023, dat een strakkere sturing op de deelnemingen moet plaatsvinden. Leudal participeert in een pilot om meer grip te krijgen op de verbonden partijen. Vanwege de coronacrisis is de pilot tot nader order opgeschort. De evaluatie en bevindingen van de pilot worden te zijner tijd middels een raadsvoorstel voorgelegd. Dit alles met als doel om, in gezamenlijkheid met de omliggende gemeenten, nog meer grip te krijgen.

Totaal programma

Financiën en belastingen				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	876	820	554	-266
Baten	-35	-131	-48	83
Mutatie reserves	0	0	-15	-15
Resultaat	***842***	***689***	***491***	***-198***

2.10.1 Meerjarig sluitende begroting

Wat hebben we ervoor gedaan?

Alle jaarschijven zijn structureel sluitend
In 2020 bleek dat het niet meer mogelijk is om alle jaarschijven structureel sluitend te krijgen. Aan deze financiële opgaven lagen diverse oorzaken ten grondslag. Gedacht kan worden aan minder inkomsten door dividend, mogelijke nieuwe cao voor ambtenaren, de herijking van het gemeentefonds en de opgaven binnen het sociaal domein. Door middel van een uitgebreid proces, waar alle beleidsvelden en budgetten tegen het licht zijn gehouden, is een structureel sluitende begroting voor de jaren 2023 en 2024 aangeboden.

Er is beleid en inzicht in de kostendekkendheid van de leges
Om beter inzicht te krijgen in de kostendekkendheid van de leges is in 2020 een 213a doelmatigheidsonderzoek gewijd aan deze materie. Hieruit zijn diverse aanbevelingen gekomen, die zorg moeten dragen voor een hogere kostendekkenheid van de leges. Een gedeelte van deze aanbevelingen is meegenomen in de tarieven voor 2021. Tevens worden enkele bevindingen het komende jaar opgevolgd.

Wat heeft het gekost?

Financiën en belastingen				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten				
Onverdeeld vastgoed	876	820	554	-266
Totale Lasten	**876**	**820**	**554**	**-266**
Baten				
Onverdeeld vastgoed	-35	-131	-48	83
Totale Baten	**-35**	**-131**	**-48**	**83**
Mutatie reserves	0	0	-15	-15
Resultaat	***842***	***689***	***491***	***-198***

2.10.2 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	**Reserve**	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	Jaarlijkse toevoeging	40	40	
			Totaal toevoegingen	**40**	**40**	
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-116	-116	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Bibliotheekwerk (septembercirc. 2019)	-34	-34	
O	Grondexploitatie	I	aankoop locatie fusie-school HHIN	-280		-280
			Totaal onttrekkingen	**-430**	**-150**	**-280**

2.10.3 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoons huishouden	euro	2020	686	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoons huishouden	euro	2020	729	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2020	245	CBS-Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.

2.11 Algemene dekking

In deze paragraaf lichten we de dekkingsmiddelen toe. Hieronder vallen de opbrengsten uit de lokale heffingen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de dividenden en de financieringsfunctie. Dit zijn inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel hebben. De raad beslist over de inzet van deze middelen. Bij enkele onderdelen wordt voor een uitgebreide toelichting verwezen naar dat betreffende deel.

OZB en lokale heffingen

- Vrij besteedbaar: Belastingen waarbij er geen relatie wordt gelegd tussen de opbrengsten en de kosten. Voorbeelden zijn: OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting en baatbelasting.
- Niet vrij besteedbaar: Belastingen die dienen om de kosten te verhalen, zoals afvalstoffenheffing en rioolheffingen. Voor een uiteenzetting zie paragraaf 3.1 lokale heffingen.

Gemeentefonds (algemene uitkering)

De berekening van de algemene uitkering voor het jaar 2020 is hieronder weergegeven hierin is het startsaldo uit de decembercirculaire 2019 opgenomen met daarbij de mutaties uit de circulaires voor 2020. Per saldo is voor een bedrag van € 372.000 uit voorgaande jaren en € 1.124.000 voor het jaar 2020 gestort in de algemene reserve op basis van de circulaires in 2020. Tot slot is een bedrag van € 1.359.000 uit de meicirculaire en de eerste tranche van corona compensatie toegevoegd aan de begrotingsruimte.

	(bedrag x 1.000)
Algemene uitkering	**Bedrag**
Stand na decembercirculaire 2019	-51.318
Mutaties meicirculaire 2020	-1.079
Mutaties septembercirculaire 2020	-661
Mutaties decembercirculaire 2020	-301
Mutaties in het kader van corona	-1.134
Totaal ontvangen uitkering 2020	**-54.493**

Toeristenbelasting

Vanwege de coronacrisis raamden we de baten toeristenbelasting af. Echter, uit de cijfers van de BsGW blijkt dat de opbrengsten 2020 hoger zijn dan verwacht. In het bijzonder tijdens de zomermaanden, verbleven veel toeristen in Leudal. Met als gevolg dat er meer toeristenbelasting is geheven. Daarnaast zijn er nog opbrengsten van 2019 in 2020 ontvangen.

Dividend en rente

De gemeente Leudal ontvangt jaarlijks een dividenduitkering van haar aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2020 is het dividend 2019 van € 1,27 per aandeel ontvangen (€ 182.000).

Onderdeel van de verkoop van de Essent aandelen aan RWE Aktiengesellschaft was dat de gemeente ging deelnemen in onder andere Enexis Holding BV. In 2020 werd het dividend 2019 van € 0,70 per aandeel ontvangen (€ 633.000).

In 2020 zijn de volgende rendementen gerealiseerd:

Omschrijving	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	(bedrag x 1.000) Realisatie 2020
dividend			
BNG	-146	-23	-182
Enexis Holding BV	-623	-632	-633
Saldo	**-769**	**-655**	**-815**
rendement			
belegging Essentverkoop	-834	-727	-666
Boekwinst vrijval effecten	-278	-278	-1.976
Saldo	**-1.112**	**-1.005**	**-2.642**
totaal	**-1.881**	**-1.660**	**-3.457**

Wat heeft het gekost?

Algemene dekking				(bedrag x 1.000)
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	2.391	1.551	1.596	45
Baten	-59.319	-64.581	-66.012	-1.431
Mutatie reserves	1.339	1.312	1.832	520
Resultaat	***-55.589***	***-61.717***	***-62.584***	***-867***

Dividend
Hier was sprake van een foutieve bijstelling. Voor 2021 e.v. is dit reeds in de begroting bijgesteld. Dit resulteert in een voordeel van € 159.000.

Rente op beleggingen
Bij de verkoop van aandelen is geen rekening gehouden met rente inkomsten over het eerste deel van het jaar. Dit resulteert in een voordeel van € 203.000.

Overige baten en lasten
Voor een bedrag van € 47.000 zijn debiteuren afgeboekt als oninbaar.

2.11.1 Reserves

						(bedrag x 1.000)
T/O	**Reserve**	**I/S**	**Omschrijving**	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**
T	Algemene reserve	I	Resultaat 2019 (ged.) meicirculaire 2020	348	348	
T	Algemene reserve	I	Resultaat 2019 en 2020 septembercirc. 2020	708	708	
T	Algemene reserve	I	Begrotingsruimte 2020 na 2e raadsrapportage 2020	1.450	1.450	
T	Algemene reserve	I	Resultaat 2018, 2019 en 2020 decembercirc. 2020		355	-355
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Taakmutaties	515	515	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Resultaat 2019 (ged.) meicirculaire 2020	439	439	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	Reservering middelen corona steunpakket decembercirc. 2020		85	-85
T	Majeure projecten	S	Kapitaallasten	971	971	
T	Meeropbrengst Toeristenbelasting	S	Meeropbrengst toeristenbelasting		126	-126
T	Verkoop vastgoed	I	Nieuw te vormen reserve dekking reserve Essentgelden	650	650	
T	Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	I	Garanderen toekomst-bestendige dekking huidig gemeentehuis	888	888	
			Totaal toevoegingen	**5.970**	**6.536**	**-566**
O	Algemene reserve	I	Inzet oude reserve 3 Decentralisaties	-1.175	-1.175	
O	Algemene reserve	I	Incidentele aanwending claims Begroting 2020-2023	-205	-205	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	TK Toezicht en handhaving KOV en GOV	-14	-14	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I/S	Vrijval taakmutaties	-204	-204	
O	Majeure projecten	I	Vrijval	-596	-596	
O	Majeure projecten	S	Doorschuiven kapitaallasten	-925	-971	46
O	Boekwinst Essent	I	Nieuw te vormen reserve Verkoop vastgoed	-650	-650	
O	Boekwinst Essent	I	Toevoeging dekkings-reserve Gemeentehuis Leudal	-888	-888	
			Totaal onttrekkingen	**-4.658**	**-4.704**	**46**

2.11.2 Verbonden partijen

- Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
- CBL Vennootschap BV
- CSV Amsterdam BV
- Vordering op Enexis BV
- Verkoop vennootschap BV
- Enexis NV
- Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV
- Bank Nederlandse Gemeenten

2.12 Overhead

Overhead omvat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

Hiertoe behoren in ieder geval leidinggevenden in het primair proces, de ondersteuning vanuit de afdeling Bedrijfsvoering op de "PIOFACH" functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting) en overige kosten niet toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.
Wij hanteren de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt gehanteerd.

Ook worden hierin de kosten meegenomen voor huisvesting, facilitaire zaken, ICT en overige. De laatste omvat kosten voor uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie zoals onder andere verzekeringskosten, opleidingskosten en aanvullende personeelskosten.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**Werkelijk %**
Personeel	6.117	5.486	5.084	402	7,33%
Huisvesting & facilitair	845	856	826	30	3,50%
ICT	1.836	1.883	1.850	33	1,75%
Overig	1.930	2.371	1.539	832	35,09%
Reserve	-880	-1.155	-393	-762	65,97%
Totaal	**9.848**	**9.441**	**8.906**	**535**	

Overhead mag aan investeringen en grondexploitaties worden toegerekend.

	(bedrag x 1.000)	
	Begroting 2020	**Realisatie 2020**
Investeringen	199	274
Grondexploitaties	122	100
Totaal	**321**	**374**

Overhead				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	10.535	11.730	10.560	-1.170
Baten	-464	-1.133	-1.261	-128
Mutatie reserves	-464	-1.155	-393	762
Resultaat	***9.607***	***9.442***	***8.906***	***-536***

Representatie
In 2020 is voor € 23.000 minder uitgegeven aan representatie. De ontwikkelingen rondom het COVID-19 hebben ervoor gezorgd dat er nauwelijks bijeenkomsten en feesten zijn geweest in 2020.

Archief
In 2020 waren er minder uitgaven voor het archief. Zowel een lagere stijging van de huurkosten als ook minder aanschaf van archief materiaal, zorgen voor een onderschrijding van € 25.000.

Gemeentehuis
Voor een bedrag van € 27.000 waren er minder uitgaven in het kader van het gemeentehuis. Dit wordt veroorzaakt door lagere energielasten en lager lasten voor overige gebruiksgoederen.

Werkbedrijf en serviceteam
In 2020 bleef er € 207.161 over op de budgetten die te maken hebben met het werkbedrijf/MOB. Dit komt voornamelijk doordat de personele inzet later in 2020 op gang kwam. Voor 2021 zijn reeds diverse functies ingevuld, waardoor de verwachting is dat het budget in 2021 benut wordt. Tevens wordt in 2021 gewerkt aan een businesscase voor het MOB. Op basis daarvan worden eventueel budgetten bijgesteld.

Kostenverdeelstaat
Ondanks een grote revisie van de kostenverdeelstaat bij de tweede raadsrapportage is op dit onderdeel alsnog een saldo ontstaan. Dit heeft met name te maken met de doorbelasting van de ICT gelden en de door belasting van de buitendienst.

Personele kosten
In het jaar 2020 is een bedrag van € 657.566 niet besteed. Conform de geldende afspraken is dit gestort in de reserve bedrijfsvoering.

2.12.1 Reserves

(bedrag x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020
T	Bedrijfsvoering	I	Niet-benutte P-budgetten		658	-658
			Totaal toevoegingen		**658**	**-658**
O	Algemene reserve	I	Bestemming resultaat tbv beleidsondersteun. Samenleving	-77	-77	
O	Bedrijfsvoering	I	Mutaties P-budgetten	-806	-701	-105
O	Boekwinst Essent	S	Afschrijvingen	-160	-160	
O	Dekkingsreserves	S	Afschrijvingen	-112	-112	
			Totaal onttrekkingen	**-1.155**	**-1.051**	**-105**

2.12.2 Investeringen

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant	Afvoeren
				(bedrag x 1.000)
Landmeetapparatuur (EC Geo)		**21**	**-21**	
Vervanging telefonie (vast+mobiel)	**340**	**333**	**7**	
Vervanging klantgeleidingssysteem KCC	**35**	**6**	**29**	
Externe E-dienstverlening fase 3	**449**	**218**	**230**	
E-dienstverlening	**131**	**77**	**54**	
Vervanging tablets en notebooks	**130**	**39**	**91**	
Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2020	**597**	**256**	**341**	
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2020	**1.122**	**108**	**1.014**	
Digitalisering archieven VTH	**200**		**200**	
Project Goed en Tijdig Antwoorden	**263**	**42**	**221**	
Project Just Join	**112**	**108**	**4**	
Vervanging werkmaterieel 2015	**107**	**107**		
Vervanging werkmaterieel 2016	**155**	**155**		
Vervanging werkmaterieel 2017	**17**	**17**		
Vervanging werkmaterieel 2018	**1**	**1**		
Vervanging werkmaterieel 2019	**168**	**22**	**146**	
Vervanging werkmaterieel 2020	**173**		**173**	
Vervanging wagenpark 2019	**150**		**150**	
Vervanging wagenpark 2020	**150**		**150**	
Aanschaf auto's voor de WSW	**105**		**105**	
Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2020	**693**		**693**	
Totaal investeringen	**5.097**	**1.508**	**3.589**	

70522085 Digitalisering archieven VTH
Om te digitaliseren is het nodig om de dossiers op orde te maken. Dit blijkt meer tijd te kosten dan geraamd. Hierdoor heeft het digitaliseren nog niet plaats gevonden.

70536024 Vervanging wagenpark 2019
2021 zullen deze middelen ingezet worden voor de vervanging van een aantal bedrijfswagens. E.e.a. in het kader van het organisatiebreed vervoersplan.
Vervanging 2019 is uitgesteld vanwege de integratie van WSW-medewerkers in de buitendienst, de doorontwikkeling van het Werkbedrijf en in afwachting van het organisatiebreed vervoersplan voor de gemeente Leudal.
Uitstel is echter niet meer verantwoord vanwege de technische conditie van een aantal voertuigen.

70536025 Vervanging wagenpark 2020
2021 zullen deze middelen ingezet worden voor de vervanging van een aantal bedrijfswagens. E.e.a. in het kader van het organisatiebreed vervoersplan.
Vervanging 2019 en 2020 is uitgesteld vanwege de integratie van WSW-medewerkers in de buitendienst, de doorontwikkeling van het Werkbedrijf en in afwachting van het organisatiebreed vervoersplan voor de gemeente Leudal.
Uitstel is echter niet meer verantwoord vanwege de technische conditie van een aantal voertuigen.

70547001 Aanschaf auto's voor de WSW
2021 zullen deze middelen ingezet worden voor de vervanging van een aantal bedrijfswagens. E.e.a. in het kader van het organisatiebreed vervoersplan.
Vervanging 2019 en 2020 is uitgesteld vanwege de integratie van WSW-medewerkers in de buitendienst, de doorontwikkeling van het Werkbedrijf en in afwachting van het organisatiebreed vervoersplan voor de gemeente Leudal.
Uitstel is echter niet meer verantwoord vanwege de technische conditie van een aantal voertuigen.

2.12.3 Indicatoren

Indicator	Eenheid	Jaar	Waarde	Bron	Beschrijving
Functiemenging	%	2019	50,1	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2020	5,89	Eigen gegevens	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2020	5,60	Eigen gegevens	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2020	564,73	Begroting gemeente	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2020	14,80	Begroting gemeente	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	% van totale lasten	2020	11,86	Begroting gemeente	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

2.13 Heffing VPB

Voor de heffing van de vennootschapsbelasting wordt onder andere de grondexploitaties als vpb-plichtig aangemerkt. Als gevolg hiervan dienen over toekomstige winsten behaald uit onder andere de grondexploitaties vennootschapsbelasting te worden betaald.
In 2020 is aan vennootschapsbelasting € 7.922 ontvangen over het jaar 2018 (inclusief de verrekening van de voorlopige aanslag 2020). Dit betrof de teruggave van de betaalde voorlopige aanslagen.

Wat mag het kosten?

Heffing VPB				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	Begroting na wijziging 2020	Geboekt 2020 t/m periode	Realisatie - begroting
Lasten	85	85	-8	-93
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves				
Resultaat	***85***	***85***	***-8***	***-93***

2.14 Onvoorzien

In 2020 zijn er geen zaken ten laste van de post onvoorzien gebracht. Derhalve resteert hier een saldo van € 51.000. Voor de komende jaren wordt ingezet op het actiever gebruiken van deze post, waar nodig. Tevens vallen eventuele restanten vanaf dan in de 2e raadsrapportage vrij.

Wat mag het kosten?

Onvoorzien				*(bedrag x 1.000)*
	Primitieve begroting 2020	**Begroting na wijziging 2020**	**Geboekt 2020 t/m periode**	**Realisatie - begroting**
Lasten	84	51	0	-51
Baten	0	0	0	0
Mutatie reserves				
Resultaat	***84***	***51***	***0***	***-51***

3 Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

3.1.1 Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden. De gemeente is daarbij beperkt in de soorten belastingen die ze mag heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de gemeentewet. Naast de belastingen, heft de gemeenten rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van diensten niet overschrijden. De uitvoering van de meeste belastingen van de gemeente Leudal wordt uitgevoerd door de gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsWG).

Belastingen	Rechten
Onroerende-zaakbelasting	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Leges
BIZ	Begraafrechten
	Marktgelden

Tevens heft de gemeente nog baatbelastingen van geringe omvang.

3.1.2 Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale heffingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. Een uitgangspunt is bijvoorbeeld om zoveel mogelijk met kostendekkende tarieven te werken. Hiervoor vond er in 2020 een onderzoek plaats naar de kostendekkendheid van onze tarieven. De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in de tariefstelling voor 2021 om zodoende het uitgangspunt om kostendekkende tarieven te bewerkstelligen.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de geraamde opbrengsten en de gerealiseerde opbrengsten:
* raming 2020 in onderstaand overzicht is inclusief begrotingswijzigingen (rarap).

(bedrag x 1.000)

Heffing	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
OZB	-5.837	-5.871	34	-6.464	-6.716	-6.853
Rioolheffing	-4.726	-4.778	52	-4.857	-4.843	-4.843
Afvalstoffenheffing	-3.025	-3.065	40	-3.592	-3.592	-3.749
Toeristenbelasting	-388	-966	578	-930	-930	-930
Hondenbelasting	-224	-219	-5	-224	-224	-224
Baatbelasting	-4	-4	0	0	0	0
Leges	-1.071	-1.220	149	-1.125	-1.030	-1.030
Marktgelden	-4	-5	1	-4	-4	-4
Begraafrechten	-7	-8	1	-7	-7	-7
Totaal	**-15.286**	**-16.136**	**850**	**-17.203**	**-17.346**	**-17.640**

3.1.3 Onroerende-zaakbelastingen

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) worden in Leudal geheven bij eigenaren van woningen en niet-woningen en bij gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak (de WOZ-waarde).
De WOZ-waarde wordt jaarlijks door de BsGW vastgesteld op basis van de voorhanden zijnde verkoopcijfers en marktinformatie. Jaarlijks ontvangen de belastingplichtigen een WOZ-beschikking met daarop de WOZ-waarde. Deze WOZ-waarde dient als heffingsmaatstaf voor de onroerende-zaakbelasting.

Relatief gezien heeft Leudal een laag OZB niveau. In 2020 staat Leudal in de top 5 (4e plaats) van de Limburgse gemeenten met de laagste OZB voor woningen. Voor niet-woningen heeft Leudal de laagste OZB-tariefstelling (eigenaarsdeel) in Limburg.

3.1.4 Rioolheffing

In Leudal wordt de rioolheffing opgelegd aan de eigenaar van een perceel door middel van een vast bedrag per zelfstandig gedeelte. Er vindt een beperkte differentiatie in het tarief plaats, waarbij voor alle percelen, die onderdeel uitmaken van een omsloten terrein bestemd voor verblijfsrecreatieve doeleinden, een tariefstelling van maximaal 60% wordt toegepast.

Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 (GRP) op 5 juli 2016 zijn ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing voor 2020 vastgesteld. Het tarief voor 2020 bedroeg € 282,51 per perceel of zelfstandige gedeelte daarvan. Voor de verblijfsrecreatieve doeleinden bedroeg dit tarief € 169,50. Voor percelen met een WOZ-waarde minder dan € 30.000 bedroeg het tarief € 141,25.

Het saldo van de kosten en opbrengsten voor riolering worden gestort danwel onttrokken aan de voorziening rioolheffing. Dit jaar wordt het tekort van € 133.000 onttrokken aan de voorziening. Daarmee komt de kostendekkendheid op 100%.

		(bedrag x 1.000)
Rioolheffing	**Begroting na wijziging 2020**	**Realisatie 2020**
Kosten taakveld	3.117	3.256
Storting voorziening	404	404
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-180	-155
Netto kosten	**3.341**	**3.505**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	357	350
Marktconforme rente	467	467
BTW	495	589
Totale kosten	**4.660**	**4.911**
Opbrengst heffingen	**-4.726**	**-4.778**
Dekking	-101%	-97%

.1.5 Afvalstoffenheffing

Sinds 1996 wordt het afval binnen de 16 kernen ingezameld volgens een diftar-systematiek waarbij de differentiatie bepaald wordt door het volume van de afvalcontainer in combinatie met de aanbiedfrequentie. Uitvoering vindt plaats door de Reinigingsdienst Maasland.
Sinds 2007 hanteert de gemeente Leudal de volgende uitgangspunten:

- Kostendekking van 100%.
- Verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaatsvindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval.
- Basisbelastingbedrag baseren op combinatie gft 40-literbak en rest 60-literbak.
- Sinds 2014 mag de GFT-container 26 keer worden aangeboden in plaats van 18 keer voorheen.

De tariefstelling 2020 is gebaseerd op bovengenoemde uitgangspunten.
Doordat er extracomptabele kosten toegerekend mogen worden aan de afval ten behoeve van de heffing (denk bijvoorbeeld aan de BTW component), is er geen één op één relatie met het resultaat. Met andere woorden, dit is dus niet terug te zien in de exploitatiebudgetten voor afval. Voor de berekening van de heffing voor het jaar 2019, zijn de extracomptabele kosten te laag berekend. Hierdoor is de heffing voor de burger lager geweest, waardoor een tekort is ontstaan op afval. Voor het jaar 2020 is dit rechtgetrokken zijn de extracomptabele kosten op een juiste en volledige manier doorberekend. Dit heeft mede geleid tot de hoge stijging in 2020 (geen onttrekking voorziening, hogere kosten RD Maasland en hogere extracomptabele kosten).

Het saldo van de kosten en opbrengsten voor afvalstoffenheffing wordt gestort dan wel onttrokken aan de voorziening. Er is nog een restant van € 24.026 in de voorziening afval aanwezig. Hetgeen volledig aan de voorziening is onttrokken.

<u>De jaren 2021 en 2022</u>
De kosten van RD Maasland, worden ontsloten uit de begroting 2022, die later dit jaar volgt. Ten aanzien van de begroting 2022 opperden we als Leudal twee suggesties richting RD Maasland, namelijk:
1. Vorm een voorziening binnen de RD Maasland om schommelingen gedurende het jaar binnen de eigen middelen op te vangen.
2. Vorm een post voor de inhuur van mensen bij langdurige ziekte. Deze worden nu gedurende het jaar middels een begrotingswijziging door belast en kunnen derhalve niet worden meegenomen in de heffingen.

Verdere cijfermatige veranderingen voor RD Maasland kunnen derhalve niet worden gegeven. Op basis van de begroting 2021-2024 wordt de bijdrage voor 2021 tenminste € 1.935.241. Belangrijk is om te vermelden dat de bijdrage van Peel en Maas op termijn gaat verdwijnen (bijdrage die voortvloeit uit de vertrekregeling).

Naast bovenstaande zijn er nog meer kosten die voor het jaar 2022 worden aangepast, die te laag waren begroot en niet zijn bijgesteld. Dit betreft de posten:

1. Het verwerken restafval in verband met hogere kosten per ton, deze post wordt verhoogd met € 150.000.
2. De inkomsten papier, deze post is in het verleden te veel afgeraamd. De inkomsten worden met € 50.000 verhoogd.
3. De kosten inzake zwerfvuil worden met € 10.000 verhoogd.

Onderstaande tabel geeft de verschillen tussen de raming en realisatie 2020 weer.

Afvalstoffenheffing	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020
		(bedrag x 1.000)
Kosten	2.859	3.314
Aanwending voorziening afvalstoffenheffing		
Inkomsten (excl. heffingen)	-136	-71
Netto kosten	**2.723**	**3.243**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead	117	120
Kwijtschelding	59	53
BTW	412	477
Totale kosten	**3.311**	**3.893**
Opbrengst heffingen	**-3.025**	**-3.061**
Dekking	91%	79%

Omschrijving	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023
				(bedrag x 1.000)
Mutatie egalisatie voorziening	24	0	0	0
Bij geraamde aanwending				

3.1.6 Hondenbelasting

Voor het jaar 2020 was het tarief gelijk aan 2019. De gehanteerde tarieven sluiten aan bij de tarieven in de regio.

3.1.7 Toeristenbelasting

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat een toeristenbelasting kan worden geheven voor personen die niet in de gemeente wonen, maar wel hier verblijven. Deze personen zijn niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ingeschreven.

Sinds 2018 is het artikel voor het berekenen van de forfaitaire overnachtingen gewijzigd. Hiervoor is het advies van Legitiem (adviesbureau voor gemeentelijke heffingen) overgenomen. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe forfait regeling, zoals in artikel 6 van de betreffende verordening.

Het gehanteerde tarief per overnachting bedroeg in 2020 € 1,30.

3.1.8 Baatbelasting

Er lopen nog twee baatbelastingen van geringe omvang. Het betreft de baatbelasting aardgas buitengebied sector Napoleonsweg en de baatbelasting riolering buitengebied- fase 1.
De opbrengst is stabiel.

3.1.9 Leges

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert, worden verantwoord binnen diverse programma's van de begroting. Deze leges mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. De kostendekkendheid van alle leges bedraagt 79% (1.220/1.563) in 2020.

		(bedragen x 1.000)
Berekening kostendekkendheid leges 2020	**Bedrag 2020**	**Dekking**
Kosten totaal	1.563	
Baten totaal	-1.220	
Kostendekkking leges		
Dekking titel 1 Algemene dienstverlening		68%
Dekking titel 2 Omgevingsvergunningen		85%
Dekking titel 3 Europese dienstenrichtlijn		30%

3.1.10 Begraafrechten

De opbrengsten van de begraafrechten zijn marginaal hoger dan geraamd.

			(bedrag x 1.000)
Begraafrechten	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil**
Begraafrechten	-7	-8	1
	-7	**-8**	**1**

3.1.11 Marktgelden

De opbrengsten van de marktgelden zijn marginaal hoger dan begroot.

			(bedrag x 1.000)
Marktgelden	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**	**Verschil**
Marktgelden	-4	-5	1
	-4	**-5**	**1**

3.1.12 Kwijtschelding

De BsGW behandelt kwijtscheldingsverzoeken. Voor 2020 zijn hiervoor de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hantering van kwijtscheldingsnorm van 100%.
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag) en de hondenbelasting (enkel 1e hond).
- Automatische kwijtschelding vindt plaats conform toetsing door Inlichtingenbureau.

Over 2020 bedroeg het aantal verzoeken om kwijtschelding 644 (in 2019: 552). Er werd voor een bedrag van € 53.744 kwijtgescholden (in 2019: € 51.233).

3.1.13 Woonlasten

Onder woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaald aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Onderstaand overzicht geeft de effecten van de tarieven voor 2020 weer.

Met onderstaande ontwikkelingen van de woonlasten maakt Leudal nog steeds deel uit van de top 5 (in 2020 4e plaats) van goedkoopste gemeenten van Limburg (bron: Belastingoverzicht provincie Limburg 2020).

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal eigenaar	Totaal gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2016	-224,79	-253,15	-161,06	-477,94	-161,06	-639,00
2017	-225,83	-269,80	-153,31	-495,63	-153,31	-689,21
2018	-253,39	-282,51	-146,00	-535,90	-146,00	-681,90
2019	-254,29	-282,51	-159,60	-536,80	-159,60	-696,40
2020	-259,45	-282,51	-190,20	-541,96	-190,20	-732,16

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.2.1 Algemeen

De risico's waarmee gemeenten worden geconfronteerd, namen de laatste jaren fors toe. Denk aan risico's op het terrein van aansprakelijkheid, financiën, imago en informatie. De complexiteit van projecten waarbij gemeenten zijn betrokken, nieuwe wet- en regelgeving en de decentralisaties werken deze risico's onder meer in de hand. Bij publieke besluitvorming spelen veel aspecten een rol, zoals het beheersen van deze risico's. Uitgangspunt is dat risicomanagement een onderdeel is van het integraal management. De regie wordt gehouden vanuit de risicobeheermatrix die twee keer per jaar wordt geactualiseerd.

Deze paragraaf geeft inzicht in de weerstandscapaciteit, weerstandsvermogen en de financiële kengetallen.

3.2.2 Weerstandscapaciteit

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit; dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang bij een financiële tegenvaller. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, voorkomen we dat elke financiële tegenvaller leidt tot bezuinigingen.

Inventarisatie weerstandscapaciteit
De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen, de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit kan uit een viertal onderdelen bestaan, te weten:
1. Algemene reserve
2. Onvoorzien incidenteel
3. Stille reserves
4. Incidentele begrotingsruimte

Van deze vier wordt in de gemeente Leudal enkel rekening gehouden met de onderdelen 1 en 4. Deze beschikbare weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de incidentele risico's van de gemeente.

De structurele weerstandscapaciteit kan uit een drietal onderdelen bestaan, te weten:
1. Onbenutte belastingcapaciteit
2. Onvoorzien structureel
3. Structurele begrotingsruimte

Deze drie worden binnen de gemeente Leudal gebruikt voor de berekening van de structurele weerstandscapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

			(bedrag x 1.000)
	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020
Algemene reserve stand 31-12-	9.166	5.844	9.535
Onvoorzien/saldo rekening	-868	84	3.421
Begrotingsruimte		909	
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	3.412	2.995	3.439
Totaal	**11.710**	**9.832**	**16.396**

3.2.3 Risico's

Inventarisatie risico's
Voor de jaarrekening 2020 is de risicobeheermatrix opgesteld en opgenomen in de bijlage. De risico's die in de risicobeheermatrix worden benoemd zijn onder te verdelen in structurele risico's en incidentele risico's. Bijbehorend is de berekening van het weerstandsratio voor zowel de incidentele als ook de structurele risico's gemaakt in paragraaf 3.2.4.

3.2.4 Onderlinge relatie

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit
De incidentele risico's bedragen € 645.000 en de structurele risico's bedragen € 1.397.000. In de vigerende nota reserves en voorzieningen is vastgesteld dat de ideale bandbreedte voor de gemeente Leudal tussen de 1 en de 1,4 bedraagt. In het verleden werd de berekening enkel gemaakt door de algemene reserve af te zetten tegen alle risico's. Met ingang van deze jaarstukken en op voorschrift van de provincie worden zowel het incidentele als het structurele weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt. Voor de begrotingsruimte is gebruik gemaakt van de jaarstukken 2020 en de begroting 2021 na addendum.

Incidenteel weerstandsvermogen				(bedrag x 1.000)
	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve stand 1-1-	9.166	9.535	7.515	7.307
Incidentele begrotingsruimte (obv jaarstukken 2020 en begroting 2021 inclusief addendum)	2.375	1.832	194	
Incidentele risico's	645	645	645	645
Ideale bandbreedte	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	**14,21**	**14,78**	**11,65**	**11,33**
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	645	645	645	645

Structureel weerstandsvermogen				(bedrag x 1.000)
	2020	2021	2022	2023
Onbenutte belastingcapaciteit	3.439	3.569	3.569	3.569
Onvoorzien structureel	51	51	51	51
Structurele begrotingsruimte (obv jaarstukken 2020 en begroting 2021 inclusief addendum)	1.047	-2.800	-1.673	82
Structurele risico's	1.397	1.397	1.397	1.397
Ideale bandbreedte	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4	>=1,0 en <=1,4
Weerstandsvermogen o.b.v. algemene reserve	**3,25**	**0,59**	**1,39**	**2,65**
Minimaal benodigde weerstandscapaciteit	1.397	1.397	1.397	1.397

Incidenteel weerstandsvermogen
De gemeente Leudal is in staat om de incidentele risico's op te vangen als deze zich in enig jaar allemaal tegelijk voordoen. De ratio is in alle jaren boven 11 en daarmee zeer sterk. Het is echter van belang om hierbij te benoemen dat er relatief weinig incidentele risico's zijn. Voor nu is de algemene reserve van voldoende omvang om ook naar de toekomst toe een verhoging van incidentele risico's op te vangen.

Structureel weerstandsvermogen
De gemeente Leudal is in staat om haar structurele risico's op te vangen indien deze zich voordoen. Hierbij is het belangrijk om te vermelden dat dit niet mogelijk is uit de structurele begrotingsruimte. Dit houdt in dat wanneer alle structurele risico's zich voordoen, en verder geen wijzigingen plaatsvinden in de begrotingsruimte, de gemeente dient te bezuinigen of aanspraak dient te maken op de onbenutte belastingcapaciteit om een structureel sluitende begroting te kunnen aanbieden. Op basis de jaarstukken 2020 en de begroting na addendum 2021 heeft de gemeente Leudal voldoende ruimte om structurele tekorten op te vangen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat dit niet bekostigd kan worden uit de structurele begrotingsruimte. In het geval dat alle risico's zich voordoen, zal dit resulteren in de inzet van de onbenutte belastingcapaciteit of het bezuinigen op structurele.

Inzicht in de reserves en voorzieningen
Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de bijlage.

3.2.5 Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 nemen we in deze paragraaf verplicht vijf financiële kengetallen op. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Bij ultimo jaar	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020
Netto schuldquote	51%	42%	47%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	40%	42%
Solvabiliteitsratio	44%	47%	47%
Structurele exploitatieruimte	4%	-1%	1%
Grondexploitatie	6%	-8%	4%
Belastingcapaciteit	94%	94%	94%

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële lange termijn verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast.

Structurele exploitatieruimte
Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Grondexploitatie
De afgelopen jaren bleek dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

Belastingcapaciteit
De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.3.1 Algemeen

Prgr	Omschrijving	Vaststelling raad	Frequentie	Volgende actualisatie	Voorziening	Financieel in de begroting	Achterstallig onderhoud
	GRP 2017-2021	2016	1 x p. 5 jaar	2021	Ja	Ja	Nee
	Openbare verlichting 2018-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2022	Nee	Ja	Nee
	Groen 2019-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2022	Nee	Ja	Nee
	Kunstwerken 2016-2021	2016	1 x p. 4 jaar	2021	Nee	Ja	Nee
	Wegen 2019-2022	2018	1 x p. 4 jaar	2022	Nee	Ja	Nee
	Gemeentelijk vastgoed	2016	1 x p. 4 jaar	2020	Nee	Ja	Nee

3.3.2 Wegen

Om het gemeentelijke wegennet blijvend goed te beheren, stelde de raad in 2018 een nieuw Beheerplan Groen en Wegen 2019-2022 vast. In dit plan zijn de onderhoudskosten opgenomen die nodig zijn om de wegen en het groen verantwoord te beheren (op CROW-kwaliteitsniveau B). Daarnaast maakt het de vervangingskosten inzichtelijk om het wegennet van de gemeente Leudal blijvend in stand te houden.

Bij de presentatie van het Beheerplan groen en wegen werd duidelijk dat het toenmalige budget van € 1.000.000 onvoldoende was om het wegennet blijvend in stand te houden. In 2019 is nader ingegaan op de vervangingsopgave van het wegennet en de periodes waarin deze vervangingen aan de orde zijn. De hierbij behorende investeringskosten voor de lange termijn zijn in beeld gebracht en in het raadsvoorstel is per periode van 10 jaar weergegeven welke investeringskredieten nodig zijn. Voor de periode 2020-2030 is het vervangingsbudget opgehoogd naar €1.421.189 per jaar.

Begin 2021 wordt er weer een nieuwe visuele weginspectie van het gemeentelijke wegennet uitgevoerd. Op basis van deze weginspectie wordt de onderhoudsplanning voor de komende jaren bijgesteld. Ook kunnen we, door verbeterd beheer van onze wegendata, trends analyseren en nog beter anticiperen op de staat van ons wegennet.

De vervangingsinvesteringen zijn in 2020 niet geheel uitgeput. Een in 2021 uit te voeren reconstructie wordt wel nog op de vervangingsinvesteringen voor 2020 geboekt. Met deze reconstructie wordt de vervangingsinvestering van 2020 geheel gebruikt.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2020	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 20222**	**Begroting 2023**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud wegen	1.219	1.228	1.179	1.179	1.179
Vervangingsinvestering infrastructurele werken	1.421	1.421	1.421	1.421	1.421

3.3.3 Riolering

Het gemeentelijk rioleringsplan Leudal 2017-2021 (GRP) is vastgesteld door de gemeenteraad. De zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater is hierin opgenomen. Door het uitvoeren van het GRP wordt achterstallig onderhoud of kapitaalvernietiging voorkomen. Ook in 2020 zijn maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het GRP uitgevoerd. Voor 3 kernen wordt momenteel een Basis Riolerings Plan (BRP) opgesteld en voor de overige kernen wordt het huidige BRP. Dit geeft ons vervolgens input voor het opstellen van het GRP planperiode 2022-2026, waarvoor Sweco opdracht kreeg.

Om gesteld te staan voor toekomstige uitdagingen zoals klimaatveranderingen, maar ook regionale samenwerking een meerwaarde biedt voor het aanpakken van gemeentegrens-overschrijdende waterproblematiek, steken wij sterk in op de samenwerking in de regio's Limburgse Peelen en Venlo-Venray. In de samenwerking zijn meerdere projecten opgestart, zoals bijvoorbeeld de regionale en de lokale uitvoeringsagenda. Het Waterketenplan en het grondwatermeetnet is momenteel in de afrondende fase.

Jaarlijks wordt 10% van het vrij verval riolering gereinigd en geïnspecteerd. Het daaropvolgende jaar worden de maatregelen uitgevoerd. Uit de inspectie van voorgaande jaren is gebleken dat op enkele locaties de riolering frequenter gereinigd moeten worden om de werking van de riolering te blijven garanderen.

Mechanische riolering wordt afhankelijk van het type installatie 1 keer per jaar of 1 keer per 2 jaar geïnspecteerd. Deze werkzaamheden worden niet meer door de buitendienst uitgevoerd, maar uitbesteed. Dit heeft er toe geleid dat de kosten hoger uitvallen.

Vanuit klachten en meldingen wordt adequaat klein onderhoud aan riolering uitgevoerd. Ten opzichte van voorgaande jaren heeft dit geresulteerd in 593 opdrachten in 2020 ten opzichte van 430 opdrachten in 2019.

In 2020 zijn Nen-keuringen uitgevoerd voor alle elektrotechnische installaties. De Nen-keuringen worden 1 keer per 5 jaar uitgevoerd. Onveilige installaties zijn adequaat hersteld dan wel vervangen.

Begin 2020 stelde de raad een nieuwe subsidieverordening vast voor 2020 waarmee de gemeente particulieren blijft stimuleren om hun hemelwater af te koppelen door hiervoor subsidie te verlenen. Momenteel wordt gekeken een nieuwe regeling voor 2021 vast te stellen.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2020	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud riolering	1.257	1.376	1.221	1.226	1.230
Vervangingsinvestering riolering (G.R.P)	1.291	618	1.127	1.067	1.065

3.3.4 Civieltechnische kunstwerken

De gemeente Leudal heeft, naast een groot aantal duikers, circa 130 bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. In de raadsvergadering van 8 november 2016 is het onderhoudsplan 2016 t/m 2021 vastgesteld. Hiermee zijn de bedragen voor de duurzame instandhouding (het beheer en onderhoud) van onze civieltechnische kunstwerken voor de periode 2017 t/m 2021 bekend. Op basis van dit plan is in 2020 opdracht verstrekt voor het uitvoeren van vooral kleinschalige onderhoudswerkzaamheden aan 23 bruggen/ duikerbruggen.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2020	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud civieltechnische werken	93	94	93	93	93

3.3.5 Openbare verlichting

In december 2017 stelde de gemeenteraad het Beleidsplan Openbare Verlichting vast voor de periode 2018 t/m 2022. Met ingang van 1 januari 2018 is het beheer en het (dagelijks) onderhoud van de openbare verlichting van elkaar gescheiden en wordt dit door 2 partijen uitgevoerd.

In meerdere reconstructieplannen (bijvoorbeeld Hanssum Neer, Hoogstraat Horn, Kerkpad Horn) is verlichting aangepast, (deels) vervangen of uitgebreid Ook is verlichting geplaatst in uitbreidingsplannen waaronder bijvoorbeeld de Bevelanden.
Daarnaast zijn onder andere ook:

- Circa 780 verouderde armaturen vervangen door nieuwe armaturen voorzien van Led verlichting
- Een aantal slechte lichtmasten vervangen door nieuwe lichtmasten
- Van circa 326 oudere lichtmasten met een grotere lichtpunthoogte is de kwaliteit via een stabiliteitsmeting gemeten Hierbij bleek dat 6 masten vervangen moesten worden en dat de overige 320 masten nog minimaal 6 jaar kunnen blijven staan.

Evenals in voorgaande jaren blijft de gemeente investeren in duurzame en betrouwbare openbare verlichting waarbij verouderde armaturen vervangen worden door armaturen met LED verlichting.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2020	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud openbare verlichting	108	95	129	151	151
Vervangingsinvestering openbare verlichting	218	0	203	204	211

3.3.6 Groenvoorziening

In 2020 is het groen beheerd en onderhouden op basis van het "Beheerplan Groen en wegen 2019-2022" en het onderhoudsniveau bedroeg kwaliteitsniveau B.

In het buitengebied zijn de gemeentelijke bermen en sloten onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid en de ecologische waarde van de bermen. Op enkele locaties was sprake van overhangende groen wat is verwijderd en onder de hoogspanningstracés zijn extra werkzaamheden uitgevoerd. Daarnaast is extra onderhoud uitgevoerd bij de jachthaven in Neer. Voor het toezicht op is gebruik gemaakt van een module van het beheersysteem van de aannemer. Op enkele locaties is het bermbeheer aangepast. Dit is gebeurd om natuurlijke bestrijding van eikenprocessierupsen te bevorderen en de biodiversiteit te verhogen in de bermen. Hiervoor heeft ook afstemming met Studiegroep Leudal en IVN plaatsgevonden. Daarnaast zijn ten behoeve van de natuurlijke bestrijding van eikenprocessierupsen 600 mezennestkasten en 50 vleermuisnestkasten opgehangen in de openbare ruimte.

Door een storm in augustus 2020 maakte de gemeente extra kosten om de stormschade herstellen. Omgewaaide bomen zijn verwijderd en beschadigde bomen zijn hersteld. Daarnaast zijn ook extra kosten gemaakt voor het afvoeren van de verwijderde bomen en het vrijkomend stam- en takhout. Ook zijn gedurende het jaar een aantal bomen verwijderd die waren afgekeurd in verband met de boomveiligheid.

Omdat het beheersysteem nog niet up-to-date is en nog niet aansluit op de Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) is in 2019 gestart met het actualiseren van het beheersysteem. Dit is in 2020 gecontinueerd. In 2020 is daarom ook gestart met een inventarisatie van alle gemeentelijke bomen, staande in de openbare ruimte. Deze inventarisatie in is december 2020 afgerond. Daarnaast heeft de koppeling tussen de BGT en het groenbeheersysteem tot gevolg gehad dat verschillende groenelementen (circa 18.000) opnieuw ingetekend moesten worden. Deze mutaties zijn door ECGeo verzorgd. Deze mutaties worden in 2021 afgerond. In verband met het droge voorjaar en de droge zomer in 2020 zijn de recent aangeplante plantsoenen en bomen, jonger dan 3 jaar, regelmatig voorzien van water. Hierdoor is uitval van bomen en struiken beperkt gebleven. Voor het watergeven van deze plantsoenen en bomen zijn extra kosten gemaakt.

Omdat in 2020 de centrumgebieden door de aannemer zijn meegenomen met de onkruidbestrijding op verhardingen (werd voorheen uitgevoerd door de Eigen Dienst) en in het beheersysteem niet alle verhardingen zijn opgenomen zijn de geactualiseerde hoeveelheden verrekend met de eindafrekening. Dit heeft ertoe geleid dat de totale kosten hoger zijn uitgevallen.

Voor onderstaande zaken was de intentie om voor de kosten een bedrag uit het groenfonds te onttrekken:
- project biotoopverbetering kamsalamander;
- blouw en plaatsing 50 grootoorvleermuiskasten;
- bouw en plaatsing 10 insectenhotels;
- gemeentelijke bijdrage project bloemrijke bijen- en vlinderoases;
- uitvoering weidevogelbescherming.

					(bedrag x 1.000)
	Begroting na wijziging 2020	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud groen	1.605	1.732	1.536	1.826	1.826
Vervangingsinvesteringen groen	138	138	138	138	138

3.3.7 Gebouwen en sportaccommodaties

Groot onderhoud Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV's)
In 2020 is er gestart met een grote onderhoudsronde aan de BMV's van gemeente Leudal. Een deel daarvan is eind 2020 geheel afgerond en andere hebben doorloop naar 2021. In goed overleg met de beheerstichtingen en de verschillende aannemers hebben we deze BMV's weer opgewaardeerd naar het gewenste niveau.

Relatie Duurzaamheid
Vanuit het Klimaatakkoord in Brussel vloeien er ook landelijke-, regionale en gemeentelijke verplichtingen door als het gaat om de Co2 reductie. In 2020 is een start gemaakt met de inventarisatie van noodzakelijke maatregelen in het vastgoedbeheer om de gewenste doelstellingen van Co2 reductie op de lange termijn te behalen. Dit wordt verder doorontwikkeld en in de loop van 2021 ter vaststelling aangeboden aan de Raad.

Relatie Accommodatiebeleid
Aansluitend op het vastgestelde accommodatiebeleid en de uitwerkingen daarvan, zijn de voorbereidingen gestart om te komen tot vastgoedbeheerbeleid. Ook deze beleidsontwikkeling heeft doorloop in 2021. Bij het dagelijks en vervangingsonderhoud wordt continu gespiegeld aan het accommodatiebeleid om hierin passende en duurzame keuzes te maken.

Verkoop overbodig vastgoed
Waar blijkt dat bestaande vastgoedobjecten voor de gemeente geen maatschappelijk doel meer hebben, is het doel deze te verkopen. De wijze van verkoop is gestart met enkele pilotprojecten en wordt in 2021 verder doorgezet.

Contacten/relatiebeheer
Ook maakte 2020 een positieve ontwikkeling door in het relatiebeheer met verschillende besturen en gebruikers. Een eerste focus lag hierbij op de BMV's om ervoor te zorgen dat het geplande onderhoud aan deze locaties naar wens zou verlopen. Verder begonnen stapsgewijs noodzakelijke onderhoudsacties bij buitensportaccommodaties. Het planmatig onderhoud wordt verder vormgegeven in 2021.

	Begroting na wijziging 2020	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
					(bedrag x 1.000)
In begroting opgenomen:					
onderhoud gebouwen groot	406	406	406	406	406
Onderhoud gebouwen klein	13	13	13	13	13
Onderhoud installaties	29	29	29	29	29
Herijking MJOP	500	500	250	250	
MJOP kaders 2019-2022	473	259	1.062	1.112	1.252

3.3.8 Lange termijn ombuiging

Taakstelling vastgoed en accommodaties	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
					(bedrag x 1.000)
Taakstelling vastgoed en accommodaties	**1.600**	**1.600**	**1.600**	**1.600**	**1.600**
Gerealiseerde taakstelling o.b.v. Bremen rapport (groot onderhoud niveau 4)	-601	-601	-601	-601	-601
Verlengen afschrijvingstermijnen met 5 jaar	-193	-265	-265	-265	-265
Niet tussentijds afschrijven op leegstaande panden met verkoopintentie	-43	-42	-42	-42	-42
Voordeel verkoop tennishal Roggel	-7	-7	-7	-7	-7
Voordeel pand verkoop gemeentehuis Baexem	-5	-5	-5	-5	-5
Voordeel verkoop kiosk	-1	-1	-1	-1	-1
Intrekken raamkrediet maatschappelijke accommodaties	-51	-51	-51	-51	-51
Taakstelling vastgoed en accommodaties (kadernota 2018)	-265	-265	-265	-265	-265
Voordeel verkoop gemeenschapshuis en blokhut de Mortel Ittervoort	-15	-15	-15	-15	-15
Taakstelling beheer vastgoed (Scenario's Begroting 2021-2024)				-174	-174
Gerealiseerde taakstelling	**-1.180**	**-1.251**	**-1.251**	**-1.426**	**-1.426**
Gerealiseerde taakstelling %	**-74%**	**-78%**	**-78%**	**-89%**	**-89%**

Nog te realiseren taakstelling:					
Vastgoed	210	174	174		
Accommodaties	210	175	175	175	175
Nog te realiseren taakstelling vastgoed en accommodaties	**420**	**349**	**349**	**175**	**175**
Nog te realiseren taakstelling %	**26%**	**22%**	**22%**	**11%**	**11%**

3.4 Financiering

3.4.1 Algemeen

In deze paragraaf staan het treasury beleid en het risicobeheer van de financieringsportefeuille centraal. Het geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden worden toegerekend en de financieringsbehoefte.

De kaders hiervoor zijn vastgelegd in de wet Financiering Decentrale Overheden (Fido), de wet Houdbare gemeentefinanciën (Hof), het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de Financiële verordening 2018 en het Treasurystatuut 2017.

3.4.2 Rente risicobeheer

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of - opbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden, maar ook voor de koersen van obligaties. Hieronder worden de onderscheiden risico's nader toegelicht.

1. Renterisico
Beheersing van het renterisico op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet
Met deze limiet wil de wetgever voorkomen dat uitsluitend kortlopende leningen worden afgesloten. Het aantrekken van dit type leningen is aantrekkelijk wanneer de rente erg laag is. Het risico van een stijgende rente bij herfinanciering is daarmee in verhouding groot. Daarom is bepaald dat gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mogen gebruiken voor kortlopende leningen.

Wanneer zich in drie achtereenvolgende kwartalen een overschrijding voordoet, moet de gemeente maatregelen nemen (zoals het aantrekken van langlopende geldleningen). Gezien de historisch lage rente op kortlopende geldleningen zal de kasgeldlimiet zo goed mogelijk worden benut. De looptijd van de lening is afgestemd op de vrijval van een positie in de beleggingsportefeuille.

Kasgeldlimiet	1e kwartaal 2020	2e kwartaal 2020	3e kwartaal 2020	4e kwartaal 2020
				(bedrag x 1.000)
Begrotingstotaal per 1 januari	82.087	82.087	82.087	82.087
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	**6.977**	**6.977**	**6.977**	**6.977**
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld	1.173	9	14	93
Vlottende middelen	-894	-4.534	-12.322	-11.096
Netto saldo	**279**	**-4.525**	**-12.308**	**-11.003**
Onder- overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	**6.698**	**11.502**	**19.285**	**17.980**
Overschrijding kasgeldlimiet				

Renterisiconorm
Deze norm draagt bij aan een zodanige opbouw van de langlopende leningenportefeuille dat tegenvallers als gevolg van renteaanpassingen en herfinanciering in voldoende mate worden beperkt. Het totaal aan aflossingen en herfinanciering mag jaarlijks maximaal 20% bedragen van

het begrotingstotaal. Door een goede spreiding van de looptijd wordt flexibiliteit in de toekomst behouden tegen zo laag mogelijke rentekosten.

Renterisico	Begroting 2020	(bedrag x 1.000) Realisatie 2020
Begrotingstotaal per 1 januari	80.229	104.838
Limiet percentage	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	**16.046**	**20.968**
Rente herziening		
Aflossingen	5.676	6.276
Renterisico	**5.676**	**6.276**
Onder- overschrijding normbedrag		
Ruimte onder de renterisiconorm	**10.370**	**14.692**
Overschrijding van de renterisiconorm		

Liquiditeitsrisico
Dit is het risico dat over onvoldoende middelen wordt beschikt om onze financiële verplichtingen te voldoen. Gemeente Leudal werkt vanuit totaalfinanciering. Dit betekent dat alle gemeentelijke inkomsten en uitgaven worden gesaldeerd voordat we ons op de geld- of kapitaalmarkt begeven.
Een goed inzicht in het verloop van inkomsten en uitgaven leidt tot een betere sturing op de benodigde liquiditeiten voor de komende jaren, de aan te trekken externe financiering en de ontwikkeling van de rentekosten.

Gemeenten zijn in het kader van schatkistbankieren verplicht hun overtollige liquide middelen boven het drempelbedrag aan te houden in de rijksschatkist. Door deze maatregel hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Dit drempelbedrag bedraagt afgerond 0,75% van het begrotingstotaal (zijnde € 616.000). Verder is er de mogelijkheid overtollige middelen uit te lenen aan andere decentrale overheden.

Financieringspositie per	Begroting 2020	Balans 1-1-2020	(bedrag x 1.000) Balans 31-12-2020
Activa			
Vaste activa	128.667	124.262	119.743
Grondexploitaties	3.681	4.960	4.082
Saldo	**132.348**	**129.222**	**123.825**
Passiva			
Reserves	61.374	64.270	63.883
Voorzieningen	4.170	4.079	4.168
Langlopende geldleningen	56.589	59.589	58.314
Saldo	**122.133**	**127.938**	**126.365**
Financieringstekort	**-10.215**	**-1.284**	
Financieringsoverschot			**2.540**

Bij aanvang van het begrotingsjaar werd een theoretisch financieringstekort berekend van afgerond € 10 miljoen. Ten minste als alle voor de meerjarenbegroting opgenomen investeringen volgens planning worden uitgevoerd.

De uitvoering van de investeringen bleef achter bij de prognose, zodat in 2020 kon worden volstaan met het aantrekken van een langlopende lening op de kapitaalmarkt tot een bedrag van € 5.000.000.

Koersrisico
Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de balans zijn de obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager lag dan de nominale waarde en tegen de nominale waarde wanneer de aankoopprijs hoger lag. Wordt niet verkocht voor de einddatum dan is er nauwelijks sprake van een koersrisico.
Onze vermogensbeheerder volgt de marktontwikkelingen nauwlettend en informeert de gemeente hierover periodiek.

Daarnaast staat de Wet Schatkistbankieren alleen mutaties in de beleggingsportefeuille toe onder de strikte voorwaarde dat de gemiddelde looptijd van de portefeuille niet wijzigt. Door de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad wordt de beleggingsportefeuille stapsgewijs afgebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente vloeien in het kader van de afronding van de Essent verkoop niet herbelegd worden. In plaats daarvan worden die vrijvallende middelen aangewend als intern financieringsmiddel.

		(bedrag x 1.000)
Beleggingen	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**
Nominale waarde	22.567	22.567
Vrijval nominale waarde	-5.710	-5.710
Transacties		-9.399
Saldo	**16.857**	**7.458**
Gerealiseerde boekwinst beleggingen	-278	-1.976
Geldlening		
Verstrekte hybride lening aan Enexis		3.017
Aflossing		
		3.017

Vrijvalkalender		*(bedrag x 1.000)*
Jaar	**Belegging**	**Boekwinst**
2021	1.420	
2022	3.730	
2023		
2024		
2025	1.900	150
2026	408	22
	7.458	**172**

3.4.3 Leningenportefeuille

Dit overzicht geeft inzicht in de samenstelling, de grootte en de rentegevoeligheid van de opgenomen leningen.

		(bedrag x 1.000)
Leningenportefeuille per 1 januari	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**
Vaste geldleningen	56.589	59.589
Bij: opgenomen geldleningen		5.000
Af: reguliere aflossingen	- 5.676	- 6.276
Af: vervroegde aflossingen		
Saldo 31-12-	**50.914**	**58.314**
Gemiddeld rentepercentage geldleningen	**3,20%**	**2,94%**

3.4.4 Rentetoerekening

Deze toerekening geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

De nieuwe regelgeving schrijft voor dat de interne rente exact wordt berekend. De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. Het percentage voor 2020 bedraagt 0,5% (Deze was bij de berekening bij de begroting 2020 bepaald op 1,00%).

			(bedrag x 1.000)
Renteschema	**2020**	**%**	
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	1.732	2,81%	
De externe rentebaten over de korte en lange financiering	-693		
Saldo rentelasten en rentebaten			**1.039**
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie	-93	2,00%	
Doorbelaste rente aan projectfinanciering naar taakvelden	0		
Rentebaat verstrekte leningen in het kader van projectfinanciering naar taakvelden	0		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			**-93**
Rente over eigen vermogen	0		
Rente over voorzieningen	0		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			**946**
De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente)			
Renteresultaat op het taakveld treasury			**946**

Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			**946**
Boekwaarde vaste activa 1-1-2020			**124.262**
Gemiddelde rente		0,76%	
Keuze voor de omslag rente		**0,50%**	

Er mag geen rente over het eigen vermogen aan de grondexploitaties worden toegerekend. De rente van de grondexploitaties wordt niet via de systematiek van de renteomslag berekend maar kent een andere voorgeschreven berekeningsmethodiek. Dit percentage komt uit op 1,57%, door de bandbreedte wordt de marktrente 2020 vastgesteld op 2,00% (Deze was bij de berekening bij de begroting 2020 bepaald op 2,20%).

Rentetarief grondexploitatie		***(bedrag x 1.000)***
Balans per 1-1-	**Aantal**	**2020**
Rente vaste schulden	23	2,94%
Rente kasgeldleningen	1	-0,30%
Gewogen gemiddelde rente		**2,81%**
Voorzieningen		4.079
Langlopende schulden		59.589
Kasgeldleningen (kort)		5.000
Overige kortlopende schulden		5.362
Banksaldi		415
Overlopende passiva		5.614
Vreemd vermogen		**80.059**
Eigen vermogen		**63.402**
Balanstotaal		**143.461**
Rentetarief grondexploitatie		**1,57%**
Marktrente (afgerond binnen een marge van 0,5%)		**2,00%**

3.4.5 EMU saldo

In de wet Hof zijn de Europese normen verankerd voor de hoogte en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen bij blijvende overschrijding van de norm. Gemeenten krijgen een individuele referentiewaarde voor het EMU-tekort in een jaar. Voor het sturen op de ontwikkeling van de gemeenteschuld luidt het devies: Let bij het opstellen van de begroting op de ontwikkeling van de hoogte van uw gemeenteschuld. Te hoge schulden zijn slecht voor de financiële gezondheid van de gemeenten. Pas als het plafond voor het EMU-tekort van de gezamenlijke gemeenten wordt overschreden kan de individuele referentie waarde een rol gaan spelen.

							(bedrag x 1.000)
					Realisatie 2019	**Begroting 2020**	**Realisatie 2020**
EMU-SALDO					**-6.862**	**9.430**	**-3.825**
EMU-SALDO referentiewaarde					-2.979	-2.979	-3.133
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde						**12.409**	
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde					**-3.883**		**-692**
Mutaties 1 januari t/m 31 december	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	(+)	-2.151	80	3.092
			Uitzettingen	(+)	-5.140	-5.431	-14.330
		Vlottende activa	Uitzettingen	(+)	197		5.765
			Liquide middelen	(+)	-2		1
			Overlopende activa	(+)	1.188		84
	Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	(-)	3.508	-15.059	-1.275
		Vlottende passiva	Vlottende schuld	(-)	-3.683		-7.610
			Overlopende passiva	(-)	1.129		5.346
(Verwachte) boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				(-)		278	1.976

3.5 Bedrijfsvoering

3.5.1 Algemeen

De bedrijfsvoering van de gemeente ondersteunt het primaire proces. De bedrijfsvoering maakt het mogelijk dat Leudal samen bouwt aan een duurzame, dienstverlenende en vitale toekomst.

De belangrijkste aspecten binnen bedrijfsvoering zijn organisatieontwikkeling, communicatie, financiën, juridische zaken, personeelszaken, archivering, ict, informatievoorziening en huisvesting. Het is ons streven de samenhang te bewaken en verder te optimaliseren.

3.5.2 Communicatie

In 2020 vormden de woorden samen, duurzaam, dienstverlenend en vitaal de rode draad door al onze communicatie-uitingen, zoals duurzaam Leudal, nieuws uit Leudal- altijd op de hoogte, en buitengebied in beweging.

Zowel in- als extern lag in 2020 de focus op het communiceren omtrent COVID-19. Extern met informatie aan inwoners en ondernemers, intern was communicatie actief betrokken bij projecten als de slimme exit en het nieuwe werken. Hierbij wordt gekeken welke 'nieuwe situatie' we betreden na COVID-19 en hoe we hier onze medewerkers op de juiste wijze in begeleiden.

Verder is in 2020 gewerkt aan zorgvuldige, open en transparante communicatie. Door het wegvallen van de VIALeudal is gekeken en geëxperimenteerd met de diverse beschikbare analoge en digitale middelen. In het najaar 2020 zijn door middel van een enquête de voorkeuren van de inwoners in beeld gebracht en zijn we gestart met een marktonderzoek. In 2021 volgt een voorstel voor het college. Daarnaast is middels interne campagnes bewustwording gecreëerd rondom bereikbaarheid en (digitale) toegankelijkheid.

Ook is er via diverse communicatiekanalen, waaronder sociale media en de website, steeds meer aandacht voor het proactief informeren van inwoners over de dienstverlening door de gemeente Leudal. Middels infographics of andere methoden worden inwoners geïnformeerd over gladheidsbestrijding, onderhoud groen en de openbare ruimte. Doel van deze communicatie is inwoners beter en tijdiger te informeren.

Daarnaast is in 2020 het project Goed en Tijdig Antwoorden gestart, een project gericht op het optimaliseren van onze dienstverleningsprocessen en digitaal werken. Hierbij speelt duidelijk communiceren, in eerste instantie intern en straks ook extern, een belangrijke rol. Om de communicatie vorm te geven, vond er in 2020 een innovatiesessie plaats.

De nieuwe strategische visie voor de gemeente is in 2020 niet afgerond. Dat traject loopt door tot in 2021. De uitkomsten en opgehaalde resultaten worden zowel intern als extern vertaald in acties en handelingsperspectieven in de herijking van het strategisch communicatieframe van de vakgroep communicatie.

3.5.3 Personeel en organisatie

De ambities op het vlak van organisatieontwikkeling voor 2020 zijn in de loop van het jaar bijgesteld. Dit was onder andere ingegeven door de komst en impact van de coronacrisis en de bezuinigingen in onder andere het sociaal domein.

De komst van COVID-19 had impact op de dienstverlening en het werken op afstand (thuiswerken). Ingegeven door een nieuwe werkelijkheid zijn we meer op (fysieke) afstand en digitaal gaan (samen)werken. Het sturen op afstand vroeg om extra aandacht. In 2020 is, ondanks de coronacrisis, de dienstverlening gecontinueerd. Tevens zijn medewerkers gefaciliteerd in het thuiswerken middels faciliteiten, die het (samen)werken op afstand mogelijk maken. Denk hierbij onder andere aan het verstrekken/uitlenen van laptops, beeldschermen, stoelen, MS-teams-licenties, enz. De verschillende werklocaties zijn dusdanig ingericht, zodat er veilig en conform de landelijke en regionale richtlijnen gewerkt kon worden. Werken op afstand vraagt ook om extra aandacht voor de communicatie. Ook hier is aandacht voor geweest. Immers maken we als organisatie deel uit van een samenleving die in zijn totaliteit beïnvloed wordt door Corona en de menselijk maat hierin hanteren was nodig.

Activiteiten die gepland werden op het vlak van visieontwikkeling en teamontwikkeling konden deels niet doorgaan. Zo is het proces voor de nieuwe strategische visie vertraagd, doordat meerdere bijeenkomsten die fysiek plaats zouden werden uitgesteld. Uitloop van de strategische visie heeft ook gevolgen voor de andere deelvisies (o.a. dienstverleningsvisie, organisatievisie, I-visie). Doordat de strategische visie de leidraad is voor de deelvisies zijn daardoor andere visies in de planning ook vooruitgeschoven.

Naast het continueren van de dienstverlening hebben we verder gebouwd aan een goede basis voor de toekomst. Om de dienstverlening op termijn nog beter in te richten is onder andere het informatiebeheer aangepakt. Daartoe is een start gemaakt met de voorbereidingen voor het zaakgericht werken.

In 2020 is de organisatiewijziging voorbereid die per 01-01-2021 is doorgevoerd. We zijn hierin van 4 afdelingen naar 3 afdelingen gegaan. Als het gaat om sturing is een slag gemaakt in het verbeteren van de teamplannen. In 2020 zijn voor het eerst managementgesprekken gevoerd die in 2021 gecontinueerd worden.

Op het vlak van bedrijfsvoering is er blijvend aandacht geweest voor het functioneren, de gezondheid en het welzijn van onze medewerkers. We hebben bijvoorbeeld het introductieprogramma verbeterd. Er is tevens geïnvesteerd in fysiotherapie en ergotherapie om te voorkomen dat medewerkers uitvallen. Verder zijn de personeelsdossiers gedigitaliseerd en is er blijvend aandacht voor het functioneren en de ontwikkeling van medewerkers, ondanks dat dit in 2020 merendeels op afstand (digitaal) plaatsvond.

Het invulling geven aan de taakstelling op personeel is, dankzij duidelijke sturing en het maken van keuzes, gerealiseerd door de organisatie.

					(bedrag x 1.000)
Onderdeel	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
P-Taakstelling	1.150	1.404	1.638	1.796	1.852
Realisatie	1.150	1.300	1.300	1.300	1.300
Resteert	**-**	**104**	**338**	**496**	**552**

3.5.4 Informatievoorziening

De uitvoeringsdoelen voor 2020 sluiten aan bij de ambities van de Digitale Agenda 2020:

- Werken als één overheid;
- Massaal digitaal, maatwerk lokaal;
- Open en transparant in een netwerksamenleving.

Om te zorgen voor een kwalitatief goede informatiehuishouding met overzichtelijke processen en goede werkafspraken is een project gestart, waarbinnen met een integrale aanpak verder gedigitaliseerd wordt. Dit project (Goed en Tijdig Antwoorden) kan gezien worden als de volgende fase voor de projecten Just JOIN, Dossiers op Orde en Zo werken wij. Om dit te bereiken is in 2020 de basis gelegd voor het informatiebeheer. In 2021 worden de eerste processen gedigitaliseerd.

Het onderzoek naar de benodigde aanpassingen voor Team services bij een veranderende omgeving is eind 2020 verbreed. De combinatie is gemaakt het met opstellen van de visie van informatievoorziening voor de komende 3 tot 5 jaar. Binnen het onderzoek is ook aandacht voor samenwerkingsmogelijkheden en de gevolgen voor de personele organisatie. De aanbesteding is uitgevoerd en de verwachte resultaten worden opgeleverd in september 2021.

De livegang van de provinciebrede VTH-applicatie is vertraagd en vindt plaats in 2021. Dit heeft tot gevolg dat het digitaliseren en registeren van de VTH-dossiers in 2021 opgepakt wordt.

De prioriteit heeft in 2020 vooral gelegen bij de basis op orde. Mede door gebrek aan ruimte in teamplannen is de vervanging van het intranet vooruitgeschoven naar 2021. Het projectplan is in 2020 goedgekeurd.

In 2020 is met de komst van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) het nieuwe informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld. De ambitie van gemeente Leudal rondom informatiebeveiliging kan gezien worden als een stapsgewijze groei. Door de organisatie te laten groeien in stappen, kan de omslag gemaakt worden door een reeks van kleine veranderingen en realistische doelen over een langere periode.
Vanuit een analyse op de maatregelen uit de BIO is een uitvoeringsplan opgesteld voor zowel 2020 als voor 2021.

In 2020 zijn 34 beveiligingsincidenten gemeld, waarvan 2 datalekken. Op 4 applicaties zijn DPIA's uitgevoerd. Op basis van de aanbevelingen uit de DPIA's wordt gewerkt aan het invoeren van de maatregelen zodat de risico's teruggebracht worden naar een aanvaardbaar niveau.

De ENSIA-verantwoording over 2019 is voor DigiD en Suwinet na een her-audit geslaagd. De verbeterpunten voortkomend uit de audit zijn opgepakt en opgelost.
Het ENSIA-proces is beschreven in 2020. Vanuit de procesbeschrijving zijn maatregelen genomen waardoor het proces vanaf 2021 beter opgepakt kan worden.

Naast de zelfevaluatie informatiebeveiliging gericht op de beveiligingsnormen van DigiD en Suwinet, zijn ook de zelfevaluaties 2019 van de basisregistraties BAG, BGT en BRO uitgevoerd.

- Voor de BAG scoorde Leudal in totaliteit 61% en zit daarmee onder de gestelde norm van 75%.
- Voor de BGT scoorde Leudal in totaliteit 87% en zit daarmee boven de gestelde norm van 75%.
- Voor de BRO scoorde Leudal in totaliteit 16,7% en zit daarmee onder de gestelde norm van 60%.

In 2020 zijn maatregelen genomen om aan de normen te gaan voldoen. Ook de toezichthouder, het Ministerie van BZK, heeft geconstateerd dat we stappen hebben gezet en heeft vertrouwen in een goed beheer van deze basisregistraties door de gemeente Leudal. Het ENSIA-proces is beschreven in 2020 zodat de proceseigenaren meer grip krijgen op de uitvoering van deze taak en een her-audit wordt voorkomen.

Voor 2019 is de gemeente Leudal 'geslaagd' voor het proces en zelfevaluatie BRP. De zelfevaluatie BRP geeft het beeld dat de gemeente voldoet aan de wettelijk gestelde (norm) eisen. De administratieve kwaliteit van de BRP wordt getoetst door het invullen van een door het ministerie van BZK beschikbare gestelde vragenlijst Domein in de Kwaliteitsmonitor en gemeentebrede informatieveiligheidsvragen die gesteld worden in de ENSIA-tool (gemeentelijke CISO/ENSIA-coördinator).

- Resultaat vragenlijst Domein Kwaliteitsmonitor 96,5%.
- Resultaat vragenlijst ENSIA 98,4%.

3.5.5 Financiën

Doorontwikkeling P&C cyclus
In 2020 is de programmastructuur aangepast van 10 naar 7 programma's. Hierbij zijn bestaande doelstellingen aangescherpt. Voor de aanscherping van de indicatoren is gekozen om hier mee te wachten. Reden hiervan is dat deze aangesloten kunnen worden bij het coalitieakkoord, dat na de verkiezingen in 2022 geschreven wordt.

Daarnaast is in 2020 en doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd om beter inzicht te krijgen in de kostendekkendheid van de leges. Hieruit zijn diverse aanbevelingen gekomen, die zorg moeten dragen voor een hogere kostendekkendheid van de leges. Een gedeelte van deze aanbevelingen is meegenomen in de tarieven voor 2021.

Tot slot zijn in 2020 scenario's in beeld gebracht om een structureel sluitende begroting te realiseren. De resultaten hiervan zijn geland in de begroting 2021-2024.

3.6 Verbonden partijen

3.6.1 Algemeen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen etc.).

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit.

Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota biedt kaders en handvatten in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie sprak de raad uit dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en de oriëntatie van het college op regionale samenwerking.

Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap					
Bank Nederlandse Gemeenten					
Vestigingsplaats	Den Haag				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.BNG.nl				
Doelstelling	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren. Gemeente Leudal ziet haar aandelenbezit als een duurzame belegging.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,26%				
Financieel belang	€ 354				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 4.887.000	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 144.802.000

Eigen vermogen	31-12-2020	€ 5.097.000	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 155.262.000
Resultaat	€ 221.000				
Ontwikkeling 2021	De BNG Bank streeft niet naar winstmaximalisatie, maar naar maatschappelijke impact en een redelijk rendement voor de aandeelhouders.				
Risicobeheer	Risicomanagement is voor deze organisatie een permanent agendapunt.				

CBL Vennootschap BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.cbl.nl				
Doelstelling	Het beheren van fondsen ter dekking van eventuele aansprakelijkheid van haar aandeelhouders in het kader van cross border leases naar aanleiding van de verkoopovereenkomst voor de verkoop van Essent N.V.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 137	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 22
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 125	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 5
Resultaat	€ 12 -/-				
Ontwikkeling 2021	Beleidsvoornemens: Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, $ 275 mln. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen. Financiële risico's: Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW. *De CBL Vennootschap BV wordt naar alle waarschijnlijkheid uiterlijk in september 2020 ontbonden en uitgeschreven.*				
Risicobeheer	Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.				

CSV Amsterdam BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. Namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. Namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. (“Waterland”); c. Het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 452	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 84
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 393	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 27
Resultaat	€ 172				

Ontwikkeling 2021	Doelstelling: Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland); c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort. (ad. a) In februari 2008 is Essent, met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) onverbindend zijn. Als gevolg van de WON (en de als gevolg daarvan doorgevoerde splitsing tussen het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en netwerkbedrijf anderzijds) hebben haar aandeelhouders schade geleden. Vanwege praktische moeilijkheden om de juridische procedure aan de verkopende aandeelhouders van Essent over te dragen, hebben de verkopende aandeelhouders en RWE afgesproken dat de onderliggende (declaratoire) procedure over de vraag of (delen van) de WON onverbindend zijn, ook na afronding van de transactie met RWE, door Essent zal worden gevoerd. De verkopende aandeelhouders en RWE zijn verder overeengekomen dat de eventuele schadevergoedingsvordering van Essent op de Staat der Nederlanden die zou kunnen ontstaan als de rechter inderdaad van oordeel is dat (delen van) de WON onverbindend is, wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders (en dus niet achterblijft bij Essent), die deze vordering gebundeld zullen gaan houden via de deelneming (de Claim Staat Vennootschap B.V.). De WON leidde er toe dat het productie- en leveringsbedrijf enerzijds en het netwerkbedrijf anderzijds gesplitst moesten worden. De Rechtbank te 's-Gravenhage heeft de vordering van Essent in eerste instantie afgewezen. Essent is tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In juni 2010 heeft het Gerechtshof in Den Haag de WON onverbindend verklaard. De Staat is tegen de uitspraak in cassatie gegaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad heeft pre justitiële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie. Het Europese Hof van Justitie heeft een reactie gegeven aan de Hoge Raad een uitspraak doen. De Hoge Raad heeft na reactie van het Europese Hof op 26 juni 2015 jl. uitspraak gedaan. De Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd. (ad. b) Bij de verkoop van Attero Holding N.V. aan Recylceco B.V. (Waterland Private Equity Fund V C.V.) in 2014 hebben de verkopende aandeelhouders van Attero een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan de koper Waterland. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims had Waterland bedongen (zoals gebruikelijk is bij dergelijke transacties) dat een deel van de verkoopopbrengst, zijnde € 13,5 miljoen, door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een Escrow-rekening zou moeten worden aangehouden. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders bij de verkoop overgedragen aan CSV Amsterdam B.V. Nadat in juni 2016 een compromis werd bereikt tussen CSV Amsterdam BV, Recycleco B.V. en Attero Holding B.V. over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave is in april 2020 een tweede en finale compromis bereikt tussen voor de beëindiging van alle

	resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Het resterend vermogen op de Escrow-rekening van ruim € 8 mln is in mei 2020 onder inhouding van € 150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal uitgekeerd aan de aandeelhouders. Gebeurtenissen na balansdatum: Begin maart 2021 is er berichtgeving in de media ontstaan over geconstateerde fraude door voormalig bestuursvoorzitter Frank Oranje van advocatenkantoor Pels Rijcken bij – onder andere – de afwikkeling van de verkoop van Attero. CSV Amsterdam BV is op 3 maart 2021 telefonisch door zijn adviseur Simmons & Simmons geïnformeerd dat uit controles van derde partijen die de zaak bij Pels Rijcken onderzoeken, zou zijn gebleken dat CSV Amsterdam BV een mogelijk rente nadeel van ongeveer € 55.000 zou hebben gehad als gevolg van de tijdelijke verduistering van de gelden van deze Escrow Account. Tot op heden (5 maart 2021) is het bestuur van CSV Amsterdam BV alleen nog mondeling door haar adviseur geïnformeerd en heeft verder kennisgenomen van diverse krantenartikelen. Volgens telefonische mededeling van Pels Rijcken aan de adviseur van Simmons & Simmons zal Pels Rijcken op korte termijn CSV Amsterdam BV schriftelijk verder op de hoogte brengen. Beleidsvoornemens: De vennootschap zal voorlopig nog voortbestaan om op eigen kosten en risico namens Deponie Zuid B.V. (vennootschap onder Attero Holding B.V.), in overleg met de aandeelhoudersommissie, het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de Belastingdienst ten aanzien van de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is de vennootschap in afwachting van de reactie van de belastingdienst op het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de belastingdienst en de kans van slagen van een gerechtelijke procedure zal in overleg met de Aandeelhouderscommissie de procedure al dan niet worden voorgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en/of beroepsprocedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure zal de vennootschap kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Financiële risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.

Risicobeheer	Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven. Momenteel is er een bedrag van € 5.4 mln. uitbetaald aan Waterland ten laste van de escrow-rekening en is er een bedrag van € 3.4 mln. terugbetaald door Waterland in verband met belastingteruggave, waardoor het risico nu is afgenomen tot een maximum van € 8.0 mln. en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2:81 BW.

Enexis NV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.enexis.nl				
Doelstelling	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.				
Belang					
Bestuurlijk belang	dividend € 736.000 (903.150 aandelen); 0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 4.112.000	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 4.146.000
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 4.116.000	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 4.635.000
Resultaat	€ 108.000				

Ontwikkeling 2021	Ontwikkelingen De rol van Enexis is bepalend voor tijdige realisatie van de Brabantse energietransitie. Enexis is dan ook een strategische partner, waarbij de alliantie tussen Enexis en provincie door zowel concrete als strategische samenwerking een belangrijk fundament biedt voor het kunnen behalen van de doelstellingen ten aanzien van broeikasgasreductie en duurzame opwek. Zoals toegelicht in de Energieagenda 2019-2030 is de energietransitie een systeemtransitie die de hele maatschappij aangaat. Om deze transitie te realiseren moeten we over van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem naar een meer decentraal, duurzaam energiesysteem en op duurzame energiebronnen. Dit vraagt forse aanpassingen in energienetwerk en -dienstverlening. Bovengenoemde doelstellingen en strategieën van Enexis zijn hierop gericht. Een belangrijk principe uit de Brabantse Energieagenda - "Streven naar energierechtvaardigheid, draagvlak en draagkracht" - betekent onder meer dat we de maatschappelijke kosten van de energietransitie zo laag mogelijk willen houden en rechtvaardig willen verdelen. Een energiesysteem dat betaalbaar is in ontwikkeling en onderhoud, betekent dat er afwegingen gemaakt moeten worden tussen de inzet van bronnen ten opzichte van de investeringen in het transport- en opslagsysteem. Enexis is betrokken bij het proces waarin we ons een beeld vormen van de verdere inrichting van ons energiesysteem. Aangezien de capaciteit van het elektriciteitsnet op meerdere plekken in Brabant (zeer) beperkt is, vraagt dit investeringen in de uitbreiding van het netwerk (zowel op de korte als lange termijn). Per 2020 publiceert Enexis iedere 2 jaar investeringsplannen met een zichttermijn van 10 jaar. De Investeringsplannen voor elektriciteit en gas 2020-2030 bevatten de uitbreidings- en vervangingsinvesteringen voor de elektriciteits- en gasnetten in het gehele beheersgebied van Enexis. Schaarste van netcapaciteit vraagt naast uitbreiding ook om het optimaal benutten van de beschikbare ruimte. Enexis neemt deel aan het gesprek dat is gericht op het maken van afspraken over de planning van opwek en vraagsturing in relatie tot de netcapaciteit, en in relatie tot andere opgaven als woningbouw, bedrijventerreinen, laadpalen, etc. Een belangrijke schakel in de uitvoering van het Klimaatakkoord en in het behalen van de Brabantse doelstellingen, zijn de Regionale Energiestrategieën (RES'en). Dit instrument om met maatschappelijke betrokkenheid te komen tot regionale keuzen voor duurzame opwekking van elektriciteit (1), de warmtetransitie in de gebouwde omgeving (2) en de daarvoor benodigde opslag en energie infrastructuur (3), raakt de taak van de netbeheerder direct. De vier RES'en in Brabant zijn en worden met betrokkenheid vanuit netbeheerder Enexis ontwikkeld en uitgevoerd. Naast het RES-proces zal de transitie van de industrie een groot effect hebben op de energie-infrastructuur en vice versa. Zowel RES'en als industrie zijn daarom onderwerp van de 1e fase systeemstudie die Noord-Brabant uitvoert en waarbij wij Enexis betrekken. Ook is groene mobiliteit één van de thema's waarvoor de rol van Enexis van grote meerwaarde is (aangezien dit om grootschalige uitrol van laadinfra vraagt). Net als de samenwerking met Enpuls, de organisatie binnen Enexis Group ingericht op conceptontwikkeling voor het versnellen van de energietransitie, op het gebied van sociale innovatie en sociale inclusie in de energietransitie. Beleid: Met het oog op de nieuwe reguleringsperiode (ACM) met ingang van 2022, bereidt de RvB een nieuw strategisch plan voor dat wordt vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De voorbereiding gebeurt o.a. in dialoog met de stakeholders, waaronder de AHC. Governance: De Raad van Bestuur is met ingang van 1 september 2020 uitgebreid naar

	4 leden (CEO, CFO, CTO en COO). Met deze uitbreiding maakt Enexis zich klaar voor de transformatie die nodig is en wordt de continuïteit geborgd binnen de organisatie. CEO Peter Vermaat is afgetreden met ingang van 1 september 2020 en CFO Maarten Blacquiere met ingang van 1 januari 2021. In beider opvolging en de benoeming van de nieuwe bestuursfuncties is voorzien. In 2020 zijn de heer Van Dijk en mevrouw Velthuis herbenoemd in de Raad van Commissarissen. De heer Rüpp is benoemd tot lid van de Raad van de Commissarissen, op aanbeveling van de aandeelhouders. Hij vervangt de heer Calon die volgens rooster is afgetreden en niet kon worden herbenoemd. Door veranderingen in de samenstelling van gemeentelijke of provinciale colleges is ook de samenstelling van de aandeelhouderscommissie veranderd. Financiën: De nettowinst over 2020 bedroeg € 108 miljoen ten opzichte van € 210 miljoen in 2019. Deze afname wordt met name veroorzaakt door een stijging van de inkoopkosten TenneT ter hoogte van € 63 miljoen en een dotatie van € 42 miljoen aan de VpB-latentie vanwege het terugdraaien van een aangekondigde verlaging van het VpB-tarief van 25% naar 21,7% per 2021. De coronacrisis heeft in 2020 geen materiële impact gehad op het financieel resultaat van Enexis. Door de coronacrisis daalde het energieverbruik van zakelijke klanten en dat had een licht negatieve impact op de grootzakelijke omzet. De omzet via consumenten is volledig gebaseerd op capaciteitstarieven en daarmee ongevoelig voor schommelingen in verbruik. De inkoopkosten bij TenneT vielen als gevolg van corona in 2020 ook lager uit door een lagere belasting van het netwerk. De effecten op de brutomarge zijn hierdoor per saldo neutraal. Het gerealiseerde werkpakket in het jaarorderboek komt uit op € 882 miljoen; circa € 4 miljoen hoger dan gepland. Ondanks de impact van corona, waardoor werkprocessen met direct klantcontact tijdelijk zijn stilgelegd en extra veiligheidsvoorschriften zijn getroffen, is er in 2020 een toename van het werkpakket te zien van € 78 miljoen ten opzichte van 2019. Vijf provinciale en 64 gemeentelijke aandeelhouders hebben in 2020 een converteerbare hybride lening aan Enexis Holding verstrekt. In totaal gaat het om € 500 miljoen. Het aandeel van de provincie Noord-Brabant in deze lening bedraagt € 159.490.380. De aandeelhouders voorzien Enexis Holding hiermee van een belangrijke financiële impuls die nodig is voor het realiseren van de energietransitie. WNT: Leden van de RvB worden beloond volgens het bezoldigingsbeleid van de vennootschap, conform de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). Dit bezoldigingsbeleid is vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Voor de leden van het vorige RvB (de heren Blacquière en Vermaat) geldt een overgangsregime van de WNT die met ingang van 1 januari 2019 is gestart. Voor deze leden wordt in drie jaar de bezoldiging afgebouwd, zodat met ingang van 2022 de dan geldende wettelijke norm zal zijn bereikt. Afspraken rondom vertrek van leden van het vorige RvB zijn in overeenstemming met de WNT. Het overgangsrecht is niet van toepassing op de huidige leden van de Raad van Bestuur (de heren Den Boer, Sanders en Van der Leeuw). De bezoldiging van de bestuurders van Enexis Netbeheer B.V. voldoet daarmee in 2020 aan de bepalingen van de WNT.

Risicobeheer	Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook). De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment meer dan 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die liep tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd door een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.

Nazorg Limburg					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.bodemzorglimburg.nl/				
Doelstelling	Bodemzorg Limburg was van 1994 tot 1997 onderdeel van Afvalverwijdering Limburg (AVL). Per december 1997 bestaat Bodemzorg Limburg als zelfstandige organisatie met de gemeenten in Limburg als aandeelhouders. Wij hebben géén commerciële doeleinden, maar geven invulling aan de maatschappelijke verantwoordelijkheid van onze aandeelhouders. Namens hen heeft Bodemzorg Limburg de 'eeuwigdurende' zorg voor 15 stortplaatsen op zich genomen.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	€ 10				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 0				
Ontwikkeling 2021	De nazorg van voormalige stortplaatsen (Navos-locaties) vindt plaats op locaties waar het storten (ruim) voor 1996 is beëindigd en waarvoor geen geldende milieuvergunning (meer) voorhanden is. Uit diverse onderzoeken naar Navos-locaties blijkt dat er honderden locaties in de provincie Limburg zijn. De Provincie Limburg heeft onderzoek verricht naar locaties met mogelijke humane risico's. Deze blijken er niet te zijn. Vanaf 2015 wordt bij veel locaties onderzocht of er sprake is van mogelijke schadelijke effecten op natuur en grondwater.				

Risicobeheer	Gesloten stortplaatsen vormen een potentieel risico voor bodemverontreiniging. Naast een milieu hygiënisch risico leidt een nieuwe bodemverontreiniging ook tot een financieel risico. Dit risico wordt beheerst door milieu hygiënische maatregelen te nemen zoals boven- en onder-afdichtingen bij de meest milieugevaarlijke stortplaatsen. Daarnaast vindt monitoring van het grondwater en beheer plaats. Mochten zich substantiële financiële kostenposten voordoen, zoals het tegengaan van een onverwachte verspreiding van verontreiniging, reparatie van de bovenafdichting of herstel van niet functionerende voorzieningen, dan is hiervoor in de totale nazorgvoorziening van Bodemzorg Limburg een risicobedrag gereserveerd. Het vermogen van Bodemzorg Limburg om de stortplaatsen te beheren, is in het verleden opgebouwd door de inzameling van afval in opdracht van alle Limburgse gemeenten. Alle directe en indirecte kosten moeten in principe betaald worden uit het rendement van het opgebouwde vermogen, aangevuld met eventuele inkomsten van de stortlocaties (pacht/huur/ energiewinning). Het vermogen is voor een deel belegd in aandelen conform de Wet FIDO (Financiële investeringen door decentrale overheden). Het risico bestaat dat de jaarlijkse opbrengsten lager zijn dan de jaarlijkse lasten. In de afgelopen jaren is dit veroorzaakt door de krediet-crisis en de lage rentestand. Ongeveer 9 jaar geleden is besloten dat elke gemeente, voor een periode van 10 jaar, een jaarlijkse extra bijdrage van 25 eurocent per inwoner stort. De financiële controle wordt door de accountant uitgevoerd en de uitkomsten worden gerapporteerd aan de raad van commissarissen. Vervolgens wordt jaarlijks een rapport opgesteld en voorgelegd aan de aandeelhouderscommissie, waarna ook de afzonderlijke gemeenten op de financiële ontwikkelingen toezien. In 2019/2020 inventariseert Bodemzorg Limburg welke gesloten stortplaatsen de Limburgse gemeenten eventueel nog aan Bodemzorg Limburg overdragen. Na de inventarisatie zullen de financiële consequenties hiervan in beeld worden gebracht en worden deze voorgelegd in de Algemene Aandeelhoudersvergadering 2020. Daarnaast is Bodemzorg Limburg voornemens om zonneparken te exploiteren op enkele gesloten stortplaatsen.

Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	http://www.oml.nl/				
Doelstelling	Ontwikkelingsmaatschappij (OML) heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding				
Belang					
Bestuurlijk belang	Aandelenkapitaal				
Financieel belang	€ 2.483				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 16.952	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 11.948
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 16.860	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 12.093
Resultaat	€ 92				
Ontwikkeling 2021	Vorig jaar is het nieuwe ondernemingsplan OML 2018-2022 door de aandeelhouders vastgesteld. Daarmee wordt dit het kader voor de activiteiten en investeringen van OML. Hiermee kan OML toekomstgericht handelen, aansluiten bij de ontwikkelingen in de regio, provincie en de brede maatschappelijke ontwikkelingen. OML is voornemens de focus te leggen op het versterken van de Midden Limburgse economie. Dit houdt in dat OML met de nodige ambitie het bedrijfsleven wil faciliteren bij ruimtelijk economische vraagstukken. Het gaat hierbij om o.a. locatie -en gebiedsontwikkeling; herstructurering van private kavels (niet-openbaar gebied) en mogelijk daaropvolgend de ontwikkeling, aanleg en verkoop van nieuwe bedrijventerreinen (al naar gelang de behoefte). OML zal zich verder ontwikkelen tot dé sparringpartner c.q. uitvoeringsorganisatie van de aangesloten gemeenten om bovengenoemde ambitie waar te maken. Uitgangspunt hierbij is dat OML waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders. OML is dé partner/uitvoeringsorganisatie die ten aanzien van bovengenoemde kerntaken de expertise in huis heeft; instrumenten op het gebied van financial engineering kan inzetten en met draagvlak snel en flexibel kan acteren.				
Risicobeheer	De exploitatie van OML wordt sterk beïnvloed door de ontwikkelingen in de commerciële vastgoedsector. In februari 2018 is door de sterk aantrekkende verkoopcijfers de totale borgtocht van de aandeelhoudende gemeenten aan de BNG verlaagd naar € 2 miljoen. Daarmee staat Leudal nog garant voor € 432.000. (borgstelling BNG krediet). De borgstelling ad € 216.000 voor de lening van de provincie is komen te vervallen omdat de lening volledig is afgelost door OML in 2019. Door de verlaagde borgstelling is het risico afgenomen.				

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV					
Vestigingsplaats	Borssele				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Onderdeel van Essent was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta NV uit Zeeland heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE bij de rechter aangevochten. Er liepen zowel een kort gedingprocedure als bodemprocedure. Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV ("PBE") had het 50% belang in EPZ bij Energy Resources Holding (ERH) ondergebracht. In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, ERH alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele uit 2009 die nopen tot voortbestaan van PBE in afgeslankte vorm. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 63				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 1.590	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 455
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 1.569	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 20
Resultaat	€ 20 -/-				

Ontwikkeling 2021	Doelstelling: Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders. Beleidsvoornemens: Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd, de vennootschap kan worden ontbonden en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Financiële risico's: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.
Risicobeheer	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 1.5 mln.), art 2.:81 BW.

Verkoop vennootschap BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	De functie van deze Verkoop Vennootschap is uitoefenen van alle rechten en verplichtingen van de aandeelhouders t.o.v. Essent NV en RWE AG, voortvloeiende uit de verkoopovereenkomst.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 71	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 16
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 0	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 0
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Naar aanleiding van het besluit in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 is de Verkoop Vennootschap BV 5 oktober 2020 opgeheven en uitgeschreven uit het Handelsregister. Naar rato van het aandelenbelang is een bedrag van € 1.269,30 uitgekeerd.				
Risicobeheer	Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.				

Vordering op Enexis BV					
Vestigingsplaats	Den Bosch				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website					
Doelstelling	Bij de verkoop van de aandelen Essent is een lening (vordering) overgedragen aan RWE en de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard (aandeel Leudal 0,60338% = € 10.860.000). De aflossing is vastgelegd in een leningsovereenkomst. Gemiddelde rentevergoeding 4,65%.				
Belang					
Bestuurlijk belang	0,60338%				
Financieel belang	€ 112				
Bijdrage	n.v.t.				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 2 -/-	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 356.324
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 9 -/-	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 9
Resultaat	€ 7-/-				
Ontwikkeling 2021	Beleidsvoornemens: In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 april 2020 zal het bestuur van de vennootschap een voorstel besluit voor vereffening en definitieve ontbinding aan de aandeelhouders voorleggen. Financiële risico's: De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW. *De Vordering op Enexis BV is inmiddels ontbonden en uitgeschreven.*				
Risicobeheer	De aandeelhouders lopen een zeer beheerst geacht risico op Enexis voor de niet tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaal bedrag € 20.000), art 2.:81 BW.				

Waterleidingmaatschappij					
Vestigingsplaats	Maastricht				
Rechtsvorm	Besloten vennootschap / Naamloze vennootschap				
Website	https://www.wml.nl/				
Doelstelling	Het voorzien van zuiver, helder en betrouwbaar drinkwater tegen een zo laag mogelijke prijs.				
Belang	Deelname in vergadering van aandeelhouders				
Bestuurlijk belang	13 van in totaal 500 aandelen ad € 4.538				
Financieel belang	€ 59				
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 209.000	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 385.000
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 215.000	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 395.000
Resultaat	€ 6.000				
Ontwikkeling 2021	Het streven is om voor de komende jaren en daarna een acceptabele en consistente tariefstructuur te bewerkstelligen, gebaseerd op een gezonde financiële huishouding met beheersbare kapitaallasten.				
Risicobeheer	WML kent een aantal financiële risico's die voortvloeien uit haar normale bedrijfsuitoefening. Het beleid van WML is erop gericht de negatieve gevolgen van onvoorziene omstandigheden uit de financiële risico's te mitigeren. Risicomanagement is onderdeel van de reguliere P & C cyclus. Tweemaal per jaar wordt gerapporteerd over risico's en het bestaan en de werking van beheersmaatregelen.				

Gemeenschappelijke regeling					
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.bsgw.nl				
Doelstelling	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.				
Belang	In algemeen bestuur is namens Leudal 1 wethouder afgevaardigd.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage					
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 607	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 0
Eigen vermogen	31-12-2020	- € 889	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 2.000
Resultaat	€ 2.092-/-				
Ontwikkeling 2021	Beleidsverantwoording 2020 De beleidsdoelstellingen voor 2020 zijn gerealiseerd. Speerpunten voor 2021 zijn: • het afronden van de transitie waarderen van kubieke meters naar vierkante meters. Wettelijk is bepaald dat met ingang van 2022 de waardering dient plaats te vinden op basis van vierkante meters; • het verder optimaliseren van de werkprocessen door de aanslagoplegging en overige berichten digitaal aan te bieden op mijnoverheid en de persoonlijke pagina van de BsGW • het aantal bezwaren / beroepen en daarmee samenhangende proceskosten proberen terug te dringen. Risico's • het aantal toenemende bezwaar- en beroepschriften en daarmee samenhangende proceskostenvergoeding vormt een risico. Voor 2020 is het toegenomen aantal bezwaarschriften te verklaren door een geïntensiveerde wervings- en reclamecampagnes door de No-cure-No-pay bureaus (hierna: NCNP) en de waardestijgingen ten opzichte van 2019. Er is onderzoek geweest naar de werkwijze van de NCNP-bureaus, maar dit heeft vooralsnog niet geleid tot een aanbeveling voor aanpassing van het besluit proceskosten bestuursrecht. De verwachting is dat de bezwaren en de proceskosten de komende jaren blijven toenemen. BsGW heeft voor de nieuwe aanslagronde 2021 een tegen reclame campagne ingezet om de burgers te bewegen eerst contact met de BsGW op te nemen, alvorens de stap naar een NCNP wordt gemaakt.				
Risicobeheer					

Euregio Rijn-Maas-Noord					
Vestigingsplaats	Mönchengladbach				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://euregio-rmn.de/				
Doelstelling	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidiemiddelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 4.				
Belang	Twee leden				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 7				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 255	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 255	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 1				
Ontwikkeling 2021	In 2020 is de Euregio visie 2030 vastgesteld die een leidraad biedt voor de koers van de Euregio de komende jaren. Dit gebeurt onder andere door een grenslandagenda, het grensinformatiepunt en financiering van projecten middels INTERREG-middelen.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

Grenspark Maas-Schwalm-Nette					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.naturpark-msn.de/?lang=nl				
Doelstelling	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 4.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	5				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 48	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 211
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 48	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 144
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Grenspark Maas-Schmalm-Nette ontvangt jaarlijks van gemeente Leudal een bijdrage van 5.257 euro (2020) en voert hiervoor werkzaamheden uit op basis van de jaarlijks vastgestelde begroting. In Q2 van elk jaar doet zij verslag van de werkzaamheden die het voorgaande jaar zijn uitgevoerd.				
Risicobeheer					

Internationale Zaken Noord-Midden Limburg					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.venlo.nl/				
Doelstelling	Het helpen realiseren van regionale beleidsdoelen in Noord- en Midden-Limburg door advisering en het voeren van regie ten aanzien van internationale positionering en het verkleinen van grensbarrieres.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	€ 10				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 0				
Ontwikkeling 2021	Uitgangspunten van de bestuursopdracht: • levert een bijdrage aan het realiseren van de inhoudelijke ambities van de deelnemende gemeenten; • complementair en verbindend: geen zaken dubbel doen; • naast grensoverschrijdende- mogelijk ook internationale thema's; • afbakening in thema's/opgaven, niet voor alles; • zichtbaar; • bestuurlijk draagvlak en eigenaarschap; • continuering huidige financiële bijdrage; • de kosten van deelname aan de bestuursopdracht Internationale Zaken bedraagt € 0,28 per inwoner ofwel € 10.045 totale bijdrage per jaar; • vanaf de begroting 2018-2021 is de "Bestuursopdracht Internationale Zaken" structureel opgenomen.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage.				

Omnibuzz					
Vestigingsplaats	Geleen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.omnibuzz.nl/				
Doelstelling	Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen: Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden Continu werken aan kwaliteitsverbetering Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein Vervoersuitgaven beheersbaar houden Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begroting en grip op de interne organisatie.				
Belang	Alle deelnemende gemeenten hebben 1 stem in het algemeen bestuur				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 584 (exclusief vervoersresultaat)				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 958	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 4.072
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 2.480	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 4.517
Resultaat	€ 3.348				
Ontwikkeling 2021	Speerpunten 2021: • Overleg met gemeenten over de invulling van de beheersmaatregelen die op gemeenteniveau kunnen afwijken. Dit betreft onder andere de budgetteringssystematiek, tariefstelling, toekenning van vervoersspecificaties, beperking maximale reisafstand en alle aanvullende maatwerkoplossingen; • Verdere uitwerking van beheersmaatregelen op individueel gemeenteniveau, afhankelijk van besluitvorming gemeenten; • Evalueren en eventueel heroverwegen van de beheersmaatregelen en de geldende interne kaders voor de dienstverlening (DVO); • Doorontwikkelen en verbeteren van het product CVV en mogelijkheden voor maatwerk, met oog voor kwaliteit, beheersbaarheid van het vervoer en de realiteit in de vervoerssector (dreigende chauffeurstekorten); • Onderzoek naar mogelijkheden voor prognoses van klant- en vervoersontwikkeling. Invulling geven aan verschillende onderzoeksaspecten van de onderlinge relatie tussen OV- en doelgroepenvervoer, waarvoor een overkoepelende notitie is opgesteld (position paper); • Doorontwikkelen van het klantportaal en andere boekingssystemen die het reizen gemakkelijker maken en de efficiëntie van de bedrijfsvoering bevorderen; • Doorontwikkelen van informatie- en kennismanagement binnen de organisatie en uitwisseling hiervan met deelnemende gemeenten en andere externe partijen; • Structureel toetsen en controleren van de administratieve organisatie en het uitvoeren van een interne audit conform het goedgekeurde auditplan, zodat Omnibuzz te allen tijde in staat is om haar processen kritisch te beoordelen en waar nodig aan te passen; • Structurele controle en bijsturen van resultaten en processen via grondige informatievoorziening, rapportages en risicoma-nagement binnen de planning & control cyclus.				

Risicobeheer	In de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 4 juli 2018 is naar aanleiding van de bestemming van het resultaat over 2017 besloten een bedrag van € 441.466 aanvullend toe te voegen aan de algemene reserve, waarmee deze primo 2018 is uitgekomen op € 1.565.466. De minimale omvang van de algemene reserve is in deze vergadering vastgesteld op € 520.000. Met dit minimum worden met name de volumerisico's in het vervoer afgedekt alsmede het risico dat een van de vervoerders (taxibedrijven) failliet gaat. Daarnaast biedt dit minimum voldoende dekking voor de financiering van eventuele investeringen. De vaststelling is geldend tot uiterlijk 2022 als de nota 'Reserves, voorzieningen en risicomanagement' opnieuw moet worden vastgesteld. Ultimo 2018 bedraagt de stand van de algemene reserve € 921.782. Dit is na de onttrekking van € 644.684 conform het besluit van het algemeen bestuur in haar vergadering van 12 december 2018. Het saldo primo 2019 van de algemene reserve bedraagt € 639.208 en ligt boven het minimum (€ 520.000). De maximale omvang van de algemene reserve wordt bepaald door het algemeen bestuur, mede op basis van de meest actuele risico's en benodigde weerstandsvermogen.

Regionale Uitvoerings Dienst (RUD) Limburg-Noord						
Vestigingsplaats	Roermond					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Website	http://www.rudlimburgnoord.nl/					
Doelstelling	Het doel van de vorming van de Gemeenschappelijke Regeling voor de Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (GR RUD LN) is om een hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken.					
Belang						
Bestuurlijk belang						
Financieel belang	€ 0					
Bijdrage	€ 53					
Financieel						
Eigen vermogen	01-01-2020	€	334	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 1.658
Eigen vermogen	31-12-2020	€	334	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 1.415
Resultaat	€ 0					
Ontwikkeling 2021	De belangrijkste prioriteiten voor de komende jaren zijn: - de Omgevingswet; - ketensamenwerking; - de aanpak op de inhoudelijke thema's zoals bijvoorbeeld de wet kwaliteitsborging bouwen, energie, bodem, voormalig programma aanpak stikstof (PAS), zeer zorgwekkende stoffen (ZZS), lucht, geluid en omgevingsveiligheid; -de implementatie van het gezamenlijke VTH-systeem. Dit systeem draagt als middel in grote mate bij aan het uitvoering kunnen geven aan onze missie en visie. Tenslotte zal de aandacht uitgaan naar de verdere uitwerking van het verbeterplan voortkomend uit de evaluatie van de RUD LN. De ontwikkelingen rondom de Omgevingswet en de wet kwaliteitsborging kunnen voor een andere invulling van taken binnen het fysieke domein zorgen. De ambitie van de RUD Limburg Noord blijft daarbij: - wil een vanzelfsprekende deskundige partner in de regio zijn voor het bereiken van de (kern)doelen van de Omgevingswet; - zit bij de partners aan tafel en werkzaamheden worden in gezamenlijkheid uitgevoerd. De RUD kan daarbij flexibel inspringen op veranderende behoeften vanuit haar deelnemers; - groeit van de uitvoeringsdienst zoals we nu zijn naar dé omgevingsadviseur in brede zin binnen onze leefomgeving, die input levert aan beleid, vergunningverlening, toezicht en handhaving en tot slot procesoptimalisatie. Dit met een organisatievorm die passend is bij de beschreven rol. De inhoud van het werk en te leveren kwaliteit is daarbij altijd leidend; - voert uit op een ondernemende, innovatieve, betrouwbare én uitdagende manier.						
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de RUD-organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen zoals de Omgevingswet. De kosten van de GR zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn.					

Reinigingsdienst Maasland					
Vestigingsplaats	Haelen				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	https://www.rdmaasland.nl/				
Doelstelling	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalslib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 4.				
Belang					
Bestuurlijk belang					
Financieel belang	€ 0				
Bijdrage	€ 1.954				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 1.121	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 7.962
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 1.240	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 7.285
Resultaat	€ 36 -/-				
Ontwikkeling 2021	"De GR RD Maasland streeft naar een schaalgrootte waarin de operaties tegen de laagst mogelijke kosten kunnen worden uitgevoerd en de continuïteit van de samenwerking is geborgd. De GR RD Maasland zal in de toekomst bij alle aan de GR deelnemende gemeenten uitvoering geven aan het volledige afvalbeheer. Aanvullend, op dit basispakket, kunnen gemeenten aanverwante taken op- of overdragen. Het bestuur blijft streven naar uitbreiding van het aantal deelnemers in de regio Midden-Limburg en acht een structurele samenwerking met de regio westelijke mijnstreek i.c. het regionale afvalinzamelbedrijf RWM, als kansrijk."				
Risicobeheer	De gemeenschappelijke regeling biedt voldoende mogelijkheden om het functioneren van de organisatie te optimaliseren en in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen. De kosten van de gemeenschappelijke regeling zijn inzichtelijk waardoor de risico's beperkt en voldoende beheersbaar zijn. Risicomanagement is voor deze organisatie permanent een agendapunt.				

Veiligheidsregio- Limburg Noord					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://vrln.nl/				
Doelstelling	• De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweerzorg en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 • De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1 • Verder voert de veiligheidsregio taken uit op het gebied van de WMO (maatschappelijke opvang, verslaving- en bemoeizorg). Daarmee wordt een bijdrage aan programma 1 geleverd				
Belang	Afvaardiging burgemeester namens Leudal				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 3.944				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 3.771	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 7.540
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 49.836	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 50.608
Resultaat	€ 3.072				
Ontwikkeling 2021	Speerpunten: • Impact coronacrisis op het budget en werkzaamheden van de Veiligheidsregio; • Taakdifferentiatie brandweer • Vraag voor meer inzet op het gebied van (dagdagelijkse) internationale samenwerking en natuurbrandbestrijding; • Intensiveren samenwerking met de Veiligheidsregio Limburg-Zuid.				
Risicobeheer	In de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen van de VRLN is bepaald dat de VRLN een weerstandsvermogen aanhoudt op grond van het vastgestelde risicoprofiel. Het risicoprofiel wordt om de drie jaar geactualiseerd. De berekende weerstandscapaciteit is bepaald op € 1.250.000. Uit de jaarrekening 2019 blijkt dat de beschikbare weerstandscapaciteit € 1.765.000 bedraagt. Deze is dus hoger dan de benodigde capaciteit.				

Westrom					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling				
Website	http://www.westrom.nl/				
Doelstelling	• Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WsW) • Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren wordt de • sociale werkvoorziening afgebouwd				
Belang	De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.				
Bestuurlijk belang					
Financieel belang					
Bijdrage	€ 766 + € 2.930 (doorbetaling Wsw)				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 2.843	Vreemd vermogen	01-01-2020	€ 4.044
Eigen vermogen	31-12-2020	€ 3.514	Vreemd vermogen	31-12-2020	€ 4.138
Resultaat	€ 751				
Ontwikkeling 2021	In 2019 is een onderzoek verricht naar mogelijke verbeteringen die de financiële positie verbeteren. De verbetervoorstellen beginnen thans zijn vruchten af te werpen. Dit leidt tot een lagere gemeentelijke bijdrage in 2021 (€ 537.992).				
Risicobeheer	Voor Wsw is geen nieuwe instroom meer mogelijk. Echter mensen met een Wsw dienstverband houden dit dienstverband in principe tot hun pensionering. Westrom is als werkgever verantwoordelijk voor de loonbetaling. Het subsidiebedrag dat het Rijk voor de Wsw loonkosten verstrekt is niet toereikend voor de werkelijke loonkosten. In de praktijk is te zien dat de daling van het Wsw budget niet gelijk loopt met de daling van de kosten voor de uitvoering Wsw. Hierdoor ontstaan er tekorten in de exploitatie en programmabegroting van de Westrom. Om eventuele tekorten in de exploitatie op te vangen is door Westrom een krimpvoorziening gecreëerd naar aanleiding van het onderzoek naar de verbeteringen van de financiële positie. Per ultimo 2019 bedraagt het weerstandsvermogen van Westrom € 2,4 miljoen. Het totaal van de door Westrom gekwantificeerde risico's bedraagt € 1,37 miljoen. Daarmee is het weerstandsvermogen ruim voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen.				

Overig					
Ijzeren Rijn					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Overig				
Website	https://www.prorail.nl/projecten/ijzeren-rijn				
Doelstelling	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.				
Belang					
Bestuurlijk belang	Afhankelijk gesteld van gevergde noodzaak				
Financieel belang					
Bijdrage	0				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2020	€ 69	Vreemd vermogen	01-01-2020	n.v.t.
Eigen vermogen	20-08-2020	€ 69	Vreemd vermogen	01-01-2020	n.v.t.
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	In deze periode hebben geen ontwikkelingen plaatsgevonden in het dossier IJzeren Rijn. Het Samenwerkingsverband is niet actief geweest.				
Risicobeheer	Het beschikbare budget bestaat uit het restant van een aantal incidentele bijdragen uit het verleden van de samenwerkende partners. Het budget wordt beheerd door de RMO coördinator Midden-Limburg bij de gemeente Roermond.				

Samenwerking Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Roermond				
Rechtsvorm	Overig				
Website					
Doelstelling	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet				
Belang					
Bestuurlijk belang	€ 0,60 per inwoner; proces en organisatiekosten				
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan Roermond die de budgetten SML namens de regio beheert.				
Bijdrage	€ 22				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 110	Vreemd vermogen	01-01-2019	n.v.t.
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 63	Vreemd vermogen	31-12-2019	n.v.t.
Resultaat	€ 33				
Ontwikkeling 2021	De SML is in 2019 geëvalueerd. De doorontwikkeling vind plaats op basis van twee sporen: • Regisseur en trekker voor een beperkt aantal prioritaire thema's; • Regietafel/-platform, verbinder, aanjager om de informatie-uitwisseling, beleidsafstemming en samenwerking tussen gemeenten breed te faciliteren. Begin 2020 is een nieuwe start in SML gemaakt. Dit is samengevat in het Koersdocument SML 2.0. Deze aanpak leidt tot meer focus, daadkracht en resultaat. In 2021 zal het effect van de evaluatie en de vernieuwing van het samenwerkingsverband leiden tot nieuwe en meer resultaten waaronder een regionale investeringsagenda en concrete bestuursopdrachten op onder andere het aspect van landschap en omgeving.				
Risicobeheer	Het financieel risico is beperkt tot de jaarlijkse bijdrage aan proces- en organisatiekosten.				

Stichting / Vereniging					
Keyport 2020					
Vestigingsplaats	Weert				
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging				
Website	www.keyport.nl				
Doelstelling	Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport 2020 bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen.				
Belang					
Bestuurlijk belang	bijdrage € 2,47 per inwoner				
Financieel belang					
Bijdrage	€ 88				
Financieel					
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Eigen vermogen		n.v.t.	Vreemd vermogen		n.v.t.
Resultaat	€ 69				
Ontwikkeling 2021	Er is een nieuw meerjarenbeleidsplan vastgesteld, te weten het Routeplan Keyport Next Level 2021-2024. De oorspronkelijke meerjarenbegroting 2021-2024 is gebaseerd op een bijdrage per inwoner van 2,75 in 2021, oplopend met 0,25 per jaar naar een bedrag van 3,50 per inwoner in 2024. Hiervoor is echter bij het merendeel van de Keyport gemeenten geen draagvlak. Conform verzoek van het algemeen bestuur is de bijdrage voor Keyport "bevroren" op 2,47 /inwoner voor de jaren 2021-2022. Medio 2022 zal een tussentijdse evaluatie plaatsvinden.				
Risicobeheer					

Routebureau Midden-Limburg					
Vestigingsplaats	Venlo				
Rechtsvorm	Stichting / Vereniging				
Website	https://www.routebureaulimburg.nl/				
Doelstelling	• Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. • Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. • Uniformiteit in bewegwijzering. • Het tegengaan van verrommeling van het landschap. • Vergaren van informatie omtrent routes • Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg				
Belang					
Bestuurlijk belang	€ 0,38 per inwoner per 01-01-2015				
Financieel belang					
Bijdrage	0,38 euro per inwoner Graag bedragen invullen				
Financieel					
Eigen vermogen	01-01-2019	€ 68	Vreemd vermogen	01-01-2019	€ 272
Eigen vermogen	31-12-2019	€ 46	Vreemd vermogen	31-12-2019	€ 150
Resultaat					
Ontwikkeling 2021	Het Routebureau Midden-Limburg ontvangt jaarlijks een bedrage van 0,38 euro per inwoner voor het uitvoeren van taken op het gebied van de routenetwerken (wandel-, fiets- en ruiterroutes) in Leudal. Het betreft het beheer en onderhoud van routes, maar ook het goed ontsluiten van route-informatie. Elk jaar (in Q2) doet zij verslag van de uitgevoerde werkzaamheden van het voorgaande jaar.				
Risicobeheer					

3.7 Grondbeleid

3.7.1 Algemeen

Inleiding

Voor diverse gemeentelijke activiteiten is grond- en vastgoed nodig. Gemeentelijke plannen op onder meer het gebied van wonen, werkgelegenheid en recreatie hebben consequenties voor het grond (-en vastgoed)gebruik in de gemeente. Dat betekent in veel gevallen dat het bestaande gebruik verandert dient te worden. Zeggenschap over grond en vastgoed is van groot belang voor het verwezenlijken van initiatieven in de fysieke leefomgeving en publieke voorzieningen. Zonder grond is het immers niet mogelijk om (levensloop bestendige en starters) woningen te bouwen, of wegen of recreatiegebieden aan te leggen. Er is derhalve een markt waarop grond- en vastgoed worden gekocht, geëxploiteerd en/of verkocht.

Een goede werking van de grond- en vastgoedmarkt is belangrijk om maatschappelijk gewenst ruimtegebruik te bevorderen (zoals het realiseren van functies en van beleidsinhoudelijke doelstellingen) en de kwaliteit van het ruimtegebruik te verhogen. Overheden voeren onder meer grond- en vastgoedbeleid met het oog op een goede werking van de grondmarkt en trachten met het beleid veranderingen in het grond- en vastgoedgebruik te sturen.

Zo kunnen we het bereiken van onze doelen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economie, werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer veilig stellen. Het grondbeleid volgt onze doelstellingen op andere beleidsvelden op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling.

Doel

Grondbeleid is geen doel op zich. Grondbeleid is een instrument om gemeentelijke doelstellingen te realiseren op bijvoorbeeld volkshuisvestelijk, sociaal of economisch terrein. In structuurvisies, omgevingsvisies en beleidsnota legt de gemeente Leudal haar ruimtelijk beleid vast. Het grondbeleid borgt een eenduidige en transparante beleidslijn voor het sturen en beheersen van ruimtelijke projecten. Het is een middel om beleidsinhoudelijke doelstellingen te verwezenlijken voor gebruik, beheer en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Voor onze gemeente is het (voeren van) rondbeleid een belangrijk instrument voor het bereiken van de maatschappelijke doelen van de Omgevingswet.

De maatschappelijke doelen van het omgevingsrecht als geheel zijn opgenomen in artikel 1.3 van de Omgevingswet. Deze wet is gericht op het in onderlinge samenhang:

- bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en
- doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Daarnaast worden in de Omgevingswet nieuwe instrumenten geïntroduceerd, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Een omgevingsvisie is een strategisch instrument, vast te stellen op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau, terwijl het omgevingsplan een tactisch instrument is ter concretisering van het beleid.

De gemeente Leudal begon in 2019 met de voorbereidingen van de omgevingsvisie en betrekt daarbij de burgers en bedrijven. In de omgevingsvisie wordt een integrale visie op de gevraagde ontwikkeling en kwaliteit van de leefomgeving in onze gemeente vastgelegd voor de komende jaren. De omgevingsvisie is gericht op het benoemen van de belangrijkste ambities en opgaven om de fysieke leefomgeving van Leudal aantrekkelijk en toekomstbestendig te houden. Ook geeft de

omgevingsvisie op het gebruik, beheer en bescherming van de leefomgeving. Zo geeft de gemeente in het grond-(en vastgoed-)beleid de wijze en mate van inzet van het beschikbare grondbeleidsinstrumentarium aan. Het beleid is echter niet alleen een ondersteunend instrument voor het verwezenlijken van diverse ruimtelijke en sectorale beleidsdoelen, ook zijn er voor de gemeente grote financiële risico's aan verbonden. Goede sturing en beheersing van de uitvoering is van groot belang om tegelijkertijd de gemeentelijke doelen te realiseren en financiële risico's beperkt te houden.

Visie op grondbeleid

Het grondbeleid wordt ingezet om gewenste en toekomstige (her-)ontwikkelingen te realiseren en om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van onder meer de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken.
Dit wordt gestimuleerd door het uitvoeren van lopende en het (her-)ontwikkelen van (nieuwe) plannen.

Onze visie wordt nader uitgewerkt in de nota Grondbeleid, die in 2020 is afgerond. In de nota Grondbeleid gaan we onder andere in op de overgang van een ontwikkel- naar een beheers-gemeente. Deze overgang is ingezet door de keuze te maken voor 'inbreiden in plaats van uitbreiden' met het doel de leefbaarheid en duurzaamheid in onze kernen te behouden. Hiermede spelen we in op de toenemende behoefte aan herstructurering van locaties. Door een mix van financiële en juridische instrumenten willen we direct of indirect bijdragen aan een evenwichtige (her-)ontwikkeling van locaties. We streven naar een zo gunstig mogelijk maatschappelijk en financieel eindresultaat. Waar het kan faciliteren we initiatieven van derden.

Grondbeleid is geen doel maar een middel dat in Leudal wordt ingezet om (de voorgenomen) woningbouwplannen en bedrijventerreinen te realiseren. Door economische en demografische ontwikkelingen zijn uitbreidingsplannen nauwelijks mogelijk. Integendeel, de gemeente Leudal heeft teveel bouwplannen en dient het aantal te beperken en waar nodig zelf terug te brengen. Vrijwel alle kernen hebben een overcapaciteit, de één omvangrijker dan de andere. Per kern wordt in ons nieuw beleid een afweging gemaakt. Ook ligt er geen doelstelling meer om bedrijventerreinen en/of uitbreidingen te ontwikkelen, met uitzondering wat nu in procedure is, bedrijventerrein Ittervoort 4e fase en winkelgebied Ittervoort.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de vormen van het grondbeleid en herziening van de nota Grondbeleid.

Vormen van grondbeleid

De gemeente Leudal kan op verschillende manieren haar grondbeleid vormgeven. Dit hangt af van de urgentie van een (her-)ontwikkeling, de mate van gewenste gemeentelijke bemoeienis en de potentie van een ontwikkeling.

De gemeente Leudal kan kiezen tussen de volgende ontwikkelstrategieën:

- Planontwikkeling en -realisatie door de gemeente zelf (Actief Grondbeleid).
- Planontwikkeling en -realisatie door derden (Faciliterend Grondbeleid).
- Planontwikkeling en -realisatie in een samenwerking (PPS).

Gemeentes kiezen veelal, afhankelijk van de situatie, voor één van deze types van grondbeleid. Dit wordt "situationeel grondbeleid" genoemd.

Als de gemeente actief grondbeleid voert dan vinden de meeste werkzaamheden in eigen beheer plaats. De gemeente maakt een plan, verwerft de grond, maakt deze bouwrijp, geeft zelf de gronden uit en zorgt voor het woonrijp maken van de locatie. De invloed en sturing van de

gemeente Leudal bij deze vorm van grondbeleid is maximaal. De gemeente Leudal bepaalt alles zelf. De eventuele inkomsten komen volledig ten goede van de gemeente. Hier tegenover staat dat de gemeente ook alle risico's zelf loopt en zelf opdraait voor de mogelijke tegenvallers of tekort. De grondexploitatie wordt dan voor 100% gevoerd door de gemeente. Om die reden is het instrument van (actief) Grondbeleid door ons steeds minder toegepast in de periode na de economische crisis.

De economische crisis is een harde les geweest en heeft overal in den lande voor het besef gezorgd dat grondbeleid veel meer dan voorheen faciliterend moet zijn, maar aan de andere kant ook flexibel moet zijn bij veranderende economische omstandigheden. Nu de markt voor uitgifte van kavels overal weer aangetrokken is, ontstaat in toenemende mate de discussie of in bepaalde gevallen actief grondbeleid heroverwogen moet worden. Vooral omdat faciliterend Grondbeleid ook nadelen kent.

Bij faciliterend grondbeleid laat de gemeente de initiatieven over aan de markt. Private ontwikkelingen worden getoetst aan het gemeentelijk beleid. De invloed en sturing van de gemeente op het uiteindelijke plan is beperkter (de gemeente is immers afhankelijk van de van de grondeigenaar), maar de gemeente draagt ook beperkt financiële risico's. Zoals bekend, geven marktpartijen de voorkeur aan het ontwikkelen van rendabele projecten. En de moeilijke, complexe en veelal financieel onrendabele locaties blijven dan liggen. Hier ligt een taak voor de gemeente, ook in het kader van een 'goede ruimte' ruimtelijke ordening. Bovendien kan de gemeente bij faciliterend grondbeleid veel minder sturen op kwaliteit en haar ruimtelijke en programmatische doelstellingen.

In onze overwegingen tussen actief en faciliterend Grondbeleid is een verschuiving naar een passief faciliterend grondbeleid zichtbaar. Omdat gezien de diverse ontwikkelingen - zoals economische omstandigheden en de krimp, vraaggericht gebouwd wordt in plaats aanbodgericht - de noodzaak om een actief grondbeleid te voeren afneemt. Deze verschuiving naar een passief faciliterend grondbeleid betekent dat de gemeente de bouwinitiatieven (al dan niet via marktconsultatie) over wenst te laten aan private partijen en het ruimtelijk beleid aanstuurt via samenwerkings-overeenkomsten (PPS) of via het publiekrechtelijke instrumentarium. Indien in de planrealisatie fase gekozen wordt voor de vorm van samenwerking (PPS) tussen de gemeente en de particuliere initiatiefnemer, dan geschikt dit onder andere door (1) een privaatrechtelijke overeenkomst op te stellen of (2) het oprichten van een aparte entiteit. Wanneer deze vorm toegepast wordt, worden de invloed op de planrealisatie, de ontwikkelkennis, de winstmogelijkheid en de risico's, afhankelijk van het type samenwerking, al dan gezamenlijk ingezet en gedragen.

Naast de bovenstaande ontwikkeling is in onze gemeente op basis van het nieuwe accommodatiebeleid ook een proces gaande van fusies tussen verenigingen en het optimaliseren van het gebruik van onze accommodaties. Als gevolg hiervan kan er een situatie ontstaan waarbij gronden en accommodaties vrijkomen. Voor de vrijkomende gronden en accommodaties kan het afhankelijk van de locatie noodzakelijk of wenselijk zijn de locatie te (her)ontwikkeling of herbestemmen. Deze (her)ontwikkeling of herbestemming is ook van toepassing op de (leegstaande) panden die onze gemeente in haar bezit heeft. Ons uitgangspunt is per locatie opzoek te gaan naar de best passend oplossing, al dan niet op basis van marktconsultatie. Om tot de best passend oplossing te komen, wordt onder andere gebruik gemaakt van de flexibiliteit die onze gemeente heeft in het toepassen van het grondbeleid.

Herziening nota Grondbeleid

In de herziening nota Grondbeleid wordt onder andere meegenomen de op 25 juni 2019 vastgestelde 'Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018 tot en met 2021', de wijziging van het BBV, de toekomstige ontwikkeling van de Omgevingswet (zie paragraaf doelen) en de gewijzigde inzichten met betrekking tot het (her)ontwikkeling en herbestemming van vrijkomende gronden en accommodaties. Rekening houdend met deze ontwikkelingen en onze ambitie de kernen leefbaar te houden voor onze burgers en bedrijven, stellen we voor de nota Grond- en vastgoedbeleid samen te voegen tot één nota. Met de instrumenten die deze nota ons zal bieden wordt het mogelijk in te spelen om op de bestaande en toekomstige ontwikkelingen.

Onderstaand wordt kort ingegaan op de bestaande ontwikkelingen.

De vastgestelde Structuurvisie Wonen Midden-Limburg gaat in op het aantrekkelijk houden van onze regio Midden-Limburg. Om dit te realiseren zal geïnvesteerd worden in de toekomst. Deels betekent dit het behouden van het goede, deels betekent dit inzetten op verandering en verbetering. De opgave richt zich niet meer volledig op kwantitatieve groei, maar meer en meer op kwalitatieve groei. De structuurvisie geeft richting aan de opgaven op het gebied van woningbouw waar de Midden-Limburgse gemeenten de komende jaren voor staan. Ook geeft het richting aan de manier waarop het aantal woningbouwplannen wordt afgestemd op de behoefte. Niet uit te sluiten is dat binnen de periode van de structuurvisie ook directe bouwmogelijkheden komen te vervallen.

Vanaf 2016 zijn in het BBV nadere regels gesteld voor gebiedsontwikkeling. Voor een goed begrip van de achtergronden hiervan lichten we de drie belangrijkste aanleidingen voor deze nadere regels hieronder toe.

Ten eerste is de invoering van de vennootschapsbelasting (vpb) voor overheden per 1 januari 2016 een belangrijke aanleiding geweest om de regelgeving over grondexploitatie scherper neer te zetten en duidelijker af te bakenen van andere activiteiten die de gemeente uitvoert met grond en vastgoed. Het blijkt van belang om het begrippenkader van de fiscale wetgeving en van het BBV zo goed mogelijk op elkaar aan te laten sluiten, zodanig dat geen onduidelijkheid bestaat over de afbakening van de grondexploitatieactiviteiten en de lasten en baten die daaraan (moeten) worden toegerekend.

Een tweede aspect dat van belang is geweest voor de wijziging is het beperken van de risico's die gemeenten lopen met hun grondbeleid.

Een derde aspect is in het kader van het rapport 'Vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten' gepleit voor meer vergelijkbaarheid in de verslaggeving van gemeenten. De introductie van de vennootschapsbelasting voor overheden op 1 januari 2016 vroeg ook om meer eenduidigheid in de uitgangspunten en verslaggeving van de grondexploitaties.

Met de wijziging in het BBV en met de notities van de commissie BBV is meer eenduidigheid en daarmee vergelijkbaarheid voor gemeentelijke grondbedrijven bewerkstelligd:

- spelregels over start en eind van grondexploitatieprojecten, besluitvorming door de raad en verslaggeving in begroting en jaarrekening;
- eenduidigheid in de kostentoerekening (Wro/Bro en voorschriften voor rente);
- eenduidigheid in resultaatbepaling, verliesvoorziening en tussentijdse winstneming.

De bovenstaande wijziging zijn in juli 2019 samengevoegd in de notitie 'Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)'. De opgave richt zich in ieder geval niet meer volledig op kwantitatieve groei, maar meer en meer op kwalitatieve groei.

Als gevolg van deze wijziging wordt de grondexploitatie als volgt gedefinieerd. De grondexploitaties zijn:

- Gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld. Vanaf dat moment wordt de bouwgrond in exploitatie geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.
- Gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Er is derhalve sprake van 'actief Grondbeleid'.

Uitvoering grondbeleid

In de praktijk was in de afgelopen jaren vooral het faciliterende grondbeleid het adagium. De gemeente kon en wilde de risico's die samenhangen met actief grondbeleid niet dragen.
Alleen faciliterend grondbeleid heeft ook nadelen. Je kunt als gemeente minder sturen en als een marktpartij iets niet wil, dan stopt het. Dit terwijl een ontwikkeling wel heel wenselijk kan zijn om één van onze kernen leefbaar te houden. In het nieuwe Grond- en vastgoedbeleid van de gemeente Leudal wordt voorgesteld situationeel Grondbeleid toe te passen, zodat per geval de strategie afgewogen kan worden. Het zou bijvoorbeeld vanuit ruimtelijk -, maatschappelijk - of volkshuisvestelijk oogpunt op een gegeven moment wenselijk kunnen zijn om toch over te gaan tot actief grondbeleid. Om deze keuze op basis van objectieve criteria te kunnen maken wordt in de nieuwe nota aan het grond- en vastgoedbeleid een afwegingskader toegevoegd.

Grondprijsbeleid en vaststelling van grondprijzen voor woningbouw en bedrijventerreinen

Uitgiftebeleid bouwgrond

Jaarlijks stelt het College van Burgemeester en Wethouders de grondprijzen voor verschillende functies opnieuw vast en/of past het aan de marktontwikkelingen aan, op basis van de residuele grondprijsmethode. De gemeenteraad wordt achteraf in kennis gesteld van de aanpassingen. Voor incidentele ontwikkelingen kan het College van Burgemeester en Wethouders een afwijkende grondprijsmethode hanteren.

Uitgiftebeleid reststroken

De verkoop van restgronden/groenstroken heeft de voorkeur boven verhuur/bruikleen, mits voldaan wordt aan de volgende condities:

- Er is geen sprake (meer) van een functionele of structurele betekenis.
- Bestemmingsplanvoorschriften.
- Verkeersveiligheid aspecten.
- Verkoop toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen niet in de weg staat/hindert.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen groter dan 1.000 m², € 1 per m² aanwenden om de boekwaarde te verlagen.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen kleiner dan 1.000 m² komen ten gunste van de reserve grondexploitaties.

Verkoopbeleid gronden niet voor de openbare dienst bestemd

- Gronden met een strategische waarde komen niet voor verkoop in aanmerking. Met strategische waarde wordt bedoeld dat deze gronden in de toekomst nog ruimtelijke, maatschappelijke of financiële mogelijkheden kunnen hebben.
- Voor gronden in en nabij een kern geldt in principe dat die strategisch zijn en dient het college gemotiveerd aan te geven waarom verkoop wel mogelijk is.
- Verkoop van gronden (niet zijnde reststroken) geschiedt in principe openbaar. Verkoop aan derden op verzoek is toegestaan, maar dan vindt de verkoop plaats op basis van een getaxeerde verkoopprijs.
- Regulier verpachte percelen komen in principe niet voor verkoop in aanmerking vanwege de lagere opbrengstwaarde. Wel wordt het pachtbeleid geïntensiveerd met als doel reguliere verpachtingen te beëindigen en dan mogelijk te verkopen.
- Versnipperde bospercelen komen voor verkoop in aanmerking. In eerste instantie komen bos- en/of natuurbeherende instanties in aanmerking voor koop. Bij geen interesse wordt aan omliggende grondeigenaren aangeboden om de grond te kopen. Verkoopprijs wordt bepaald door een taxateur.

Verwervingsbeleid

De gemeente kiest ervoor om bij elke in ontwikkeling te brengen locatie op dat moment te kiezen voor een passend verwervingsbeleid, waarbij zoveel mogelijk wordt gekozen voor verwerving, passend bij een actief en/of faciliterend grondbeleid.

- De gemeente Leudal hanteert het instrument van onteigening structureel en al vroeg in het onderhandelingsproces als een beleidsinstrument. Zodra een bestemmingsplan is vastgesteld, wordt zo nodig aan de hand van een onteigeningsplan een onteigeningsbesluit genomen. De onteigening zal al administratief worden ingezet.
- Primaire inzet blijft het bereiken van een minnelijke aankoop. Echter, het onteigeningsbesluit dient in eerste instantie als drukmiddel en in tweede instantie om tot daadwerkelijke onteigening over te gaan indien van zelfrealisatie geen sprake is en minnelijke aankoop is mislukt.

Kostenverhaal

De inzet van de gemeente Leudal is er op gericht om zo vaak als mogelijk het kostenverhaal via vrijwillige overeenkomsten met een grondeigenaar (anterieure overeenkomsten) te verzekeren.

Herziening

De gemeente Leudal actualiseert jaarlijks alle grondexploitaties. De bijstelling vindt op twee momenten in het jaar plaats en wel bij de besluitvorming van de jaarstukken en de begrotingsstukken.

Risicomanagement

De gemeente Leudal voert een actief risicomanagement door:

- De uitgangspunten van de planexploitatie continu te monitoren en zo nodig bij te stellen, zonder dat hiermee de kwaliteit van het plan substantieel wordt aangetast. In dat geval is nieuw bestuurlijk draagvlak vereist.
- De onderdelen van de planontwikkeling realistisch in te schatten.
- Activiteiten in het planontwikkelingsproces te toetsen aan vastgestelde financiële kaders en het planresultaat te toetsen aan de mogelijkheden en onmogelijkheden met betrekking tot het weerstandsvermogen van de gemeente.
- In 2019 zijn de normen aangepast voor Stikstof dispositie en dienen er aanvullende onderzoeken plaatst te vinden in verband met PFAS. Dit wordt voldoende gemonitord. Daar waar nodig zijn/worden de aanvullende onderzoeken PFAS uitgevoerd.

3.7.2 Exploitatieresultaat

De volgende activiteiten worden uitgevoerd ofwel afgerond in 2021 en volgende jaren:

- In de jaarstukken is reeds melding gemaakt van het feit dat we signaleren dat ook in onze gemeente sprake is van een aantrekkende markt, dit onder andere omdat de verkoop van kavels is toegenomen. De verkopen hebben in 2019 en eveneens in 2020 vertraging opgelopen als gevolg van de aangepaste normen voor Stikstof dispositie en PFAS. De verwachting is dat dit geen effect heeft voor 2021.
- Voor een gedeelte van de voormalige basisschool locatie Pinxtenstraat Haler is in samenspraak met het dorpsoverleg, de woningstichting Stramproy en een private ontwikkelaar gewerkt aan een kwalitatief plan dat voorziet in de realisatie van vijf levensloopbestendige woningen. Hiervoor is begin 2020 de grondexploitatie geactiveerd en zal deze begin 2022 worden afgerond en afgesloten.
- Voorbereidende gesprekken en werkzaamheden lopen er om invulling te geven aan de overeenkomst ruimte voor ruimte Regeling eerste trance op de locatie Heythuysen Bevelanden 'Den Hoeck'. In 2021 wordt er een anterieure overeenkomst gesloten, dit zodat de gronden in 2021 overgedragen kunnen worden aan de ontwikkelaar.

Voorbereidende werkzaamheden om plannen van de grond te krijgen hebben voornamelijk betrekking op:

- Bevelanden fase 1
  In 2020 wordt de infrastructuur afgerond voor fase 1 deel 1. Het streven is na verkoop van de laatste kavel de exploitatie af te sluiten (in 2023) en de middelen voor infrastructuur fase 1 deel 2 toe te voegen aan de grondexploitatiereserve, met het doel de middelen te reserveren voor het aanleggen van de infrastructuur, dit na afronding van de bouwactiviteiten in het gebiedsdeel.
- Witte huis
  De gemeente Leudal is voornemens de gronden te verkopen in de huidige staat. Hetgeen leidt tot minderen kosten en minderen opbrengsten. Echter op dit moment weten we nog niet wat de financiële gevolgen zijn. In 2020 start de gemeente Leudal met een onderzoek, dit zodat we in de loop van 2021 een beter beeld hebben van de consequenties.
- Grathem - Markt 8 en 8a
  Voor de locatie van het voormalige transportbedrijf aan de Markt 8 en 8a in Grathem is een marktconsultatie opgesteld. Hierin worden partijen de mogelijkheid geboden mee te denken over de mogelijke planinvulling van de locatie. De resultaten uit de marktconsultatie worden in 2020 bekend. Op basis van deze resultaten (ingediende plannen) wordt in 2021 bepaald wat de vervolg stappen zijn met betrekking tot het project.
- Bedrijventerrein Ittervoort fase 4
  De voorbereiding voor bestemmingsplanprocedure voor de ontwikkeling van Ittervoort vierde fase is opgestart. In 2020 gaat het bestemmingsplan in procedure en het streven is in 2021 de koopovereenkomsten af te sluiten met de kandidaat kopers. Het streven is het project af te ronden in 2022.
- Ittervoort - Uitbreiding winkelgebied aan de Napoleonsweg
  Er is een principe overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar voor de verkoop van de supermarktlocatie in Ittervoort. In 2021 wordt de grondexploitatie geactiveerd voor het winkelgebied Ittervoort. Het streven is het project in 2023 af te ronden.
- Heythuysen - Bouwplan Burgemeester Jansen van Sonlaan
  Er is principe overeenstemming bereikt met een partij voor de realisatie van 10 seniorenwoningen. In 2021 zullen de partijen de afspraken vast leggen in een anterieure overeenkomst.

Prognose van te verwachten resultaten

Voor woningbouwplannen en de locaties voor bedrijventerreinen, die de gemeente exploiteert en/of waar de gemeente financiële verplichtingen heeft, wordt een grondexploitatie geopend. Van elke exploitatie is een opzet of berekening gemaakt van toekomstige uitgaven en inkomsten. Op deze wijze wordt het saldo op eindwaarde verkregen. Dit is het bedrag dat na uitvoering van een plan op de einddatum resteert aan winst of verlies. In de cyclus voor de jaarrekening worden jaarlijks de meerjarenplanning van de exploitaties geactualiseerd en door het college van Burgemeester en Wethouders ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. Uit de meerjarenplanning blijkt het financiële verloop en de ontwikkeling van de exploitaties.

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2020	Rente 2020	Uitgaven	Inkomsten	Boekwaarde 31-12-2020
Woningbouw in exploitatie bestaande uit:					0
					0
gemeentelijke bouwgrond in exploitatie	25	0	209	-1.032	-798
Faciliterend grondbeleid	172	3	301	-65	411
Bedrijventerrein in exploitatie	4.763	89	196	-531	4.517
Totaal	**4.960**	**92**	**706**	**-1.628**	**4.130**

Onderdeel	Boekwaarde 31.12.2020	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
Woningbouw					
Baexem Witte huis	170	106	-283	-7	2021
Heibloem P. van Donstraat	125	375	-629	-129	2023
Heythuysen J. van Sonlaan	3	5	-531	-523	2021
Heythuysen De Bevelanden 1	-951	729	-	-222	2023
Heythuysen Walk	210	154	-336	28	2022
Haler Pinxtenstraat	8	126	-159	-25	2022
Bedrijventerreinen					
Heythuysen BT Arenbos	631	155	-1.432	-646	2024
Heythuysen BT Leudalplein	-	-	-	-	2019
Ittervoort, BT fase IV	3.817	4.071	-8.521	-633	2022
Ittervoort Napoleonsweg	64	3.318	-3.850	-467	2021
Roggel, uitbreiding BT Laak	4	-	-	4	2020
Totaal	**4.082**	**9.039**	**-15.741**	**-2.620**	

Woningbouw(gemeentelijke exploitaties) in exploitatie vooruitzichten
De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt -/-€ 877.732. De contante waarde (2020) bedraagt -/-€ 874.000.

Bedrijventerreinen in exploitatie vooruitzichten
De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming bedraagt -/-€ 1.742.528. De contante waarde (2020) bedraagt -/- €1.617.000.

De op het einde van de exploitatietermijnen (eindwaarde) te behalen winstraming (in het kader van de woningbouw en bedrijventerreinen) bedraagt -/- € 3.010.694. De contante waarde (2020) bedraagt - /- € 2.853.000.

Onderdeel	Boekwaarde 31-12-2020	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo	Jaar afsluiting
					(bedrag x 1.000)
Woningbouw (exploitatie derden)					
Baexem Mariabosch (Gelissen Vastgoed bv)	59			59	***
Ell Steenenbambt (Nieuwe Borg-failliet)	-			-	***
Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest bv)	-97			-97	***
Haelen herontwikkeling SBHH	450			450	***
Totaal	**412**			**412**	

Exploitaties door derden

Op grond van de wijziging BBV dienen wij in deze paragraaf in te gaan op de aanduiding van de wijze waarop de gemeente grondbeleid uitvoert. Daarnaast dienen wij in te gaan op de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. De exploitaties door derden worden op grond van de wijziging BBV niet gezien als grondexploitaties, maar als puur kostenverhaal, wat leidt tot een vordering op de balans. In de toekomst worden deze vorderingen opgenomen op de balans en daar toegelicht.

Meerjarenplanning resterende uitgaven en inkomsten gemeentelijke exploitaties								*(bedrag x 1.000)*
Omschrijving	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**Totaal**
Woningbouw in exploitatie:								
uitgaven	754	398	344					1.496
inkomsten	-1.938							-1.938
Bedrijventerrein in exploitatie:								
uitgaven	5.537	1.939	36	31				7.543
inkomsten	-11.460	-1.678	-330	-336				-13.804
Totaal								
Uitgaven	**6.291**	**2.337**	**380**	**31**				**9.039**
Inkomsten	**-13.398**	**-1.678**	**-330**	**-336**				**-15.742**
Saldo	**-7.107**	**659**	**50**	**-305**				**-6.703**

3.7.3 Reserves in relatie tot risico's

Reserve grondexploitaties

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

1. Enerzijds de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken
2. Anderzijds alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen voor de gemeente Leudal bestaat uit de reserve grondexploitatie en het algemeen gemeentelijk weerstandsvermogen wat onderdeel uitmaakt van de risicoparagraaf.

De reserve grondexploitaties is voor de gemeente Leudal de eerste buffer en heeft volgens de Nota Grondbeleid de volgende functies:

- Verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- Afdekking van risico's;
- Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek;
- Bepaalt de grens voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

Het behalen van winsten is geen doel op zich, maar wel heel belangrijk om de reserve grondexploitatie op peil te houden en zodoende tegenvallers op te vangen. Het beleid bij winstnemingen is gebaseerd op het principe van voorzichtigheid.

Risico's grondexploitaties

Risico's van grondexploitaties worden afgedekt door de reserve grondexploitaties. Het kwalificeren van risico's wordt gebaseerd op enerzijds het risico en de kans dat het risico zich openbaart en anderzijds het bedrag dat daarmee gemoeid gaat. Bovendien moet de vraag worden beantwoord of het saldo van de reserve grondexploitaties voldoende is om de risico's af te dekken.
De reserve bedraagt € 2,234 miljoen en op basis van de huidige en toekomstige inschatting van de risico's wordt er vooralsnog vanuit gegaan dat de reserve toereikend is, zo blijkt ook uit de onderstaande tabel waarin de risico's zijn gekwantificeerd.

	(bedrag x 1.000)
Risico's grondexploitatie	**Bedrag**
Afzetrisico's gevolg van marktvertraging	335
Risico's m.b.t. kostendekkendheid van plannen	763
Risico's haalbaarheid plannen als gevolg van de marktsituatie	-
Risico niet nakoming van overeenkomsten	812
Debiteurenrisico's	p.m.
Procedurekosten (investering Raad € 154.000)	88
Verplichte bijdrage aan de algemene dienst	
Diverse overige risico's (o.a. onderzoek naar plannen die niet tot uitvoering komen)	236
Totaal	**2.234**

De belangrijkste risico's zijn:

a. Financiële resultaten van de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg;
b. Restant financiële resultaten van de afwikkeling van Structuurbeelden Haelen-Horn;
c. Kostendekkendheid van de grote(re) exploitaties: de uitbreiding van het bedrijventerrein Ittervoort fase IV.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Vanaf 1 januari 2016 zijn de grondexploitaties als VPB-plichtig aangemerkt. Het gevolg is dat over toekomstige winsten behaald uit de grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moet worden (20%-25%). De winstberekening volgens de Wet modernisering VPB-plicht verheidsondernemingen wijkt af van de winstberekening volgens de BBV (zoals opgenomen in de begroting en de jaarrekening). De berekeningen met betrekking tot de grondexploitaties zijn voor de berekening van de VPB-plicht eind 2018 omgebouwd naar fiscale maatstaven. In 2019 is de definitieve aangifte 2016, 2017 en 2018 samengesteld en ingediend.

Op basis van de eerste fiscale balans die inzicht geeft in de fiscale positie. Op basis van de balans en winst & verlies 2016, 2017 en 2018 is becijferd dat wij geen vennootschapsbelasting verschuldigd zijn over deze jaren. Begin 2020 is ook de aangifte 2019 definitief gemaakt.
Op basis van de voorlopige berekeningsmodellen (en de voorlopige aangifte 2019) wordt er vooralsnog van uitgegaan dat we over 2021 en volgende jaren maximaal € 85.000 per jaar verschuldigd zijn aan vennootschapsbelasting. In de voorliggende programmabegroting 2021 en volgende jaren is dit bedrag jaarlijks opgenomen in de begroting.

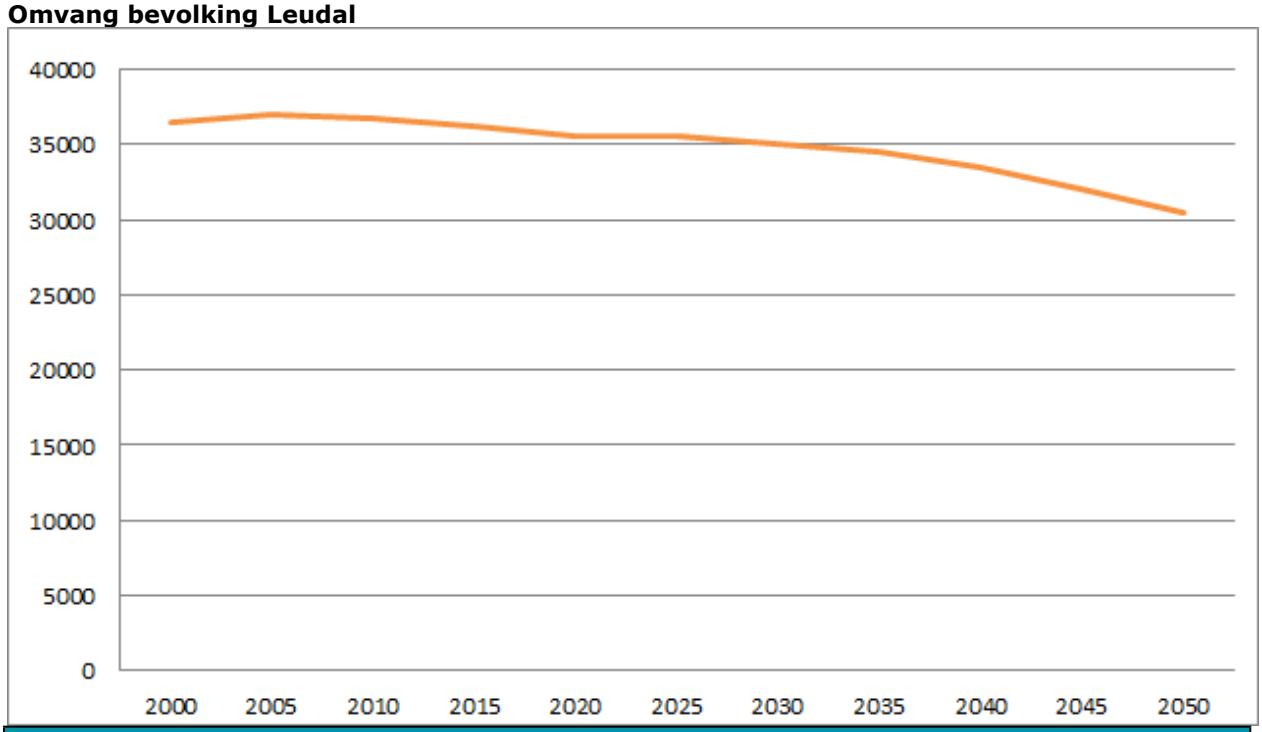
3.8 Demografische ontwikkelingen

3.8.1 Algemeen

Demografische veranderingen hebben gevolgen voor Leudal. Onze bevolking krimpt, ontgroent, vergrijst en verkleurt. We hebben niet alleen te maken met een afnemende bevolkingsomvang, maar ook met minder jongeren, meer senioren en toename aan diversiteit van afkomst.

De demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg enzovoorts. Juist daarom is demografische ontwikkelingen integraal onderdeel van onze gehele visievorming en beleidsuitvoering. Dat betekent concreet dat demografische ontwikkelingen onder andere in de strategische visie en omgevingsvisie landen. Het is hierbij niet de vraag of de demografie verandert, maar welke strategie wij kiezen om hier op een juiste manier mee om te gaan.

Omvang bevolking Leudal

	2010	2018	2020	2030
Beneden 14 jaar	16,9%	12,9%	12,7%	14,0%
15-29 jaar	15,5%	16,3%	16,2%	13,1%
30-44 jaar	18,7%	14,7%	14,7%	16,4%
45-64 jaar	32,0%	32,0%	31,5%	22,6%
65-74 jaar	9,7%	13,6%	13,9%	13,6%
75 + jaar	7,2%	10,5%	10,9%	20,2%

4 Jaarrekening

4.1 Balans per 31 december 2020

Activa	(bedrag x 1.000) 31-12-2019	31-12-2020
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	**148**	**215**
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	-	-
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	58	74
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	90	141
Materiële vaste activa	**97.946**	**104.599**
Investeringen met een economisch nut	59.407	61.790
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	31.373	32.047
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.165	10.761
Financiële vaste activa	**26.168**	**14.930**
Kapitaalverstrekkingen	3.147	3.147
Leningen	329	3.320
Overige langlopende leningen	1.074	1.177
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd één jaar of langer	-	-
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	21.617	7.287
Totaal vaste activa	**124.262**	**119.743**
Vlottende activa		
Voorraden	**4.960**	**4.082**
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.960	4.082
Gereed product en handelsgoederen	-	-
Vooruitbetalingen	-	-
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**11.535**	**17.300**
Vorderingen op openbare lichamen	6.272	5.011
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	-	-
Overige verstrekte kasgeldleningen	-	-
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.921	8.575
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-	-
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiele instellingen	1.549	1.026
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	-	-
Overige vorderingen	1.794	2.688
Overige uitzettingen	-	-
Liquide middelen	**16**	**17**
Kassaldi	6	7
Banksaldi	10	10
Overlopende activa	**2.687**	**2.771**
Te ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	63	409
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.624	2.362
Totaal vlottende activa	**19.199**	**24.170**
Totaal activa	**143.461**	**143.913**

Passiva	(bedrag x 1.000) 31-12-2019	31-12-2020
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**63.402**	**67.305**
Algemene reserve	9.166	9.535
Bestemmingsreserves	55.104	54.348
Gerealiseerd resultaat	-868	3.421
Voorzieningen	**4.079**	**4.168**
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**59.589**	**58.314**
Obligatieleningen	-	-
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	59.589	58.314
- binnenlandse bedrijven		
- openbare lichamen		
- overige binnenlandse sectoren		
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-	-
Door derden belegde gelden		
Waarborgsommen	-	-
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	-	-
Totaal vaste passiva	**127.070**	**129.787**
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**10.777**	**3.167**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
Overige kasgeldleningen	5.000	-
Banksaldi	415	280
Overige schulden	5.362	2.887
Overlopende passiva	**5.614**	**10.960**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	3.826	5.065
Ontvangen voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen	1.788	5.744
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	-	151
Totaal vlottende passiva	**16.391**	**14.127**
Totaal passiva	**143.461**	**143.913**
Gewaarborgde geldleningen/garantstellingen	28.920	32.604

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 13 maart 2018 de uitgangspunten voor het financieel beleid, evenals de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffend balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Waardering & afschrijving vaste activa
In het tweede lid, onder a, van artikel 212 van de Gemeentewet is opgenomen, dat de financiële verordening in elk geval de regels voor waardering en afschrijving van activa bevat. Hieraan is in artikel 7 van de financiële verordening van de gemeente Leudal invulling gegeven. Voor de bepalingen over afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen van de immateriële en materiële vaste activa wordt in de verordening verwezen naar de bijlage bij de verordening. In de bijlage zijn naast de methodiek de afschrijvingstermijnen voor de verschillende categorieën immateriële vaste activa, materiële vaste activa met economisch nut en materiële vaste activa met maatschappelijk nut opgenomen. Vanaf 1 januari 2017 is ook het activeren van investeringen met maatschappelijk nut verplicht. Het BBV laat een aanzienlijke beleidsvrijheid aan gemeenten voor het zelf vaststellen van de eigen afschrijvingsmethodieken en afschrijvingstermijnen. Natuurlijk geldt hierbij wel het criterium dat gemeenten de afschrijvingsmethodiek en afschrijvingstermijn van een actief moeten afstemmen op de verwachte gebruiksduur.

1. Een vast actief met een verkrijgings-/vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 wordt niet geactiveerd.
2. Gronden en terreinen en financiële vaste activa, met uitzondering van activa in eigendom van derden, worden onafhankelijk van de waarde geactiveerd.
3. Het saldo van agio en disagio kan lineair in 5 jaar afgeschreven worden.
4. Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.
5. Activa waarvan het voornemen is dat deze vervreemd gaan worden en die niet meer in gebruik zijn worden niet meer afgeschreven.
6. Activa waarbij sprake is van financiële lease, worden geactiveerd. De som van de gedurende de resterende looptijd jaarlijks te betalen leasetermijnen worden als schuld opgenomen op de balans.
7. De immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven overeenkomstig de bij deze verordening in bijlage 1 opgenomen afschrijvingstabel.
8. Afschrijving van een vast actief vangt aan in het jaar volgend op het jaar van oplevering, in gebruik name of aanschaf van het actief.
9. Indien een vast actief wordt afgeschreven, wordt als restwaarde nihil gehanteerd.

4.2 Overzicht van baten en lasten in de begroting en de jaarrekening 2020

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2019			Begroting 2020 vóór wijziging			Begroting 2020 na wijziging			Realisatie 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P01 - Veilige gemeente	-363	3.508	3.145	-278	3.324	3.046	-332	3.872	3.540	-414	3.397	2.983
P02 - Onderwijs	-659	3.390	2.731	-376	3.336	2.960	-692	3.984	3.291	-855	3.831	2.976
P03 - Gezondheidsbevordering	-16	1.301	1.286		1.364	1.364		1.416	1.416		1.384	1.384
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	-12.064	21.113	9.049	-10.994	20.436	9.442	-12.177	22.431	10.254	-13.359	23.072	9.714
P05 - Sport en cultuur	-512	3.318	2.806	-419	3.137	2.717	-654	3.838	3.184	-740	3.621	2.882
P06 - Jeugdzorg	-137	12.608	12.470		8.953	8.953	-274	12.626	12.352	-273	11.934	11.661
P07 - Participatie	-5.518	22.018	16.500	-5.830	21.652	15.822	-8.742	25.754	17.012	-12.844	28.806	15.962
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	-459	2.207	1.749	-315	1.958	1.642	-332	1.893	1.561	-393	1.738	1.345
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	-4	1.855	1.851	-5	1.817	1.812	-5	1.747	1.741	-4	1.812	1.808
P10 - Financiën en belastingen	-178	1.152	973	-35	876	842	-131	820	689	-48	554	506
Subtotaal programma's	**-19.910**	**72.470**	**52.560**	**-18.253**	**66.852**	**48.599**	**-23.339**	**78.379**	**55.041**	**-28.929**	**80.150**	**51.221**
Lokale heffingen	-7.053	312	-6.741	-6.986	193	-6.793	-6.453	218	-6.235	-7.059	220	-6.840
Algemene uitkeringen	-43.025		-43.025	-44.404		-44.404	-47.637		-47.637	-48.077		-48.077
Integratie-uitkering sociaal domein	-6.227		-6.227	-6.030		-6.030	-7.228		-7.228	-7.228		-7.228
Dividend	-1.144	50	-1.094	-769	44	-725	-656	30	-626	-815	32	-783
Rendement	-1.301	136	-1.166	-1.130	220	-910	-2.465	123	-2.342	-2.671	123	-2.547
Saldo financieringsfunctie		1.173	1.173		548	548		1.030	1.030		1.026	1.026
Overige dekkingsmiddelen	-20	368	348		476	476	-142	151	9	-163	196	33
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**-58.771**	**2.039**	**-56.732**	**-59.319**	**1.481**	**-57.838**	**-64.581**	**1.551**	**-63.029**	**-66.012**	**1.596**	**-64.416**
Overhead	**-507**	**10.161**	**9.653**	**-464**	**10.535**	**10.071**	**-1.133**	**11.730**	**10.597**	**-1.261**	**10.560**	**9.299**
Vennootschapsbelasting		**-69**	**-69**		**85**	**85**		**85**	**85**		**-8**	**-8**
Onvoorzien			**0**		**84**	**84**		**51**	**51**			**0**
Totaal saldo van baten en lasten	**-79.188**	**84.601**	**5.413**	**-78.036**	**79.037**	**1.000**	**-89.052**	**91.797**	**2.745**	**-96.202**	**92.299**	**-3.903**

Omschrijving	Realisatie 2019			Begroting 2020 vóór wijziging			Begroting 2020 na wijziging			*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2020	
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten Saldo
Toevoegingen aan reserves:											
P01 - Veilige gemeente		525	525							415	415
P02 - Onderwijs		40	40		40	40		40	40	40	40
P03 - Gezondheidsbevordering		13	13								
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat		2.162	2.162		525	525		801	801	1.279	1.279
P05 - Sport en cultuur		205	205							147	147
P06 - Jeugdzorg		113	113								
P07 - Participatie		486	486		238	238		238	238	385	385
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven		144	144							86	86
P09 - Eigentijds besturen en netwerken		13	13								
P10 - Financiën en belastingen		58	58								
Algemene dekkingsmiddelen		7.208	7.208		1.339	1.339		5.970	5.970	6.536	6.536
Overhead		659	659							658	658
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	**11.627**	**11.627**	**0**	**2.141**	**2.141**	**0**	**7.049**	**7.049**	**0**	**9.545** **9.545**
Onttrekkingen uit reserves:											
P01 - Veilige gemeente	-718		-718				-550		-550	-550		-550
P02 - Onderwijs	-1.036		-1.036	-120		-120	-430		-430	-150		-150
P03 - Gezondheidsbevordering							-13		-13	-13		-13
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	-2.939		-2.939	-1.209		-1.209	-1.903		-1.903	-1.528		-1.528
P05 - Sport en cultuur	-755		-755	-151		-151	-479		-479	-448		-448
P06 - Jeugdzorg	-3.061		-3.061	-1.859		-1.859	0			0		
P07 - Participatie	-1.564		-1.564	-197		-197	-398		-398	-398		-398
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	-150		-150				-144		-144	-144		-144

Omschrijving	Realisatie 2019			Begroting 2020 vóór wijziging			Begroting 2020 na wijziging			Realisatie 2020		*(bedrag x 1.000)*
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	-365		-365	-50		-50	-63		-63	-63		-63
P10 - Financiën en belastingen	-48		-48				0			-15		-15
Algemene dekkingsmiddelen	-3.802		-3.802				-4.658		-4.658	-4.704		-4.704
Overhead	-1.734		-1.734	-464		-464	-1.155		-1.155	-1.051		-1.051
Totaal onttrekkingen aan reserves	**-16.172**	**0**	**-16.172**	**-4.051**	**0**	**-4.051**	**-9.793**	**0**	**-9.793**	**-9.063**	**0**	**-9.063**
Subtotaal mutaties reserves	**-16.172**	**11.627**	**-4.545**	**-4.051**	**2.141**	**-1.910**	**-9.793**	**7.049**	**-2.745**	**-9.063**	**9.545**	**481**
Gerealiseerd resultaat	**-95.360**	**96.228**	**868**	**-82.087**	**81.178**	**-909**	**-98.845**	**98.845**	**0**	**-105.265**	**101.844**	**-3.421**

4.3 Toelichting op de balans per 31 december 2020

Voor de toelichting op de balans zijn alle bedragen afgerond op een veelvoud van € 1.000.

4.3.1 Vaste activa

De waardering van de vaste activa geschiedt op basis van historische kostprijs, waarbij duurzame waardevermindering onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen. Onder de vaste activa worden afzonderlijk opgenomen de immateriële, de materiële en de financiële vaste activa.

4.3.1.1 Immateriële vaste activa

Algemeen
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbedragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio
Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.
Het saldo van agio en disagio kan lineair in 5 jaar afgeschreven worden.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden conform raadsbesluit geactiveerd. De geactiveerde bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen. De verleende bijdragen worden geactiveerd indien de daadwerkelijke investering bijdraagt aan de publieke taak.

De immateriële vaste activa worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000) Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	58	74
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	90	141
Totaal immateriële vaste activa	**148**	**215**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2020:

	Boek-waarde 31-12-2019	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2020
							(bedrag x 1.000)
Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo van agio en disagio	0						0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	58	29			-13		74
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	90	78		-27			141
Totaal immateriële vaste activa	**148**	**107**		**-27**	**-13**		**215**

4.3.1.2 Materiële vaste activa

Algemeen
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

In erfpacht uitgegeven gronden
De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

Overige investeringen met een economisch nut
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen verwijzen wij naar bijlage 1: Afschrijvingstabel, van de financiële verordening gemeente Leudal 2018, laatste publicatie 3 oktober 2020.
Afschrijving van een vast actief vangt aan in het jaar volgend op het jaar van oplevering, in gebruik name of aanschaf van het actief.
Indien een vast actief wordt afgeschreven, wordt als restwaarde nihil gehanteerd.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de nieuwe notitie grondexploitaties 2019 van de commissie BBV (waar de oude notitie 2016 deel van is) zijn de "Niet in exploitatie genomen gronden" (NIEGG) en "Bouwgronden in exploitatie" (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangsdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van
4 jaar. Uiterlijk 31 december 2019 heeft een toets plaatsgevonden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets.
In de jaarrekening 2019 is een duurzame waardevermindering voorgesteld. Het betrof Leudalplein. Het voorstel was de gronden af te waarderen naar € 100.000. Deze afwaardering heeft in 2020 plaatsgevonden. De grond ter waarde van € 100.000 is opgenomen onder materiële vaste activa.

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of volledig worden gedaan voor riolering of voor het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie "de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Onder vaste activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.
Investeringsbijdragen van derden die gerelateerd zijn aan de investering worden in mindering gebracht op de desbetreffende investering; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens de andere systematiek.
De systematiek voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vóór het begrotingsjaar 2017 was om deze investeringen in één keer af te schrijven en te dekken uit de reserve Boekwinst Essent.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2019	**Boekwaarde 31-12-2020**
Investeringen met een economisch nut		
- Gronden uitgegeven in erfpacht	602	602
- Overige investeringen met een economisch nut	58.805	61.188
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	31.373	32.047
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.165	10.761
Totaal materiële vaste activa	**97.946**	**104.599**

De overige investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	(bedrag x 1.000) Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	4.400	4.500
Woonruimten	865	1.161
Bedrijfsgebouwen	48.538	48.177
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.861	4.392
Vervoermiddelen	132	81
Machines, apparaten en installaties	1.499	1.666
Overige materiële vaste activa	1.510	1.212
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**58.805**	**61.188**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

	(bedrag x 1.000) Boek-waarde 31-12-2019	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2020
Gronden en terreinen	4.400	101					4.500
Woonruimten	865	380		-83			1.161
Bedrijfsgebouwen	48.538	1.426		-1.537	-250		48.177
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.861	3.228		-194	-503		4.392
Vervoermiddelen	132			-51			81
Machines, apparaten en installaties	1.499	472		-291	-14		1.666
Overige materiële vaste activa	1.510	198		-496			1.212
Totaal overige investeringen met een economisch nut	**58.805**	**5.805**		**-2.654**	**-767**		**61.188**

De geactiveerde waarde van de strategische gronden op 31-12-2020 bedraagt € 1.554.000.
Strategische gronden zijn gronden die we om diverse reden in bezit hebben, o.a. omdat we voornemens zijn daar een bouwplan te ontwikkelen, maar het kan ook zo zijn dat we willen voorkomen dat zich daar plannen of activiteiten ontwikkelen die in de toekomst onze voorgenomen ontwikkelingen in de weg staan (woningbouw of anderzijds).

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

In 2020 is een uitkering SPUK Sport van € 775.000 (afrekening 2019/voorlopige afrekening 2020) ontvangen voor investeringen in sportaccommodaties en vervanging gymtoestellen.
Met de Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK Sport) beoogt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) sinds 2019 de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en aanschaf van sportmaterialen te stimuleren.
Verschil € 8.000 betreft een terugbetaling van teveel opgelegde subsidie aan de Provincie Limburg.

De belangrijkste investeringen met een economisch nut staan in het hierna genoemde overzicht vermeld:

Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2020	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2020
				(bedrag x 1.000)
Gronden Leudalplein		100		100
Uitbreiding Molenzicht met 3 woonwagens	520	380		395
Uitbreiding Molenzicht met 4 standplaatsen	284	376		409
Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler (gebouw+sportpark)	4.879	3.111	-543	2.860
Sportpark 't Maasveld Neer (realisatie+spantenhal)	1.500	884	-155	729
Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2020	597	256		256
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2020	1.122	108		108

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
	(bedrag x 1.000)	
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	31.373	32.047
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**31.373**	**32.047**

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

	Boek-waarde 31-12-2019	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2020
							(bedrag x 1.000)
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	31.373	1.591		-917			32.047
Totaal investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	**31.373**	**1.591**		**-917**			**32.047**

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld:

Investering	Beschik-baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2020	Bijdragen derden	Cumulatief besteed t/m 2020
				(bedrag x 1.000)
Rioleringswerkzaamheden Hanssum	100	100		100
Reconstructie Pr. Bisschoplaan Heythuysen	130	105		105
Reconstructie Kerkveldweg-Kleine Laak	385	339		339
Reconstructie BT Soerendonck/ged. Hoogstraat Neer	250	244		244
Voorbereidingskrediet 2020-2021 diverse projecten	160	116		116
Reconstructie gedeelte Hoogstraat Horn	430	343		343
Uitvoering diverse rioleringswerkzaamheden		100		100
Rioolreparaties kern Haelen en industrieterrein Ittervoort	257	100		257

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
	(bedrag x 1.000)	
Grond-, weg en waterbouwkundige werken	7.165	10.761
Overige materiële vaste activa	0	0
Totaal investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	**7.165**	**10.761**

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek-waarde 31-12-2019	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Bijdragen derden	Afwaar-deringen	Boek-waarde 31-12-2020
							(bedrag x 1.000)
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut voor 2017:							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:							
- Infrastructuur	0						0
- Overige	2.455	759		-149	-294		2.772
Overige materiele vaste activa	0						0
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut vanaf 2017:							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:							
- Infrastructuur	3.328	1.402		-95			4.634
- Overige	1.383	2.670		-22	-676		3.355
Overige materiele vaste activa	0						0
Totaal investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	**7.165**	**4.831**		**-266**	**-970**		**10.761**

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame

waardeverminderingen.
In 2020 is totaal € 746.000 aan subsidie van de Provincie Limburg ontvangen en € 212.000 via derden ontvangen.

Toelichting (extra)afschrijvingen
Bij de vaststelling van de begroting 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd om de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut in één keer af te schrijven en te dekken uit reserves.

Met de BBV-wijziging van 5 maart 2016 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gewijzigd. Vanaf boekjaar 2017 moeten deze investeringen op dezelfde wijze worden behandeld en verantwoord als investeringen met economisch nut. Dit betekent dat alle investeringen die zijn c.q. worden gedaan vanaf 1 januari 2017 op dezelfde wijze worden verantwoord en aan dezelfde eisen dienen te voldoen wat betreft waardering, activering en afschrijving.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt nadrukkelijk alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. Voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die zijn gedaan tot en met 2016 gelden de "oude" regels, zodat gemeenten hierop bijvoorbeeld desgewenst en voor zover passend binnen het BBV versneld kunnen afschrijven.

Vanaf 2017 worden de nieuwe investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut afgeschreven conform de verwachte levensduur, zoals vermeld in de financiële verordening gemeente Leudal 2018, bijlage 1: Afschrijvingstabel.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

				(bedrag x 1.000)
Investering	**Beschik-baar gesteld krediet**	**Werkelijk besteed in 2020**	**Bijdragen derden**	**Cumulatief besteed t/m 2020**
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut tot 1-1-2017 ("oude" wetgeving):				
Maasfront Hanssum	636	558	-212	567
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut na 1-1-2017 ("nieuwe" wetgeving):				
Beleidsplan openbare verlichting	212	151		151
Beleidsplan Openbare verlichting 2018	218	132		218
Realisatie fietspad Heldenseweg Neer	1.417	1.427	-592	1.281
Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan 2018	192	119		192
Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan 2019	325	326		326
Gemeentelijk Verkeersveiligheidsplan 2020	197	179		179
Reconstructie Pr. Bisschoplaan Heythuysen	130	123		123
Reconstructie Kerkveldweg-Kleine Laak	380	344		344
Reconstructie BT Soerendonck/ged. Hoogstraat Neer	300	267		267
Voorbereidingskrediet 2020-2021 diverse projecten	160	109		109
Reconstructie Kopelstraat Roggel/parkeerplaats Neeritter	140	123		123
Ontwikkeling Maasfront	150	144		158

De extra afschrijvingen van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut vóór 2017 zijn als volgt vanuit de reserves gedekt:

Reserve	*(bedrag x 1.000)* Extra afschrijvingen gedekt uit reserve
Algemene reserve	45
Dekkingsreserve Infrastructuur	10

De extra afschrijvingen van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut na 2017 zijn als volgt vanuit de reserves gedekt:

Reserve	*(bedrag x 1.000)* Extra afschrijvingen gedekt uit reserve
Reserve Openbare verlichting	0
Dekkingsreserve Infrastructuur	93

Bij de toelichting reserves wordt aangegeven welke hiervoor (naar verwachting) beschikbaar zullen zijn.

4.3.1.3 Financiële vaste activa

Algemeen
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

In de beleggingsportefeuille worden obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager ligt dan de nominale waarde; indien de aankoopprijs hoger ligt dan de nominale waarde vindt waardering tegen de nominale waarde plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

De financiële vaste activa worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000) Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	3.147	3.147
- Gemeenschappelijke regelingen	0	0
- Overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- Openbare lichamen	0	0
- Woningcorporaties	0	0
- Deelnemingen	0	3.017
- Overige verbonden partijen	329	303
Overige langlopende leningen	1.074	1.177
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd één jaar of langer	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	21.617	7.287
Totaal financiële vaste activa	**26.168**	**14.930**

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2020 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

	Boek-waarde 31-12-2019	Investe-ringen	Des-investe-ringen	(Extra) afschrij-vingen	Aflos-singen	Afwaar-deringen	*(bedrag x 1.000)* Boek-waarde 31-12-2020
Kapitaalverstrekkingen aan:							
- Deelnemingen	3.147						3.147
- Gemeenschappelijke regelingen	0						0
- Overige verbonden partijen	0						0
Leningen aan:							
- Openbare lichamen	0						0
- Woningcorporaties	0						0
- Deelnemingen	0	3.017					3.017
- Overige verbonden partijen	329				-27		302
Overige langlopende leningen	1.074	113			-10		1.177
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0						0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente-typische looptijd één jaar of langer	0						0
Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd één jaar of langer	21.617	7.973	-22.304				7.287
Totaal financiële vaste activa	**26.168**	**11.103**	**-22.304**		**-37**		**14.930**

Kapitaalverstrekkingen

Participaties in aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal er afwaardering plaatsvinden.

Leningen aan deelnemingen

In 2020 is een converteerbare hybride aandeelhouderslening aan Enexis Holding N.V. beschikbaar gesteld ter hoogte van € 3.017.000.

Overige langlopende leningen
Om starters op de woningmarkt te faciliteren heeft de gemeenteraad op 5 juli 2011 besloten tot invoering van startersleningen en via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). De raad heeft hiervoor een bedrag van € 900.000 beschikbaar gesteld. Eind 2011 is het eerste gedeelte (€ 300.000) van het gemeentelijk aandeel aan SVN verstrekt. In 2012 het tweede gedeelte (€ 200.000), in 2013 is het derde gedeelte (€ 200.000) en in 2015 is het vierde gedeelte (€ 200.000) aan SVN verstrekt.

De startersregeling is (in gewijzigde vorm) in 2017 voortgezet binnen het beschikbare krediet en met de hernieuwde inzet van ontvangen aflossingen. Voor 2018, 2019 en 2020 was jaarlijks een aanvullend (revolverend) budget van € 112.500 beschikbaar gesteld.
De geplande extra storting van € 112.500 voor het jaar 2019 heeft niet plaatsgevonden, gezien de hoogte van het fonds bij de Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse gemeenten.
In 2020 heeft de extra storting van € 112.500 wel plaatsgevonden.

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer
De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs tot een maximum van de nominale waarde. Het verschil tussen verkrijgingsprijs en nominale waarde leidt bij vrijval van de obligatie tot een boekwinst.
In 2020 zijn diverse beleggingen verkocht. Allereerst voor de financiering van de nieuwe hybride lening aan Enexis, anderzijds om een kortlopende kasgeld lening af te lossen.

Onderstaand overzicht geeft inzicht in de balans-, nominale- en de marktwaarde weer:

			(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2020	**Nominale waarde 31-12-2020**	**Marktwaarde 31-12-2020**
Beleggingsportefeuille	7.287	7.458	8.107

4.3.2 Vlottende activa

Onder de vlottende activa worden afzonderlijk opgenomen de voorraden, de uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar, de liquide middelen en de overlopende activa.

4.3.2.1 Voorraden

Grond- en hulpstoffen
Grond- en hulpstoffen worden opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt deze afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien:

Redelijk zekerheid bestaat over de te realiseren, dit vanuit het voorzichtigheidsprincipe. Hetgeen betekent dat: de boekwaarde per 31 december positief is, dus hogere inkomsten dan uitgaven, en het plan is voor meer dan 85% is afgerond, en in de exploitatie na de winstneming een buffer (post onvoorzien en resterende winstraming) resteert van minimaal 25% van de nog te maken kosten (concrete uitgaven).
Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt dit verlies geoormerkt ten laste van de reserve grondexploitatie.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2019	**Boekwaarde 31-12-2020**
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.960	4.082
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal voorraden	**4.960**	**4.082**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2020 het volgende overzicht worden weergegeven:

								(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2019	**Balans-correctie**	**Van niet in exploitatie genomen gronden**	**Investe-ringen**	**Opbreng-sten**	**Winst/ verlies**	**Voorzie-ning verlies-latend complex**	**Boek-waarde 31-12-2020**
Bouwgronden in exploitatie	4.960	-172		495	-1.368	167		4.082
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	**4.960**	**-172**		**495**	**-1.368**	**167**		**4.082**

De kolom "Balanscorrectie" betreft een correctie na balansdatum:
Conform de notitie grondbeleid dienen vanaf 2019 vorderingen uit hoofde van het faciliterend grondbeleid te worden verantwoord onder de overige vorderingen in de jaarrekening en niet meer onder de voorraden. De totale waarde per 31 december 2019 van de betreffende projecten ad. € 172.000 zijn in jaar 2020 geherrubriceerd naar de overige vorderingen.
Bij jaarrekening 2019 is in de paragraaf Grondbeleid" een duurzame waardevermindering voorgesteld. Het betrof Leudalplein. Het voorstel was om de gronden af te waarderen naar € 100.000. Deze afwaardering heeft in jaar 2020 plaatsgevonden. Hetgeen betekent dat de grond ten dele van € 100.000 in 2020 is toegevoegd aan het materieel vast actief, categorie gronden en terreinen. Het restant van de boekwaarde (ten bedrage van € 195.000) is in 2020 afgeboekt ten laste van de reserve grondexploitatie.

In de jaarrekening 2015 zijn de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG), tegen dezelfde boekwaarde op de balans overgezet naar materiële vaste activa, categorie gronden en terreinen.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie, inclusief nog te maken kosten en nog te verwachten opbrengsten, wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

4.3.2.2 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Algemeen
Uitzettingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening in mindering gebracht. De voorziening betreft met name de vorderingen op debiteuren inzake sociale uitkeringen en de vorderingen op de overige gemeentelijke debiteuren.

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boek-waarde 31-12-2020	Voorzie-ning Oninbaar-heid	Balans-waarde 31-12-2020	Balans-waarde 31-12-2019
Vorderingen op openbare lichamen	5.025	-14	5.011	6.272
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0			0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0			0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.575		8.575	1.921
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0			0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.026		1.026	1.549
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0			0
Overige vorderingen:				0
Debiteuren niet-overheid	1.171	-65	1.106	825
Debiteuren sociale zaken	1.213	-108	1.105	969
Faciliterend grondbeleid	477		477	0
Overige uitzettingen	0			0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**17.486**	**-186**	**17.300**	**11.535**

<u>Uitzettingen in ’s Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>
Overtollige middelen dienen in principe in de schatkist aangehouden te worden. Hierop zijn vier uitzonderingen:

- Nazorgfondsen zoals ingesteld op basis van de Wet Milieubeheer;
- Middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst;
- Bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012);
- Een drempelbedrag.

Een drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van het begrotingstotaal) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij die onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. Per kwartaal mag het gemiddelde van deze middelen niet boven het drempelbedrag uitkomen. Overtollige middelen op de BNG rekening worden dagelijks automatisch naar de schatkist afgeroomd.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		Verslag-jaar	*(bedrag x 1.000)*
(1)	**Drempelbedrag**	**657,81**	

		kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**125**	**195**	**576**	**260**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	533	463	82	398
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag		**Verslag-jaar**			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	82.087			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	82.087			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 +)4c"*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	615,65			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		kwartaal 1	**kwartaal 2**	**kwartaal 3**	**kwartaal 4**
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	11.391	17.713	52.951	23.934
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) = (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	125	195	576	260

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Overige vorderingen - faciliterend grondbeleid

Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt worden in dat geval verhaald op de private partijen. Er is dus geen sprake van een bouwgrond in exploitatie of een voorraad grond in bezit van de gemeente, maar van een vordering op een derde partij. Feitelijk schiet de gemeente kosten voor die op basis van een overeenkomst worden teruggevorderd bij een derde partij, dan wel op basis van het exploitatieplan mogelijk in de toekomst kunnen worden teruggevorderd van een derde partij.

	Boek-waarde 31-12-2019	Balans-correctie	Van niet in exploitatie genomen gronden	Investe-ringen	Opbreng-sten	Winst/ verlies	Voorzie-ning verlies-latend complex	Boek-waarde 31-12-2020
								(bedrag x 1.000)
Faciliterend grondbeleid		172		370		-65		477
Overige vorderingen		**172**		**370**		**-65**		**477**

De kolom "Balanscorrectie" betreft een correctie na balansdatum:
Conform de notitie grondbeleid dienen vanaf 2019 vorderingen uit hoofde van het faciliterend grondbeleid te worden verantwoord onder de overige vorderingen in de jaarrekening en niet meer onder de voorraden. De totale waarde op 31 december 2019 van de betreffende projecten ad. € 172.000 zijn in jaar 2020 geherrubriceerd van voorraden naar de overige vorderingen.

4.3.2.3 Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Het saldo van de liquide middelen bestaan uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
		(bedrag x 1.000)
Kassaldi	6	7
Banksaldi	10	10
Totaal liquide middelen	**16**	**17**

4.3.2.4 Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
		(bedrag x 1.000)
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	63	409
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.624	2.362
Totaal overlopende activa	**2.687**	**2.771**

Onderdeel van de overlopende activa zijn bedragen die nog ontvangen moeten worden over een voorgaand boekjaar. In tegenstelling tot de nog te betalen bedragen heeft het naar voren halen van de planning in het kader van de jaarstukken geen effect gehad, daar dit bij de overlopende passiva wel het geval is.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-12-2019	Toevoe-gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2020
				(bedrag x 1.000)
Europese overheidslichamen	0			0
Rijk:				
Declaratiedeel BBZ	63		-63	0
Algemene uitkering en IU Sociaal Domein	0	329		329
Specifieke Uitkering Sport (SPUK-Sport)		80		80
Overige Nederlandse overheidslichamen	0			0
Totaal van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	**63**	**409**	**-63**	**409**

4.3.3 Vaste passiva

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

4.3.3.1 Eigen vermogen

Het eigen vermogen is het verschil tussen de activa en het vreemd vermogen. Het eigen vermogen van gemeente op de balans bestaat uit gerealiseerde resultaat van het overzicht van baten en lasten, de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2020
		(bedrag x 1.000)
Algemene reserve	9.166	9.535
Bestemmingsreserves	55.104	54.348
Gerealiseerd resultaat	-868	3.421
Totaal eigen vermogen	**63.402**	**67.305**

Het verloop van de reserves in 2020 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

(bedrag x 1.000)

	Omschrijving	Boek-waarde 31-12-2019	Toevoe-gingen	Onttrek-kingen	Bestem-ming resultaat 2019	Vermind-ering ter dekking van afschrij-vingen	Boek-waarde 31-12-2020
R.0	**Algemene reserve**	**9.166**	**2.861**	**1.578-**	**868-**	**45-**	**9.535**
	Bestemmingsreserves:						
	Dekkingsreserves:						
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	574				-19	555
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	1.015				-69	946
D.3	BMV Ell	1.090				-27	1.064
D.4	De Bombardon Heythuysen	1.369				-47	1.322
D.5	Postkoets Horn	1.851				-50	1.801
D.6	BMV Roggel	3.141	40			-126	3.055
D.7	BMV Heythuysen	874				-24	850
D.8	BMV Grathem	777				-20	757
D.9	SG St. Ursula	501				-15	486
D.10	Gemeentehuis Leudal	1.866	888			-74	2.680
D.11	Verbouw gemeentewerf Hunsel	753				-38	715
D.12	Infrastructuur	2.926				-110	2.815
D.13	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	357				-16	342
	Totaal dekkingsreserves	**17.094**	**928**	**-**	**-**	**634-**	**17.388**
	Overige financieel technisch reserves:						
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	329			27-		303
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	242			30-		212
	Totaal overige financieel technische reserves	**572**	**-**	**-**	**57-**	**-**	**515**
	Overige Bestemmingsreserves:						
O.1	Onderhoud jachthaven Hanssum	165	5				169
O.2	Monumentensubsidie	506	39				545
O.3	Groenfonds	426	80		46-	-34	426
O.4	Grondexploitatie	2.221	510		496-		2.234
O.5	Vastgoed	40	-		15-		26
O.6	Boekwinst Essent	27.932	238		1.756-	-160	26.253
O.7	Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.155	1.040		333-		1.861
O.8	Bedrijfsvoering	1.318	658		701-		1.275
O.9	Gecommitteerde reserve	1.458	1.094		1.458-		1.094
O.10	Revolverend duurzaamheidsfonds	38	-			-5	33
O.11	Openbare verlichting	1.226	347			-7	1.565
O.12	Fonds maatschappelijke activiteiten	113	-		63-		50
O.13	Majeure projecten	596	971		1.567-		-
O.14	Meeropbrengst toeristenbelasting	245	126		107-		264
O.15	Verkoop vastgoed	-	650		-		650
	Totaal overige bestemmingsreserves	**37.438**	**5.755**	**-**	**6.542-**	**207-**	**36.445**
	Totaal bestemmingsreserves	**55.104**	**6.684**	**-**	**6.599-**	**841-**	**54.348**
	Totaal reserves	**64.270**	**9.545**	**1.578-**	**7.467-**	**886-**	**63.883**

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de "afschrijvingen" staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere reserve weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Het meerjarig verloop van de reserves 2020-2023 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2020	Geraamde boekwaarde 31-12-2021	Geraamde boekwaarde 31-12-2022	Geraamde boekwaarde 31-12-2023
					(bedrag x € 1.000)
R.0	**Algemene reserve**	**9.535**	**7.515**	**7.307**	**7.307**
	Bestemmingsreserves:				
	Dekkingsreserves:				
D.1	Accommodatie RKVB Baexem	555	536	517	498
D.2	Tennisaccommodatie Galgenberg	946	877	809	740
D.3	BMV Ell	1.064	1.037	1.011	984
D.4	De Bombardon Heythuysen	1.322	1.274	1.227	1.180
D.5	Postkoets Horn	1.801	1.751	1.701	1.651
D.6	BMV Roggel	3.055	2.969	2.884	2.798
D.7	BMV Heythuysen	850	827	803	780
D.8	BMV Grathem	757	736	716	695
D.9	SG St. Ursula	486	472	457	442
D.10	Gemeentehuis Leudal	2.680	2.606	2.531	2.457
D.11	Verbouw gemeentewerf Hunsel	715	677	640	602
D.12	Infrastructuur	2.815	2.650	2.454	2.258
D.13	Gebouwenaanpassingen de Widdonck	342	326	311	295
	Totaal dekkingsreserves	**17.388**	**16.739**	**16.059**	**15.380**
	Overige financieel technisch reserves:				
F.1	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	303	276	249	223
F.2	Onderhoud overweg Napoleonsweg	212	182	152	122
	Totaal overige financieel technische reserves	**515**	**458**	**402**	**345**
	Overige Bestemmingsreserves:				
O.1	Onderhoud jachthaven Hanssum	169	174	178	183
O.2	Monumentensubsidie	545	145	145	145
O.3	Groenfonds	426	416	407	397
O.4	Grondexploitatie	2.234	2.214	2.193	2.167
O.5	Vastgoed	26	26	26	26
O.6	Boekwinst Essent, per 1 januari 2023 Geblokkeerde reserve	26.253	25.995	25.620	25.473
O.7	Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.861	2.299	2.530	2.763
O.8	Bedrijfsvoering	1.275	743	737	695
O.9	Gecommitteerde reserve	1.094			
O.10	Revolverend duurzaamheidsfonds	33	28	22	17
O.11	Openbare verlichting	1.565	1.868	2.150	2.219
O.12	Fonds maatschappelijke activiteiten	50			
O.13	Majeure projecten				
O.14	Meeropbrengst toeristenbelasting	264	336	407	479
O.15	Verkoop vastgoed	650	650	650	650
	Totaal overige bestemmingsreserves	**36.445**	**34.893**	**35.065**	**35.215**
	Totaal bestemmingsreserves	**54.348**	**52.090**	**51.527**	**50.939**
	Totaal reserves	**63.883**	**59.605**	**58.833**	**58.246**

Reserve A.1	89001500 Algemene reserve
Doel (aard en reden)	De Algemene reserve is bedoeld als buffer (onderdeel van de weerstandscapaciteit) voor het opvangen van financiële tegenvallers. Hiermee kan de gemeente onverwachte substantiële kosten dekken. De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door batige saldi.
Soort	Reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximaal	Minimaal: niet van toepassing De bufferfunctie heeft een grote relatie met de weerstands-capaciteit. Over de hoogte van de weerstandscapaciteit en de risico's verwijzen wij u naar de paragraaf risicomanagement en weerstandscapaciteit bij de begroting en jaarrekening. Bij de jaarrekening en begroting wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand en het verloop van de algemene reserves. Maximaal: niet van toepassing
Storting	Overschot op de jaarrekening. Daarnaast ook de overschotten op of opheffing van andere reserves en voorzieningen.
Onttrekking	Op basis van specifieke voorstellen of ingeval van tekort op de jaarrekening. Daarnaast ook voor de vorming van andere reserves en voorzieningen. Ook kunnen incidentele uitgaven gedekt worden door incidentele onttrekkingen uit de algemene reserve. Dit laatste kan alleen bij de kadernota en de begroting worden geregeld.
Risicocalculatie	Onttrekking aan deze reserve leiden direct tot hogere rentelasten in de exploitatie doordat er meer vreemd kapitaal moet worden aangetrokken. Deze reserve is dus niet vrij aanwendbaar zonder gevolgen voor de exploitatie.
Ontwikkelingsplanning	Onder andere afhankelijk van verwachte resultaten.
Algemene opmerkingen	Het is goed om voor een reserve of voorziening een ontwikkelingsplan op te stellen voor de duur van de reserve of voorziening. Is geen einddatum bepaald, dan geldt afhankelijk van de bestemming van de reserve of voorziening, een periode van 10 of 25 jaar. Het plan geeft aan wat de gewenste ontwikkeling van een reserve of voorziening is. In de begroting kunnen we hiermee rekening houden.

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**9.166**	**9.166**		**9.535**	**7.515**	**7.307**
Resultaat 2019 meicirculaire 2020 (rb. 29-09-2020)	348	348				
Resultaat 2020 en verder, meicirculaire 2020, muteren in de begrotingsruimte	0					
Resultaat 2019 en 2020 septembercirculaire 2020 (rb. 10-11-2020)	708	708				
Begrotingsruimte 2020 na 2e raadsrapportage 2020 (rb. 10-11-2020)	1450	1.450				
Resultaat 2018-2019-2020 december-circulaire 2020		355				
Totaal toevoegingen	**2.506**	**2.861**				
Centrumvisie (rb. 08-11-2011)	-703	-45	-658			
Bestemming rekeningresultaat 2018 (rb. 25-06-2019):						
- beleidsondersteuning Samenleving	-77	-77				
- onderhoud wegen en groen					-121	
Afschrijving (50%) uitbreiding woonwagenlocatie Molenzicht (rb. 25-06-2019)				-19		
Inzet oude reserve Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie ter dekking van de tekorten op het Sociaal domein (rb. 12-11-2019)	-1.175	-1.175		-1.071		
Incidentele aanwending Algemene reserve ter dekking van tekorten Begroting 2020-2023 (rb. 12-11-2019)	-205	-205		-930	-87	
Eenmalige dekking schrappen bezuiniging 2020 groenonderhoud in het buitengebied (rb. 12-11-2019)	-121	-121				
Negatief rekeningresultaat 2019 (rb. 30-06-2020)	-868	-868				
Totaal onttrekkingen	**-3.149**	**-2.491**	**-658**	**-2.020**	**-208**	
Stand reserve 31-12-	**8.522**	**9.535**	**-658**	**7.515**	**7.307**	**7.307**

Reserve D.1	89001236 Accommodatie RKVB Baexem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 574.258.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	niet van toepassing
Algemene opmerkingen	niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**574**	**574**		**555**	**536**	**517**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-19	-19		-19	-19	-19
Totaal onttrekkingen	**-19**	**-19**		**-19**	**-19**	**-19**
Stand reserve 31-12-	**555**	**555**		**536**	**517**	**498**

Reserve D.2	89001531 Tennisaccommodatie Galgenberg
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten huisvesting tennisverenigingen Haelen en Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2049
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.014.798.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.015**	**1.015**		**946**	**877**	**809**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-69	-69		-69	-69	-69
Totaal onttrekkingen	**-69**	**-69**		**-69**	**-69**	**-69**
Stand reserve 31-12-	**946**	**946**		**877**	**809**	**740**

Reserve D.3	89001524 BMV Ell
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Ell. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: 31-12-2060
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.090.284.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.090**	**1.090**		**1.064**	**1.037**	**1.011**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-27	-27		-27	-27	-27
Totaal onttrekkingen	**-27**	**-27**		**-27**	**-27**	**-27**
Stand reserve 31-12-	**1.064**	**1.064**		**1.037**	**1.011**	**984**

Reserve D.4	89001232 De Bombardon Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw gemeenschapshuis de Bombardon te Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2004 Eind datum: 31-12-2048
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.368.790.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.369**	**1.369**		**1.322**	**1.274**	**1.227**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-47	-47		-47	-47	-47
Totaal onttrekkingen	**-47**	**-47**		**-47**	**-47**	**-47**
Stand reserve 31-12-	**1.322**	**1.322**		**1.274**	**1.227**	**1.180**

Reserve D.5	89001522 Postkoets Horn
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouwing Postkoets te Horn. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 1.851.004.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.851**	**1.851**		**1.801**	**1.751**	**1.701**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-50	-50		-50	-50	-50
Totaal onttrekkingen	**-50**	**-50**		**-50**	**-50**	**-50**
Stand reserve 31-12-	**1.801**	**1.801**		**1.751**	**1.701**	**1.651**

Reserve D.6	89001515 BMV Roggel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Roggel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 3.140.927.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**3.141**	**3.141**		**3.055**	**2.969**	**2.884**
Jaarlijkse toevoeging	40	40		40	40	40
Totaal toevoegingen	**40**	**40**		**40**	**40**	**40**
Kapitaallasten (afschrijving)	-126	-126		-126	-126	-126
Totaal onttrekkingen	**-126**	**-126**		**-126**	**-126**	**-126**
Stand reserve 31-12-	**3.055**	**3.055**		**2.969**	**2.884**	**2.798**

Reserve D.7	89001512 BMV Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Heythuysen (schoolgebouw, bibliotheek en kinderopvang). De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 874.044.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**874**	**874**		**850**	**827**	**803**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-24	-24		-24	-24	-24
Totaal onttrekkingen	**-24**	**-24**		**-24**	**-24**	**-24**
Stand reserve 31-12-	**851**	**850**		**827**	**803**	**780**

Reserve D.8	89001234 BMV Grathem
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Grathem. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2057
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 777.054.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**777**	**777**		**757**	**736**	**716**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-20	-20		-20	-20	-20
Totaal onttrekkingen	**-20**	**-20**		**-20**	**-20**	**-20**
Stand reserve 31-12-	**757**	**757**		**736**	**716**	**695**

Reserve D.9	89001513 SG St. Ursula Heythuysen
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2009 Eind datum: 31-12-2053
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 501.142.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**501**	**501**		**486**	**472**	**457**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-15	-15		-15	-15	-15
Totaal onttrekkingen	**-15**	**-15**		**-15**	**-15**	**-15**
Stand reserve 31-12-	**486**	**486**		**472**	**457**	**442**

Reserve D.10	89001533 Gemeentehuis Leudal
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten voor het realiseren van de centrale huisvesting Gemeentehuis Leudal. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2012 Eind datum: 31-12-2056
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimaal gelijk aan boekwaarde 01-01-2020: € 1.866.012 Maximaal opgenomen in project CHV: € 3.350.000
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats. Bij raadsbesluit van 11 februari 2020 is een bedrag gestort van € 888.444, gedekt uit de reserve Essentgelden, om een toekomstbestendige dekking voor het gemeentehuis te garanderen.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.866**	**1.866**		**2.680**	**2.606**	**2.531**
Garanderen toekomstbestendige dekking (rb. 11-01-2020)	888	888				
Totaal toevoegingen	**888**	**888**				
Kapitaallasten (afschrijving)	-74	-74		-74	-74	-74
Totaal onttrekkingen	**-74**	**-74**		**-74**	**-74**	**-74**
Stand reserve 31-12-	**2.680**	**2.680**		**2.606**	**2.531**	**2.457**

Reserve D.11	89001534 Verbouw gemeentewerf Hunsel
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van een gedeelte van de kapitaallasten verbouw gemeentewerf te Hunsel. De raad heeft toendertijd besloten tot het vormen van een dekkingsreserve.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2015 Eind datum: 31-12-2039
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2020: € 752.703.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**753**	**753**		**715**	**677**	**640**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-38	-38		-38	-38	-38
Totaal onttrekkingen	**-38**	**-38**		**-38**	**-38**	**-38**
Stand reserve 31-12-	**715**	**715**		**677**	**640**	**602**

Reserve D.12	89001542 Infrastructuur
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	Vanaf 01-01-2017 is het niet meer toegestaan om de investeringen van maatschappelijk nut (o.a. wegen) vervroegd af te schrijven. Vanaf 2017 moeten de kapitaallasten van deze investeringen in de begroting worden opgenomen. Om geen financiële nadelen van deze wijziging te ondervinden is bij het vaststellen van de Begroting 2017 voorgesteld om in 2017 een dekkingsreserve infrastructuur in te stellen.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 2017 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximaal peil	De omvang wordt bepaald door het gekwalificeerde risico opgenomen in de nota beheerplan groen en wegen 2019-2022. Gelet op de aard van de reserve geldt er geen maximum peil.
Storting	De jaarlijkse storting bedraagt € 1.000.000 vanuit de bestemmingsreserve Boekwinst Essent tot 2020.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten van de investeringen Infrastructuur tot 2020.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid. De gemeente Leudal is voornemens risicogestuurd beheer in te voeren. Notitie "Risicogestuurd beheer" waarin de risico's op het gebied van Beheer Openbare Ruimte beschreven zijn, de mogelijke gevolgen in beeld gebracht zijn, aangegeven is tot op welke hoogte we risico's accepteren en beheermaatregelen benoemd zijn om de risico's, dan wel de gevolgen, kunnen worden voorkomen. Deze notitie zal aan de raad ter goedkeuring voorgelegd worden in 2021.
Ontwikkelingsplanning	Deze reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten gebaseerd op de in gebruik genomen investeringen.
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**2.926**	**2.926**		**2.815**	**2.650**	**2.454**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-103	-110	7	-165	-196	-196
Totaal onttrekkingen	**-103**	**-110**	**7**	**-165**	**-196**	**-196**
Stand reserve 31-12-	**2.822**	**2.815**	**7**	**2.650**	**2.454**	**2.258**

Reserve D.13	89001545 Gebouwenaanpassingen de Widdonck
Doel (aard en reden)	Dekking afschrijvingslasten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 12 december 2017 is ingestemd om een dekkingsreserve te vormen voor de dekking van de afschrijvingslasten die verband houden met de gebouwenaanpassingen naar aanleiding van de verhuizing van De Ortolaan te Heythuysen naar De Widdonck te Heibloem.
Soort	Bestemmingsreserve Als er een reserve wordt ingezet om een investering te dekken moet dit volgens de voorschriften uitgevoerd worden in de vorm van jaarlijkse compensatie van de afschrijvingslasten door de inzet van de betreffende reserve. De investering in één keer ten laste van de reserve brengen is niet toegestaan.
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de boekwaarde per 01-01-2019: € 357.420.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse afschrijving.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**357**	**357**		**342**	**326**	**311**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving)	-16	-16		-16	-16	-16
Totaal onttrekkingen	**-16**	**-16**		**-16**	**-16**	**-16**
Stand reserve 31-12-	**342**	**342**		**326**	**311**	**295**

Reserve F.1	89001418 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen
Doel (aard en reden)	Jaarlijkse aflossing van afgesloten leningen aan gemeenschapshuis Neer en gemeenschapshuis Heibloem.
Historische achtergrond	Bij de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem is voor de hiervoor afgesloten leningen een reservering voor hetzelfde bedrag opgenomen. De jaarlijkse aflossingen van de leningen wordt hieruit voldaan.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2062
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimum stand van de reserve is nihil Maximum stand van de reserve is gelijk aan de (restant) boekwaarde van de specifiek aangewezen kapitaalverstrekking, per 01-01-2020: € 329.331.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gelijk aan de jaarlijkse aflossing lening.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**329**	**329**		**303**	**276**	**249**
Totaal toevoegingen						
Aflossing gemeenschapshuis:						
Neer	-9	-9		-9	-9	-9
Heibloem	-17	-17		-17	-17	-17
Totaal onttrekkingen	**-27**	**-27**		**-27**	**-27**	**-27**
Stand reserve 31-12-	**303**	**303**		**276**	**249**	**223**

Reserve F.2	89001112 Onderhoud overweg Napoleonsweg
Doel (aard en reden)	Een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud overweg Napoleonsweg.
Historische achtergrond	In 2005 is een afkoopsom van € 585.000 van de provincie voor dit onderhoud gestort in deze reserve. De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail wordt hieruit bekostigd.
Soort	Bestemmingsreserve Overig financieel technische reserve
Looptijd	Start datum: 2005 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van de jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan Prorail.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**242**	**242**		**212**	**182**	**152**
Totaal toevoegingen						
Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	-30	-30		-30	-30	-30
Totaal onttrekkingen	**-30**	**-30**		**-30**	**-30**	**-30**
Stand reserve 31-12-	**212**	**212**		**182**	**152**	**122**

Reserve O.1	89001426 Onderhoud jachthaven Hanssum
Doel (aard en reden)	Op basis van de erfpachtovereenkomst met de watersportvereniging Hanssum is de gemeente verplicht zorg te dragen voor het op diepte/bevaarbaar houden van de haven en komen de kosten voor rekening van de gemeente.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter dekking van het (groot) onderhoud van de jachthaven.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: vóór 2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	De toevoeging dient voldoende te zijn om de lasten van het onderhoud aan de haven te dekken. De toevoeging bestaan uit: - jaarlijkse erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum en - jaarlijkse erfpachtcanon van Peulen Neer.
Onttrekking	De huidige onttrekking bestaat uit de dekking van de onderhoudslasten. Naar behoefte op basis van uitvoeringsprogramma opgenomen in het onderhoudsplan.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid.
Ontwikkelingsplanning	Jaarlijks wordt de erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum Neer gestort minus de jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 22-06-2010): Jaarlijkse canon: 1e t/m 10e jaar: € 2.269 11e t/m 15e jaar: € 3.403 (=2020) 16e t/m 25e jaar: € 4.538 26e t/m 40e jaar: € 5.672 Met ingang van maart 2011 wordt ook jaarlijks de erfpachtcanon Peulen Neer gestort minus jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 25-01-2011): Jaarlijkse canon: 1e t/m 25e jaar: € 1.134 vanaf 26e jaar: € 1.891 Na 27e jaar jaarlijkse indexering CBS (consumentenprijsindexcijfer)
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**165**	**165**		**169**	**174**	**178**
Erfpachtcanon Hanssum Neer	2	3	-1	3	3	3
Erfpachtcanon Peulen Neer	1	1		1	1	1
Totaal toevoegingen	**3**	**5**	**-1**	**5**	**5**	**5**
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**168**	**169**	**-1**	**174**	**178**	**183**

Reserve O.2	89001525 Monumentensubsidie
Doel (aard en reden)	De reserve is bestemd om verplichtingen jegens eigenaren van gemeentelijke monumenten op te kunnen vangen en voor het opvangen van fluctuaties in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-08-2010). Dit betreft subsidies voor restauratie van gemeentelijke monumenten.
Historische achtergrond	In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 75.860. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2013-2018, 2014-2019).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-09-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Restant jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Onttrekking	Subsidietoekenningen boven jaarlijks beschikbaar budget monumentensubsidie.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**506**	**506**		**545**	**145**	**145**
Niet uitgegeven subsidiegelden		39	-39			
Totaal toevoegingen		**39**	**-39**			
Aframing overschot reserve monumentensubsidie (rb. 03-11-2020)				-400		
Totaal onttrekkingen				**-400**		
Stand reserve 31-12-	**506**	**545**	**-39**	**145**	**145**	**145**

Reserve O.3	89001502 Groenfonds
Doel (aard en reden)	Financiële bijdrage aan projecten die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren.
Historische achtergrond	Het Groenfonds is een doelfonds, gericht op de verbetering van de kwaliteit van het buitengebied. Op die manier wordt de causaliteit tussen ingreep en kwaliteitsverbetering bewaakt. Het fonds is transparant in de inkomsten en uitgaven van de bijdragen. Kan een initiatiefnemer zelf geen compensatie realiseren dan kan hij een financiële bijdrage leveren aan projecten, die de kwaliteit van het buitengebied verbeteren. Door deze werkwijze is het mogelijk om bijdragen te bundelen en op die manier grotere kwaliteitsverbeterende projecten te realiseren.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Gelet op de aard van de reserve geldt er geen minimum of maximum peil voor de reserve.
Storting	Bijdragen van derden indien woningbouwplan niet rechtstreeks in bestemmingsplan is opgenomen.
Onttrekking	Op de projectenlijst groenfonds staan de projecten vermeld waaraan een bijdrage wordt verstrekt. Op grond van artikel 4 van de Financiële verordening van de gemeente Leudal 2018 geldt dat uitgaven in de loop van het begrotingsjaar, die niet in de begroting zijn opgenomen en hoger zijn dan € 50.000, door het college van Burgemeester en Wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen, worden voorgelegd aan de raad ter autorisatie. Het college van B&W kan jaarlijks tot een bedrag van € 50.000 uitgaven uit dit fonds doen, zonder de raad vooraf te informeren. Uiteraard voor zover deze uitgaven passen binnen de doelstelling van de reserve.
Risicocalculatie	Er is sprake van geoormerkte middelen op basis van door de gemeente vastgesteld beleid.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**426**	**426**		**426**	**416**	**407**
Kwaliteitsbijdragen diversen	80	80				
Totaal toevoegingen	**80**	**80**				
Bijdrage project Baldersstraat/Op Herme	-35	-35				
Kapitaallasten (afschrijving)	-10	-11	1	-10	-10	-10
Extra afscchrijving terugbetaling PAS		-8				
Extra afschrijving aankledingselementen Elisabethspad	-15	-15				
Bijdrage bouw mezenkastjes	-10	-10				
Pilotproject Oad Prinse Bongerd HH		-1				
Totaal onttrekkingen	**-69**	**-80**	**1**	**-10**	**-10**	**-10**
Stand reserve 31-12-	**436**	**426**	**1**	**416**	**407**	**397**

Reserve O.4	89001526 Grondexploitatie
Doel (aard en reden)	De reserve grondexploitaties heeft een relatie met het Grondbeleid. Deze reserve vormt een buffer voor de financie risico's die samenhangen met de grondexploitatie (geen inkomensfunctie). Het is ingesteld voor: - Verrekenen van winsten en verliezen van de grondexploitaties; - Afdekken van de risico's verbonden aan de grondexploitaties; - Buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld ter financiering "groene" projecten ter compensatie bij woningbouwontwikkeling buiten bestemmingsplannen ("groen voor rood").
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Jaarlijks vindt de actualisatie plaats van alle bouwgrondcomplexen en wordt de verwachte eindwaarde berekend. Op het moment dat een verlies wordt geprognosticeerd, wordt een voorziening getroffen tegen de contante waarde van dat geprognosticeerde verlies. Hierdoor is het nader bepalen van een (minimale c.q. maximale) norm en het doen van verdere stortingen niet aan de orde. Eventuele vrijval van middelen kan eerst worden bepaald als complexen definitief worden afgesloten. Minimum of maximum afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting.
Storting	Deze reserve wordt gevoed door: - winstnemingen uit grondexploitaties en - opbrengsten van incidentele grondverkopen < 1.000 m2 buiten de grondexploitaties. De toevoeging was afhankelijk van de exploitatieopzetten, uitkomsten van de diverse grondcomplexen en de aanwezige gronden en risico's die gelopen worden bij actief en faciliterend grondbeleid, zoals conform de nota Grondbeleid in de gemeente Leudal wordt uitgevoerd.
Onttrekking	Bij afsluiten van verlieslatende grondexploitaties.
Risicocalculatie	De reserve wordt gevorm tegen de contante waarde van het berekende verlies op eindwaarde. Door jaarlijkse rentebeschrijving groeit de omvang van de reserve tot het geprognosticeerde verlies op eindwaarde.
Ontwikkelingsplanning	Aflopend
Algemene opmerkingen	Jaarlijks vindt een beoordeling plaats van de verwachte verliezen bouwgrondexploitatie en wordt het saldo van deze reserve tegen contante waarde daarop afgestemd. Op dit moment is de reserve gereserveerd voor het compenseren van verliesgevende complexen op het moment van afsluiting.

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**2.221**	**2.221**		**2.234**	**2.214**	**2.193**
Verkopen stroken grond	21	83	-62			
Boekwinst Kapittelstraat Baexem	285	362	-77			
Verkoop grond Aquariusstraat Haelen	65	65				
Totaal toevoegingen	**371**	**510**	**-138**			
Extra afschrijving faillissements- en andere kosten projectontwikkelaars	-20	0	-20	-20	-21	-26
Boekverlies Leudalplein (rb. 30-06-2020)	-195	-195				
Bijdrage discotheek Haelen		-301				
Aankoop locatie fusieschool Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter (rb. 30-06-2020)	-280	0	-280			
Totaal onttrekkingen	**-495**	**-496**	**-300**	**-20**	**-21**	**-26**
Stand reserve 31-12-	**2.097**	**2.234**	**-438**	**2.214**	**2.193**	**2.167**

Reserve O.5	89001506 Vastgoed
Doel (aard en reden)	Het opvangen van eventuele verliezen uit vastgoedtransacties.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld voor het opvangen van eventuele verliezen uit vastgoedtransacties.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Deze reserve kent geen minimaal/maximaal peil. Het saldo moet voldoende zijn om schommelingen in de jaarlijkse kosten op te kunnen vangen.
Storting	
Onttrekking	Vanaf 2020 verschillen vastgoed in verkoop (K60030102)
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**40**	**40**		**26**	**26**	**26**
Totaal toevoegingen						
Tekort 2020 vastgoed in de verkoop		-15	15			
Totaal onttrekkingen		**-15**	**15**			
Stand reserve 31-12-	**40**	**26**	**15**	**26**	**26**	**26**

Reserve O.6	89001523 Boekwinst Essent (vanaf 2023 Geblokkeerde reserve)
Doel (aard en reden)	Afschrijving van investeringen met maatschappelijk nut.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 15 december 2009 is ingestemd tot het vormen van een nieuwe reserve "Reserve boekwinst Essent verkoop". Deze reserve is ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essent, waarvan de liquide middelen in een beleggingsportefeuille zijn ondergebracht.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 2009 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal: € 20.000.000 Door het minimumniveau van de reserve te stellen op € 20.000.000 zijn in de toekomst ook nog middelen beschikbaar voor de vervanging van investeringen met maatschappelijk nut. Er zijn investeringen met maatschappelijk nut die een terugkerend karakter hebben (variërend van 20 tot 25 jaar), zoals renovaties c.q. reconstructies van wegen en openbare verlichting. Voor deze investeringen is door aanwending van de reserve geen vervangingsruimte aanwezig. Wanneer de afschrijvingen van deze investeringen ongelimiteerd worden gedekt uit reserves, ontstaat op enig moment de situatie dat er zowel binnen de begroting als binnen de reserve geen ruimte aanwezig is om deze investeringen te dekken. Maximaal: niet bepaald
Storting	WMO bruikleenvoorzieningen (tot 2020).
Onttrekking	Dekking van afschrijvingen van investeringen.
Risicocalculatie	Het risico voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van de reserve.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**27.932**	**27.932**		**26.253**	**25.995**	**25.620**
WMO bruikleenvoorzieningen - sterfhuisconstructie	238	238				
Totaal toevoegingen	**238**	**238**				
Kapitaallasten (afschrijving):						
Externe E-dienstverlening fase 1 en 2	-102	-102				
Externe E-dienstverlening fase 3					-90	-90
Interne E-dienstverlening fase 1	-26	-26				
Interne E-dienstverlening fase 2	-25	-25		-25	-25	
Informatiebeveiliging	-8	-8		-8	-8	-8
E-dienstverlening					-26	-26
Project Just Join				-22	-22	-22
MIP: naar reserve Infrastructuur tot 2020						
MIP: naar reserve Openbare verlichting tot 2023	-218	-218		-203	-204	
Nieuw te vormen reserve verkoop vastgoed (rb. 11-02-2020)	-650	-650				
Toevoeging dekkingsreserve Gemeente-huis (rb. 11-02-2020)	-888	-888				
Totaal onttrekkingen	**-1.917**	**-1.917**		**-258**	**-375**	**-146**
Stand reserve 31-12-	**26.253**	**26.253**		**25.995**	**25.620**	**25.473**

Reserve O.7	89001527 (Egalisatie)reserve Gemeentefonds
Doel (aard en reden)	Buffer voor het opvangen van fluctuaties in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld door de raad aangewezen middelen.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2010 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimaal egalisatiedeel: niet bepaald Maximaal egalisatiedeel: € 996.461 Maximum is vastgesteld op 2% van het gemiddelde niveau van de algemene uitkering over de periode van zes jaar. Voor 2019 berekend over de periode van 2018 tot en met 2023.
Storting	Incidentele voordelen.
Onttrekking	De gelden zijn/zullen worden aangewend ter oplossing van dekkingstekorten.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

Egalisatie-deel	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**557**	**557**		**997**	**997**	**997**
Resultaat 2019 meicirculaire 2020, waardoor het maximum is bereikt (rb. 29-09-2020)	439	439				
Totaal toevoegingen	**439**	**439**				
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12- Egalisatie-deel	**997**	**997**		**997**	**997**	**997**

Taakmutatie-deel	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand reserve 1-1-	**597**	**597**		**864**	**1.024**	**1.255**
Uitvoeringskosten participatiewet	26	26		26	26	26
Voorschoolse voorziening peuters	60	60		40	40	40
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet	18	18		18	18	18
Basisregistratie Grootschalige Topografie	15	15		15	15	15
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	17	17		18	18	18
Rijksvaccinatieprogramma (septcirc.2018)	60	60		61	62	62
Verhoging taalniveau statushouders	42	42				
Invoering Wet verplichte GGZ	26	26		26	27	28
Ambulantisering GGZ	34	34		43	50	52
BBZ-levensvatbaarheidsonderzoek	10	10		10	10	10
Donorwet	6	6		12	12	13
Bijstelling DU Brede impuls combinatie-functionarissen (dec-circ.2019)	1	1		1	1	1
IU Inburgering (meicirculaire 2020)	71	71		46	102	113
TK Waterschapsverkiezingen (septembercirculaire 2020)	6	6		6	6	6
DU Gezond in de stad (september-circulaire 2020)	9	9		9		
DU Gezond in de stad: impuls kansrijke start (septembercirculaire 2020)					9	
DU Kerkenvisies (septembercirculaire 2020)	25	25				
DU Brede aanpak dak- en thuisloosheid (septembercirculaire 2020)	18	18		32		
DU Versterking omgevingsveiligheids-diensten (septembercirculaire 2020)				8	8	8
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 i.v.m. COVID-19 (septembercirc.2020)	71	71				
Reservering middelen corona steunpakket (decembercirculaire 2020)		85	-85			
IU Inburgering (decembercirculaire 2020)				-1	-2	-2
Totaal toevoegingen	**515**	**600**	**-85**	**371**	**404**	**408**
Toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	-14	-14		-14	-14	-14
Bibliotheekwerk 2019	-34	-34		-41		
Bijstelling Brede impuls combinatie-functionarissen	-1	-1		-1	-1	-1
Invoering Wet verplichte GGZ	-25	-25		-25	-25	-25
Basisregistratie Grootschalige Topografie	-15	-15		-15	-15	-15
Gedeelte faciliteitenbesluit opvangcentra (rb. 10-11-2020)	-40	-40				
Vrijval voorschoolse voorziening peuters	-60	-60		-40	-40	-40
Vrijval rijksvaccinatieprogramma	-60	-60		-61	-62	-62

Vrijval Basisregistratie Grootschalige Topografie	-43	-43				
Vrijval Ambulantisering GGZ	-26	-26				
Vrijval Invoering Wet verplichte GGZ	-1	-1		-1	-2	-3
Vrijval BBZ-levensvatbaarheidsonderzoek	-10	-10		-10	-10	-10
Vrijval toezicht en handhaving kinderopvang en gastouderopvang	-4	-4		-4	-4	-4
Totaal onttrekkingen	**-333**	**-333**		**-212**	**-173**	**-174**
Stand reserve 31-12- Taakmutatie-deel	**780**	**864**	**-85**	**1.024**	**1.255**	**1.488**

Totaal stand reserve 31-12-	**1.776**	**1.861**	**-85**	**2.020**	**2.251**	**2.485**

(bedrag x 1.000)

Specificatie Taakmutaties	**t/m 2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Uitvoeringskosten i.k.v. participatiewet		26	26	26	26	26
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet		18	18	18	18	18
Verhoging taalniveau statushouders	42	42				
Ambulantisering GGZ		34	43	50	52	52
Donorwet		6	12	12	13	13
Klimaatmiddelen	247					
Faciliteitenbesluit opvangcentra	125					
Inburgering		71	46	102	113	113
Waterschapsverkiezingen		6	6	6	6	6
Gezond in de stad		9	9			
Gezond in de stad: impuls kansrijke start				9		
Kerkenvisies		25				
Brede aanpak dak- en thuisloosheid		18	32			
Versterking omgevingsveiligheids-diensten			8	8	8	8
Extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 i.v.m. COVID-19		71				
Reservering middelen corona steunpakket (decembercirculaire 2020)		85				
Totaal	**413**	**411**	**201**	**233**	**235**	**236**

Reserve O.8	89001520 Bedrijfsvoering
Doel (aard en reden)	Reservering van niet benutte middelen voor bedrijfsvoering beschikbaar houden voor personeel en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden gevormd door storting van niet-bestede herindelingsgelden.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Niet-benutte P-budgetten
Onttrekking	Mutaties P-budgetten
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.318**	**1.318**		**1.275**	**843**	**836**
Niet-benutte P-budgetten		658	-658			
Totaal toevoegingen		**658**	**-658**			
Mutaties P-budgetten	-139	-139		-326	-7	
Verbouw vergaderruimten	-45		-45	-45		
ICT-gelden	-103	-43	-60	-60		
Diverse personele kosten	-519	-519				
Afschrijving project Goed en Tijdig Antwoorden						-41
Totaal onttrekkingen	**-806**	**-701**	**-105**	**-431**	**-7**	**-41**
Stand reserve 31-12-	**512**	**1.275**	**-762**	**843**	**836**	**795**

Reserve O.9	89001505 Gecommitteerde reserve
Doel (aard en reden)	Het oormerken van relevante restant budgetten in enig dienstjaar om de uitgestelde dienst (product) in het volgend dienstjaar te kunnen realiseren.
Historische achtergrond	Deze reserve is in het verleden ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2007 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Exploitatie voorgaand begrotingsjaar.
Onttrekking	Realiseren uitgestelde dienst (product).
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.458**	**1.458**		**1.094**		
Storting diversen ten laste van exploitatie 2020 (rb. 10-11-2020)		1.094	-1.094			
Totaal toevoegingen		**1.094**	**-1.094**			
Aanwending stortingen 2019 Aanwending stortingen 2020	-1.458	-1.458		 -1.094		
Totaal onttrekkingen	**-1.458**	**-1.458**		**-1.094**		
Stand reserve 31-12-		**1.094**	**-1.094**			

Reserve O.10	89001536 Revolverend duurzaamheidsfonds
Doel (aard en reden)	Dekking duurzame maatregelen ten behoeve van gemeentelijk vastgoed (dekking tekorten op de exploitatie in de aanloopfase).
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 25 juni 2013 is ingestemd met het instellen van een reserve revolverend duurzaamheidsfonds. Het fonds is gevoed uit ontvangen SLOK-gelden (€ 40.000) en LES-subsidie (€ 20.000).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2013 Eind datum: 31-12-2033
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Subsidies.
Onttrekking	Afschrijvingslasten duurzame maatregelen t.b.v. vastgoed.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**38**	**38**		**33**	**28**	**22**
Totaal toevoegingen						
Kapitaallasten (afschrijving): Ledverlichting en zonneboilersysteem sporthal Horn	-5	-5		-5	-5	-5
Totaal onttrekkingen	**-5**	**-5**		**-5**	**-5**	**-5**
Stand reserve 31-12-	**33**	**33**		**28**	**22**	**17**

Reserve O.11	89001540 Openbare verlichting
Doel (aard en reden)	Het gelijkmatig verdelen van de kosten voor onderhoud openbare verlichting.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 2 augustus 2016 is bij bestemming rekeningresultaat 2015 ingestemd met het instellen van een reserve openbare verlichting. Bij de vaststelling van de nota openbare verlichting was op advies van onze vorige accountant een voorziening gevormd met als doel om de kosten van openbare verlichting gelijkmatig te verdelen. Uit de accountantscontrole 2015 kwam naar voren dat uit deze voorziening ook energiekosten en reguliere onderhoudskosten werden gehaald. Dit is volgens de BBV niet toegestaan. Om te voldoen aan de BBV is de voorziening openbare verlichting ad. € 538.676 in 2015 vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Omdat deze gelden de komende jaren nodig zijn, is een reserve openbare verlichting ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Minimum of maximum overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2013-2017.
Storting	Jaarlijkse storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting tot 2023.
Onttrekking	Jaarlijkse afschrijvingskosten openbare verlichting.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**1.226**	**1.226**		**1.565**	**1.868**	**2.150**
Beleidsplan Openbare verlichting 2018-2022	129	129		129	129	129
Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting" tot 2023	218	218		203	204	
Totaal toevoegingen	**347**	**347**		**332**	**333**	**129**
Kapitaallasten (afschrijving)	-7	-7		-29	-40	-40
Kapitaallasten (afschrijving toekomstig)					-10	-20
Totaal onttrekkingen	**-7**	**-7**		**-29**	**-50**	**-60**
Stand reserve 31-12-	**1.565**	**1.565**		**1.868**	**2.150**	**2.219**

Reserve O.12	89001541 Fonds Maatschappelijke Activiteiten
Doel (aard en reden)	Dekking van de kosten voor het fonds maatschappelijke activiteiten.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 5 juli 2016 is voorgesteld om de reserve Leefbaarheidsfonds op te heffen en de gelden over te hevelen naar een nieuw in te stellen reserve Fonds maatschappelijke activiteiten (FMA).
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 05-07-2016 Eind datum: t/m 2018, verlengd tot 2022
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Op de subsidieverstrekking zijn de Algemene subsidieverordening gemeente Leudal en de subsidieregeling Ös Dörp van toepassing.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**113**	**113**		**50**		
Totaal toevoegingen						
Vrijval restant subsidies FMA 2019	-13	-13				
Subsidies FMA 2020	-50	-50				
Subsidies FMA 2021				-50		
Totaal onttrekkingen	**-63**	**-63**		**-50**		
Stand reserve 31-12-	**50**	**50**				

Reserve O.13	89001543 Majeure projecten
Doel (aard en reden)	Dekking van toekomstige kapitaallasten majeure projecten.
Historische achtergrond	Leudal kent een aantal majeure projecten, die ontstaan vanuit strategische visie, ambities uit het coalitieakkoord en burgerinitiatieven. Met ingang van het dienstjaar 2018 worden de majeure projecten niet meer als stelpost geraamd maar is een in plaats daarvan deze reserve ingesteld. Deze methodiek verschaft de raad de gelegenheid om prioriteiten te stellen en te herzien.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2020
Benodigd minimaal/ maximum peil	De reserve is overgeheveld naar een stelpost op de exploitatie.
Storting	Er vinden geen stortingen meer plaats in deze reserve.
Onttrekking	Er vinden geen onttrekkingen meer plaats in deze reserve.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**596**	**596**				
Geraamde kapitaallasten majeure projecten	971	971				
Totaal toevoegingen	**971**	**971**				
Kapitaallasten majeure projecten:						
Doorschuiven kapitaallasten majeure projecten (rb. 12-11-2019)	-971	-971				
Vrijval reserve majeure projecten (rb. 12-11-2019)	-596	-596				
Totaal onttrekkingen	**-1.567**	**-1.567**				
Stand reserve 31-12-						

Reserve O.14	89001546 Meeropbrengst Toeristenbelasting
Doel (aard en reden)	Dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf.
Historische achtergrond	In de raadsvergadering van 27 september 2016 heeft de raad ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In het convenant is een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf. Dit is een extra prikkel voor ondernemers om te blijven investeren in de kwaliteit van hun bedrijf in tijden dat een bancaire financiering daarvan steeds minder vanzelfsprekend is. Bij raadsbesluit van 27 september 2016 is deze reserve ingesteld.
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 01-01-2018 Eind datum: 31-12-2020
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de reserve bepaald.
Storting	Meeropbrengst toeristenbelasting in enig dienstjaar t/m 2020.
Onttrekking	Terugvordering door ondernemer om te investeren in het bedrijf.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand reserve 1-1-	**245**	**245**		**264**	**336**	**407**
Storting meeropbrengst toeristenbelasting: begrotingsjaar 2018 e.v. > € 840.403		126	-126	72	72	72
Totaal toevoegingen		**126**	**-126**	**72**	**72**	**72**
Terugbetaling toeristenbelasting 2018 aan Recreatieoord de Leistert (rb. 30-06-2020)	-107	-107				
Totaal onttrekkingen	**-107**	**-107**				
Stand reserve 31-12-	**139**	**264**	**-126**	**336**	**407**	**479**

Reserve O.15	89001545 Verkoop vastgoed
Doel (aard en reden)	De totale boekwaarden van de pilotpanden bedraagt bijna 1,2 miljoen. Uit de gesprekken met de vastgoedbeheerders blijkt dat de panden niet altijd goed onderhouden zijn en al geruime tijd te koop staan voor waarden rond de boekwaarde. Gezien voornoemde zaken, het feit dat de gemeente op een ander manier haar vastgoed wil verkopen en om de doorlooptijd bij verkopen te verminderen is voorgesteld om een reserve in te stellen.
Historische achtergrond	In 2019 is een start gemaakt om een viertal panden aan te wijzen als pilot locaties voor het anders in de markt zetten van ons vastgoed. Aan de hand van een aantal gunningscriteria wordt een koper geselecteerd. Hierbij is niet langer de prijs leidend, maar zijn andere aspecten zoals maatschappelijke meerwaarde van groter belang. Gezien het feit dat de prijs niet meer leidend is bij de verkoop, kan het derhalve voorkomen dat een pand voor minder dan de boekwaarde verkocht gaat worden. Een incidenteel boekverlies is dan het gevolg, waar zoals gebruikelijk een dekking tegenover dient te staan. De huidige boekwaarden van de panden is als volgt: 1. Boerderij Bruggerhof € 437.465* 2. Voormalig Rabobankgebouw Heythuysen € 577.391 3. Voormalig gemeentehuis Haelen € 73.714 4. Voormalig gemeentehuis Hunsel € 87.235 Totaal € 1.175.805 In de boekwaarde van de boerderij is een bedrag van € 199.953 voor grond opgenomen. Het is op dit moment onduidelijk of deze bij het pand hoort of onderdeel is van de omliggende percelen. Voorzichtigheidshalve is voor nu de volledige boekwaarde van het pand en de grond opgenomen. Het bedrag kan niet hoger worden dan hier aangegeven."
Soort	Bestemmingsreserve
Looptijd	Start datum: 11-02-2020 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	€ 650.000
Storting	Een bedrag van 55% van de boekwaarden en deze storting te financieren uit de reserve Essentgelden.
Onttrekking	Incidenteel boekverlies verkocht pand.
Risicocalculatie	
Ontwikkelingsplanning	Na afronding van de pilots en het verkoopbeleid zal een plan worden opgesteld hoe in de toekomst omgegaan dient te worden met eventuele verkoop van vastgoed en hiermee samenhangende boekverliezen.
Algemene opmerkingen	De beslissingsbevoegdheid om onttrekkingen te plegen te mandateren aan het college, onder voorwaarde dat het college die onttrekkingen achteraf jegens de gemeenteraad verantwoordt bij de eerste daarop volgende raadsrapportage in het kader van de planning & controle cyclus.

						(bedrag x 1.000)
	Begroting 2020	**Realisatie 2020**	**Verschil 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Begroting 2023**
Stand reserve 1-1-				**650**	**650**	**650**
Nieuw te vormen reserve, dekking uit reserve Essentgelden (rb. 11-02-2020)	650	650				
Totaal toevoegingen	**650**	**650**				
Totaal onttrekkingen						
Stand reserve 31-12-	**650**	**650**		**650**	**650**	**650**

4.3.3.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kennen voorzieningen naar de situatie per ultimo geen negatieve stand.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een donatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendingen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.
De rioolvoorziening en afvalvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk. Ditzelfde geldt voor de afvalvoorziening, waarbij dit vereiste inzicht niet aanwezig is en de voorziening is gevormd op basis van artikel 44, lid 2 BBV.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

De in de balans opgenomen voorzieningen worden onderscheiden in:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2019	**Boekwaarde 31-12-2020**
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	150	150
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.840	1.983
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	0	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	2.089	2.036
Totaal voorzieningen	**4.079**	**4.168**

Voor de toelichting op de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging wordt verwezen naar "Programmaverantwoording".
Het verloop van de voorzieningen in 2020 wordt in het hierna opgenomen overzicht per voorziening weergegeven:

(bedrag x 1.000)

	Omschrijving	31-12-2019	Toe-voegingen	Vrijval	Ont-trekkingen	Boekwaarde 31-12-2020
	Voorzieningen:					
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
V.4	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150				150
	Ter egalisatie van kosten:					
V.1	Rioleringen Leudal	1.816	404		238-	1.983
V.2	Afvalstoffenheffing	24		24-		-
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	-				-
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:					
V.3	Compensatiegelden Nunhems	2.089			53-	2.036
	Totaal voorzieningen	**4.079**	**404**	**24-**	**291-**	**4.168**

In de kolom "vrijval" worden de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Het meerjarig verloop van de voorzieningen 2020-2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedrag x € 1.000)

	Omschrijving	Werkelijke boekwaarde 31-12-2020	Geraamde boekwaarde 31-12-2021	Geraamde boekwaarde 31-12-2022	Geraamde boekwaarde 31-12-2023
	Voorzieningen:				
	Voor verplichtingen, verliezen en risico's:				
V.4	Afrekening BBZ-leningen niet-starters	150	150	150	150
	Ter egalisatie van kosten:				
V.1	Rioleringen Leudal	1.983	2.351	2.709	3.044
V.2	Afvalstoffenheffing				
	Voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven				
	Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is:				
V.3	Compensatiegelden Nunhems	2.036	1.779	1.779	1.779
	Totaal voorzieningen	**4.168**	**4.280**	**4.638**	**4.973**

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere voorziening weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Voorziening V.1	89002501 Riolering
Doel (aard en reden)	Dekking van investeringen (kapitaallasten) en onderhoudslasten met betrekking tot onderhoud en vervanging van bestaande vrijverval riolering, drukriolering, technische installaties en IBA's overeenkomstig het GRP. Doel is om sterke fluctuaties in de tariefstelling te voorkomen.
Historische achtergrond	De voorziening is in het verleden ingesteld door overheveling van reserves riolering voormalige gemeenten.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2008 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Het benodigde minimale of maximale peil is gebaseerd op vastgestelde GRP, dat iedere vijf jaar wordt geactualiseerd. Het saldo moet voldoende zijn om de extreme schommelingen in de rioolheffing te kunnen opvangen.
Storting	Jaarlijks op basis vastgestelde GRP
Onttrekking	Jaarlijkse onttrekking is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma en kostendekkingsplan van het vastgestelde GRP.
Risicocalculatie	Conform planning GRP zorgen voor juiste stand voorziening om fluctuaties in tariefstelling te beperken.
Ontwikkelingsplanning	Door werkelijke stand van de voorziening af te stemmen op de gewenste stand conform het GRP, zorgen voor voldoende middelen om fluctuaties in tariefstelling te beperken.
Algemene opmerkingen	De benodigde stand van deze voorziening is gebaseerd op het geldende door de raad vastgestelde GRP. Noot: voor nu is dit het GRP dat is vastgesteld op 2021.

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand voorziening 1-1-	**1.816**	**1.816**		**1.983**	**2.351**	**2.709**
Storting conform GRP	404	404		431	444	444
Totaal toevoegingen	**404**	**404**		**431**	**444**	**444**
Onttrekking conform GRP	-104	-104		-62	-87	-110
Onttrekking o.b.v. kostendekkendheid		-133	133			
Totaal onttrekkingen	**-104**	**-237**	**133**	**-62**	**-87**	**-110**
Stand voorziening 31-12-	**2.116**	**1.983**	**133**	**2.351**	**2.709**	**3.044**

Voorziening V.2	89002509 Afvalstoffenheffing	
Doel (aard en reden)	Deze voorziening is bedoeld om fluctuaties in de kosten van de afvalverwerking te egaliseren om daarmee bovenmatige schommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing te voorkomen.	
Historische achtergrond	De gemeenteraad heeft 15 december 2015 besloten de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing op te heffen en het saldo over te hevelen naar de voorziening Afvalstoffenheffing.	
Soort	Voorziening	
Looptijd	Start datum: Eind datum:	01-01-2016 Wordt afgebouwd in de komende 3 tot 4 jaar
Benodigd minimaal/ maximaal peil	Minimaal: Maximaal:	Bij raadsbesluit 30 juni 2020 is het minimum bedrag van deze voorziening ad. € 300.000 opgeheven. niet bepaald
Storting	Afhankelijk van de jaarlijkse exploitatieresultaten vinden er jaarlijks stortingen in deze voorziening plaats.	
Onttrekking	Afhankelijk van de jaarlijkse exploitatieresultaten vinden er jaarlijks onttrekkingen aan deze voorziening plaats.	
Risicocalculatie	Niet van toepassing	
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing	
Algemene opmerkingen	Bij de jaarlijkse vaststelling van de tarieven wordt rekening gehouden met de stand van deze voorziening en de voorziene investeringen zulks in relatie tot het voornemen om een 100% kostendekking te handhaven.	

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand voorziening 1-1-	**24**	**24**				
Totaal toevoegingen						
Opheffing voorziening (RB 30-06-2020)		-24	**24**			
Totaal onttrekkingen		**-24**	**24**			
Stand voorziening 31-12-	**24**		**24**			

Voorziening V.3	89002508 Compensatiegelden Nunhems
Doel (aard en reden)	Kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonseweg.
Historische achtergrond	Door de gemeenteraad is op 11 februari 2014 de "Structuurvisie Buggenumse veld" vastgesteld. De structuurvisie is vastgesteld in relatie tot de nieuwbouw van Nunhems Netherlands B.V. aan de oostzijde van de Napoleonseweg (het Buggenumse veld). Door nieuwbouw gaan omgevingskwaliteiten in het Buggenumse veld verloren. Een van de doelen van de structuurvisie is door realisatie van compensatiemaatregelen de aantasting van de kwaliteit van het Buggenumse veld te compenseren, of zelfs te verbeteren. In het kader van de vaststelling van de Structuurvisie Buggenumse veld is een gebiedsfonds (voorziening) ingesteld. Het gebiedsfonds wordt gevuld door kwaliteitsbijdragen die verschuldigd zijn als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen in het Buggenumse veld. Door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 een bijdrage voldaan van € 2.844.743. Op grond van de structuurvisie is 95% hiervan ten gunste van het gebiedsfonds gestort. Derhalve € 2.702.506.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 01-01-2016 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De bijdrage door Nunhems Netherlands B.V. is in 2016 gestort.
Onttrekking	Financiële bijdragen in kwaliteitsverbeterende maatregelen Buggenumse veld.
Risicocalculatie	Niet van toepassing
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
						(bedrag x 1.000)
Stand voorziening 1-1-	**2.089**	**2.089**		**2.036**	**1.779**	**1.779**
Totaal toevoegingen						
Schans van Neer (RB16-04-2019)	-103	-9	-94	-94		
Project Romeinse villa Buggenums veld (RB 10-12-2019)	-21		-21	-21		
Uitvoering saneringsprogramma bodemvervuiling Schans Neer (RB 28-04-2020)	-30		-30	-30		
Erfverfraaing Poelakkerweg 3 (RB 10-12-2019)	-15		-15	-15		
Vossenvangkooien en drone demo (RB 10-12-2019)	-6		-6	-6		
Erfverfraaingen, poelen, kruis Gendijk (RB 16-4-2019)	-55	-13	-42	-42		
Entreeweitje Friedesse molen (B&W 30-06-2020)	-3		-3	-3		
Veldkruis Gendijk-Meiboomkensweg B&W 30-06-2020)	-3	-3				
Isidoruskruis Gendijk-Rohrstraat (B&W 30-06-2020)	-1	-1				
Impuls cultuurhistorische projecten	-5		-5	-5		
Entree Friedesse molen	-15		-15	-15		
Impuls cultuurhistorische objecten	-5		-5	-5		
Patrijzenproject (RB 03.07.2018 € 39.000)		-18	18	-21		
Project akkervogels (RB 16.04.2019)		-1				
Algemeen (uren IKL)		-8				
Totaal onttrekkingen	**-262**	**-53**	**-218**	**-257**		
Stand voorziening 31-12-	**1.827**	**2.036**	**-218**	**1.779**	**1.779**	**1.779**

Voorziening V.4	89002513 Afrekening BBZ-leningen niet-starters
Doel (aard en reden)	De ontvangsten op de verstrekte BBZ-leningen worden jaarlijks afgerekend met het Rijk. De voorziening is bedoeld om deze afrekening te realiseren.
Historische achtergrond	De gemeenteraad heeft op 3 juli 2018, bij bestemming resultaat jaarrekening 2017, ingestemd om € 150.000 toe te voegen aan de nieuw te vormen voorziening afrekening BBZ-leningen niet-starters.
Soort	Voorziening
Looptijd	Start datum: 03-07-2018 Eind datum: niet bepaald
Benodigd minimaal/ maximum peil	Er is geen minimum of maximum voor de voorziening bepaald.
Storting	De voorziening kan jaarlijks worden aangevuld uit de ontvangsten in het kader van de verstrekte BBZ-leningen.
Onttrekking	Het Rijk stelt jaarlijks vast of een bedrag dient te worden terugbetaald. Het vastgestelde bedrag wordt jaarlijks onttrokken uit de voorziening.
Risicocalculatie	Het bedrag van de afrekening met het bedrijf wordt jaarlijks bij het opmaken van de jaarrekening bepaald. Middels de Sisa-verantwoording wordt deze kenbaar gemaakt aan het Rijk. Het Rijk stelt daarop het bedrag vast dat moet worden terugbetaald.
Ontwikkelingsplanning	Niet van toepassing
Algemene opmerkingen	Niet van toepassing

(bedrag x 1.000)

	Begroting 2020	Realisatie 2020	Verschil 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Stand voorziening 1-1-	**150**	**150**		**150**	**150**	**150**
Totaal toevoegingen						
Totaal onttrekkingen						
Stand voorziening 31-12-	**150**	**150**		**150**	**150**	**150**

4.3.3.3 Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

		(bedrag x 1.000)
	Boekwaarde 31-12-2019	**Boekwaarde 31-12-2020**
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	59.589	58.314
Binnenlandse bedrijven	0	0
Openbare lichamen	0	0
Overige binnenlandse sectoren	0	0
Buitenlandse instellingen	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**59.589**	**58.314**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het 2020:

				(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2019	**Vermeer-deringen**	**Aflos-singen**	**Boek-waarde 31-12-2020**
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen van:				
Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	59.589	5.000	-6.276	58.314
Binnenlandse bedrijven	0			0
Openbare lichamen	0			0
Overige binnenlandse sectoren	0			0
Buitenlandse instellingen	0			0
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	0			0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0			0
Totaal vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	**59.589**	**5.000**	**-6.276**	**58.314**

De totale rentelast voor het jaar 2020 voor de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar bedraagt € 1.732.000.

4.3.4 Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en overlopende passiva.

4.3.4.1 Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2019	**Boekwaarde 31-12-2020**
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		
Overige kasgeldleningen	5.000	0
Banksaldi	415	280
Overige schulden	5.362	2.887
Totaal netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	**10.777**	**3.167**

4.3.4.2 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

	(bedrag x 1.000)	
	Boekwaarde 31-12-2019	**Boekwaarde 31-12-2020**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	3.826	5.065
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.788	5.744
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	0	151
Totaal overlopende passiva	**5.614**	**10.960**

De toename van de verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen wordt met name veroorzaakt door dat de planning van de jaarstukken naar voren is gehaald. Dit heeft tot gevolg dat er meer nog te betalen bedragen zijn opgevoerd dan voorgaande jaren.

De toename van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren wordt met name veroorzaakt door de terug te betalen Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) € 3.822.000.
Deze regeling heeft tot doel om zelfstandigen tijdelijk in hun levensonderhoud te voorzien en een lening te kunnen verstrekken voor bedrijfskapitaal om hiermee hun bedrijf tijdens de Corona-pandemie in stand te kunnen houden. Het aantal aanvragen voor deze regeling zijn weliswaar talrijk geweest maar qua verstrekte bedragen beperkt gebleven.
Voor de Tozo regeling geldt dat niet-bestede bedragen terugbetaald dienen te worden aan het Rijk.

Verkeersveiligheid € 888.000
Deze middelen zijn ontvangen voor specifieke projecten behoeve van de verbetering van de verkeersveiligheid in de gemeente Leudal. Bij het voteren van de projectkredieten, zullen de toegekende subsidiebedragen hierin worden meegenomen. Indien de toegekende middelen niet worden benut, zal dit resulteren aan een terugbetaling aan het Rijk.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

					(bedrag x 1.000)
	Boek-waarde 31-12-2019	**Ontvangen bedragen**	**Beste-dingen/ vrijval**	**Terug-betalingen**	**Boek-waarde 31-12-2020**
Europese overheidslichamen	0				0
Rijk:					
Opvang asielzoekers	0				0
Bijdrage OGBA-regeling	51				51
Algemene uitkering en IU Sociaal domein	453	22		-475	0
Regeling stimulering sport (SPUK-sport)	632		-159	-473	0
Regeling sportakkoord (SPUK-sportakkoord)		35	-35		0
Gem. hulp gedupeerden toeslagenproblematiek		6			6
Regeling stimulering verkeersveiligheid		888			888
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO)		3.822			3.822
Overige Nederlandse overheidslichamen:					
Voortijdig schoolverlaters leerplicht	242	75			318
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	0	188			188
Bestrijding zwarte rat	35				35
Snelle en veilige fietsverbinding Horn	377				377
Energiemaatregelen huiseigenaren		60			60
Totaal van Europese en Nederlandse overheids-lichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	**1.788**	**5.096**	**-194**	**-947**	**5.744**

4.4 Niet in de balans opgenomen

Waarborgen en garanties
De gemeente heeft haar garanties voor hypothecaire geldleningen en sociale woningbouwprojecten overgedragen. Het betreft:

- De risico's van in het verleden door de gemeenten gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn allen onder de Nationale Hypotheek Garantie gebracht. Er kunnen zich situaties voordoen waardoor het aflossen van de hypotheek niet meer mogelijk is. Het kan zijn dat dan de woning moet worden verkocht. Als de opbrengst van de woning onvoldoende blijkt staat het Waarborgfonds garant voor de restantschuld aan de geldverstrekker.
- De WSW geeft garanties aan financiers die woningcorporaties leningen verstrekken voor sociale woningbouwprojecten en leningen van maatschappelijk vastgoed. Dankzij deze garanties kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden. Het WSW beschikt over een zeer solide zekerheidsstructuur en haar garanties staan zeer hoog aangeschreven (ratings Triple A en Aaa). Het sluitstuk van de zekerheidsstructuur van het WSW wordt gevormd door de achtervangpositie van het rijk en gemeenten. Rijk en gemeenten verplichten zich via de achtervangpositie om onder bepaalde condities renteloze leningen aan het WSW ter beschikking te stellen. De kans dat rijk en gemeenten op deze posten worden aangesproken is echter minimaal.

De WSW achtervang wordt vanaf 2016 opgenomen.

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten van het rekeningjaar opgenomen.

De gemeente heeft bij haar huisbankier Bank Nederlandse Gemeenten een rekening-courant limiet van € 15 miljoen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aantal leningen	Aard / omschrijving	Oor-spronkelijk bedrag	%	Risico-bedrag 31-12-2019	Nieuw gewaar-borgd	Aflos-singen	Risico-bedrag 31-12-2020
						(bedrag x 1.000)	
	Garant-/borgstelling:						
1	Rekening-courant krediet	1.400	100,00%	28			28
3	Accommodaties	278	100,00%	157		-65	92
2	Woningfinanciering	171	100,00%	147			147
21	Woningfinanciering (WSW achtervang)	67.211	50,00%	27.168	5.000	-1.205	30.963
2	Stichting Mariabosch	980	100,00%	967		-27	940
	Garantstellingen (OML):						
1	Borgstelling lening Provincie	1.000	21,60%	22		-22	
1	Borgstelling BNG-krediet	2.000	21,60%	432			432
	Totaal garantstellingen	**73.040**		**28.920**	**5.000**	**-1.318**	**32.602**

In 2020 is een garantstelling verstrekt aan een woningbouwvereniging voor 5.000.000.

Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staat garant voor de rente- en aflossingsverplichtingen van deze lening. De gemeente dient als achtervang van het WSW.

Tot slot wordt een niet in de balans opgenomen verplichting gemeld ten aanzien van Landgoed Leudal. In 2020 is een schadeclaim ingediend door Landgoed Leudal. De gemeente Leudal acht de kans klein dat deze claim gehonoreerd wordt. Derhalve is deze claim niet opgenomen in de risicobeheermatrix. Gezien de omvang van het bedrag is wel besloten dit separaat te benoemen in onze jaarstukken.

4.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan, die impact hebben op hetgeen in de jaarstukken is opgenomen.

4.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Omschrijving	Realisatie 2019			Begroting 2020 vóór wijziging			Begroting 2020 na wijziging			Realisatie 2020		
	Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan		Totaal	Waarvan	
		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel		Incidenteel	Structureel
												(bedrag x 1.000)
Baten per programma												
P01 - Veilige gemeente	-363	-274	-89	-278	-217	-61	-332	-217	-115	-414	-230	-184
P02 - Onderwijs	-659		-659	-376		-376	-692	-493	-199	-855	-656	-199
P03 - Gezondheidsbevordering	-16	-16										
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	-12.064	-484	-11.580	-10.994		-10.994	-12.177	-768	-11.408	-13.359	-1.391	-11.968
P05 - Sport en cultuur	-512	-99	-413	-419		-419	-654	-311	-343	-740	-435	-304
P06 - Jeugdzorg	-137	162	-299				-274	-274		-273	-273	
P07 - Participatie	-5.518	114	-5.632	-5.830		-5.830	-8.742	-2.958	-5.784	-12.844	-6.867	-5.976
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	-459	-87	-372	-315		-315	-332	-15	-317	-393	-15	-378
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	-4		-4	-5		-5	-5		-5	-4		-4
P10 - Financiën en belastingen	-178	-145	-33	-35	-10	-25	-131	-92	-38	-48	-10	-38
Subtotaal baten programma's	**-19.910**	**-829**	**-19.081**	**-18.253**	**-227**	**-18.027**	**-23.339**	**-5.129**	**-18.209**	**-28.929**	**-9.877**	**-19.052**
Lasten per programma												
P01 - Veilige gemeente	3.508	875	2.633	3.324	217	3.107	3.872	679	3.193	3.397	248	3.149
P02 - Onderwijs	3.390	-166	3.556	3.336		3.336	3.984	972	3.012	3.831	822	3.010
P03 - Gezondheidsbevordering	1.301	9	1.292	1.364	9	1.355	1.416	22	1.394	1.384	4	1.380
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	21.113	1.669	19.444	20.436	723	19.713	22.431	2.021	20.409	23.072	1.586	21.486
P05 - Sport en cultuur	3.318	551	2.767	3.137		3.137	3.838	610	3.227	3.621	372	3.249
P06 - Jeugdzorg	12.608	885	11.723	8.953	35	8.918	12.626	108	12.517	11.934	127	11.807
P07 - Participatie	22.018	726	21.292	21.652	37	21.616	25.754	3.467	22.287	28.806	6.744	22.062
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	2.207	327	1.880	1.958		1.958	1.893	129	1.764	1.738	42	1.696
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	1.855	124	1.731	1.817	50	1.767	1.747	161	1.586	1.812	151	1.661
P10 - Financiën en belastingen	1.152	353	799	876		876	820	83	737	554		554

Subtotaal lasten programma's	**72.470**	**5.353**	**67.117**	**66.852**	**1.070**	**65.782**	**78.379**	**8.252**	**70.127**	**80.150**	**10.096**	**70.054**
Totaal saldo van baten en lasten programma's	**52.560**	**4.524**	**48.036**	**48.599**	**843**	**47.755**	**55.041**	**3.123**	**51.918**	**51.221**	**219**	**51.002**
Baten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	-58.771	-1.164	-57.607	-59.319	-809	-58.510	-64.581	-3.483	-61.097	-66.012	-3.794	-62.217
Overhead	-507	-26	-481	-464		-464	-1.133	-48	-1.085	-1.261	-149	-1.112
Vennootschapsbelasting												
Onvoorzien												
Subtotaal baten overige	**-59.278**	**-1.190**	**-58.088**	**-59.783**	**-809**	**-58.974**	**-65.713**	**-3.531**	**-62.182**	**-67.273**	**-3.944**	**-63.329**
Lasten overige												
Algemene dekkingsmiddelen	2.039	22	2.017	1.481		1.481	1.551	103	1.448	1.596	152	1.445
Overhead	10.161	1.676	8.485	10.535	268	10.267	11.730	726	11.005	10.560	530	10.030
Vennootschapsbelasting	-69	-151	82	85		85	85		85	-8	-75	68
Onvoorzien		-63	63	84		84	51		51			
Subtotaal lasten overige	**12.131**	**1.484**	**10.647**	**12.185**	**268**	**11.917**	**13.417**	**829**	**12.589**	**12.149**	**606**	**11.542**
Totaal saldo van baten en lasten overige	**-47.147**	**294**	**-47.441**	**-47.599**	**-541**	**-47.057**	**-52.296**	**-2.702**	**-49.594**	**-55.124**	**-3.338**	**-51.787**
Saldo van baten en lasten	**5.413**	**4.818**	**596**	**1.000**	**302**	**698**	**2.745**	**420**	**2.324**	**-3.903**	**-3.119**	**-784**
Onttrekkingen uit reserves:												
P01 - Veilige gemeente	-718	-718					-550	-525	-25	-550	-525	-25
P02 - Onderwijs	-1.036	-895	-141	-120		-120	-430	-280	-150	-150		-150
P03 - Gezondheidsbevordering							-13	-13		-13	-13	
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	-2.939	-1.613	-1.326	-1.209	-723	-486	-1.903	-1.494	-409	-1.528	-1.127	-401
P05 - Sport en cultuur	-755	-618	-137	-151		-151	-479	-327	-152	-448	-327	-121
P06 - Jeugdzorg	-3.061		-3.061	-1.859		-1.859	0			0		
P07 - Participatie	-1.564	-657	-907	-197		-197	-398	-201	-197	-398	-201	-197
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	-150	-150					-144	-144		-144	-144	
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	-365	-359	-6	-50	-50		-63	-63		-63	-63	
P10 - Financiën en belastingen	-48	-48					0			-15		-15
Algemene dekkingsmiddelen	-3.802	-3.393	-409				-4.658	-3.585	-1.074	-4.704	-3.585	-1.119
Overhead	-1.734	-1.125	-609	-464	-216	-248	-1.155	-883	-272	-1.051	-778	-272

Totaal onttrekkingen uit reserves	**-16.172**	**-9.576**	**-6.597**	**-4.051**	**-989**	**-3.062**	**-9.793**	**-7.514**	**-2.279**	**-9.063**	**-6.762**	**-2.302**
Toevoegingen aan reserves:												
P01 - Veilige gemeente	525	525								415	415	
P02 - Onderwijs	40	167	-127	40		40	40		40	40		40
P03 - Gezondheidsbevordering	13	13										
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	2.162	819	1.343	525	175	350	801	451	350	1.279	928	351
P05 - Sport en cultuur	205	205								147	147	
P06 - Jeugdzorg	113	113										
P07 - Participatie	486	308	178	238		238	238		238	385	148	238
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	144	144								86	86	
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	13	13										
P10 - Financiën en belastingen	58	58										
Algemene dekkingsmiddelen	7.208	5.994	1.214	1.339	42	1.297	5.970	4.560	1.411	6.536	5.125	1.411
Overhead	659	659								658	658	
Totaal toevoegingen aan reserves	**11.627**	**9.018**	**2.609**	**2.141**	**217**	**1.924**	**7.049**	**5.011**	**2.038**	**9.545**	**7.506**	**2.039**
Saldo mutaties reserves	**-4.545**	**-558**	**-3.988**	**-1.910**	**-772**	**-1.138**	**-2.745**	**-2.503**	**-241**	**481**	**744**	**-263**
Gerealiseerd resultaat	**868**	**4.260**	**-3.392**	**-909**	**-470**	**-439**	**0**	**-2.083**	**2.083**	**-3.421**	**-2.375**	**-1.047**

Het overzicht van incidentele baten en lasten is hierboven weergegeven. De benoemde incidentele bedragen, zijn in de volgende tabellen nader toegelicht.

Incidentele baten per programma:	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Werkelijk
			Bedragen x € 1
P01 - Veilige gemeente	**-217.000**	**-217.000**	**-217.000**
plan van aanpak Ondermijning buitengebied Leudal-Nederweert 2019-2021	-217.000	-217.000	-217.000
P02 - Onderwijs	**0**	**-488.291**	**-648.001**
extra rijksbijdrage OAB 2019-2022		-177.000	-177.000
bijstelling o.b.v. voorlopige toekenningsbeschikking Min. OCW		-151.133	-170.916
restant gelden onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2019 van transitoria			-81.440
nog te ontvangen RMC budget 1, 2 en 3 van de gemeente Weert			-58.487
restant gelden leerplicht/RMC 2019 van transitoria		-160.158	-160.158
P03 - Gezondheidsbevordering	**0**	**0**	**0**
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	**0**	**-753.930**	**-1.327.776**
toevoeging Leudalplein (jaarrekening 2019) aan materieel vast actief			-100.000
overige grondverkopen niet voor de openbare dienst bestemd		-8.000	-69.796
verkoop grond Aquariusstraat Haelen		-64.970	-64.970
verkoop grond Baexem		-285.430	0
boekwinst Kapittelstraat Baexem			-361.970
exploitatiebijdragen bestemmingsplannen		-77.000	-127.985
bijdragen vorming taskforce vitale landbouw		-180.494	-181.251
hogere legesopbrengst door enkele grote projecten zoals windmolens			-76.238
kwaliteitsbijdragen groenfonds (volgens limburgse kwaliteitsmenu)		79.615	79.615
hogere ontvangst degeneratiekosten		-25.000	-40.525
Onttrekking voorziening riolering			-133.000
bijdrage afkoppelsubsidie		-102.651	-102.651
opheffing voorziening afvalstoffenheffing			-24.027
subsidie bestrijding zwarte rat van transitoria			-34.978
uitkering reductie energieverbruik		-90.000	-90.000
P05 - Sport en cultuur	**0**	**-311.276**	**-428.072**
bijdragen van partners in het project Combinatiefunctionarissen		-88.000	-93.739
specifieke uitkering Stimulering Sport (SPUK)		-188.276	-299.333
verlening uitkering Regeling Sportakkoord 2020		-35.000	-35.000
P06 - Jeugdzorg	**0**	**-274.000**	**-273.000**
samenwerkingsovereenkomst buurtgezinnen		-24.000	-23.000
verevening jeugdhulp 2019 gemeente Weert		-250.000	-250.000

P07 - Participatie	**0**	**-2.954.170**	**-6.851.903**
ambulantiseringsmiddelen Gemeente Venlo			-50.000
nieuwe systematiek van opvoeren van dubieuze debiteuren SD			-148.087
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers		-3.000.000	-6.615.032
compensatie Begeleiding Individueel			-84.614
compensatie inzake coronavirus voor eigen bijdragen Wmo		45.830	45.830
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	**0**	**0**	**0**
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	**0**	**0**	**0**
P10 - Financiën en belastingen	**0**	**-82.705**	**0**
verkoop voormalig Ellenhof		-82.705	0
Totaal incidentele baten per programma	**-217.000**	**-5.081.372**	**-9.745.752**
Incidentele baten overige:			
Algemene dekkingsmiddelen	**-808.866**	**-3.471.031**	**-3.780.974**
vordering te weinig ontvangen BTW-compensatiefonds 2016 en 2017		-141.590	-162.672
rente beleggingsportefeuille agv vrijval	-530.728	-462.441	-666.354
boekwinst verkoop beleggingen	-278.138	-1.976.058	-1.976.058
1e compensatie inzake coronavirus		-413.052	-413.052
1e compensatie inzake coronavirus-participatie		-135.768	-135.768
2e compensatie inzake coronavirus		-219.195	-219.195
doeluitkeringen		-52.024	-52.024
extra kosten verkiezingen 2020 en 2021 ivm COVID-19		-70.903	-70.903
3e compensatie inzake coronavirus			-84.948
Overhead	**0**	**-22.780**	**-115.930**
detachering personeel		-22.780	-115.930
Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele baten overige	**-808.866**	**-3.493.811**	**-3.896.904**
Totaal incidentele baten per programma en overige	**-1.025.866**	**-8.575.183**	**-13.642.656**
Incidentele onttrekkingen uit reserves:			
P01 - Veilige gemeente	**0**	**-524.867**	**-524.867**
overheveling budget van 2019 naar 2020-bommenregeling		-333.210	-333.210
overheveling budget van 2019 naar 2020-verwarde personen		-25.000	-25.000
overheveling budget van 2019 naar 2020-ondermijning		-98.172	-98.172
overheveling budget van 2019 naar 2020-ondermijning buitengebied		-68.485	-68.485
P02 - Onderwijs	**0**	**-280.000**	**0**
aankoop locatie Heijerveld fusieschool		-280.000	

P03 - Gezondheidsbevordering	**0**	**0**	**0**
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	**-722.974**	**-1.483.912**	**-1.107.234**
overheveling budget van 2019 naar 2020-strategische visie		-90.855	-90.855
boekverlies Leudalplein		-195.150	-195.150
extra afschrijving faillissements- en andere kosten projectontwikkelaars	-20.000	-20.000	
extra afschrijving Centrumvisie Heythuysen	-702.974	-702.974	-45.174
bijdrage gereedkoming discotheek Haelen			-301.122
overheveling budget van 2019 naar 2020-Buitengebied in beweging		-245.649	-245.649
eenmalige dekking schrappen bezuiniging groenonderhoud 2020		-121.000	-121.000
overheveling budget van 2019 naar 2020-sensoren gladheidssysteem		-25.000	-25.000
overheveling budget van 2019 naar 2020-maatregelen fietsplan		-48.610	-48.610
bijdrage project Baldersstraat/Op Herme		-34.674	-34.674
P05 - Sport en cultuur	**0**	**-297.081**	**-297.081**
overheveling budget van 2019 naar 2020-buurtsportcoaches		-190.258	-190.258
terugbetaling toeristenbelasting aan recreatieoord De Leistert		-106.823	-106.823
P06 - Jeugdzorg	**0**	**0**	**0**
P07 - Participatie	**0**	**-200.694**	**-200.694**
overheveling budget van 2019 naar 2020-Samen Zorgen Huis/Mariabosch		-160.694	-160.694
gedeeltelijke inzet reservering faciliteitenbesluit opvangcentra		-40.000	-40.000
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	**0**	**-143.695**	**-143.695**
overheveling budget van 2019 naar 2020-tranformatie burgerzaken		-143.695	-143.695
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	**-50.000**	**-50.000**	**-50.000**
bestemming resultaat 2018 Fonds Maatschappelijke activiteiten	-50.000	-50.000	-50.000
P10 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen	**0**	**-3.584.603**	**-3.584.603**
inzet oude reserve 3 Decentralisaties		-1.175.067	-1.175.067
incidentele aanwending algemene reserve		-205.411	-205.411
vrijval reserve majeure projecten		-596.209	-596.209
nieuw te vormen reserve Verkoop vastgoed		-650.000	-650.000
toevoeging dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal		-888.444	-888.444
vrijval taakmutaties		-69.472	-69.472
Overhead	**-215.720**	**-882.953**	**-778.083**
Formatieclaims 2019	-138.720	-138.720	-138.720
Bestemming resultaat 2018 tbv beleidsondersteuning Samenleving	-77.000	-77.000	-77.000
niet-benutte gelden verbouw vergaderruimten		-44.718	0
niet-benutte ICT-gelden		-103.497	-43.345
mutaties P-budgetten		-519.018	-519.018

Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves	**-988.694**	**-7.447.805**	**-6.686.257**
Niet specifiek toegelichte incidentele baten	**-9.600**	**-151.286**	**-253.884**
	-9.600	-151.286	-253.884
Totaal incidentele baten	**-2.024.160**	**-16.174.274**	**-20.582.797**

Incidentele lasten per programma:	**Begroting**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
			Bedragen x € 1
P01 - Veilige gemeente	**217.000**	**673.638**	**239.399**
overheveling budget van 2019 naar 2020 bommenregeling		333.210	44.958
overheveling budget van 2019 naar 2020		25.000	
incidenteel voordeel loonindexatie VRLN 2020			-26.266
plan van aanpak ondermijning: aanpak buitengebied Leudal-Nederweert	192.000	185.676	156.786
overheveling budget van 2019 naar 2020		66.506	
plan van aanpak ondermijning: aanpak buitengebied Leudal-Nederweert	25.000	25.000	25.000
incidentele middelen ondermijning		38.246	38.921
P02 - Onderwijs	**0**	**970.340**	**820.280**
aankoop locatie Heijerveld fusieschool		280.000	
aanbestedingskosten leerlingenvervoer		45.000	41.586
restant gelden onderwijsachterstandenbeleid (OAB) 2020 naar transitoria			317.625
extra uitgaven OAB 2019-2022		177.000	111.731
bijstelling OAB 2020 voorlopige toekenningsbeschikking Min. OCW		151.133	
restant gelden leerplicht/RMC 2019 van transitoria		160.158	
bijdrage leerplicht RMC 2020			30.925
restant gelden leerplicht/RMC 2020 naar transitoria			187.721
compensatie inzake coronavirus voor noodopvang kinderen		41.820	15.463
doeluitkering bibliotheekmiddelen		75.000	75.000
incidentele subsidie bibliotheekwerk		5.850	5.850
subsidie "motie Asscher" 2019		34.379	34.379
P03 - Gezondheidsbevordering	**0**	**0**	**0**
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	**702.974**	**1.987.829**	**1.540.137**
overheveling budget van 2019 naar 2020-strategische visie		90.855	11.092
boekverlies Leudalplein (jaarrekening 2019)		195.150	295.150
eenmalige administratie samenwerking t.b.v. vorming taskforce vitale landbouw		180.494	159.121
omgevingsdienst Nederland extra adviezen		45.000	65.151
extra kosten inzet externe partij voor zaken m.b.t. woonwagens		26.142	53.539
Buitengebied in beweging	175.000	175.000	110.857

overheveling budget 2019 buitengebied in beweging		245.649	
inhuur t.b.v. buitengebied in beweging			60.663
extra incidentele kosten inzake storm, afwijkingen beheersysteem GBI en inventarisatie bomen		74.240	201.918
bijdrage project Baldersstraat/Op Herme		34.674	34.674
afkoppelsubsidies hemelwater		102.651	41.472
subsidie bestrijding zwarte rat naar transitoria			34.978
regeling reductie energieverbruik		90.000	29.954
uitkering energiebesparende maatregelen huiseigenaren naar transitoria			60.046
storting in reserve Majeure projecten	-175.000	-175.000	
retour storting vanuit onderhoud openbare verhardingen		175.000	
incidentele bijstelling budget verhardingen		25.000	35.226
extra afschrijving Centrumvisie Heythuysen	702.974	702.974	45.174
bijdrage gereedkoming discotheek Haelen			301.122
P05 - Sport en cultuur	**0**	**571.540**	**331.594**
uitvoering Lokaal Sportakkoord		35.000	35.000
overheveling budget van 2019 naar 2020		190.258	137.237
ophoging i.v.m. bijdragen van partners in project combinatiefuncties		88.000	
incidentele verhoging subsidie muziekonderwijs 2020		55.000	52.534
compensatie inzake coronavirus voor culturele instellingen		96.459	
terugbetaling toeristenbelasting aan recreatieoord De Leistert		106.823	106.823
P06 - Jeugdzorg	**35.000**	**95.513**	**104.288**
Preventie jeugd	35.000	35.000	
samenwerkingsovereenkomst buurtgezinnen		24.000	23.000
garantieomzetten corona			94.670
aansluiting facturatie jeugd			-49.895
hoger beroep Bureau Jeugdzorg		36.513	36.513
P07 - Participatie	**36.574**	**3.440.462**	**6.726.075**
overheveling budget van 2019 naar 2020-Samen Zorgen Huis/Mariabosch		160.694	
DU Schulden en armoede (meicirculaire 2018)	36.574		
terugvloeiing rijk 75% verstrekte kapitaal			109.262
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers		3.004.000	2.457.743
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers naar transitoria			3.821.681
compensatie inzake coronavirus-participatie (WSW)		135.768	135.768
garantieomzetten corona Wmo begeleiding			54.475
subsidie voor achterstallig onderhoud aan gemeenschapshuis De Haammaeker		100.000	100.000
incidentele bijstelling budget opvang vluchtelingen		40.000	47.146
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	**0**	**143.695**	**41.855**
overheveling budget van 2019 naar 2020		143.695	41.855
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	**50.000**	**160.676**	**139.673**
nabetaling griffie HR21		35.676	35.676
externe ondersteuning accommodatiebeleid		75.000	75.000
Bestemming resultaat 2018 Fonds maatschappelijke activiteiten	50.000	50.000	28.997

P10 - Financiën en belastingen	**0**	**82.705**	**0**
extra afschrijving i.v.m. verkoop voormalig Ellenhof		82.705	0
Totaal incidentele lasten per programma	**1.041.548**	**8.126.398**	**9.943.301**
Incidentele lasten overige:			
Algemene dekkingsmiddelen	**0**	**88.430**	**135.930**
incidentele bijstelling budget in verband met belastingen		88.430	88.430
Oninbare debiteuren			47.500
Overhead	**267.720**	**683.380**	**472.668**
WW en WGA kosten		267.445	120.310
Van werk naar werkttrajecten			41.293
verbouw vergaderruimten		44.718	
ICT-gelden formatieclaims 2019		103.497	43.345
tijdelijke inzet BBP ten behoeven van transformatie burgerzaken	29.000	29.000	29.000
inhuur personeel team ontwikkeling	100.000	100.000	100.000
formatieclaims 2019	138.720	138.720	138.720
Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**-75.490**
teruggaaf vennootschapsbelasting 2018			-75.490
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele lasten overige	**267.720**	**771.810**	**533.108**
Totaal incidentele lasten per programma en overige	**1.309.268**	**8.898.208**	**10.476.409**
Incidentele toevoegingen in reserves:			
P01 - Veilige gemeente	**0**	**0**	**414.781**
overheveling budget van 2020 naar 2021-bommenregeling			288.253
overheveling budget van 2020 naar 2021-sanering gierkelder			31.807
overheveling budget van 2020 naar 2021-reg.aanp.ondermijning			94.721
P02 - Onderwijs	**0**	**0**	**0**
P03 - Gezondheidsbevordering	**0**	**0**	**0**
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	**175.000**	**438.015**	**914.626**
overheveling budget van 2020 naar 2021-Mooi leven in Leudal			50.000
grondverkopen		8.000	69.796
verkoop grond Aquariusstraat Haelen		64.970	64.970
verkoop grond Baexem		285.430	0
boekwinst Kapittelstraat Baexem			361.970
kwaliteitsbijdragen		79.615	79.615
niet-uitgegeven subsidiegelden			39.145
overheveling budget van 2020 naar 2021-Buitengebied in beweging			249.130
vanuit onderhoud openbare verhardingen t.b.v. fietspad Heldenseweg Neer	175.000	175.000	
retour storting vanuit onderhoud openbare verhardingen		-175.000	
P05 - Sport en cultuur	**0**	**0**	**146.760**
overheveling budget van 2020 naar 2021-regeling combinatiefuncties			146.760

P06 - Jeugdzorg	**0**	**0**	**0**
P07 - Participatie	**0**	**0**	**147.515**
overheveling budget van 2020 naar 2021-Samen Zorgen Huis/Mariabosch			147.515
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	**0**	**0**	**86.092**
overheveling budget van 2020 naar 2021-tranformatie Burgerzaken			86.092
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	**0**	**0**	**0**
P10 - Financiën en belastingen	**0**	**0**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen	**41.740**	**4.559.507**	**5.125.212**
Resultaat 2019 (gedeelte) meicirculaire 2020		348.275	348.275
Resultaat 2019 en 2020 septembercirculaire 2020		707.653	707.653
Begrotingsruimte 2020 na 2e rarap 2020		1.450.104	1.450.104
Resultaat 2018-2019-2020 decembercirculaire 2020			355.027
garanderen toekomstbestendige dekking huidig gemeentehuis		888.444	888.444
nieuw te vormen reserve verkoop vastgoed		650.000	650.000
aframing storting meeropbrengst toeristenbelasting i.v.m. corona		-89.097	-89.097
meeropbrengst toeristenbelasting			125.730
verhoging taalniveau statushouders	41.740	41.740	41.740
Resultaat 2019 (gedeelte) meicirculaire 2020		439.461	439.461
doeluitkeringen + extra kosten verkiezingen ivm corona		122.927	122.927
reservering middelen coronasteunpakket (decembercirculaire 2020)			84.948
Overhead	**0**	**0**	**657.566**
niet-benutte P-budgetten			657.566
Vennootschapsbelasting	**0**	**0**	**0**
Onvoorzien	**0**	**0**	**0**
Totaal incidentele toevoegingen in reserves	**216.740**	**4.997.522**	**7.492.552**
Niet specifiek toegelichte incidentele lasten	**28.500**	**195.786**	**239.106**
	28.500	195.786	239.106
Totaal incidentele lasten	**1.554.508**	**14.091.516**	**18.208.067**

4.7 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

(bedrag x 1.000)

Omschrijving	Realisatie 2019			Begroting 2020 vóór wijziging			Begroting 2020 na wijziging			Realisatie 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P01 - Veilige gemeente	-363	3.508	3.145	-278	3.324	3.046	-332	3.872	3.540	-414	3.397	2.983
P02 - Onderwijs	-659	3.390	2.731	-376	3.336	2.960	-692	3.984	3.291	-855	3.831	2.976
P03 - Gezondheidsbevordering	-16	1.301	1.286		1.364	1.364		1.416	1.416		1.384	1.384
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	-12.064	21.113	9.049	-10.994	20.436	9.442	-12.177	22.431	10.254	-13.359	23.072	9.714
P05 - Sport en cultuur	-512	3.318	2.806	-419	3.137	2.717	-654	3.838	3.184	-740	3.621	2.882
P06 - Jeugdzorg	-137	12.608	12.470		8.953	8.953	-274	12.626	12.352	-273	11.934	11.661
P07 - Participatie	-5.518	22.018	16.500	-5.830	21.652	15.822	-8.742	25.754	17.012	-12.844	28.806	15.962
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	-459	2.207	1.749	-315	1.958	1.642	-332	1.893	1.561	-393	1.738	1.345
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	-4	1.855	1.851	-5	1.817	1.812	-5	1.747	1.741	-4	1.812	1.808
P10 - Financiën en belastingen	-178	1.152	973	-35	876	842	-131	820	689	-48	554	506
Subtotaal programma's	**-19.910**	**72.470**	**52.560**	**-18.253**	**66.852**	**48.599**	**-23.339**	**78.379**	**55.041**	**-28.929**	**80.150**	**51.221**
Algemene dekkingsmiddelen	**-58.771**	**2.039**	**-56.732**	**-59.319**	**1.481**	**-57.838**	**-64.581**	**1.551**	**-63.029**	**-66.012**	**1.596**	**-64.416**
Overhead	**-507**	**10.161**	**9.653**	**-464**	**10.535**	**10.071**	**-1.133**	**11.730**	**10.597**	**-1.261**	**10.560**	**9.299**
Vennootschapsbelasting		**-69**	**-69**		**85**	**85**		**85**	**85**		**-8**	**-8**
Onvoorzien			**0**		**84**	**84**		**51**	**51**			**0**
Totaal saldo van baten en lasten	**-79.188**	**84.601**	**5.413**	**-78.036**	**79.037**	**1.000**	**-89.052**	**91.797**	**2.745**	**-96.202**	**92.299**	**-3.903**
Toevoegingen aan reserves:												
P01 - Veilige gemeente		525	525								415	415
P02 - Onderwijs		40	40		40	40		40	40		40	40
P03 - Gezondheidsbevordering		13	13									
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat		2.162	2.162		525	525		801	801		1.279	1.279
P05 - Sport en cultuur		205	205								147	147

Omschrijving	Realisatie 2019			Begroting 2020 vóór wijziging			Begroting 2020 na wijziging			*(bedrag x 1.000)* Realisatie 2020		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P06 - Jeugdzorg		113	113									
P07 - Participatie		486	486		238	238		238	238		385	385
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven		144	144								86	86
P09 - Eigentijds besturen en netwerken		13	13									
P10 - Financiën en belastingen		58	58									
Algemene dekkingsmiddelen		7.208	7.208		1.339	1.339		5.970	5.970		6.536	6.536
Overhead		659	659								658	658
Totaal toevoegingen aan reserves	**0**	**11.627**	**11.627**	**0**	**2.141**	**2.141**	**0**	**7.049**	**7.049**	**0**	**9.545**	**9.545**
Onttrekkingen uit reserves:												
P01 - Veilige gemeente	-718		-718				-550		-550	-550		-550
P02 - Onderwijs	-1.036		-1.036	-120		-120	-430		-430	-150		-150
P03 - Gezondheidsbevordering							-13		-13	-13		-13
P04 - Woon-, werk- en leefklimaat	-2.939		-2.939	-1.209		-1.209	-1.903		-1.903	-1.528		-1.528
P05 - Sport en cultuur	-755		-755	-151		-151	-479		-479	-448		-448
P06 - Jeugdzorg	-3.061		-3.061	-1.859		-1.859	0			0		
P07 - Participatie	-1.564		-1.564	-197		-197	-398		-398	-398		-398
P08 - Dienstverlening aan burger en bedrijven	-150		-150				-144		-144	-144		-144
P09 - Eigentijds besturen en netwerken	-365		-365	-50		-50	-63		-63	-63		-63
P10 - Financiën en belastingen	-48		-48				0			-15		-15
Algemene dekkingsmiddelen	-3.802		-3.802				-4.658		-4.658	-4.704		-4.704
Overhead	-1.734		-1.734	-464		-464	-1.155		-1.155	-1.051		-1.051
Totaal onttrekkingen aan reserves	**-16.172**	**0**	**-16.172**	**-4.051**	**0**	**-4.051**	**-9.793**	**0**	**-9.793**	**-9.063**	**0**	**-9.063**
Subtotaal mutaties reserves	**-16.172**	**11.627**	**-4.545**	**-4.051**	**2.141**	**-1.910**	**-9.793**	**7.049**	**-2.745**	**-9.063**	**9.545**	**481**
Gerealiseerd resultaat	**-95.360**	**96.228**	**868**	**-82.087**	**81.178**	**-909**	**-98.845**	**98.845**	**0**	**-105.265**	**101.844**	**-3.421**

Het saldo van de begrote en gerealiseerde baten en lasten sluit met een positief resultaat van € 6.648.000(€ 2.745.000 + € 3.903.000). Het saldo van de begrote en gerealiseerde mutaties in de reserve sluit met een nadelig resultaat van € 3.226.000. Hierdoor sluit de jaarrekening begroot-gerealiseerd per saldo positief met € 3.421.000.
Voor een toelichting op de afwijkingen op de baten en lasten wordt verwezen naar de financiële hoofdlijn.
De toelichting op de afwijkingen op de mutaties in de reserves wordt onderstaand toegelicht.
In 2020 is per saldo € 2.496.000 meer aan de reserves toegevoegd en € 730.000 minder onttrokken dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2e raadsrapportage 2020).
Een analyse op de begrotingsrechtsmatigheid, waarbij de realisatie de lasten overtreft worden onderstaand weergegeven met een conclusie aangaande rechtmatigheid en eventuele financiële gevolgen.

Programma 4 Woon-, werk- en leefklimaat
De gerealiseerde lasten bedragen € 23.072.000 tegenover geraamde lasten € 22.431.000.
Dit verschil is onder andere te verklaren door de voornaamste nadelen.
Incidentele nadelen als extra kosten externe inzet rond Woonwagens (€ 38.000). Openbaar groen als gevolg van stormschade en natuurlijke bestrijding (€ 128.000).
Aangaande structureel nadeel rond afvalverwerking (€ 460.000) gezien het feit dat de heffingen niet kostendekkend waren. Door het jaar heen zijn extra kosten zijn gemaakt met betrekking tot RD Maasland, de afvalverwerking van de reststromen en zijn minder inkomsten geweest in verband met de PMD afrekening.
Geconcludeerd kan worden, op basis van een analyse op de afwijkingen dat er voor Programma 4 geen onrechtmatigheden zijn geconstateerd, noch financiële gevolgen voor het accountantsoordeel.

Programma 7 Participatie
De gerealiseerde lasten bedragen € 28.806.000 tegenover geraamde lasten € 25.754.000.
Dit verschil is onder andere te verklaren door de voornaamste nadelen.
Incidentele nadelen als Re-integratie (€ 30.000) als gevolg van meer trajecten om tot uitstroom te komen. Hogere uitstroom leidt op langere termijn tot lagere uitkeringen.
Het grootste deel van de hogere lasten heeft te maken met de Tozo. Hiervoor heeft de gemeentelijk Leudal circa € 6.600.000 ontvangen. Van dit bedrag is een € 3.800.000 niet begroot en op de balans gezet als transitorische post. Dit bedrag wordt gecompenseerd door het hogere bedrag aan baten. Door de afrekenplicht voor deze specifieke uitkering is deze verwerking gekozen. Huishoudelijke verzorging ZiN en PgB (€ 119.000) wat een open einde regeling betreft. Dit is inclusief de garantieomzetten die betaald aan zorgaanbieders van in totaliteit € 54.500. In de begroting is met de garantieomzetten geen rekening gehouden omdat de afrekening pas in 2021 plaatsvond.
Geconcludeerd kan worden, op basis van een analyse op de afwijkingen dat er voor Programma 7 geen onrechtmatigheden zijn geconstateerd, noch financiële gevolgen voor het accountantsoordeel.

Programma 9 Eigentijds besturen en netwerken
De gerealiseerde lasten bedragen € 1.812.000 tegenover geraamde lasten € 1.747.000.
Dit verschil is onder andere te verklaren door de voornaamste nadelen.
Incidentele nadelen College B&W (€ 42.000) als gevolg van hogere loonkosten en uitkering College. Dit had voorkomen kunnen worden, door dit mee te nemen in de raadsrapportage, daar dit een reguliere stijging betreft.

Geconcludeerd kan worden dat er geen sprake is van onrechtmatige uitgaven. De begrotingsoverschrijding is het gevolg van een wettelijke uitbetaling van vergoedingen aan

bestuurders. Derhalve passen de begrotingsoverschrijdingen binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid.

Reserves
Bij de 2e raadsrapportage is ingestemd met de vorming van een gecommitteerde reserve. De hoogte hiervan wordt bij de jaarstukken bepaald op basis van de realisatie van de exploitatiebudgetten. De onderschrijding op deze posten staat gelijk aan de storting voor de gecommitteerde reserve. Derhalve worden deze in beginsel niet begroot. Voor de gecommitteerde reserve is het volgende gestort:
Programma 1 € 415.000
Programma 4 € 299.000
Programma 5 € 147.000
Programma 7 € 148.000
Programma 8 € 86.000

Algemene dekkingsmiddelen
Binnen de algemene dekkingsmiddelen is conform bestaand beleid een bedrag van € 126.000 extra gestort inzake de meeropbrengst toeristenbelasting. Dit is gebeurd op basis van Urap 4 van de BsGW en volgt het afgesproken beleid ten aanzien van de toeristenbelasting. Daarnaast is een bedrag van € 440.000 extra gestort in de reserves op basis van de decembercirculaire. Dit is gebeurt op basis van een besluit genomen in 2021, de middelen zijn verantwoord in 2020.

Overhead
Voor de middelen die niet zijn benut ten aanzien van de personele budgetten is bedrag van € 658.000 gestort in de reserve bedrijfsvoering. Dit is conform de werkwijze van de voorgaande jaren en de daarbij gemaakt afspraken.

De genoemde mutaties zorgen niet voor een onrechtmatige storting in de reserve.

4.8 WNT-verantwoording

De WNT is van toepassing op gemeente Leudal. Het voor gemeente Leudal toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 194.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2019 **Bedragen x € 1**	**W.A.L.M. Cornelissen**	**H.K.W. Bekkers**	**E.L.A. Lucassen**
Functiegegevens	**Griffier**	**Interim-gemeentesecretaris**	**Bestuurssecretaris/ loco-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-30/11	01/12-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	nee	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 87.189	€ 148.180	€ 7.892
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.464	€ 0	€ 1.051
Bezoldiging	€ 99.653	€ 148.180	€ 8.943
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	**€ 194.000**	**€ 177.523**	**€ 16.477**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020 Bedragen x € 1	W.A.L.M. Cornelissen	E.L.A. Lucassen	J.J.Th.L. Geraedts
Functiegegevens	**Griffier**	**Bestuurssecretaris/ loco-secretaris**	**Gemeente-secretaris**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/12-31/08	01/09-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 132.307	€ 60.485	€ 36.707
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.651	€ 10.549	€ 6.431
Subtotaal	€ 147.958	€ 71.034	€ 43.138
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	**€ 201.000**	**€ 134.000**	**€ 67.000**
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 147.958**	**€ 71.034**	**€ 43.138**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

5 Bijlagen

5.1 Overzicht baten en lasten per taakveld

(Bedrag x 1.000)

Omschrijving		Realisatie 2019			Begroting 2020 voor wijziging			Begroting 2019 na wijziging			Realisatie2020		
0	**Bestuur en ondersteuning**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
0.8	Overige baten en lasten	321	-20	301	0	1.434	1.434	166	-142	24	164	-163	1
0.10	Mutaties reserves	11.627	-16.172	-4.545	-4.051	2.141	-1.910	7.049	-9.793	-2.745	9.545	-9.063	481
0.4	Overhead	10.161	-507	9.653	-464	10.535	10.071	11.730	-1.133	10.597	10.560	-1.261	9.299
0.1	Bestuur	1.902	0	1.902	-1	1.797	1.796	1.919	-1	1.918	1.923	0	1.923
0.2	Burgerzaken	2.090	-459	1.632	-315	1.846	1.531	1.773	-332	1.441	1.639	-393	1.246
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.152	-178	973	-35	876	842	820	-131	689	554	-48	506
0.5	Treasury	1.406	-2.446	-1.040	-1.899	847	-1.052	1.219	-3.121	-1.903	1.213	-3.485	-2.273
0.61	OZB woningen	247	-4.013	-3.767	-4.026	115	-3.911	128	-4.078	-3.951	128	-4.121	-3.993
0.62	OZB niet-woningen	47	-1.800	-1.754	-1.806	48	-1.758	54	-1.758	-1.705	54	-1.750	-1.695
0.64	Belastingen overig	19	-242	-223	-225	31	-194	36	-229	-192	38	-223	-185
0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	-49.252	-49.252	-50.434	0	-50.434	0	-54.865	-54.865	0	-55.305	-55.305
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-69	0	-69	0	85	85	85	0	85	-8	0	-8
	Totaal	**28.902**	**-75.090**	**-46.188**	**-63.255**	**19.755**	**-43.501**	**24.978**	**-75.583**	**-50.604**	**25.809**	**-75.811**	**-50.002**
1	**Veiligheid**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.857	-146	2.712	-61	2.865	2.803	2.938	-115	2.822	2.894	-184	2.710
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.042	-217	825	-219	852	633	1.376	-219	1.157	929	-230	699
	Totaal	**3.899**	**-362**	**3.537**	**-280**	**3.717**	**3.437**	**4.313**	**-334**	**3.979**	**3.823**	**-414**	**3.409**

2	Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	3.277	-261	3.016	-123	3.225	3.102	3.258	-190	3.068	3.317	-250	3.066
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Recreatieve havens	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
2.4	Economische havens en waterwegen	6	-4	3	-4	10	7	9	-4	5	9	-5	4
2.5	Openbaar vervoer	18	0	18	0	22	22	19	0	19	19	0	19
	Totaal	**3.301**	**-265**	**3.037**	**-127**	**3.259**	**3.132**	**3.286**	**-193**	**3.093**	**3.344**	**-255**	**3.089**
3	**Economie**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
3.1	Economische ontwikkeling	312	0	312	0	361	361	333	0	333	318	0	318
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	179	-46	132	-44	240	196	232	-90	142	222	-97	125
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	634	-618	16	-253	346	94	528	-327	201	853	-625	228
3.4	Economische promotie	328	-1.101	-773	-1.032	274	-758	389	-490	-102	399	-1.072	-673
	Totaal	**1.452**	**-1.765**	**-313**	**-1.329**	**1.221**	**-108**	**1.482**	**-907**	**575**	**1.793**	**-1.794**	**-1**
4	**Onderwijs**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
4.2	Onderwijshuisvesting	1.121	0	1.121	0	1.268	1.268	1.454	0	1.454	1.146	0	1.146
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.534	-521	1.012	-239	1.284	1.045	1.665	-555	1.110	1.863	-718	1.144
	Totaal	**2.654**	**-521**	**2.133**	**-239**	**2.552**	**2.313**	**3.119**	**-555**	**2.564**	**3.009**	**-718**	**2.290**

5	Sport, cultuur en recreatie	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
5.2	Sportaccommodaties	2.073	-388	1.685	-307	1.981	1.674	2.017	-362	1.655	2.071	-477	1.594
5.1	Sportbeleid en activering	340	0	340	0	383	383	781	-180	601	623	-148	475
5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic	1.089	-26	1.063	-29	1.041	1.012	1.328	-29	1.299	1.357	-31	1.326
5.4	Musea	19	-10	9	-10	20	11	21	-10	12	21	-5	16
5.5	Cultureel erfgoed	223	-19	204	-14	227	213	220	-14	206	129	-16	113
5.6	Media	506	-96	410	-95	469	374	580	-95	485	577	-95	482
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.661	-24	2.637	-6	2.488	2.482	2.624	-7	2.617	2.781	-12	2.768
	Totaal	**6.911**	**-563**	**6.348**	**-461**	**6.610**	**6.149**	**7.571**	**-697**	**6.874**	**7.558**	**-783**	**6.774**
6	**Sociaal domein**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.794	-335	2.459	-277	2.808	2.531	2.774	-107	2.666	2.436	-126	2.311
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	6.488	-28	6.460	0	5.418	5.418	6.247	-215	6.032	6.557	-291	6.266
6.2	Wijkteams	1.502	-24	1.478	0	1.374	1.374	1.678	-24	1.654	1.596	-23	1.573
6.3	Inkomensregelingen	6.754	-5.284	1.470	-5.559	7.741	2.182	9.680	-8.426	1.254	12.714	-12.440	274
6.4	Begeleide participatie	3.769	0	3.769	0	3.846	3.846	4.133	0	4.133	4.130	0	4.130
6.5	Arbeidsparticipatie	776	0	776	0	640	640	880	0	880	907	0	906
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	1.178	-8	1.171	-11	929	918	1.390	-11	1.379	1.233	-6	1.226
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	10.524	-113	10.411	0	6.877	6.877	10.395	-250	10.145	9.714	-250	9.464
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	60	0	60	0	69	69	72	0	72	67	0	67
9.82	Geëscaleerde zorg 18-	803	0	803	0	917	917	862	0	862	905	0	905
	Totaal	**34.649**	**-5.793**	**28.856**	**-5.848**	**30.620**	**24.772**	**38.112**	**-9.033**	**29.079**	**40.260**	**-13.136**	**27.123**

7	Volksgezondheid en milieu	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
7.3	Afval	2.733	-3.260	-528	-2.947	2.529	-418	2.859	-3.161	-302	3.314	-3.156	157
7.4	Milieubeheer	1.246	-144	1.101	0	1.183	1.183	1.353	-97	1.256	1.413	-135	1.279
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	19	-18	1	-7	17	10	17	-7	10	23	-8	15
7.2	Riolering	3.411	-4.743	-1.333	-4.927	3.558	-1.369	3.521	-4.906	-1.384	3.660	-5.066	-1.406
7.1	Volksgezondheid	1.301	-16	1.286	0	1.364	1.364	1.416	0	1.416	1.384	0	1.384
	Totaal	**8.709**	**-8.182**	**528**	**-7.881**	**8.651**	**770**	**9.165**	**-8.171**	**994**	**9.794**	**-8.365**	**1.429**
8	**Volkshuisvesting, RO en stedel vernieuw.**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
8.1	Ruimtelijke ordening	3.506	-1.596	1.910	-1.713	3.171	1.458	3.926	-2.034	1.892	3.535	-1.960	1.575
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreine	411	-367	44	-32	26	-6	43	-338	-295	549	-941	-392
8.3	Wonen en bouwen	1.946	-969	977	-922	2.506	1.583	2.850	-1.001	1.849	2.370	-1.087	1.283
	Totaal	**5.863**	**-2.932**	**2.931**	**-2.667**	**5.703**	**3.036**	**6.819**	**-3.372**	**3.447**	**6.454**	**-3.988**	**2.466**
	Totaal	**96.341**	**-95.473**	**868**	**-82.087**	**82.087**	**0**	**98.845**	**-98.845**	**0**	**101.844**	**-105.265**	**-3.421**

5.2 Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product

				(bedrag x 1.000)		
Omschrijving	**Begroot**	**Werkelijk**	**Restant**	**Resultaat voor bestemming**	**Reserves**	**Resultaat na bestemming**
PRGR-1901 Veilige gemeente	**2.990**	**2.848**	**142**	**142**		**142**
CDL-190101 Minder criminaliteit	**229**	**202**	**27**	**27**		**27**
19010101 Veiligheidsmaatregelen algemeen	474	184	289			
19010102 Veiligheidsmaatregelen specifiek	139	81	58			
19010151 Mutaties reserves CDL-190101	-383	-63	-320			
CDL-190102 Preventie en repressie op orde	**2.822**	**2.710**	**112**	**112**		**112**
19010201 Brandweer en crisisbeheersing	2.822	2.710	112			
CDL-190103 Ondermijning teruggedrongen	**-61**	**-64**	**3**	**3**		**3**
19010301 Ondermijning	105	8	98			
19010353 Mutaties reserves CDL-190103	-167	-72	-95			
PRGR-1902 Onderwijs	**2.901**	**2.866**	**35**	**35**		**35**
CDL-190201 Multifunctioneel gebruik voorzieningen	**1.099**	**1.070**	**29**	**29**		**29**
19020101 Onderwijshuisvesting	1.454	1.146	308			
19020102 Kwaliteit kinderopvang	1		1			
19020151 Mutaties reserves CDL-190201	-356	-76	-280			
CDL-190202 Afname schooluitval+onderwijsachterstand	**1.802**	**1.796**	**7**	**7**		**7**
19020201 Onderwijsbeleid	1.351	1.348	3			
19020202 Media	485	482	4			
19020252 Mutaties reserves CDL-190202	-34	-34				
CDL-190204 Meer peuters nemen deel voorsch educatie						
19020454 Mutaties reserves CDL-190204						
PRGR-1903 Gezondheidsbevordering	**1.416**	**1.384**	**32**	**32**		**32**

CDL-190301 Levensstijl en gezondheid	**1.416**	**1.384**	**32**	**32**		**32**
19030101 Bescherming gezondheid	1.416	1.384	32			
CDL-190302 Vroegtijdige ondersteuning						
19030252 Mutaties reserves CD-190302						
CDL-190303 Hulp in nood						
19030353 Mutaties reserves 190303						
PRGR-1904 Woon-, werk- en leefklimaat	**9.153**	**9.465**	**-312**	**-312**		**-312**
CDL-190401 Regionale samenwerking	**470**	**447**	**23**	**23**		**23**
19040101 Bestuurlijke samenwerking (werkgelegenh)	228	170	58			
19040102 Ambtelijke samenwerking	333	318	15			
19040103 EC-GEO samenwerking						
19040151 Mutaties reserves CDL-190401	-91	-41	-50			
CDL-190402 Goed vestigingsklimaat	**140**	**234**	**-95**	**-95**		**-95**
19040201 Infrastructuur bedrijven	201	228	-27			
19040202 Ondersteuning bedrijvigheid	142	125	17			
19040252 Mutaties reserves CDL-190402	-203	-118	-85			
CDL-190403 Passende woningen	**2.156**	**1.834**	**322**	**322**		**322**
19040301 Bestemmingsplannen	1.287	1.232	55			
19040302 Grondexploitaties woningen	-295	-392	98			
19040303 Omgevingsvergunningen (+ bouwtoezicht)	197	178	19			
19040304 Volkshuisvesting (incl statushouders)	1.013	479	534			
19040305 Dorpsvernieuwing	33	33				
19040306 Conserveren cultuurhistorische waarden	206	113	92			
19040353 Mutaties reserves CDL-190403	-285	191	-476			
CDL-190404 Buitengebied in beweging	**175**	**175**				
19040401 Omgevingswet	421	172	249			
19040454 Mutaties reserves CDL-190404	-246	3	-249			

CDL-190405 Adequate handhaving	**1.230**	**1.192**	**38**	**38**		**38**
19040501 Toepassing APV	439	427	12			
19040502 Handhaving ruimtelijke ordening	184	172	13			
19040503 Toezicht en handhaving bouwen	607	594	13			
CDL-190406 Openbaar vervoer	**19**	**19**				
19040601 Openbaar vervoer	19	19				
CDL-190407 Kapitaalgoederen adequaat onderhouden	**3.707**	**4.285**	**-577**	**-577**		**-577**
19040701 Verkeersveiligheid	719	676	43			
19040702 Infrastructuur wegen	2.349	2.390	-41			
19040703 Parkeren						
19040704 Infrastructuur water	5	4	1			
19040705 Natuurbescherming en -onderhoud	2.364	2.560	-196			
19040706 Gebruik openbaar groen	223	173	50			
19040707 Riolering	-1.384	-1.406	22			
19040708 Afval	-302	157	-460			
19040709 Begraafplaatsen	10	15	-5			
19040757 Mutaties reserves CDL-190407	-277	-285	8			
CDL-190408 Betrokken burgers						
19040858 Mutaties reserves CDL-190408						
CDL-190409 Passende Voorzieningen						
19040959 Mutaties reserves CDL-190409						
CDL-190410 Duurzaamheid						
19041060 Mutaties reserves CDL-190410						
CDL-190411 Grote mate naleefgedrag	**1.256**	**1.279**	**-23**	**-23**		**-23**
19041101 Milieubeheer	1.256	1.279	-23			
19041161 Mutaties reserves CDL-190411						

CDL-190412 Energieneutraal						
19041262 Mutaties reserves CDL-190412						
CDL-190413 Windenergie						
19041363 Mutaties reserves CDL-190413						
PRGR-1905 Sport en cultuur	**2.812**	**2.702**	**124**	**124**		**124**
CDL-190501 Sportaccommodaties gebundeld verspreid	**1.899**	**1.890**	**9**	**9**		**9**
19050101 Sportbeleid	601	475	126			
19050102 Buitensport	787	749	39			
19050103 Binnensport	868	845	22			
19050151 Mutaties reserves CDL-190501	-357	-179	-178			
CDL-190502 Sociale integratie en participatie						
19050252 Mutaties reserves CDL-190502						
CDL-190503 Kunst en cultuur	**488**	**471**	**17**	**17**		**17**
19050301 Cultuurondersteuning	491	455	37			
19050302 Kunst- en cultuurbehoud	12	16	-4			
19050353 Mutaties reserves CDL-190503	-15		-15			
CDL-190504 Positie recreatie en toerisme	**139**	**48**	**90**	**90**		**90**
19050401 Recreatie op water						
19050402 Openluchtrecreatie	139	48	90			
CDL-190505 Meer recreanten	**286**	**294**	**7**	**7**		**7**
19050501 Aantrekkingskracht op burgers	286	294	-8			
19050501 Mutaties reserves CDL-190505						
PRGR-1906 Jeugdzorg	**12.352**	**11.661**	**690**	**690**		**690**
CDL-190601 Gebruik specialistische jeugdhulp	**12.352**	**11.661**	**690**	**690**		**690**
19060101 Opvang en beschermd wonen jeugd	862	905	-43			
19060102 Jeugdbegeleiding	11.489	10.756	733			
19060151 Mutaties reserves CDL-190601						

CDL-190602 Toegankelijke voorzieningen jeugd						
19060252 Mutaties reserves CDL-190602						
CDL-190603 Preventie en vroegsignalering						
19060353 Mutaties reserves CDL-190603						
CDL-190604 Zelfredzaamheid ouders						
19060454 Mutaties reserves CDL-190604						
PRGR-1907 Participatie	**16.852**	**15.949**	**903**	**903**		**903**
CDL-190701 Deelname economisch en maatsch. verkeer	**15.350**	**14.367**	**983**	**983**		**983**
19070101 Welzijnswerk	606	594	12			
19070102 Collectief aanvullend vervoer	524	428	95			
19070103 Algemeen Maatschappelijk Werk	906	708	198			
19070104 Loketvoorzieningen lokaal	301	285	16			
19070105 Advisering Wmo	8	4	4			
19070106 Clientondersteuning	31	23	8			
19070107 Inkomensvoorzieningen	102	-329	431			
19070108 Levensonderhoud	126	-316	441			
19070109 Sociale zekerheidsregelingen	173	149	24			
19070110 Begeleid werken	4.133	4.130	3			
19070111 Re-integratie	880	906	-26			
19070113 Materiele voorzieningen Wmo	1.379	1.226	152			
19070114 Volwassenenbegeleiding	6.032	6.266	-234			
19070115 Opvang en beschermd wonen volwassenen	72	67	5			
19070151 Mutaties reserves CDL-190701	77	224	-148			
CDL-190702 Geen armoede	**853**	**770**	**83**	**83**		**83**
19070201 Armoedebeleid	853	770	83			
19070252 Mutaties reserves CDL-190702						

CDL-190703 Maatschappelijke voorzieningen	**511**	**670**	**-160**	**-160**		**-160**
19070301 Cultuuraccommodaties	699	858	-160			
19070353 Mutaties reserves CDL-190703	-188	-188				
CDL-190704 Statushouders	**122**	**132**	**-10**	**-10**		**-10**
19070401 Migratie	162	172	-10			
19070454 Mutaties reserves CDL-190704	-40	-40				
CDL-190705 Mantelzorgvriendelijk	**25**	**20**	**5**	**5**		**5**
19070501 Mantelzorg	25	20	5			
CDL-190706 Laaggeletterdheid teruggedrongen	**-9**	**-9**				
19070656 Mutaties reserves CDL-190706	-9	-9				
PRGR-1908 Dienstverlening aan burger en bedrijven	**1.417**	**1.288**	**129**	**129**		**129**
CDL-190801 Dienstverlening scoort een 7	**1.417**	**1.288**	**129**	**129**		**129**
19080101 Ondersteuning bestuur	120	99	21			
19080102 Burgerzaken	1.441	1.246	195			
19080151 Mutaties reserves CDL-190801	-144	-58	-86			
PRGR-1909 Eigentijds besturen en netwerken	**1.678**	**1.745**	**-67**	**-67**		**-67**
CDL-190901 Co-creatief beleid.Interact. werken/best	**1.570**	**1.654**	**-84**	**-84**		**-84**
19090101 College van B & W	824	864	-40			
19090102 Volksvertegenwoordiging	747	790	-44			
CDL-190902 Burgerinitiatieven	**108**	**91**	**17**	**17**		**17**
19090201 Stimulering burgerparticipatie	171	154	17			
19090252 Mutaties reserves CDL-190902	-63	-63				
CDL-190903 Transparante informatievoorziening						
19090353 Mutaties reserves CDL -190903						
PRGR-1910 Financiën en belastingen	**689**	**491**	**198**	**198**		**198**

CDL-191001 Meerjarig sluitende begroting	**689**	**491**	**198**	**198**		**198**
19100101 Onverdeeld vastgoed	689	506	184			
19100151 Mutaties reserves CDL-191001		-15	15			
CDL-191002 Weerstandsvermogen aan de maat						
19100201 Rekeningresultaat						
CDL-191003 Kostendekkendheid leges						
19100353 Mutaties reserves CDL-191003						
DEKM-1920 Algemene dekking	**-61.717**	**-62.584**	**866**	**866**		**866**
CDL-192001 geen collegedoel	**-61.717**	**-62.584**	**866**	**866**		**866**
19200101 Onbestemde gelden	-27	1	-28			
19200102 Treasury	36	31	5			
19200103 Dividend en rente	-2.956	-3.317	361			
19200104 Saldo financieringsfunctie	1.018	1.013	4			
19200105 OZB woningen	-3.951	-3.993	42			
19200106 OZB niet-woningen	-1.705	-1.695	-10			
19200107 Lokale heffingen	-192	-185	-8			
19200108 Rijksuitkeringen	-54.865	-55.305	440			
19200109 Toeristenbelasting	-388	-966	579			
19200151 Mutaties reserves CDL-192001	1.312	1.832	-520			
OVHD-1921 Overhead	**9.094**	**8.717**	**536**	**536**		**536**

CDL-192101 geen collegedoel	**9.094**	**8.717**	**536**	**536**		**536**
19210101 Ondersteuning bestuur	57	34	23			
19210102 Ondernemingsraad	10	4	6			
19210103 Overhead	337	236	101			
19210104 Piofach	4.079	3.764	315			
19210105 Buitendienst	-177	-344	166			
19210106 Directe loonkosten	5.490	5.034	456			
19210107 Serviceteam	13	-39	52			
19210108 Saldo HKP Overhead						
19210109 Uitvoeringskosten 3D	440	420	20			
19210110 Werkbedrijf						
19210151 Mutaties reserves CDL-192101	-1.155	-393	-762			
HVPB-1922 Heffing VPB	**85**	**-8**	**93**	**93**		**93**
CDL-192201 geen collegedoel	**85**	**-8**	**93**	**93**		**93**
19220101 Vennootschapsbelasting	85	-8	93			
ONVZ-1923 Onvoorzien	**51**		**51**	**51**		**51**
CDL-192301 geen collegedoel	**51**		**51**	**51**		**51**
19230101 Onvoorzien	51		51			
Totaal	**-228**	**-3.476**	**3.421**	**3.421**		**3.421**

5.3 Kerngegevens

Sociale structuur	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Inwoners			
Aantal inwoners	35.879	35.725	**36.045**
waarvan tot 20 jaar	6.748	7.135	**6.622**
vanaf 65 jaar	8.788	8.520	**8.979**
Organisatie/formatie-sterkte			
Fte personeel	210,86	213,32	**208,65**
Fte Griffie/rekenkamer	3	3	**3**
Fte raad	25	25	**25**
Fte college	4,6	4,6	**5**
Sociale zaken			
Aantal lage inkomens	4.260	4.200	**4.321**
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	325	350	**333**
waarvan:			
W.W.B.	301	317	**310**
I.O.A.W.	21	26	**21**
I.O.A.Z.	2	2	**1**
B.B.Z.	1	5	**1**
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	155	156	**146**
Onderwijs			
Aantal leerlingen basisonderwijs	2.235	2.255	**2.240**
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.917	2.060	**1.925**
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet etc.)	337	320	**333**
Scholen			
Basisonderwijs	14	14	**14**
Speciaal onderwijs	1	1	**1**
Voortgezet onderwijs	2	2	**2**
Voortgezet speciaal onderwijs	1	1	**1**

Fysieke structuur	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Oppervlakte			
Gemeente	16.490	16.490	**16.490**
- oppervlakte land	16.251	16.251	**16.246**
- oppervlakte binnenwater	239	239	**244**
Bebouwing			
Verblijfsobjecten met woonfunctie:			
Aantal woningen	15.832	15.962	**15.992**
Overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	296	299	**338**
Aantal huurwoningen	3.481	3.232	**3.568**
Woonwagenlocaties:			
standplaatsen (eigendom gemeente)	39	44	**44**
standplaatsen (eigendom derden)	11	10	**11**
Woonwagens (eigendom gemeente)	22	22	**21**
Woonwagens (eigendom derden)	28	32	**28**
Lengte van wegennet			
Wegen	685.000	685.000 m	**709.000 m**
Waarvan:			
binnen bebouwde kom	238.500	238.500	**251.000**
buiten bebouwde kom	446.500	446.500	**458.000**
Recreatieve fiets-, en wandelpaden	64.000	64.000	**64.000**
Recreatieve ruiterpaden	70.000	70.000	**70.000**
Zand, grond- en stolwegen	180.000	180.000	**180.000**
Trottoirs	151.000	151.000	**225.000**
Sportaccommodaties			
Aantal voetbalvelden	31	31	**31**
Aantal tennisbanen	36	36	**36**
Atletiekbaan	1	1	**1**

Financiële structuur	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
			(bedrag x 1.000)
Lokale heffingen			
Onroerende zaakbelastingen	**-5.813**	-5.837	**-5.871**
Toeristenbelasting	**998**	-388	**-966**
Hondenbelasting	**-225**	-224	**-219**
Baatbelasting	**-17**	-4	**-4**
Afvalstoffenheffing	**-2.552**	-3.025	**-3.065**
Rioolheffing	**-4.754**	-4.726	**-4.778**
Marktgelden	**-5**	-4	**-5**
Begraafrechten	**-18**	-7	**-8**
Leges titel 1	**-468**	-326	**-397**
Leges titel 2	**-806**	-743	**-821**
Leges titel 3	**-2**	-2	**-2**
Gemeentefonds			
Algemene uitkering	**-42.863**	-44.404	**-47.266**
Decentralisatie uitkering WMO oud	0	0	0
Integratieuitkering sociaal domein:			
WMO taken nieuw	0	0	0
Jeugdhulp	0	0	0
Participatie	**-3.003**	-2.784	**-3.109**
Voogdij/18+	**-3.224**	-3.246	**-4.119**
Totaal algemene uitkering	**-49.090**	-50.434	**-54.494**

Financiële structuur	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Gemeentelijke woonlasten			
- Eigenaar	**-536**	-537	**-542**
- Gebruiker	**-160**	-159	**-190**
- Eigenaar + gebruiker	**-696**	-696	**-732**
- Limburg			
OZB (aanname gemiddelde woz-waarde van woningen; 222.000)	**-254**	-254	**-259**
Afvalstoffenheffing woningen	**-160**	-159	**-190**
Rioolheffing	**-283**	-283	**-283**

Producten	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Jaarrekening 2020
Burgerzaken			
Paspoorten	**1.245**	475	**587**
ID-kaarten	**1.420**	1.700	**1.390**
Rijbewijzen	**4.540**	4.425	**4.318**
Afschriften BRP (vh GBA)	**730**	450	**744**
Bouwzaken			
Conceptaanvraag	**160**	150	**174**
Omgevingsvergunningen	**274**	279	**288**
Informatieverzoeken	**199**	227	**273**
Sloopvergunningen- en meldingen	**175**	150	**192**

5.4 Risicobeheermatrix

Bezuinigingspakket begroting 2015-2018	
Subsidies Verenigingen	
Beschrijving risico	Uit interne evaluatie zijn in 2018 ten aanzien van subsidies verenigingen de nodige risico's gebleken in de vorm van procedures, mandaten, dossiervorming, rechtmatigheid van subsidies en toepassing van de AVG.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	(Aanvraag)procedures niet correct gevolgd. Dossiers onvoldoende op orde. Onrechtmatige handelen van de zijde van de gemeente. Onterechte subsidie eisen.
Verantwoordelijke PHO	M.Janssen
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel
Beheersmaatregelen	In 2019 is een projectgroep gestart met uitwerking van de constateringen en aanbevelingen uit de interne evaluatie.In 2020 en 2021 worden de door de projectgroep voorgestelde aanpassingen toegepast en geïmplementeerd.
Restrisico	Zeer laag
Weerstands component in €	

Effecten Rijksmaatregelen	
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	
Beschrijving risico	De middelen die binnenkomen via de algemene uitkering kunnen ingezet worden als algemeen dekkingsmiddel binnen de begroting. De beschikbare gelden worden middels verschillende circulaires gedurende het jaar aangepast. Dit gebeurt op zowel aantallen, extra inkomsten alsmede accressen (die samen hangen met de rijksuitgaven). Indien de uitkering daalt, zal ook de beschikbare begrotingsruimte afnemen. Gezien de huidige stand van de begrotingsruimte voor de gemeente Leudal heeft een negatieve bijstelling van de algemene uitkering een groot effect. Daarnaast is ervoor gekozen op basis van een brief van de provincie een bedrag van € 400.000 structureel op te nemen voor jeugd. Indien dit niet vanuit het rijk definitief wordt gemaakt levert ook dit een probleem op voor de uitkering in het gemeentefonds. Tot slot blijkt uit de laatste berekening van het ministerie van BZK dat de gemeente Leudal een nadeel van € 14 per inwoner gaat ondervinden. Ondanks dat het er ook een bedrag is ingerekend in de exploitatie wordt vooralsnog ook met deze € 14 in de risicobeheermatrix rekening gehouden. Derhalve neemt het risico af van € 2.700.000 naar € 504.000 met betrekking tot de herijking.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Beleidsmatige zaken kunnen wellicht niet of in mindere mate worden uitgevoerd.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Voor het lopende jaar (T-0) worden afwijkingen afgerekend naar de egalisatiereserve gemeentefonds.
Restrisico	Hoog
Weerstands component in €	€ 904

Uitgaven Jeugd, Wmo en Participatie	
Beschrijving risico	Er is sprake van een te grote onbalans tussen de inkomsten vanuit het Rijk voor de uitvoering van de taken Jeugd, Wmo en Participatie en de huidige uitgaven.
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Zonder het treffen van maatregelen loopt het begrote tekort binnen op.
Verantwoordelijke PHO	M.Janssen
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel
Beheersmaatregelen	Op basis van het door de gemeenteraad vastgestelde plan van aanpak met besparingsmaatregelen "Duurzaam evenwicht in het sociaal domein" worden maatregelen getroffen. Alle maatregelen gezamenlijk en in samenhang dienen te zorgen voor de realisatie van de taakstelling die in de begroting is opgenomen. € 688.805 in 2021 oplopend naar € 2.094.767 in 2022 en structureel € 3.142.022.
Restrisico	
Weerstands component in €	

Overige economische ontwikkelingen	
Gemeente Garanties	
Beschrijving risico	De risico's van in het verleden gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Wanneer de NHG niet aan haar verplichting kan voldoen, wordt de gemeente aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Op basis van actuele inzichten in de ontwikkeling van de economie en de koopwoningmarkt en bij stabiel overheidsbeleid verwacht de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen geen aanspraak te maken op de achtervangfunctie van gemeenten.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Gemeente garanties sociale woningbouw	
Beschrijving risico	De WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) verstrekt leningen aan woningcorporaties waarbij de gemeente een achtervangpositie heeft. Mocht WSW de verplichting niet kunnen voldoen, dan kan de gemeente worden aangesproken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien. Uitgangspunt is dat de leningen afgedekt moeten worden door de WOZ-waarde van de desbetreffende panden.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Wijzigingen in de portefeuille worden beoordeeld en aan B&W voor besluitvorming voorgelegd. Met ingang van 2014 is een landelijke norm voor de garantstellingen ingevoerd. Volgens deze norm moet de totale leningschuld lager zijn dan de Woz-waarde van de onderpanden.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	

Koersrisico beleggingen	
Beschrijving risico	De gelden die ontvangen zijn na de verkoop van de aandelen Essent zijn grotendeels belegd. Beleggen kan financiële risico's met zich meebrengen.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Gedurende de looptijd van de portefeuille fluctueert de marktwaarde maar eindigt deze op het einde van de looptijd in principe op de nominale waarde.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	ASR Vermogensbeheer beheert onze beleggingsportefeuille. Als gevolg van schatkistbankieren wordt de portefeuille geleidelijk afgebouwd en vinden geen tussentijdse herbeleggingen meer plaats. Zonder tussentijdse verkopen van posities in de beleggingsportefeuille is het risico op koersverliezen nihil.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

PW I-deel / arbeidsmarktbeleid	
Beschrijving risico	De BUIG middelen die van het Rijk ontvangen worden voor de betaling van de uitkeringen zijn ruim toereikend om de kosten te dragen. Inmiddels is hier geen sprake meer van een risico.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	geen gevolgen van dit risico aangezien dit risico niet meer actueel. De inkomsten zijn immers hoger dan de uitgaven.
Verantwoordelijke PHO	M.Janssen
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	
Restrisico	
Weerstands component in €	n.v.t.

Overige risico's	
Algemene rampen	
Beschrijving risico	Er kunnen zich rampen en crisissen voordoen, zoals bijvoorbeeld hoog water, corona
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De gemeente moet personeel en materieel inzetten. Het is mogelijk dat een gedeelte van deze kosten onder verzekering, schadefonds valt of door het rijk wordt gecompenseerd. Er zullen ook kosten voor de gemeente zijn.
Verantwoordelijke PHO	D.H.Schmalschlager
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel
Beheersmaatregelen	Door een goede voorbereiding op rampen/calamiteiten en een adequate aanpak de schade beperken. Hiervoor zijn diverse plannen voorbereid zoals een bestrijdingsplan hoogwater Maas. Ook wordt geïnvesteerd in opleiding/oefening functionarissen Oranje Kolom.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 125

Audits	
Beschrijving risico	Een onvoldoende scoren op de audits zoals in het kader van de ENSIA.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het Rijk sluit bijvoorbeeld DigiD af waardoor geen digitale dienstverlening mogelijk is. De gemeente moet eerst de verbeteringen doorvoeren. In het uiterste geval regelt het Rijk dit op koste van de gemeente Leudal.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Het ENSIA proces is recentelijk opnieuw opgesteld en vastgesteld met als doel in een keer te slagen voor de audits. Voldoende personele capaciteit beschikbaar stellen voor het beheer van de BRO.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 13

Bezwaar aanslagen rioolheffingen	
Beschrijving risico	Door een woningcorporatie is bewaar gemaakt tegen de aanslagen rioolheffing 2013 en 2014. De BsGW heeft deze bezwaren ongegrond verklaard. Hiertegen heeft de woning corporatie beroep aangetekend bij de rechtbank Limburg. Eind 2020 heeft de rechtbank Limburg uitspraak in deze procedure gedaan. Het beroep is gegrond verklaard. Hetgeen inhoudt dat woningstichting in het gelijk is gesteld. Tegen de uitspraak is door de BsGW hoger beroep aangetekend bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer deze procedure inhoudelijk door het gerechtshof wordt behandeld. Wel is duidelijk de gemeente hier een financieel risico loopt. Bedrag noemen
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Indien de woningcorporatie door het gerechtshof in gelijk wordt gesteld, betekent dit er een financieel nadeel is. De door de woningcorporatie betaalde aanslagen rioolheffing, dienen dan te worden terugbetaald.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Het door de BsGW ingeschakeld, gespecialiseerd adviesbureau in lokale heffingen heeft tegen de uitspraak van de rechtbank Limburg hoger beroep aangetekend bij het gerechtshof 's-Hertogenbosch.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 104

Bodemsanering	
Beschrijving risico	Door illegale dumpingen of andere verontreinigingen in openbaar gebied kan de grond verontreinigd worden.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Indien de grond (voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft) schoongemaakt moet worden, brengt dat kosten met zich mee.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Inzetten op actief opsporen amfetaminelabs zodat illegale dumpingen worden voorkomen.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Burger Bedrijven Plein	
Beschrijving risico	Diefstal van data, documenten, kasgeld.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Beperkte financiële gevolgen.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Er wordt gewerkt volgens vaste procedures, waarbij beveiliging en persoonlijke (op naam geregistreerde) toegang van toepassing is.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 0

Gebruik en beschikbaarheid ICT	
Beschrijving risico	Uitval van ICT-systemen of verlies, oneigenlijk gebruik persoonsgegevens.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Dienstverlening is niet mogelijk en verlies aan arbeidsproductiviteit en/of kwaliteit van dienstverlening.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Leudal heeft een uitwijkovereenkomst met KPN.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 10

Gladheidsbestrijding	
Beschrijving risico	De gladheidbestrijding is niet op orde
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De wegen in de gemeente Leudal worden niet tijdig gestrooid, zodat er onveilige situaties voor de weggebruikers kunnen ontstaan.
Verantwoordelijke PHO	R. Martens
Kans dat het zich voordoet	Zeer laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Het bestek voor de gladheidbestrijding is opnieuw aanbesteed. Tevens is het contract met de Meteogroup verlengd zodat wij verzekerd zijn van een adequaat weerbericht op basis waarvan de gladheidcoördinatoren de aannemer tijdig de weg op kunnen sturen. Tevens is recent een nieuwe strooier aangeschaft, ter vervanging van een oude strooier die niet meer functioneerde en slechts tegen zeer hoge kosten te repareren was en zelf dan nagenoeg technisch afgeschreven zou zijn. Eind 2019 is een nieuw Beleidsplan Gladheidbestrijding door de Raad vastgesteld, waarna door het College een nieuw Gladheidbestrijdingsplan voor het seizoen 2019-2020 is vastgesteld.
Restrisico	Zeer laag
Weerstands component in €	50

Grootschalige stroomstoring ICT en elektriciteit voor langere tijd	
Beschrijving risico	Bij een elektriciteitsstoring is de rol van de gemeente het verminderen van de maatschappelijke ontwrichting en zorgen voor de kwetsbare inwoners.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Bij grootschalige uitval of verstoring heeft de gemeente een rol in het bestrijden van het incident. Het bestuur moet crisisbesluiten kunnen nemen.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	De serverruimte is voorzien van een voorziening voor het eerste uur en een noodstroomaggregaat is beschikbaar. De gemeente Leudal is aangesloten op het Nationale Noodnet.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 5

Illegale dumpingen afval w.o. xtc afval en asbest	
Beschrijving risico	Het ruimen van xtc afval gaat gepaard met hoge kosten. Dumpingen van xtc kan bodemverontreiniging veroorzaken.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De onderzoek-, ruiming- en vernietigingskosten zijn erg hoog. Verder grote kans op bodemvervuiling waardoor sanering van grond dient plaats te vinden.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Investeren in het actief opsporen van amfetaminelabs. Project "aanpak ondermijning buitengebied"
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 2

Inbreuk persoonsgegevens	
Beschrijving risico	Vrijkomen, lekken of oneigenlijk gebruik van persoonsgegevens
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Afhankelijk van de aard, de ernst en de duur van de inbreuk wordt een bestuurlijke boete opgelegd. Nalatigheid speelt daarbij een rol. De burger heeft minder vertrouwen in de administratieve organisatie van Leudal.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel/imago
Beheersmaatregelen	Er zijn procedures opgesteld door de Privacy Beheerder rond het melden van datalekken. Deze procedures worden op dit moment geactualiseerd. Op het moment dat deze zijn vastgesteld worden deze gepubliceerd op intranet. De medewerkers worden hierover geïnformeerd. In het informatiebeveiligingsbeleid is vooral veel aandacht voor de bewustwording bij de medewerkers.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 81

Rechtszaken/ aansprakelijkstellingen	
Beschrijving risico	Over het jaar 2020 lopen nog 17 schadeclaims. Hiervan is er een afgewezen door de verzekeraar, maar deze zaak (Bovemij/Gielen) is nog niet afgerond hierover lopen we een risico van ca. € 13.000. Over de overige 16 zaken die zijn aangemeld bij de verzekeraar lopen we een (eigen) risico van € 40.600.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	De verwachting is dat 50% van de zaken erkend zullen worden en het eigen risico moeten betalen.
Verantwoordelijke PHO	Diversen
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Er wordt geprocedeerd om betaling van schade te voorkomen. Voor zover zaken onder de dekking van de WA-verzekering vallen worden zaken voorgelegd aan de verzekeraar.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 20

Veranderende bevolkingssamenstelling	
Beschrijving risico	Demografische veranderingen hebben gevolgen voor Leudal. Onze bevolking krimpt, ontgroent, vergrijst en verkleurt. We hebben niet alleen te maken met een afnemende bevolkingsomvang, maar ook met minder jongeren, meer senioren en toename aan diversiteit van afkomst
Risico categorie	Bestuurlijk/financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	De demografische ontwikkelingen hebben invloed op (bijna) alle beleidsvelden. Denk aan woningbouw, economie, arbeidsmarkt, welzijn, verenigingsleven, accommodatiebeleid, onderwijs, zorg en zo voorts. We moeten in onze visievorming en beleidsuitvoering inspelen op deze veranderende bevolkingssamenstelling. Het is niet de vraag of de demografie verandert, maar welke strategie wij kiezen om hier op een juiste manier mee om te gaan.
Verantwoordelijke PHO	A. Walraven
Kans dat het zich voordoet	
Incidenteel of structureel	Bestuurlijk/financieel/imago
Beheersmaatregelen	Demografische ontwikkelingen dienen een integraal onderdeel te worden van ons denken en handelen. Daarom wordt het een van de onderwerpen die onder andere in de strategische visie en omgevingsvisie landt.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 0

Vastgoed & Grondexploitatie	
Afzetrisico's a.g.v. marktvertraging	
Beschrijving risico	Extra rentekosten omdat plannen langer in exploitatie zijn en extra kosten die plannen aantrekkelijker kunnen maken. Extra ruimte om grondprijzen aan te passen om verkopen te bevorderen. Afzetrisico's zijn van toepassing op de woningbouwplannen: Baexem Witte Huis, Heythuysen Walk en De Bevelanden. Het risico dat hiermee is gemoeid bedraagt € 335.000.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 335.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	n.v.t.

Exploitatie	
Beschrijving risico	Een deel van het gemeentelijk vastgoed is zogenaamd incourant vastgoed. Dit houdt in dat dit deel van het vastgoed moeilijk verkocht kan worden, nu er naar dit type vastgoed nauwelijks vraag is vanuit de markt. Herontwikkeling van deze locaties (meestal niet van het pand, maar herbestemming van de grond) kan soms kansen opleveren om toch een waarde te realiseren. Dit zijn echter onzekere trajecten, zowel in tijd als in te verwachten opbrengsten. Deze onzekerheid is de reden voor het opnemen in de risicoparagraaf. Tevens brengen het huidige onderhoudsniveau en soms ook de leegstand risico's met zich mee in de periode tot aan herontwikkeling. Van locaties waar het duidelijk van is dat herontwikkeling van de grond een uitkomst is, wordt dan ook voorgesteld het incourante vastgoed te slopen.
Risico categorie	Financieel/imago
Gevolgen als het risico zich voordoet	Het risico nu is dat er op incourant vastgoed versneld moet worden afgeboekt. Hier komt bij dat er niet wordt afgeboekt op panden die in de verkoop staan. Hier staat tegenover dat kosten voor klachten-onderhoud wordt voorkomen en dat herontwikkeling mogelijk een meerwaarde met zich mee brengt. Hierdoor wordt het risico als 'gemiddeld' ingeschat en structureel, althans voor de periode tot aan afronding van een herontwikkeling.
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Financieel/imago

Beheersmaatregelen	De recente nadruk op herontwikkeling van een aantal pilot locaties maakt inzichtelijk dat er wel degelijk kansen kunnen worden gecreëerd waarbij aansluiting met wensen vanuit de markt wordt gezocht en gevonden. De gemeente heeft een aantal jaren geleden het gemeentelijk vastgoed geïnventariseerd. Er is nog niet definitief bepaald welk vastgoed behouden moet blijven en welk vastgoed afgestoten moet worden, vandaar dat voor een aantal pilots is gekozen. Voor het areaal vastgoed dat overblijft moet nog bepaald worden wat te doen; dit kan herontwikkeling of sloop zijn. De gebouwen die worden afgestoten, hebben veelal een hogere taxatie-/boekwaarde dan marktwaarde. Bij verhuur of anti-kraak is het eerste uitgangspunt om vandalisme en verpaupering voorafgaand aan verkoop te voorkomen. De huuropbrengsten zullen hierbij zelden kostendekkend zijn. Het steeds verder toenemende inzicht op het bestaande areaal aan vastgoed en de verdergaande herijking van het accommodatiebeleid brengen wel met zich mee dat het te lopen risico alsmaar daalt.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	€ 350

Onderhoud	
Beschrijving risico	In de afgelopen periode is steeds meer inzicht verkregen in de exacte omvang van ons vastgoedbestand, aangezien dit uiteenloopt van bijv. het gemeentehuis tot aan kruisbeelden langs fietsroutes, en de daadwerkelijke staat van onderhoud hiervan. Ook het lopende proces om via een bestuursopdracht tot een herijkt accommodatiebeleid en vastgoedbeheerbeleid te komen helpt enorm om tot beter inzicht te komen en om zo 'de basis op orde' te krijgen. In de afgelopen periode heeft dit al tot een driedeling in het bezien van ons vastgoed geleid; courant vastgoed om te behouden, vastgoed dat moet worden afgestoten en vastgoed waar over nagedacht moet worden. Voor deze laatste categorie geldt veelal dat het pand geen marktwaarde meer vertegenwoordigd, maar de locatie daarentegen zeker wel. Deze locaties komen dan ook voor sloop en herontwikkeling in aanmerking. De omvang van deze portefeuille en de te maken keuzes hierin worden steeds duidelijker. Een eerste stap hierin is het groot onderhoud aan verschillende BMV's wat is uitgevoerd of in voorbereiding op basis van een meerjaren onderhoudsplan. Deze ontwikkeling (aansluitend op accommodatiebeleid) zal verder worden voortgezet en medio 2021 aan de Raad worden voorgelegd. Natuurlijk kan juist het onder een vergrootglas leggen van een groep gebouwen risico's met zich meebrengen, zoals onverwachte tegenvallers of wensen met een BMV die meer met duurzaamheid en/of exploitatie te maken hebben, dan enkel met de staat van onderhoud. Deze exercitie leert dat vastgoed een weerbarstige materie kan zijn, maar ook dat met een groeiend inzicht in onderhoud, wensen en eisen de risico's beter en beter te beheersen zijn.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Meer 'de basis op orde', voortgang in het proces om na reeds vastgesteld accommodatiebeleid te komen tot vastgoedbeheerbeleid en een groeiend inzicht in de staat van het onderhoud door actualisatie van de MJOP's en een verbeterslag hierin hebben een duidelijk drukkend effect op de risico's die hiermee samenhangen. Deze risico's zitten met name in de onzekerheid tussen de taxatie-/boekwaarde en de uiteindelijke opbrengstwaarde van het te verkopen vastgoed en de mogelijkheden/kansen om op locaties tot een succesvolle herontwikkeling te komen. Behalve de keuze wat te doen met het vastgoed heeft ook het gehanteerde onderhoudsniveau hier invloed op. Dit is alleen niet het geval als tot sloop wordt overgegaan, dan is een laag onderhoudsniveau juist in ons voordeel geweest. Doordat ook in de komende periode beleid en inzicht verder uitkristalliseren kwalificeren wij dit risico als 'gemiddeld' en als structureel, althans gedurende de periode die hiervoor nodig gaat zijn.
Verantwoordelijke PHO	S. Backus
Kans dat het zich voordoet	Gemiddeld
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	De te nemen maatregelen om de risico's te beheersen zijn de zaken die reeds vernoemd zijn als ontwikkelingen die een drukkend effect op de risico's hebben. We blijven voortgaan met het op orde brengen van de basis, en daarmee het inventariseren en vastleggen van informatie per locatie. Daarnaast heeft vaststelling van accommodatiebeleid plaatsgevonden en zal aansluitend vastgoedbeheerbeleid worden ontwikkeld (2021 gereed) Hierdoor groeit het inzicht in zowel de staat van onderhoud als de wensen en eisen die gebruikers aan gebouwen stellen.
Restrisico	Gemiddeld
Weerstands component in €	

Onvoorziene risico's	
Beschrijving risico	Algemene post om niet benoemde tegenvallers op te vangen. Het betreft hier o.a. kosten die niet afgedekt worden binnen de lopende plannen. De kosten hebben betrekking op plannen die niet van de grond komen en waarbij wij het wel noodzakelijk achten te onderzoeken wat de oorzaak is van de vertraging. Voor de dekking van deze kosten wordt in de reserve grondexploitatie een bedrag van € 235.740 gereserveerd.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Er is geen dekking voor deze kosten (?? vraag nog uitgezet Romana)
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 235.740 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	n.v.t.

Risico's m.b.t. haalbaarheid plannen a.g.v. marktsituatie	
Beschrijving risico	Investeringen en uitgaven zijn verricht voor toekomstige plannen. De vraag is of, als gevolg van de marktsituatie of andere redenen, plannen wel van de grond komen. Het risico dat hiermee is gemoeid bedraagt € 0,00
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 0.00 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	n.v.t.

Risico's m.b.t. kostendekkendheid plannen	
Beschrijving risico	"Ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort is € 3.817.374 geïnvesteerd. Invulling vindt plaats op basis van maatwerk, niet op basis van een concreet plan. Bovendien moeten er nog kosten worden gemaakt voor het bouwrijp maken. Het terugverdienen van de kosten is een risico."
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Exploitatie wordt negatief
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitatie is € 763.475 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	n.v.t.

Risico's niet nakoming van overeenkomsten	
Beschrijving risico	In 2017 is een vaststellingsovereenkomst gesloten met de Herontwikkeling Haelen Horn BV en de financiële consequenties als gevolg hiervan zijn in 2017 afgehandeld en zijn de financiële problemen bij Herontwikkeling Haelen Horn BV opgelost. Op dit moment rest nog de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg (Ell Steenenbampt, Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel) wat extra risico's (€ 812.000) oplevert. De risico's hebben betrekking op zaken waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden bij de afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg.
Risico categorie	Financieel/economisch
Gevolgen als het risico zich voordoet	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Verantwoordelijke PHO	M. Graef
Kans dat het zich voordoet	Hoog
Incidenteel of structureel	Financieel/economisch
Beheersmaatregelen	In de reserve grondexploitaties is € 812.000 opgenomen om dit risico te dekken.
Restrisico	Afgedekt via reserve
Weerstands component in €	n.v.t.

Verbonden partijen	
OML	
Beschrijving risico	De gemeente is aandeelhouder van de Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De hoogte van het aandelenkapitaal voor Leudal is € 2,4 miljoen. Verder hebben de aandeelhoudersl een garantie afgegeven voor in totaal € 2.000.000,- voor de financiering door de BNG. Inmiddels is de provinciale geldlening volledig afgelost en is de garantstelling door Leudal ad 216.000 daarmee komen te vervallen. In 2021 zal herfinanciering plaatsvinden. Analyses laten zien dat de financiën van OML zeer degelijk zijn en dat de financiële positie van OML BV sterk is. De solide financiële staat van OML maakt daarom dat er een zeer geringe en zelfs verwaarloosbare kans is dat de borgstelling extra financieel risico met zich mee brengt. Het risicoprofiel van deze garantstelling is als minimaal te kwalificeren. Omdat in de risicobeheermatrix van de begroting 2020 het risico van de borgstelling van OML ook als minimaal is gekwalificeerd is het niet nodig dat het weerstandvermogen van de gemeente Leudal wordt verhoogd: de algemene reserve is hiervoor de buffer.
Risico categorie	Financieel
Gevolgen als het risico zich voordoet	Verlies aandelenkapitaal
Verantwoordelijke PHO	P. Verlinden
Kans dat het zich voordoet	Laag
Incidenteel of structureel	Financieel
Beheersmaatregelen	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2018-2021.
Restrisico	Laag
Weerstands component in €	€ 378

5.5 Overzicht gecommitteerde reserve

nr.	Programma	Kostenplaats	Kostensoort	Overheveling budgetten van 2019	Primair budget 2020	Uitgaven 2020	Overhevelen restant budgetten 2019	Overhevelen budgetten 2020	Totaal overhevelen budgetten naar 2021	Toelichting
1	PRGR 01 Veilige gemeente	61020101	4038550	333.210	-	44.958	288.253	-	288.253	Bommenregeling
2	PRGR 01 Veilige gemeente	61020402	4351100/ 4351300	68.485	248.922	222.686	-	94.721	94.721	Regionale aanpak ondermijning
3	PRGR 01 Veilige gemeente	61020204	4038550	-	88.000	56.194	-	31.807	31.807	Sanering gierkelder vm drugslab Lochterstraat 1 Haler (BenW\1480)
4	PRGR 04 Woon-, werk- en leefklimaat	60010302	4038250	100.000	25.000-	11.092	50.000		50.000	Mooi Leven in Leudal (budget Bouwtoer). In 2020 zijn we op vele plekken in gesprek geweest met onze inwoners, verenigingen en ondernemers. Wij hebben gesproken over wat Mooi Leven in Leudal nu en in de toekomst is. Veel waardevolle opbrengst die we op dit die we op dit moment verwerken tot een nieuwe strategische visie. Het vaststellen van deze visie vindt eind 2020/start 2021 plaats. Een koers voor de lange termijn van de gemeente en gemeenschap Leudal. De verwachting is dat richting het eind van het jaar een deel van het resterend budget wordt ingezet om te komen tot uitwerking en vormgeving van de nieuwe koers (+/-15.000). Het is echter reëel dat een deel van het budget niet wordt ingezet in 2020. Tegelijkertijd is het belangrijk dit restant beschikbaar te houden. Met dit budget willen we de noodzakelijke stappen zetten om de visie tastbaar te maken en in praktijk te brengen. Daartoe zijn volgens ons drie pijlers van belang: 1. Herijken communicatiestrategie en mogelijke aanpassing van de huisstijl op basis van de strategische visie 2. Het vinden van aansluiting van visie naar praktijk. Aansluiting van de strategische visie bij andere visies maar ook naar concrete projecten 3. Onder het ingezette traject Mooi Leven in Leudal willen we structureel in contact tussen bestuur en gemeenschap blijven onderhouden. Daartoe willen we een deel van 50.000,- van het restant van het budget naar 2021 overhevelen.

nr.	Programma	Kostenplaats	Kostensoort	Overheveling budgetten van 2019	Primair budget 2020	Uitgaven 2020	Overhevelen restant budgetten 2019	Overhevelen budgetten 2020	Totaal overhevelen budgetten naar 2021	Toelichting
5	PRGR 04 Woon-, werk- en leefklimaat	68010104	4038550	245.649	175.000	171.519	74.130	175.000	249.130	Op 20 mei 2020 heeft minister Ollongren aangekondigd dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2022. Hoewel dit in de basis geen gevolgen heeft voor de planning van de gemeente Leudal voor de implementatie van deze wet, spelen andere factoren wel een rol voor de planning. Zo is van belang dat het Digitaal Stelsel Omgevingswet (digitalisering, software) nog in ontwikkeling is en dat mede om die reden nog geen aanbesteding is gestart. Daarnaast beginnen de effecten van de Coronamaatregelen invloed te hebben op diverse projecten binnen dit implementatietraject. Dit komt in hoofdzaak door het niet fysiek bij elkaar kunnen komen. Intern, maar ook extern. Hierdoor zijn minder kosten gemaakt voor bijvoorbeeld de Omgevingsvisie.
6	PRGR 03 Gezondheidsbevordering	67010102	4038550	13.479	27.875	46.317	-	-	-	Aanschaf/vervanging AED's
7	PRGR 07 Participatie	66010601	4438110/ 4351300	160.694		13.179	147.515	-	147.515	Deze bedragen zijn gelabeld voor het SZH/Mariabosch. Subsidie bedrag voor de exploitatie onder voorwaarde voortgang project.
8	PRGR 05 Sport en cultuur	65020201	4042100	14.530	272.598	287.031	-	-	-	zwembad Ligteveld, uitbetaalde subsidie in 2020 wordt evt. teruggevorderd in 2020 en ingezet voor subsidie 2021.
9	PRGR 05 Sport en cultuur	65010101	4438110	190.258	346.293	395.530		141.021	146.760	De gemeente Leudal neemt deel aan de 'Brede regeling combinatiefuncties'. Het doel van deze regeling is om voldoende sport-, beweeg- en cultuuraanbod te realiseren ter bevordering van gezondheid, participatie, vitaliteit en leefbaarheid. Met de onderteken
			8038200		88.000-	93.739-		5.739		

nr.	Programma	Kostenplaats	Kostensoort	Overheveling budgetten van 2019	Primair budget 2020	Uitgaven 2020	Overhevelen restant budgetten 2019	Overhevelen budgetten 2020	Totaal overhevelen budgetten naar 2021	Toelichting
10	PRGR 08 Dienstverlening aan burger en bedrijven	60020105	4038550	143.695	3.317-	54.286	86.092		86.092	De corona crisis heeft ervoor gezorgd dat in tegenstelling tot de planning de uitvoering van de transformatie Burgerzaken slechts voor een klein deel heeft plaatsgevonden in 2020. Hierdoor vindt het overgrote deel van de uitvoering plaats in 2021. Voor de transformatie zetten we in op kennis en expertise uitbreiden, coaching on the job. Processen dienen nog LEAN gemaakt te worden en geoptimaliseerd. Burgerzaken worden gedigitaliseerd, waarvan de applicaties en systemen aangepast moeten worden. Tevens wordt geïnvesteerd in de uitvoering telefonie.
11	PRGR 9 Eigentijds besturen en netwerken	66010102	4351300		75.000	75.000		-	-	Externe ondersteuning Accommodatiebeleid
				1.270.000	**1.117.371**	**1.284.052**	**645.989**	**448.287**	**1.094.278**	

5.6 SiSa bijlage verantwoordingsinformatie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 5 februari 2021

FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Totaal ontvangen bedrag beschikking *Aard controle R* *Indicator: C1/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*				
			€ 90.000	Nee				
			Projectnaam/nummer per project *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/03*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C1/04*	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie. *Aard controle R* *Indicator: C1/06*		
		1	2019-0000645936	€ 29.954	Ja			
		2						
		99						
		100						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/07*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*		
		1	2019-0000645936	€ 29.954		Nee		
		2						
		99						
		100						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 167.451	€ 0	€ 0	€ 75.800		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*		
		1						
		2						
		99						
		100						

IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	57628213	€ 69.350	€ 3.307	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
		99						
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	57628213	€ 69.350	€ 3.307	€ 0		Nee
		2						
		99						
		100						
IenW	E20	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	Aanleg drempel op fietskruispunt GOW/ETW – fietsoversteek in twee richtingen over zijweg	Nee	0	2.850,-		
		2	Korte rechtstanden / verkeersdrempels - Asverspringing - 2 st	Nee	0	4.800,-		
		3	Aanleg van een voetgangersoversteekplaats op een ETW 30 km/u en 50 km/u	Nee	0	2.850,-		
		4	Het volwaardig afwaarderen van een gebiedsontsluitingsweg 50 km/u naar een erftoegangsweg 30 km/u	Nee	0	53.950,-		
		5	Aanleg van een rijloper het fietssuggestiestroken en bermen	Nee	0	17.940,-		
		6	Aanleg van een rotonde buiten de bebouwde kom	Nee	0	525.000,-		
		7	Verbreden van fietspaden	Nee	0	212.240,-		
		8	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30	Nee	0	59.100,-		
		9	Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en bermen	Nee	0	9.750,-		
		10						
		19						
		20						
IenW	E27B	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)** **Provinciale beschikking en/of verordening** Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicator: E27B/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E27B/03*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/04*	**Correctie** ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen *Aard controle R* *Indicator: E27B/05*	
		1	2017/59036	€ 2.565	€ 6.221			
		2	2107/24552	€ 633	€ 633			
		3						
		99						
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/07*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/09*	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E27B/10*	
		1	2017/59036	€ 80.000	€ 83.656		Ja	
		2	2107/24552	€ 11.368	€ 11.368		Nee	
		3						
		99						
		100						

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*					
			€ 3.937.698	€ 78.987	€ 332.287	€ 1.237	€ 16.919	€ 0				
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*					
			€ 64.209	€ 21.350	€ 0	€ 340.248	€ 0	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicator: G3/06*					
			€ 0	€ 0	€ 145.683	€ 0	€ 0	€ 16.371				
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*									
			Ja									
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*					
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 825.229	€ 83.263	€ 0	€ 0	€ 0				
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 1.109.406	€ 40.099	€ 10.304	€ 0	€ 0				
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 383.845	€ 4.500	€ 7.038	€ 0	€ 0				
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020) *Aard controle R* *Indicator: G4/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*					
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	566	12	€ 0	Ja					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	78	12		Ja					
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	123	0		Ja					
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/12*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/16*					
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)									
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)									
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)									

VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 821.659	€ 54.000				
			Projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler	€ 457.963	€ 457.963			
		2	Renovatie tennisbanen Roggel	€ 12.358	€ 12.358			
		3	Uitbreiding kleedlokalen voetbal Roggel	€ 0	€ 0			
		4	LED-verlichting voetbal/evenementen Roggel	€ 11.371	€ 11.371			
		5	Verlichting: tennisbanen Roggel	€ 7.597	€ 7.597			
		6	Sportpark 't Maasveld Neer: realisatie	€ 21.550	€ 21.550			
		7	Spp 't Maasveld Neer: renovatie Spantenhal	€ 110.062	€ 110.062			
		8	Spp 't Maasveld Neer: voorbereidingskrediet	€ 2.109	€ 2.109			
		9	Vervanging gymtoestellen	€ 4.789	€ 4.789			
		10	Sportstimulering	€ 0		€ 0		
		11	Tennisbanen	€ 10.818		€ 10.818		
		12	Groene sportterreinen	€ 88.563		€ 88.563		
		13	Tennispark Galgenberg	€ 3.280		€ 3.280		
		14	Zwembaden	€ 355		€ 355		
		15	Sporthallen	€ 16.057		€ 16.057		
		16	Sport- en gyzalen	€ 14.073		€ 14.073		
		17	Sportzaal Micosport	€ 6.717		€ 6.717		
		18						
		19						
		99						
		100						
			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/09*	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/10*	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening) *Aard controle R* *Indicator: H4/11*			
		1	Nieuwe voetbalaccommodatie Kelpen-Oler	€ 457.963	56%			
		2	Renovatie tennisbanen Roggel	€ 12.358	2%			
		3	Uitbreiding kleedlokalen voetbal Roggel		0%			
		4	LED-verlichting voetbal/evenementen Roggel	€ 11.371	1%			
		5	Verlichting: tennisbanen Roggel	€ 7.597	1%			
		6	Sportpark 't Maasveld Neer: realisatie	€ 21.550	3%			
		7	Spp 't Maasveld Neer: renovatie Spantenhal	€ 110.062	13%			
		8	Spp 't Maasveld Neer: voorbereidingskrediet	€ 2.109	0%			
		9	Vervanging gymtoestellen	€ 4.789	1%			
		10	Sportstimulering		0%			
		11	Tennisbanen	€ 10.818	1%			
		12	Groene sportterreinen	€ 88.563	11%			
		13	Tennispark Galgenberg	€ 3.280	0%			
		14	Zwembaden	€ 355	0%			
		15	Sporthallen	€ 16.057	2%			
		16	Sport- en gyzalen	€ 14.073	2%			
		17	Sportzaal Micosport	€ 6.717	1%			
		18						
		19						
		99						
		100						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 10.000	€ 25.000	€ 10.000	€ 25.000	Ja	

5.7 Lijst van begrotingssubsidies

Naam	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Realisatie 2020
			(bedrag x 1.000)
3ML (omroepbijdrage)	20.484	20.484	20.484
Algemeen maatschappelijk werk ML	327.635	327.635	318.000
Algemeen maatschappelijk werk ML (cliëntondersteuning)	31.080	31.080	31.080
Bibliocenter	393.350	393.350	393.350
Bibliocenter (extra gelden "motie Asscher")		109.379	109.379
Bureau Halt	8.065	8.330	8.330
Business centrum Leudal	750	750	-
Centrum voor jeugd en gezin	1.261.321	1.261.321	1.261.321
Cultuur Theater Bombardon	8.500	8.500	8.500
Dorpsraden			24.000
ECI Cultuurfabriek	31.638	31.638	31.638
Guus droesen tuinen	1.750	1.750	-
Huis voor de Sport (vervoersregeling gehandicapten)	1.900	1.900	1.795
Jeugdcultuurfonds Limburg	5.000	5.000	5.000
Jeugdsportfonds Limburg	10.000	10.000	10.000
Kledingbank	7.000	7.000	2.911
Lions club Heythuysen	5.000	5.000	-
Myouthic	211.060	211.060	211.060
Pogorzela comité Hunsel			3.035
Roermond on Stage			2.000
Slachtofferhulp Nederland	10.345	10.345	8.948
Spolt (cultuureducatie)	7.602	7.602	7.602
Sport-company	12.250	12.250	-
Starterscentrum Limburg	15.412	15.412	15.343
Stichting Bezoekerscentrum Leudal	39.000	39.000	39.000
Stichting kunst en cultuur	44.800	44.800	44.800
Stichting leergeld Leudal-Maasgouw	70.000	70.000	70.000
Stichting Limburg Cycling		2.500	2.500
Stichting pedagogisch sociaal werk ML	7.311	7.311	7.311
Stichting studiegroep Leudal	2.079	2.079	2.079
Stichting VVV Midden-Limburg/Limburg Marketing	44.589	44.589	45.912
Stichting Zwembad 't Ligteveld		14.530	12.500
Synthese		421.999	381.995
Vluchtelingenwerk Limburg	86.200	86.200	86.200
Voedselbank	2.100	5.700	5.700
TOTAAL	**2.666.221**	**3.218.494**	**3.171.773**

5.8 Lijst van gebruikte afkortingen

	Lijst gebruikte afkortingen
ASD	Adviesraad Sociaal Domein
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AU	Algemene uitkering
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AZC	Asielzoekerscentrum
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBP	Burger Bedrijven Plein
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW –compensatiefonds
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BIB	Buitengebied in Beweging
BIZ heffing	Bedrijveninvesteringszones
BGT	Basisregistratie Grootschalige Topografie
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BRP	Basisregistratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BT	Bedrijventerreinen
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BZK	Binnenlandse Zaken
CAO	Collectieve Arbeids Overeenkomst
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CdJ	Crisisdienst Jeugd
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- Wegenbouw en de Verkeerstechniek
DM	Dekkingsmiddelen
D'S	Decentralisaties
DOP'S	Dorpsontwikkelingsplannen
DPIA	Data Privacy Impact Assessments
E-HRM	Digitaal personeelsinformatiesysteem
EMU	Economische en Monetaire Unie
FIDO	Financiering decentrale overheden
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
FMA	Fonds Maatschappelijke Activiteiten
GFT	Groente, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GI	Gecertificeerde instellingen
GR	Gemeenschappelijke Regeling

Grex	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan
HHIN	Fusieschool Haler, Hunsel, Ittervoort, Neeritter
HKP	Hulpkostenplaatsen
Hof	Wet houdbare gemeentefinanciën
I&A	Informatisering en Automatisering
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IKL	Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IVN	Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid
JB	Jeugdbescherming
JR	Jeugdreclassering
KCC	Klant Contact Centrum
KvK	Kamer van Koophandel
LIOF	Limburgse Ontwikkelings- en Investeringsmaatschappij
LNRW	Leudal, Nederweert, Roermond, Weert
LTO	Lange Termijn Ombuigingen
LVB	Licht verstandelijke beperking
MIP	Meerjarig Investeringsplan
MER	Milieueffectrapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
ML	Midden Limburg
MOB	Mensontwikkelbedrijf
MJOP	Meerjarig onderhoudsplan
NIEG	Niet in exploitatie genomen gronden
NLW	Noord Limburg West
NJI	Nederlands Jeugd Instituut
OGN	Overeenkomst gemeenten Nutsbedrijven
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OOG	Overleg Orgaan Gemeenschapsvoorziening (OOG)
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbare verlichting
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerende zaakbelastingen
PAS	Programma aanpak stikstof
PBE	Publiek Belang Electriciteitsproductie
P&C	Planning en Control
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening,Organisatie, Financiën, Automatisering
P&O	Personeel en organisatie
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PSA	Personeel- en salarisadministratie
PvA	Plan van Aanpak
PW	Participatiewet
Rarap	Raadsrapportage
RDM	Reinigingsdienst Maasland
RES	Regionale energiestrategie
RMC	Regionaal meld- en coordinatiecentrum

RPV	Reparatie- en veegplan
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
SBHH	Structuurbeelden Haelen – Horn
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SML	Samenwerking Midden-Limburg
SOML	Stichting onderwijs Midden-Limburg
SPOLT	Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier
STL	Serviceteam Leudal
SVn	Stimuleringsfonds volkshuisvesting
SZW	Sociale Zaken Werkgelegenheid
VPB	Vennootschapsbelasting
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VRLN	Veiligheidsregio Limburg Noord
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAJO	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Wet Hof	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
WML	Waterleidingmaatschappij
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNRA	Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren
WNT	Wet normering topinkomens
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
WWB	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWZ	Wonen welzijn en zorg
WzD	Wet zorg en dwang
WZW	Wonen zorg en woonomgeving